

ŽIAR NAD HRONOM
PROGRAM ROZVOJA MESTA

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
mesta Žiar nad Hronom**

Programovacie obdobie: 2014 – 2020

Obstarávateľ:
Zabezpečovateľ:

Mesto Žiar nad Hronom
Mestský úrad
Ul. Š. Moyses 46
965 01 Žiar nad Hronom

Spolupráca:

Občianske združenie KRTKo

Spracovateľský kolektív:

Vedúci úlohy:
Manažér úlohy:
Metodik úlohy:
Odborní konzultanti:

Ing. Pavel Mužík
Ing. Blažena Kollárová
Ing. arch. Iveta Kavčáková
Ing. Mária Ursínyová
Ing. Lucia Skokanová
Ing.arch.Iveta Kavčáková

Vedúci pracovných skupín:

1. Administratíva a správa, rozvoj mesta, kriminalita a bezpečnosť
2. Sociálna sféra, zdravotníctvo a ľudia
3. Občianska sféra, mimovládny sektor
4. Životné prostredie a zeleň
5. Bytová politika
6. Školstvo
7. Mládež
8. Kultúra
9. Šport
10. Technická infraštruktúra
11. Podnikateľská sféra

Ing. Blažena Kollárová
Mgr. Monika Minárová
Mgr. Monika Minárová
Ing. Ján Vinarčík
Ing. Ján Vinarčík
Mgr. Adriana Giláňová
Mgr. Dominika Švecová
PhDr. Michaela Pribilincová
Ján Žiak
Ing. Ján Vinarčík
Ing. Martin Majerník

Dokument vznikol za podpory:

Mesta ŽIAR NAD HRONOM

Za množstvo užitočných a vzácnych informácií, aktívnu spoluprácu pri analýzach, hodnotení súčasného stavu ako aj pri programovaní budúcnosti mesta do roku 2020

d'akujeme

p. primátorovi Mgr. Petrovi Antalovi, p.prednostke Ing. Mariane Páleníkovej a pracovníkom mestského úradu, aktívnym zástupcom inštitúcií, organizácií, podnikateľom, zástupcom občianskych iniciatív, spolkov, klubov, partnerom, a všetkým zúčastneným obyvateľom mesta, ktorí prejavili záujem a spolupracovali na tomto dokumente.

Apríl 2014

OBSAH

ANALYTICKÁ ČASŤ

1.	Úvod	5
1.1	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce	5
1.2	Ciele a procesy programovania	6
1.3	Štruktúra programu	9
1.4	Úvodná charakteristika riešeného územia	10
1.5	Širšie územné väzby	10
2.	Analýza geografického a environmentálneho potenciálu	
2.1	Prírodné pomery	12
2.1.1	Geologické pomery	12
2.1.2	Geomorfologické pomery	12
2.1.3	Klimatické pomery	12
2.1.4	Hydrologické pomery	13
2.1.5	Pôdne pomery	13
2.1.6	Rastlinstvo a živočíšstvo	13
2.1.7	Chránené územia	14
2.1.8	Územný systém ekologickej stability	15
2.1.9	Životné prostredie	16
2.2	Súčasná krajinná štruktúra	24
2.	Analýza hospodárskych, sociálnych a kultúrnych zdrojov	
2.3	Urbanistický vývoj sídla	26
2.4	Kultúrno – historický potenciál	27
2.5	Demografická situácia	30
2.5.1	Stav obyvateľstva	30
2.5.2	Vzdelanostná štruktúra	33
2.5.3	Národnostná a náboženská štruktúra	34
2.5.4	Rovnosť príležitostí a sociálny stav obyvateľstva	35
2.6	Technická infraštruktúra	36
2.7	Sociálna infraštruktúra – občianska vybavenosť a bývanie	40
2.8	Hospodárska základňa	47
2.8.1	Priemyselná výroba a stavebníctvo	47
2.8.2	Podnikanie v meste	49
2.9	Rekreácia a cestovný ruch	52
2.10	Trh práce	55
2.11	Ľudský potenciál	57
2.11.1	Spolupráca	64
2.12	Bezpečnosť a kriminalita	64
2.13	Fyzický stav mesta	65
2.14	Územný a investičný rozvoj mesta	66
2.15	Realizovaný rozvoj	71
2.16	Finančná analýza	75
3.	SWOT analýzy	
3.1	Vnútorne SWOT analýzy	76
4.	Hodnotenie	
4.1	Socioekonomická analýza problémov	89
STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ		
1.	Strategický cieľ	92
2.	Špecifický cieľ č. 1, opatrenia a aktivity	93
3.	Špecifický cieľ č. 2, opatrenia a aktivity	102
4.	Špecifický cieľ č. 3, opatrenia a aktivity	111
5.	Špecifický cieľ č. 4, opatrenia a aktivity	115
2.	Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie programu	
2.1	Riadiaci orgán	121
2.2	Hlavné zásady administratívy	121
3.	Finančné zabezpečenie a harmonogram	122
4.	Monitoring	

4.1	System monitorovania a hodnotenia plnenia programu	123
4.2	Monitorovací orgán Programu rozvoja - PHSR	123
5	Časový harmonogram realizácie programu	
5.1	Krátkodobé plánovanie do roku 2017	123
5.2	Plán investičných a neinvestičných zámerov – príloha č. 2	124
	INFORMOVANOSŤ A PUBLICITA	125
	Prílohy k dokumentu	126
	Použité materiály pre spracovanie programového dokumentu	126

ANALYTICKÁ ČASŤ

1. Úvod

1.1 Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej len PHSR) je rozvojový dokument, ktorý sa spracováva na regionálnej aj miestnej úrovni v zmysle zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.

Vypracovaním Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta sa dosiahne zavedenie procesu strategického plánovania do života mesta Žiar nad Hronom a zlepšenie zručností a schopností rozvojových aktivít mesta, zvýšenie jeho konkurencieschopnosti pri uchádzaní sa o podporu zo štrukturálnych fondov EÚ a podpory z domácich a zahraničných zdrojov.

PHSR sa spracováva s vnútornými aj vonkajšími rozvojovými aktérmi, ktorí sa môžu rovnocenne zapojiť do programovacieho procesu a priamo počas tvorby dokumentu definujú problémy a predpoklady rozvoja tak, že výsledkom je spoločná dohoda a spokojnosť.

Výsledkom má byť kvalitný a uskutočniteľný dokument, ktorý má za sebou mobilizáciu vnútorných zdrojov, hmotných, finančných ale hlavne ľudských, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou implementácie rozvojovej stratégie PHSR.

Zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja §8 cit.

(1) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

(2) Vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.

(3) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

(4) Analyticko-strategická časť obsahuje najmä:

- a) súhrnnú geografickú, kultúrno-historickú a sociálno-ekonomickú charakteristiku obce a charakteristiku stavu vybavenosti a obsluhy územia obce,
- b) hodnotenie a analýzu hospodárskej situácie, sociálnej situácie, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry a vybavenosti a obsluhy územia obce,
- c) analýzu väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce,
- d) určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia obce, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
- e) stratégiu rozvoja obce, pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, ktorá určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce,
- f) analýzu finančných potrieb a možností financovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

(5) Programová časť obsahuje najmä:

- a) zoznam opatrení a aktivít pre zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- b) inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- c) finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- d) systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov,
- e) časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

(6) Aktualizácia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby.

(7) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

(8) Schválenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

PHSR sa spracováva v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou a existujúcimi rozvojovými dokumentmi v zmysle platnej legislatívy. Ako východiská pre definovanie jednotlivých častí PHSR boli použité aj:

1. Metodická príručka pre vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, MVR SR, apríl 2004
2. Príručka pre mikroregióny a obce na prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ENTERPLAN v spolupráci s VOKA, ARVI a BBSK)
3. Konceptia územného rozvoja Slovenska
4. Územný plán VÚC Banskobystrický kraj
5. PHSKR Banskobystrického kraja
6. Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Žiar nad Hronom
7. ÚPD susedných obcí a mikroregiónu (aktuálne dokumentácie)

1.2 Ciele a procesy programovania

Programovanie prebiehalo v štruktúre podľa zdrojov pre rozvoj. Zdroje boli identifikované:

ZDROJE

Ekonomické – hospodárska základňa, priemysel, stavebníctvo, služby ako ekonomické oblasti, podnikanie, hospodárenie, cestovný ruch, financie, ,

Ľudské a spoločenské – ľudia, spolky, združenia, vzdelávanie, sociálna oblasť, spolupráca, komunikácia, pracovné príležitosti a zamestnanosť, kultúra, šport, tradície, zručnosti, spoločenský život

Materiálne a fyzické – technická infraštruktúra, doprava, odpadové hospodárstvo, technický stav verejných budov, sociálna infraštruktúra, fyzická infraštruktúra (chodníky, siete, parky, pamiatky apod.), architektúra, územný rozvoj, stavebný poriadok a územné plánovanie

Prírodné – poloha územia, ochrana prírody a krajiny, trvalo udržateľné prírodné zdroje-ich využívanie, ťažba, environmentálne dopady na životné prostredie- zložky –voda, pôda, ovzdušie, odpady

Prierezové zdroje - inovácie a modernizácie, informačné technológie, originalita riešení, high tech, know how,

Práce sa realizovali v skupinách. Pre tvorbu PHSR bolo vytvorených 11 programovacích skupín v nasledovných oblastiach:

- OBLASTI:**
1. Administratíva a správa, rozvoj mesta, kriminalita a bezpečnosť
  2. Sociálna sféra, zdravotníctvo a ľudia
  3. Občianska sféra, mimovládny sektor
  4. Životné prostredie a zeleň
  5. Bytová politika
  6. Školstvo
  7. Mládež
  8. Kultúra
  9. Šport
  10. Technická infraštruktúra
  11. Podnikateľská sféra

Programovanie prebehlo v dvoch rovinách výsledkom čoho je spoločná dohoda na smerovaní rozvoja mesta.

1. **Zvnútra** – Prieskum verejnej mienky
Programovanie s Akčnou plánovacou skupinou
(zástupcovia partnerských a záujmových skupín)
Programovanie s podnikateľskou sférou
2. **Zvonku** - Pohľad a hodnotenie odborníka na riešené územie
(na krajinu, ekológiu, architektúru, dopravu, a iné) z hľadiska existujúcich
a potenciálnych zdrojov (prírodné, fyzické, duchovné, ľudské, a iné)
3. **Dohoda** - Výsledkom programovacieho procesu je dohoda záujmových strán na spoločnej vízii a stratégii rozvoja.

Prieskum verejnej mienky

Príležitosť vstupu do programovacieho procesu dostali všetci obyvatelia obce vrátane užívateľov územia obce, ktorí boli obcou vyzvaní zúčastniť sa procesu programovania. Účasť bola dobrovoľná a proces transparentný. Občania mali možnosť zapojiť sa do procesu prostredníctvom dotazníkového prieskumu, zverejneného na webovej stránke mesta, ako aj vytlačeného a distribuovaného v mestských novinách. Zároveň sa mohli prihlásiť na osobné pracovné stretnutie, tzv. „akčnej plánovacej skupiny“, ktoré sa následne konalo v priestoroch mestského úradu.

Prieskum sa realizoval dva mesiace. Dotazník navštívilo z celkového počtu obyvateľov vo veku od 18 – 65 (cca 13 422) cca 4,5%, čo možno považovať za úspešný prieskum. Dotazníkom boli získané cenné informácie o potrebách, problémoch ale aj názoroch na rozvoj mesta v budúcom období.

Tabuľka č. 1: **Dotazníkový prieskum**

	Počet návštev	Počet zobrazení	Počet odoslání	Počet nedokončených
Počet respondentov	589	234	322	34
Percentuálne zastúpenie	100%	40%	55%	5%

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom

Fyzicky bolo doručených 120 vyplnených dotazníkov, ktoré boli následne preklopené do digitálneho spracovania. Celkový čas spracovania dotazníka bol od 2 – 60 minút. Väčšinou vzorku respondentov predstavovala **žena - obyvateľka vo veku nad 60 rokov, zamestnaná so stredným vzdelaním z lokality mesta -Centrum I** (Sídliisko tehlových domov)

V rámci stanovenia prioritných oblastí zoradených podľa dôležitosti bolo stanovené poradie:

1. Nezamestnanosť
2. Ekonomický rozvoj
3. Zdravotníctvo
4. Bývanie
5. Životná úroveň
6. Kriminalita a bezpečnosť
7. Sociálna oblasť
8. Vzdelávanie
9. Neprispôsobivá skupina obyvateľstva
10. Podnikanie
11. Životné prostredie a zeleň
12. Služby a obchod
13. Kultúra
14. Šport
15. Technická vybavenosť
16. Korupcia
17. Postavenie starších a žien
18. Iné

Najvýraznejšou potrebou bola potreba doplnenia zariadení občianskej vybavenosti, ktorú vníma až 59% respondentov. Najviac chýba vybavenosť v oblasti sociálnej starostlivosti, športu a kultúry a rekreácie. Z hľadiska podpory mesta ako aj spolupráce na rozvoji pre respondentov je potrebná podpora činnosti mimovládnych organizácií v rôznych oblastiach života. V rámci bývania je podpora výstavby nových bytov v hromadnej výstavbe a až potom rozvoj výstavby rodinných domov. V oblasti životného prostredia triedený zber odpadu z domácností obyvatelia vnímajú už ako samozrejmosť.

Pri hodnotení silných stránok bola najlepšie hodnotená služba v meste: vzdelávacie zariadenia, údržba zelene a zelené plochy a administratívne služby. Ako slabú stránku však verejnosť vníma poriadok a bezpečnosť v meste.

Hlavným informačným nástrojom sú mestské noviny, internet a televízia ATV.

Zeleň v meste je z hľadiska množstva uspokojivá avšak stále s rezervou pre jej dobudovanie. Respondenti vo svojich podnetoch často poukazovali na potrebu budovania podmienok pre voľný čas a turisticko-rekreačný oddych. Najväčšiu podporu mal v prieskume Park Š. Moysesa a hneď po ňom lokalita Lutílskeho potoka.

Životnú úroveň v meste respondenti hodnotili ako uspokojivú na úrovni priemeru. Obyvatelia v rámci možností dotazníka využili priestor pre návrhy a riešenia zlepšenia života obyvateľov mesta. Napriek tomu, že mesto nie je typickým turistickým miestom, respondenti navrhli množstvo atraktívnych vhodných pre využitie v cestovnom ruchu. Forma ankety a dotazníka bola pozitívne hodnotená ako vhodná forma komunikácie vedenia mesta s obyvateľmi.

Celkovo možno hodnotiť prieskum verejnej mienky ako vyčerpávajúci a dostatočný. Boli poskytnuté bohaté podnety, návrhy a riešenia problémov mesta. Výsledkom je SWOT analýza v časti SWOT analýz tohto dokumentu.

Audít zdrojov

Audít zdrojov analyzuje východiskový stav podľa jednotlivých kapitol. Analýzou existujúcich zdrojov z pohľadu štatistiky sledovaných ukazovateľov ŠÚ SR a hodnôt, hodnotení z úrovne miestnych znalcov, mestských evidencií, štatistík MsÚ a národných, regionálnych a miestnych inštitúcií (SAŽP, KÚ SR, Polícia a iné) sa sleduje zistenie potenciálu a problémov mesta ako východiska pre stanovenie správnej stratégie rozvoja.

Programovanie

Oznámenie o programovaní rozvoja mesta bolo zverejnené v miestnej tlači a na web stránke mesta. Verejnosť sa zapojila do programovania účasťou na dotazníkovom prieskume a účasťou na programovaní v rámci skupín. Zo skupiny sa vytvorila neskôr tzv. akčná programová skupina. Dotazníkový prieskum bol zároveň aj prieskumom verejnej mienky, kde mali obyvatelia príležitosť pomenovať problémy a navrhnúť riešenia a smerovanie rozvoja mesta do roku 2020. Programovanie nadviazalo na plánovacie procesy z roku 2004, údajová databáza a východiská pre stratégiu však boli aktualizované. Základným predpokladom sa stal audít zdrojov, problémová analýza a SWOT analýza.

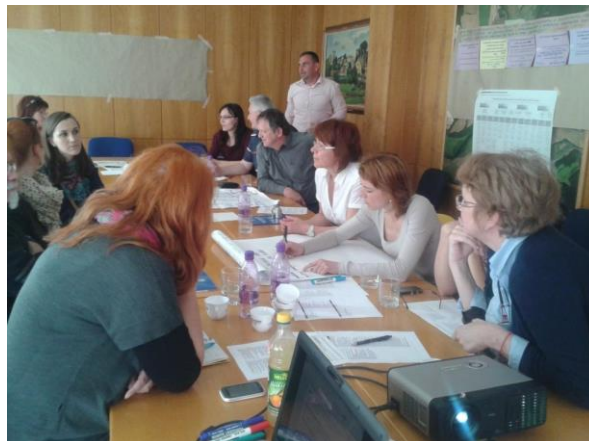
Účasť verejnosti na programovaní bola realizovaná v rámci jednotlivých skupín aj neskôr. Výsledkom práce v skupinách bolo postavenie hlavnej programovacie akčnej skupiny zo zástupcov delegovaných jednotlivými skupinami.

Akčná plánovacia skupina pracovala podobným spôsobom ako pracovné skupiny s rozdielom širšieho rozsahu vnímania mesta ako celku ako jedného spoločného „hospodára“ bez hierarchizácie cieľov a oblastí rozvoja. Najdôležitejšou úlohou bola vzájomná dohoda priorít oblastí rozvoja tak, aby skupina sledovala jeden spoločný cieľ. Skupina stanovila programovacie obdobie a zadefinovala štruktúru dokumentu PHSR. Výsledkom práce s verejnosťou a miestnymi rozvojovými aktérmi boli priority rozvoja mesta podľa rozvoja oblastí ako napr.: základná vybavenosť mesta, infraštruktúra, ľudia, cestovný ruch, priemysel, malé a stredné podnikanie, technická vybavenosť, sociálna starostlivosť, životné prostredie a iné.

Východiská pre stratégiu

Pre účel dosiahnutia spoločnej dohody bolo nevyhnutné posúdenie a zosúladenie predpokladov a možností rozvoja z oboch pohľadov „zvnútra“ (práca s verejnosťou a pracovnými skupinami) a „zvonku“ (audít územia a zdrojov).

Spoločnou dohodou sa akčná skupina dohodla na prioritách a formuláciách hlavného a špecifických cieľov

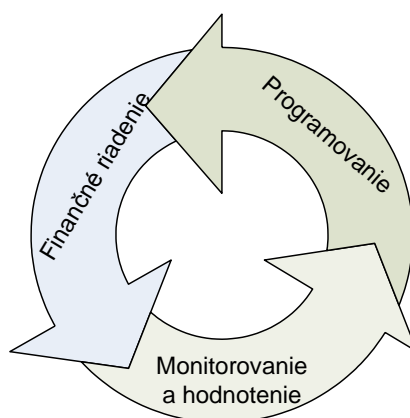

1.3 Štruktúra programu

Analytická časť		Popis a hodnotenie		
		SWOT analýza		
		Smery rozvoja		
		Ciele a priority		Strategická časť
		Stratégia soc.ekon.rozvoja		
		Programovanie		
		Finančné zabezpečenie		
Implementácia		Riadenie programu		
		Monitoring		
		Organizačné zabezpečenie		

Strategické plánovanie podpory regionálneho rozvoja pozostáva z týchto troch hlavných procesov:

- programovanie
- finančné zabezpečenie
- monitorovanie a hodnotenie

1.4 Úvodná charakteristika riešeného územia

Región:	kraj Banskobystrický
Nadmorská výška:	244 m.n.m.
Rozloha:	39,09 km ² (3909 ha)
Počet obyvateľov:	18 800 k 31.12.2013
Hustota obyvateľstva:	506/km ²
Prvá písomná zmienka:	1075
Štatistická územná jednotka:	PSČ: 965 01
Telefónna predvoľba:	045
Adresa obecného úradu:	Štefana Moysesu č.46, 965 19 Žiar nad Hronom

Mesto Žiar nad Hronom leží v Žiarskej kotline, ktorá predstavuje tektonickú depresiu obkolesenú vulkanickými útvarmi výbežkov pohorí Vtáčnik, Kremnické vrchy, Štiavnické vrchy. Kotlinou preteká rieka Hron.

V zmysle regionálneho geomorfologického členenia patrí riešené územie do oblasti Slovenského stredohoria. Štiavnické vrchy zasahujú do územia podcelkom Hodrušská hornatina.

Trvalejšie osídlenie v tomto priestore vzniklo už v dobe bronzovej a staršej dobe železnej.

Základná charakteristika obce Žiar nad Hronom

Tabuľka č. 2 a 3

Obec	id. číslo	kraj
Žiar nad Hronom	00321125	Banskobystrický

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom 2014

Obec	kód ZUJ	rozloha katastra v km ²	počet obyvateľov v r. 2012	hustota obyvateľstva v katastri: obyv./ km ²	výročie prvej písomnej zmenky o obci v r. 2014
Žiar nad Hronom	516589	39,09	19883	506	939

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2012

1.5 Širšie územné väzby

Mesto Žiar nad Hronom sa nachádza v Banskobystrickom kraji, na strednom Pohroní, v Žiarskej kotline. Rozprestiera sa prevažne na pravej terase rieky Hron. Katastrálna výmera mesta je 40,0 km². Žiarska kotlina je na západe ohraničená pohorím Vtáčnik, na severe a východe Kremnickými vrchmi a na juhu Štiavnickými vrchmi. Na tomto území bola prirodzene vytvorená križovatka významných komunikačných spojov. Cesty z mesta sa lúčovite rozbiehajú v smeroch na Prievidzu, Nitrú, Zvolen a Martin. Mestom prechádza železničná trať Bratislava - Zvolen. Vzdialenosť od Banskej Bystrice vzdušnou čiarou je 30 km, od Bratislavy 150 km.

Z hľadiska sídelnej štruktúry Slovenska a predpokladov jej rozvoja mesto Žiar nad Hronom leží na rozvojových osiach:

- prvého stupňa, celoštátneho významu – tzv. nitriansko-pohronská rozvojová os (Tnava – Nitra – Žiar nad Hronom – Zvolen)
- tretieho stupňa, regionálneho významu – tzv. kremnicko-turčianska rozvojová os (Žiar nad Hronom – Kremnica – Turčianske Teplice)

Mesto je centrom rozvojového územia žiarskeho ťažiska osídlenia, tretej (regionálnej) úrovne a správnym centrom okresu Žiar nad Hronom.

Mesto je súčasťou regiónu Stredné Pohronie a nachádza sa v povodí stredného toku Hrona, na strednom Slovensku. Mesto sa nachádza na významnej križovatke ciest I. triedy č. 50 a č. 65 a rýchlostnej komunikácie R1.

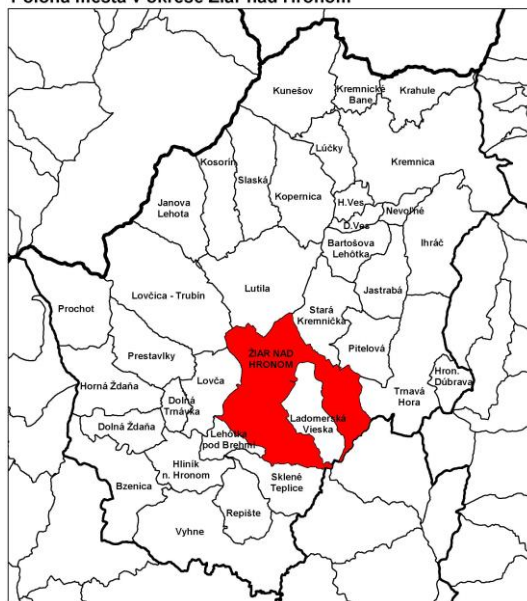
Poloha mesta v rámci Slovenskej republiky

Poloha mesta v rámci Banskobystrického kraja

Poloha mesta v okrese Žiar nad Hronom

2. ANALÝZA GEOGRAFICKÉHO A ENVIRONMENTÁLNEHO POTENCIÁLU

2.1 Prírodné pomery (v širších súvislostiach)

Mesto Žiar nad Hronom sa nachádza v Banskobystrickom kraji, na strednom Pohroní, v Žiarskej kotline. Rozprestiera sa prevažne na pravej terase rieky Hron. Žiarska kotlina je na západe ohraničená pohorím Vtáčnik, na severe a východe Kremnickými vrchmi a na juhu Štiavnickými vrchmi.

2.1.1. Geologické pomery

Uvedené územie patrí k západokarpatskému vulkanickému oblúku. Žiarska kotlina leží v stredoslovenských neogénnych vulkanických útvaroch. Predstavuje tektonickú depresiu medzi okolitými pohoriami. Jej výplň tvoria mocné súvrstvia tufitov, ílovcov a zlepencov s tenkými vložkami uhliar. Na okraji kotliny, medzi Lutilou a Starou Kremničkou, sa vyskytujú limnokvarcity, ktoré vznikli vyzrážaním z hydrotermálnych prameňov pri doznievaní ryolitovej fázy sopečnej činnosti. Okolité kopce a pohoria sú vybudované z ryolitov, andezitov a čadičov. V blízkosti Závodu Slovenského národného povstania, v Lehôtke pod Brehmi, sa vyskytuje a dobýva vulkanické sklo - perlit. Úrodná niva Hrona je vybudovaná zo štrku, piesku, hĺn a svahových sutín. Maximálna mocnosť štrkových akumulácií riečnych terás je 8 m.

Najmladšou vulkanickou formáciou v území je komplex Šibeničného vrchu, tvorený relikmi bazaltoidného až bazaltovo-andezitového vulkanizmu, prerážajúce cez sedimenty Jastrabskej formácie alebo ležiace nad nimi. Tvorené sú andezitmi a ich pyroklastikami v oblasti Šibeničného vrchu.

2.1.2. Geomorfologické pomery

Žiarska kotlina, má rozlohu asi 109 km². Je obklopená výbežkami pomerne vysokých pohorí: Vtáčnik (1346 m n. m.), Kremnické vrchy (Suchá Hora 1232 m n. m.) a Štiavnické vrchy (Sitno 1010 m n. m.). V Žiarskej kotline má rieka Hron tri terasy. Najvyššia je asi 50-60 m, stredná asi 20-25 m a spodná asi 5-10 m nad hladinou rieky. Stará aj nová časť mesta Žiaru nad Hronom sú vybudované na strednej terase, ktorej nadmorská výška sa pohybuje od 244 do 280 m nad morom. Morfológicky tvorí stredná terasa výraznú hranu smerom k doline Hrona. Povrch terasy je takmer rovný s miernym sklonom k juhovýchodu a juhu. Čiastočne je rozrušený pozdĺžnymi ryhami v smere juhovýchod - severozápad. Tieto ryhy pri vyústení do údolnej nivy Hrona tvoria strmé svahy.

Tabuľka č. 4

Obec	Najnižšia nadmorská výška	Najvyššia nadmorská výška
Žiar nad Hronom	243,73	1346

2.1.3. Klimatické pomery

Riešené územie patrí do dvoch základných klimatických oblastí:

- Teplá klimatická oblasť** – zahŕňa oblasť Žiarskej kotliny. Charakterizovaná je teplou kotlinovou klímou s pomerne dlhým a teplým letom a krátkou chladnou zimou. Z hľadiska vlhkového ide o mierne vlhkú podoblasť.
- Mierne teplá klimatická oblasť** – zahŕňa časti územia na úpätných svahoch okolitých pohorí. Charakterizovaná je mierne teplou príhorskou až horskou klímou, mierne vlhkou, vrchovinnou s chladnou zimou.

Teploty: Priemerná ročná teplota kotliny sa pohybuje od 7,5 °C do 8,1 °C. Najchladnejší mesiac býva január s priemernou teplotou okolo -3,0 °C. Najteplejším mesiacom býva júl s priemernou teplotou okolo 18,0 °C. Pôda v zime premŕza maximálne do hĺbky 1 m. Ročný výkyv teplôt sa pohybuje okolo 21 °C.

Žiarska kotlina je teplejšia a suchšia ako priľahlé horské oblasti. Iba občas v zimných mesiacoch máva vplyvom tepelnej inverzie chladnejšie počasie.

Zrážky: Priemerné ročné množstvo zrážok je okolo 711 mm. Maximálne množstvo zrážok spadne obyčajne v júli - až 73 mm. Minimálne zrážky bývajú vo februári, keď dosiahnu hodnotu okolo 46 mm.

Snehová pokrývka trvá v priemerných rokoch okolo 100 dní vo vyšších horských polohách. Objavuje sa koncom novembra a končí v polovici marca.

Vlhkosť vzduchu: Priemerná ročná vlhkosť vzduchu sa pohybuje okolo 73 %. Maximálna vlhkosť vzduchu býva v novembri - až 84 %, minimálna v júli - okolo 66 %.

Veterné pomery: Veterné pomery v Žiari nad Hronom sú najvýznamnejším klimatickým faktorom. Od smeru prúdenia vzduchu závisí množstvo exhalátov v ovzduší nad mestom.

Tabuľka č. 5: **Veterné pomery na území mesta**

Žiar nad Hronom	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	bezvetrie	
% vyjadrenie	9,5	2,6	6,1	6	13,4	7,3	8,9	10,1	30,5	100%

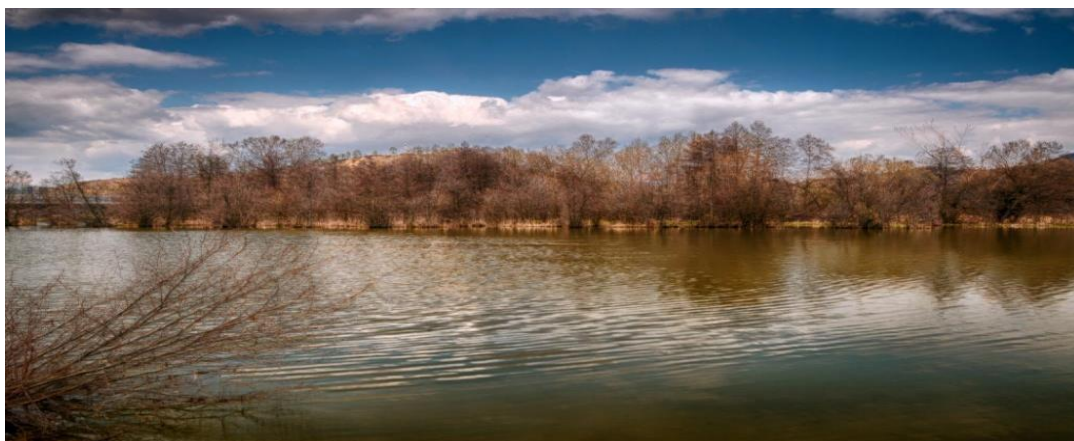
Zdroj: Ústav hygieny Bratislava

Z údajov vyplýva, že na dni s bezvetriím pripadá veľký podiel, čo zodpovedá charakteru zle prevetrávanej kotliny. Môžu vzniknúť inverzné situácie, ktoré vytvárajú predpoklady pre občasné negatívne pôsobenie exhalátov zo Závodu SNP na klímu mesta. Prízemné inverzie o vertikálnych výškach do 100 m sa v údolných polohách územia vyskytujú v priemere 200-225 dní v roku.

2.1.4. Hydrologické pomery

Žiarskou kotlinou preteká rieka Hron. Celková plocha povodia Hrona je 5464,5 km², dĺžka toku 284 km. Dĺžka stredného toku Hrona, ktorý preteká Žiarskou kotlinou, je asi 60 km. Najvýznamnejším prítokom Hrona z pravej strany je Lutilský potok, ktorý sa vlieva do Hrona v blízkosti mesta pred Šibeničným vrchom. Plocha povodia Lutilského potoka je 146 km². Dĺžka toku 19 km. Maximálny stav vody v Hrone býva v apríli. Priemerný maximálny prítok vody sa pohybuje okolo 97,4 m³/s. Minimálny stav vody v Hrone býva v septembri. Pohybuje sa okolo 25,5 m³/s. Hron pod sútokom s Lutilou má priemerný ročný prítok 48,1 m³/s. Lutilský potok má v dolnej časti priemerný ročný prítok 2,08 m³/s.

Spolu s výstavbou Závodu SNP súvisí aj regulácia časti Hrona a Lutilského potoka. V alúviu rieky Hrona a aj v náplavovom kuželi Lutilského potoka sa nachádza podzemná voda. Juhovýchodne od mesta pod strednou terasou Hrona sú na tzv. Farskej lúke vykopané studne, ktoré majú hĺbku 6-8 m. Pod Šibeničným vrchom nad JRD sa robil 278 m hlboký vrt, v ktorom sa našla voda teplá asi 18 °C. Výdatnosť je 2 l/s. Voda má vysoký obsah železa.

2.1.5. Pôdne pomery

V Žiarskej kotline prevládajú ilimerizované až oglejené pôdy, ktoré sa občas striedajú s hnedými lesnými pôdami. V údolnej nive Hrona a Lutilského potoka sa vyskytujú aj nivné pôdy. Pôdy sú stredne ťažké až ťažké. Ornica je hlinitá až ílovitohlinitá. Hnedé lesné pôdy sú prevládajúcim pôdnym typom v Žiarskej kotline a jej horskej obrube. V nižších polohách do 700 m.n.m. sa nachádzajú hnedé lesné pôdy nasýtené, vo vyšších polohách nenasýtené. Nivné pôdy sú v nižšie položených miestach v doline Hrona a jeho prítokov. Patria k mladým pôdam. Pri zvýšení hladiny rieky Hrona bývajú často zamokrené.

2.1.6. Rastlinstvo a živočíšstvo

Podľa fyto geografického členenia patrí územie do oblasti západokarpatskej flóry, obvodu predkarpatskej flóry, okresu Slovenské stredohorie a podokresov Štiavnické vrchy a Vtáčnik.

V území mesta sa nachádzajú štyri vegetačné stupne: dubový, bukovo-dubový, dubovo-bukový a bukový stupeň. Okrem prevažujúcich karpatských druhov sem od juhu až juhozápadu prenikajú panónske druhy, teplomilné a suchomilné.

Vegetačný kryt najbližšej oblasti, ktorá sa nachádza okolo mesta, je poznačený činnosťou človeka. Okolité lesy sú väčšinou bučiny s premiešaným smrekom alebo borovicou. Na niektorých lokalitách sa vyskytuje aj dub zimný alebo javor.

Podľa zoogeografického členenia patrí územie kotliny do oblasti Západných Karpát, obvodu vnútorného, okrsku južného. Podobne možno pozorovať prelínanie druhov karpatských a druhov panónskych.

Živočíšstvo mesta patrí druhovým zložením k spoločenstvám listnatého a zmiešaného lesa, krovinných a bylenných formácií, spoločenstvám polí a lúk, spoločenstvám brehov riek, spoločenstvám potokov a riek, spoločenstvám skalných stien a brál doplnené spoločenstvami ľudských sídiel.

Vyskytujú sa tu skoro všetky druhy zvierat a vtáctva stredného Slovenska. Osobitnú pozornosť si zaslúži chov a lov rýb v mŕtvom ramene rieky Hrona. Miestna organizácia Československého rybárskeho zväzu v Žiari nad Hronom po dokončení regulácie rieky Hrona zriadila od roku 1960 v mŕtvom ramene rybník. Hlavné chovné ryby sú kapor, štika a zubáč. Žijú tu aj ondatry, vydry, divé kačice, divé sliepky a z vtákov ešte bukač malý.

2.1.7. Chránené územia

Chránené územia – územná ochrana

Pre územnú ochranu stanovuje zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny 5 stupňov ochrany, ďalej ustanovuje 7 kategórií chránených území.

Národná sústava chránených území

CHKO Štiavnické vrchy, s druhým stupňom ochrany sa rozprestiera na 26 % rozlohy mesta, a to v katastrálnych územiach Horné Opatovce a Šášovské Podhradie. Bola vyhlásená v roku 1979. Svojou výmerou 77 630 ha predstavuje najväčšiu CHKO na Slovensku. Územie má osobitné postavenie tak pre svoju kultúrno-historickú hodnotu, ako i preto, že je to najväčšie vulkanické pohorie na Slovensku.

Územie mesta je na juhozápade v kontakte s prírodnou pamiatkou **Kapitulské bralá**, ktoré majú výmeru 36,99 ha a boli vyhlásené v roku 1993. V PP platí 5. stupeň ochrany. Územie je vzácnym geologickým fenoménom.

Tabuľka č. 6: Zoznam chránených území v uvedených kategóriách v obci a okolí

Názov CHÚ	Kategória	Rozloha (ha)	Rok vyhlásenia	Stupeň ochrany prírody	Dôvod ochrany
Štiavnické vrchy	CHKO	77 630	1979	II.	Ochrana typickej krajiny charakteristickej dlhodobou symbiózou prírody a človeka + nárazníková zóna pre maloplošné CHÚ.
Kapitulské bralá	PP	36,99	1993	V.	Bralá tvoria výnimočný produkt neogénneho vulkanizmu. Ich skalné veže, kamenné moria vytvárajú výraznú krajinnú dominantu.

Zdroj: www.sopsr.sk

NP – Národný park
CHKO – Chránená krajinná oblasť
NPR – Národná prírodná rezervácia

PR – prírodná rezervácia
PP – Prírodná pamiatka
CHA – Chránený areál

Súvislá európska sústava chránených území NATURA 2000

V zákone NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny došlo k implementácii Smernice Rady Európskych spoločenstiev č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov a Smernice Rady Európskych spoločenstiev č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín.

Na území mesta sa nachádza navrhované územie európskeho významu **ÚEV Suť**, a to na 40 % rozlohy. Zasahuje do katastrálnych území Horné Opatovce a Šášovské Podhradie, kde platí 2. stupeň ochrany. ÚEV Suť má celkovú výmeru 9806,08 ha a prináleží do 2. a mimo mesta aj do 4. stupňa ochrany.

ÚEV Suť je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu. Sústavu NATURA 2000 tvoria 2 typy území:

1. OSOBITNE CHRÁNENÉ ÚZEMIA – v národnej legislatíve:

CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIA

Podľa Národného zoznamu chránených vtáčích území, ktorý bol schválený vládou SR (9.7.2003) a spolu s národným zoznamom navrhovaných ÚEV bol 27.4.2004 zaslaný Európskej Komisii do Bruselu na posúdenie, sa na území mesta Žiar nad Hronom navrhované chránené vtáčie územia nenachádzajú.

Tabuľka č. 7: Chránené vtáčie územia

Názov chráneného vtáčieho územia	ID	Výmera v ha		Výmera CHVÚ v okrese v ha
		Celková	Z toho v kraji	
-		-	-	-

Zdroj: ÚPN VÚC Banskobystrického kraja – Zmeny a doplnky 2004

2. OSOBITNÉ ÚZEMIA OCHRANY- v národnej legislatíve:

ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU

Národný zoznam území európskeho významu bol schválený vládou SR (17.3.2004) a spolu s národným zoznamom navrhovaných CHVÚ bol 27.4.2004 zaslaný Európskej Komisii do Bruselu. Následne vydalo MŽP SR 14.7.2004 Výnos č. 3/2004-5.1, ktorým sa zoznam navrhovaných ÚEV vydal s účinnosťou od 1.8.2004 (č.450/2004 Z. z.). Týmto sa považujú podľa zákona NR SR č.543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny navrhované územia európskeho významu uvedené v národnom zozname ustanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným MŽP SR za chránené so stupňom ochrany uvedenom v národnom zozname. V katastrálnych územiach mesta Žiar nad Hronom sa nachádza územie európskeho významu Suť (identifik.kód SKUEV0265).

Druhovú ochranu

Z chránených rastlinných druhov sa v území vyskytujú vstavačovec májový, vstavač obyčajný, krušík širokolistý, višňa mahalebka, konvalinka voňavá, kurička chlpatá kríčkovitá (endemit), woodsia skalná. K taxónom vyžadujúcim si pozornosť patria zvonček bolonský, veronikovec dlholistý.

Z hľadiska ochrany biodiverzity patria k najvýznamnejším druhom živočíchov v území z plazov jašterica múrová (*Lacerta muralis*), užovka stromová (*Elaphe longissima*), z vtákov výr skalný (*Bubo bubo*), z mäkkýšov atlantický druh mäkkýša - ciha prevrátená (*Balea perversa*) na Šášovskom hradnom vrchu.

Tabuľka č. 8: Počet chránených druhov rastlín na území v správe CHKO Štiavnické vrchy

Pracovisko	Počet chránených druhov na území samotného VCHÚ	Počet chránených druhov v MCHÚ mimo VCHÚ	Počet chránených druhov mimo CHÚ vo voľnej krajine
Správa CHKO Štiavnické vrchy	65	101	105

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom 2014

Chránené stromy sa meste Žiar nad Hronom nenachádzajú.

2.1.8. Územný systém ekologickej stability

Z hľadiska hodnotenia ekologickej stability Slovenska (Liška, 2002) patrí územie mesta medzi priestory ekologicke nestabilné. NECONET (Koreň a kol. 2002) zaraďuje územie medzi územia významné z hľadiska prenikania pontických a submediteránnych prvkov.

Územný plán VÚC Banskobystrický kraj definuje v území dve biocentrá regionálneho významu: Kapitúlske bralá a Demian. Územím prechádzajú dva biokoridory nadregionálneho významu: hydriko-terestrický biokoridor nadregionálneho významu - vodný tok Hron a terestrický biokoridor nadregionálneho významu - hrebeň Štiavnické vrchy - Kremnické vrchy. ÚPN VÚC BB kraj vymedzuje v území ďalšie dva biokoridory regionálneho významu: hydriko-terestrický biokoridor - Lutilský potok a hydriko-terestrický biokoridor - Kremnický potok.

V roku 1996 bol firmou Allplan GmbH, Bratislava vypracovaný MÚSES vo vybraných katastrálnych územiach v dosahu ZSNP a.s., Žiar nad Hronom, ktorého prvky sú uvedené v nasledovnej tabuľke:

Tabuľka č. 9: **Biocentrá**

Biocentrá regionálneho významu(podľa MÚSES)	Biocentrá miestneho významu
<ul style="list-style-type: none"> • Šibeničný vrch • Kupča – Kopanice • Vrbina pri Hrone pred Lovčou • Staré rameno Hrona • Ondrášová brežina • Bôrovina • Alúvium Hrona • Demian • Staré rameno Hrona pri sútoku s Lutilským potokom 	<ul style="list-style-type: none"> • Skalka • Podháj • Sútok Hrona a Rudnice • Šášovské hradné bralo • Park pri kaštieli • Nad Trstím • Hore Lutilou • Brehový porast Lutilského potoka pod Rakytím • Nad Lutilským potokom • Vrbina nad Hrbkom • Meander Hrona pod Skalkou
Biokoridory regionálneho významu(podľa MÚSES)	Biokoridory miestneho významu
<ul style="list-style-type: none"> • Lutilský potok • Rudnica 	<ul style="list-style-type: none"> • Gočova • Trstie • Roveň, Medzi Istebnými • Potok od Vartičky • Podháj • Hore Lutilou • Pod Brehmi • Potok Zváraliská • Potok z Krátkej doliny

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom 2014

2.1.9. Životné prostredie

Environmentálna regionalizácia

Environmentálna regionalizácia Slovenska predstavuje prierezový zdroj informácií o stave životného prostredia a odráža jeho diferencovaný stav v rôznych častiach územia SR. V procese environmentálnej regionalizácie sa v rámci uceleného súboru vybraných environmentálnych charakteristík podľa zvolených kritérií a postupov hodnotí životné prostredie a vplyvy naň, vyčleňujú sa regióny s istou kvalitou alebo ohrozenosťou životného prostredia.

Jedným z výstupov je mapa hodnotiaca územie SR v **5 stupňoch kvality životného prostredia**. Podľa tejto mapy boli identifikované najviac zaťažené oblasti – ich jadro predstavujú spravidla územia v 5.stupni s najviac narušeným životným prostredím. K nim boli pričlenené aj územia prevažne v 4. stupni kvality životného prostredia.

Okrem takto identifikovaných území bolo žiaduce vymedziť aj ďalšiu kategóriu území s relatívne horšou kvalitou životného prostredia – okrsky so značne narušeným prostredím. Tieto sú prejavom nedoriešených environmentálnych problémov z minulých období, keď tvorili súčasť zaťažených oblastí alebo sa vydiferencovali v súčasnosti po aplikácii nových hodnotení stavu vôd. Žiar nad Hronom patrí do *Žiarskeho okrsku so značne narušeným prostredím (A)*.

Následne boli na báze území s rôznou kvalitou životného prostredia vyčlenené formou ich generalizácie v rámci Slovenska **tri typy regiónov s rôznou environmentálnou kvalitou**:

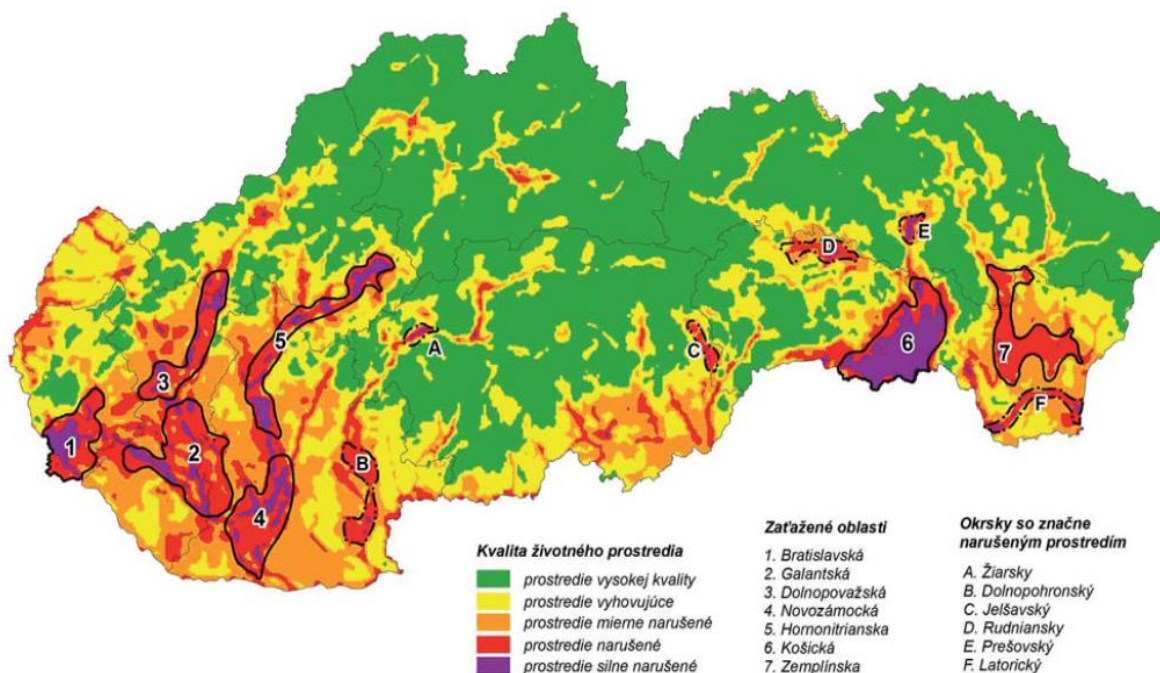
1. environmentálna kvalita – regióny s nenarušeným prostredím
2. environmentálna kvalita – regióny s mierne narušeným prostredím
3. environmentálna kvalita – regióny so silne narušeným prostredím.

Územie Žiaru nad Hronom je ako *okrsk A so značne narušeným prostredím* zaradené medzi regióny s mierne narušeným prostredím.

Zdroj: Správa o stave životného prostredia r.2012

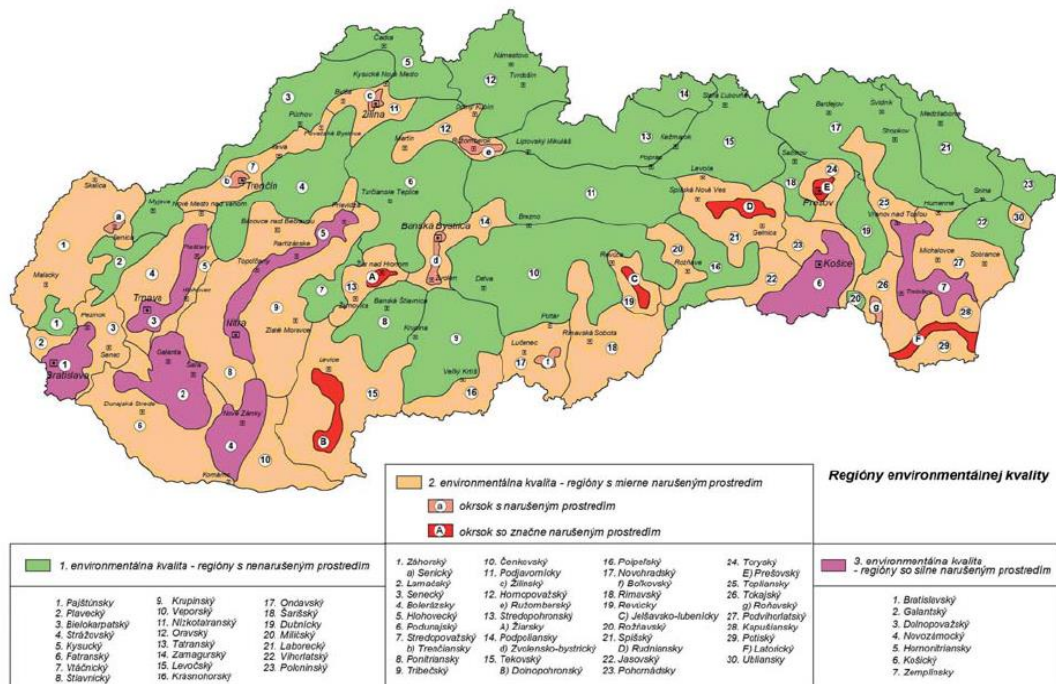

Mapa 19. Kvalita životného prostredia s vymedzením zafažených oblastí a okrskov so značne narušeným prostredím

Zdroj: SAŽP

Mapa 20. Regióny environmentálnej kvality

Zdroj: SAŽP

Hlukové pomery z dopravy

Životné prostredie v meste Žiar nad Hronom je negatívne ovplyvňované hlukom z cestnej dopravy. Na základe meraní hluku, ktoré boli na území mesta realizované v predchádzajúcich obdobiach, bolo zistené, že hladina hluku najmä pri najfrekventovanejších komunikáciách (Ul. Partizánska, Ul. SNP) prekračuje prípustné hodnoty. Zlepšenie situácie na Ul. SNP by malo nastať po realizácii rýchlostnej cesty R2 Žiar nad Hronom – obchvat, vybudovaním ktorého sa zníži intenzita dopravy na tejto ceste.

V roku 2014 boli pre diaľnice, rýchlostné cesty a cesty I. triedy vo vlastníctve NDS a.s. vypracované strategické hlukové mapy, v ktorých sú vyznačené oblasti, kde dochádza k prekračovaniu prípustných hladín hluku. V náväznosti na strategické hlukové mapy boli vypracované **Akčné plány ochrany pred hlukom (II. etapa), rok 2011**. V Akčných plánoch sú stanovené problémové lokality a sú navrhnuté opatrenia na zníženie hluku v oblastiach, kde sú prekročené akčné hodnoty hlukových indikátorov. Lokalita Žiar nad Hronom nie je zaradená medzi tieto problémové lokality.

Ovzdušie

Kvalita ovzdušia je v záujmovom území sledovaná prostredníctvom Slovenského hydrometeorologického ústavu. Meracia stanica je umiestnená v časti ETAPA na ul. Jilemnického. Stanica meria denne častice PM₁₀ (prachové častice) a častice PM_{2,5}. Počet prekročení hornej hranice na hodnotenie kvality ovzdušia nemôže byť ročne viac ako 35-krát za každý kalendárny rok (Príloha č.2 k vyhláske č. 360/2010 o kvalite ovzdušia). Územie mesta Žiar nad Hronom a obce Ladomerská Vieska bolo zaradené medzi oblasti riadenia kvality ovzdušia a pre tieto územia bol vypracovaný Program na zlepšenie ovzdušia v zmysle §11 zákona č.478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia. Od roku 2012 však už Mesto Žiar nad Hronom medzi tieto oblasti zaradené nie je, nakoľko sa výrazne znížila koncentrácia PM₁₀ a PM_{2,5} a limitná hodnota týchto látok nebola prekročená nad rámec stanovený legislatívou.

Najvýznamnejší znečisťovatelia v okrese Žiar nad Hronom: Dalkia Industry Žiar nad Hronom a.s., Finalcast s.r.o., Slovalco a.s, Nemak Slovakia s.r.o.

Tabuľka č. 10: Emisie zo stacionárnych zdrojov v okrese Žiar nad Hronom (t)

Žiar nad Hr.	TZL (t)	SOx (t)	NOx (t)	CO (t)	TOC(t)
2009	184,159	1 662,772	708,324	13 933,973	139,948
2010	199,838	1 752,052	734,564	13 792,095	117,430
2011	141,291	2709,655	906,833	13 866,492	123,977
2012	128,854	1 908,251	890,084	13 779,987	71,949

Zdroj: NEIS

Zdroj: Enviroservis s.r.o. (Žiar nad Hronom)

Tabuľka č. 11: Vývoj prekročení limitnej hodnoty PM₁₀

	Počet prekročení LH (µg.m ⁻³)/rok	Lokalita/meracia stanica
2009	54	Ul. Dukelských hrdinov
2010	29	Ul. Jilemnického
2011	36	Ul. Jilemnického
2012	9	Ul. Jilemnického
2013	9	Ul. Jilemnického

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom 2014

Pôda - rizikové faktory

Kontaminácia pôdy je v celej Žiarskej kotline spôsobená pôsobením poškodzujúcich faktorov, hlavne produkciou znečisťujúcich látok a ich následným spádom na PPF. Žiarske kotlina je dlhodobo zaťažená emisiami flóru, najmä v okolí ZSNP a.s. Žiar nad Hronom. Výmera kontaminovanej pôdy v okolí je cca. 9000 ha. V roku 1998 boli zistené hodnoty obsahu F v pôde v rozsahu koncentrácií 3 –

26,4 mg/kg, pričom hygienický limit pre vodný výluh kontaminácie pôd fluórom je 5 mg/kg. Okrem fluóru bolo v území zistené aj zaťaženie pôd ťažkými kovmi (Cd, Hg, As, Pb, Cu), (Vozár, 1997).

Voda

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

Mesto má vybudovanú čistiareň odpadových vôd (ČOV), ktorá svojou kapacitou zabezpečuje dostatočne čistenie odpadových vôd. Projektovaná kapacita ČOV je 58 483 E. O., napojených 28 100 E. O. Z celkového počtu obyvateľov je na verejnú kanalizáciu a ČOV napojených 90,57 %. V meste je vybudovaná jednotná kanalizačná sieť, ktorou sú odvádzané splaškové vody a vody z povrchového odtoku. V samotnom meste je potrebné prepojiť na kanalizačný zberač do ČOV kanalizačné potrubie zabudované v uliciach Petruša a Partizánska.

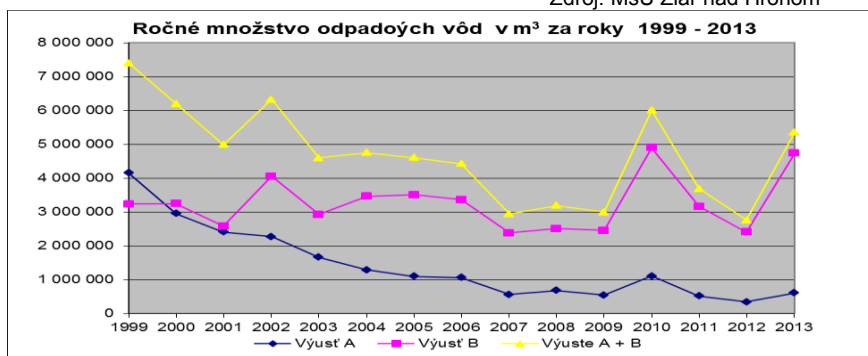
V časti Šášovské Podhradie nie je vybudovaná verejná kanalizácia.

Množstvo vypúšťaných odpadových vôd z kanalizácie spol. Dalkia Industry Žiar nad Hronom za obdobie 1999 – 2013 do povrchového toku Hron.

Tabuľka č. 12: Množstvo odpadových vôd

Priemerné množstvo OV v m ³ za kalenárny rok			
Rok	Vyústenie A	Vyústenie B	Vyústenia spolu
1999	4 160 969	3 241 832	7 402 801
2000	2 958 955	3 247 107	6 206 062
2001	2 412 515	2 584 944	4 997 459
2002	2 277 291	4 057 570	6 334 861
2003	1 671 573	2 929 404	4 600 977
2004	1 291 852	3 466 174	4 758 026
2005	1 100 893	3 509 640	4 610 533
2006	1 067 686	3 366 193	4 433 879
2007	570 250	2 383 032	2 953 282
2008	685 888	2 508 829	3 194 717
2009	552 041	2 454 131	3 006 172
2010	1 109 888	4 904 934	6 014 822
2011	524 513	3 165 876	3 690 389
2012	347 300	2 417 517	2 764 817
2013	616 796	4 742 226	5 359 022
Priemer	1 423 227,3	3 265 293,9	4 688 521,3

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom

V nasledujúcich rokoch správca kanalizácie nepredpokladá žiadnu zásadnú zmenu množstva ani kvality vypúšťaných odpadových vôd.

Radónové riziko

V roku 2003 bola pre riešené územie vypracovaná štúdia Radónového prieskumu Žiarskej kotliny (Geocomplex, a.s., Bratislava), na základe ktorej bolo stanovené, že 54,3 % územia patrí medzi územia SR s nízkym radónovým rizikom a 45,7 % územia so stredným radónovým rizikom.

Odpadové hospodárstvo

Z hľadiska hodnotenia stavu možno konštatovať pomerne vysokú kvalitu. Riešenie odpadového hospodárstva je na veľmi dobrej úrovni. Ide o moderné riešenie v technickej infraštruktúre – moderná zvozová technika, technika na narábanie so zeleným odpadom, na ochranu ovzdušia. V súčasnosti sa realizuje sa tzv. Centrum zhodnocovania odpadov ako koncová prevádzka pre materiálové aj energetické zhodnotenie odpadov. Predpoklad ukončenia vybudovania centra je 31.12.2014. V rámci centra je aj bioplynová stanica na spracovanie biologicky rozložiteľného odpadu a bioplyn je smerovaný do spoločnej výroby elektrickej a tepelnej energie.

1. Charakteristika systému odpadového hospodárstva mesta Žiar nad Hronom

Systém odpadového hospodárstva v meste Žiar nad Hronom vychádza z aktuálnej platnej odpadovej národnej a európskej legislatívy a nastaveného spôsobu nakladania s komunálnymi odpadmi na komunálnej úrovni. V zmysle zákona č. 223/2001 Z.z. o odpadoch za nakladanie s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi, ktoré vznikli na území mesta zodpovedá mesto. Na území mesta Žiar nad Hronom je zavedený záväzný množstvový intervalovo-kontajnerový systém zberu komunálnych odpadov pre všetkých pôvodcov komunálnych a drobných stavebných odpadov v celom katastrálnom území mesta v zmysle platného a účinného všeobecne záväzného nariadenia. Filozofia a nastavenie množstvového systému zberu odpadov na území mesta je založená na motivácii pôvodcov odpadu k triedeniu jednotlivých zložiek odpadov z komunálneho odpadu, ktoré sa pre všetkých pôvodcov komunálneho odpadu zbierajú a prepravujú bezodplatne. Pôvodcovia odpadu ako poplatníci v zmysle zákona o miestnych daniach a poplatkoch si hradia platby len za vyprodukovaný zmesový komunálny odpad.

2. Vyhodnotenie obdobia rokov 2004 – 2013

Mesto Žiar nad Hronom patrí na Slovensku už viac ako 8 rokov k priekopníkom komplexného prístupu v nakladaní s komunálnymi a drobnými stavebnými odpadmi s dôrazom na vybudovanie efektívneho systému zabezpečujúceho intenzifikáciu separovaného zberu, dotriedňovanie, recykláciu a energetické zhodnocovanie odpadov. V roku 2005 bol v meste všeobecne záväzným nariadením zavedený množstvový zber komunálnych a drobných stavebných odpadov spolu so separovaným zberom 5 vytriedených zložiek (papier, plasty, kovy, tetrapaky, sklo). Množstvový zber odpadov bol zavedený z dôvodu, že predstavuje efektívnejší, motivujúcejší a spravodlivejší systém voči poplatníkom, motivuje ich k zníženiu množstva odovzdaných komunálnych odpadov, k ich kvalitnejšiemu a intenzívnejšiemu triedeniu. Takýmto spôsobom môžu sami ovplyvniť výšku poplatkov na základe skutočných objemov vyprodukovaných odpadov. Pre účinnejšiu motiváciu obyvateľov na triedenie zložiek komunálneho odpadu sa začalo v Žiari nad Hronom propagovať heslo „Za triedené zložky neplatíme“.

Zároveň bol spustený proces budovania infraštruktúry, umožňujúcej presnú identifikáciu pôvodcov odpadov. V roku 2005 bol vypracovaný projekt výstavby zastrešených, uzamykateľných stojísk pre bytové spoločenstvá. V roku 2006 sa začalo s ich výstavbou a začiatkom roka 2007 sa odovzdali bytovým spoločenstvám do užívania prvé stojiská.

V roku 2012 už dlhodobo fungovalo 107 stojísk, užívaných bytovými spoločenstvami, 17 stojísk pri školských zariadeniach nášho mesta, stanovištia pred podnikateľskými subjektmi a rodinnými domami. Táto infraštruktúra je ešte doplnená viac ako 200 verejnými malými odpadovými košmi a 80 košmi na psie exkrementy. Od roku 2009 je občanom k dispozícii zberný dvor v areáli Technických služieb – Žiar nad Hronom, a.s. a pravidelne organizované Dni jarnej a jesennej čistoty, ktoré majú za úlohu vyzbierať od obyvateľov objemný, drobný stavebný a nebezpečný odpad.

V rokoch 2009 – 2011 bol zrealizovaný za takmer 3,1 mil. eur projekt „Intenzifikácia separovaného zberu“, spolufinancovaný z kohézneho fondu EÚ a štátneho rozpočtu, v rámci ktorého mesto dobudovalo stojiská, obstaralo nové zberné nádoby, zrealizovalo informačno-vzdelávaciu kampaň a získalo novú modernú zvozovú a manipulačnú techniku na narábanie s triedenými zložkami.

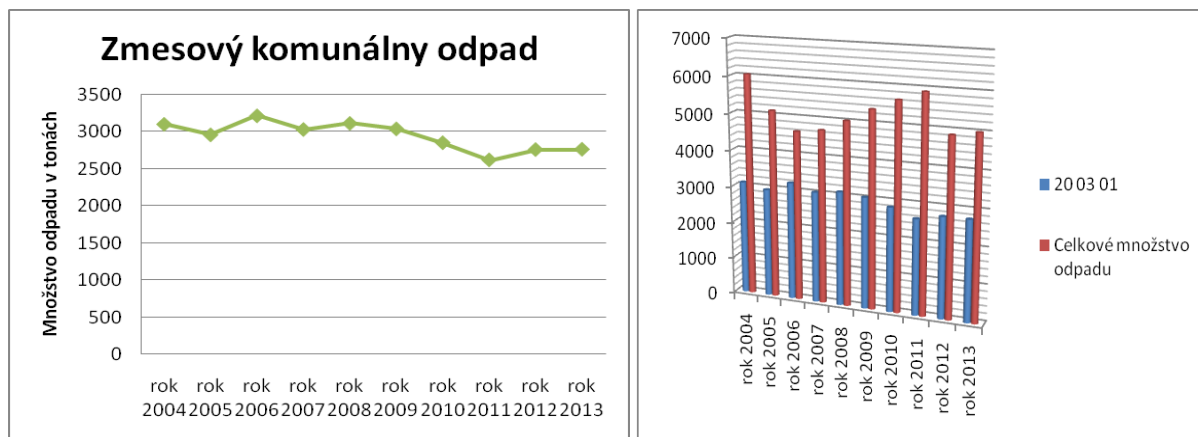
V rokoch 2009 – 2012 bol taktiež zrealizovaný projekt „Uzatvorenie a rekultivácia Skládky odpadov Horné Opatovce“ v hodnote 1,25 mil. eur, spolufinancovaný z operačného programu životné prostredie. Realizáciou tohto projektu sa mesto vysporiadalo s ekologickou záťažou, vytváranou odstavenou skládkou odpadov. V rámci projektu sa zrealizovali aj podmienky na vybudovanie novej kazety skládky, ktorá sa vybuďovala do konca roku 2013, zo strany oprávnenej osoby na nakladanie

s odpadmi na území mesta Žiar nad Hronom, čím sa vybuďovali nové kapacity na ukladanie nie nebezpečného odpadu.

Tabuľka č. 13: Tvorba komunálneho odpadu v meste Žiar nad Hronom v rokoch 2004 až 2013

Komunálny odpad v tonách/Rok produkcie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
20 03 01	3102,5	2958,5	3217,1	3031,7	3114,3	3040,4	2851,4	2617,3	2757,9	2762,4
celkové množstvo odpadu	6043,9	5125,1	4622,9	4715,5	5016,3	5368,6	5661	5914,7	4879,5	5000,8

Zdroj: OŽP

3. Súčasný stav nakladania s odpadmi

Komunálne a drobné stavebné odpady

Mesto Žiar nad Hronom v súčasnosti vypracováva nový program odpadového hospodárstva mesta do roku 2015 ako jeden zo strategických dokumentov v oblasti nakladania s odpadmi, ktorého cieľom je zabezpečiť zníženie negatívneho vplyvu najmä nebezpečných odpadov na jednotlivé zložky ŽP, predchádzať vzniku odpadu, zvýšiť účinnosť triedeného zberu, znižovať množstvo skládkovaných komunálnych odpadov a zabezpečiť zhodnocovanie vytriedených odpadov.

V meste sa ročne vyprodukuje v priemere 5000 ton komunálneho odpadu. V roku 2013 sa na jedného obyvateľa vyprodukovalo 265,91 kg komunálnych odpadov, z toho 70,51 kg bolo zhodnotených (26,52%), pričom priemer na obyvateľa Slovenska za rok 2011 v produkcii komunálnych odpadov je vo výške 327,4 kg, z toho zhodnotených 78,3 kg. Skládkovaním sa v roku 2013 zneškodnilo 3674,635 ton odpadov (73,48%). Oprávnenou osobou na nakladanie s KO a DSO na celom území mesta je spoločnosť Technické služby - Žiar nad Hronom, a.s., ktorej prioritnou činnosťou je zber, preprava, zhodnocovanie alebo zneškodňovanie komunálneho odpadu. Nevytriedený zmesový komunálny odpad z mesta Žiar nad Hronom je ukladaný na skládku ostatného odpadu spoločnosti T+T, a.s., ktorá je lokalizovaná v k.ú. Horné Opatovce.

Základným spôsobom nakladania s odpadmi na území Slovenska, ako aj mesta Žiar nad Hronom je neustále zneškodňovanie ukladaním do zeme alebo na povrchu zeme, čiže prevádzka skládok odpadov. V súčasnosti sa na území mesta Žiar nad Hronom nachádzajú nasledujúce skládky odpadov ako zariadenia na zneškodňovanie odpadov:

1. Skládku odpadov na nebezpečný odpad – ZSNP SPO, s.r.o., k.ú. Horné Opatovce, s celkovou kapacitou 138 000 m³ a voľnou kapacitou 101 500 m³, predpokladaný termín uzavretia rok 2016
2. Skládku odpadov na ostatný odpad – T+T, a.s., k.ú. Horné Opatovce, s celkovou kapacitou 438 550 m³ a voľnou kapacitou 257 000 m³, predpokladaný termín uzavretia rok 2021
3. Skládku odpadov na ostatný odpad – TS, a.s., k.ú. Horné Opatovce, s voľnou kapacitou 240 000 m³, predpokladaný termín uzavretia rok 2030

Tabuľka č. 14: **Odberatelia vytriedených zložiek komunálneho odpadu**

Druh odpadu	Katalógové číslo	Firma
Obaly z plastov	15 01 02	A.S.A. Slovensko, s. r. o.
Obaly z plastov	15 01 02	General Plastic, a. s.
Obaly z plastov	15 01 02	Transform Recykling
Obaly z plastov	15 01 02	Enwaste, s.r.o.
Plasty	20 01 39	Transform Recykling
VvKM	15 01 05	Kuruc company, s. r. o.
Sklo	20 01 02	A. V. Trade, Valašková
Obaly zo skla	15 01 07	A. V. Trade, Valašková
Obaly z dreva	15 01 03	Polytrans, s. r. o.
Jedlé oleje a tuky	20 01 25	Inta, s. r. o.
Papier	20 01 01	Zberné suroviny, a. s.
Kovy	20 01 40	Zberné suroviny, a. s.
Obaly z kovov	15 01 04	Zberné suroviny, a. s.
BRO	20 02 01	Agro CS Slovakia, a.s.
BRO	20 02 01	PD Žiar nad Hronom
Vyradené el. zar.	20 01 23	V.O.D.S, a.s.
Vyradené el. zar. NL	20 01 35	V.O.D.S, a.s.
Opotrebované pne.	16 01 03	V.O.D.S, a.s.
Žiarivky	20 01 21	Ekolamp Slovakia
Batérie a akumulátory	20 01 33	Aku - Trans, spol. s r.o.
Vyrad. El. zar.	20 01 36	V.O.D.S, a.s.
BRKO	20 01 08	ECO CENTRUM
Šatstvo	20 01 10	Ján Botto
Textil	20 01 11	Ján Botto
Obuv	20 01 99	Ján Botto

Tabuľka č. 2, zdroj: Technické služby – Žiar nad Hronom, a.s.

Zber odpadov s obsahom škodlivín môžu obyvatelia mesta odovzdávať na zbernom dvore na ulici SNP 131, Žiar nad Hronom v areáli spoločnosti Technické služby – Žiar nad Hronom, a.s., alebo dvakrát do roka využiť služby mobilnej zberne, ktorá je umiestnená na území mesta Žiar nad Hronom, počas konania dní čistoty.

Od roku 2009 sa z operačného programu životné prostredie postupne realizuje najväčší projekt mesta „Centrum zhodnocovania odpadov“, v celkovej hodnote skoro 20 mil. eur. Po jeho ukončení a nábehu v druhej polovici roku 2014, bude v podmienkach mesta vytvorený na stredoeurópske pomery unikátny systém nakladania s odpadmi od jeho separovaného zberu, cez materiálové a energetické zhodnocovanie až po uloženie na skládku inertného materiálu, ktorý už nebude vytvárať ekologické riziká a záťaž.

Priemyselné odpady

Najväčším producentom priemyselných odpadov v území sú ZSNP a.s. Žiar nad Hronom. Základným a záväzným dokumentom pre nakladanie s odpadmi je Program odpadového hospodárstva skupiny spoločností ZSNP.

V záujmovom území sa nachádzajú rozlohou najväčšie a najznámejšie skládky priemyselných odpadov na Slovensku. Sú to hlavne skládky prevádzkované ZSNP a.s., Žiar nad Hronom:

- Odkalisko červených a hnedých kalov, podľa katalógu odpadov bol odpad na tomto odkalisku zaradený medzi nebezpečné odpady, čím vznikla na území okresu najväčšia skládka nebezpečného odpadu v Slovenskej republike. Odkalisko je legislatívne vysporiadané.
- Odkalisko so skládkou škváry a popolčeka (priamo v areáli Závodu SNP a.s., Žiar nad Hronom). Odkalisko je právne vysporiadané.
- Skládka pevného priemyselného odpadu v časti Horné Opatovce
- Skládka priemyselných odpadov, vrátane nebezpečných odpadov, ktorú využíval ZSNP a.s. Žiar nad Hronom, v časti Horné Opatovce, v súčasnosti uzavretá a rekultivovaná.

Najväčšou stavbou týkajúcou sa odpadového hospodárstva bolo budovanie tesniacich podzemných stien okolo skládky hnedých a červených kalov z výroby oxidu hliníka v ZSNP a.s. a biologická rekultivácia kalov tzv. ozelenenie. V závode Zlieváreň Žiar nad Hronom je v prevádzke zariadenie na zneškodňovanie odpadov.

Sanácia odkaliska Kalové pole ZSNP, a.s.

V rokoch 2006 – 2012 zrealizoval ZSNP, a.s. v niekoľkých etapách rekultiváciu odkaliska Kalové pole ZSNP, a.s. Samotná rekultivácia bola ďalším krokom v procese sanácie uvedeného odkaliska, ktorý priamo nadväzoval na predchádzajúce vybudovanie podzemnej tesniacej steny (1991 – 1997) a postupoval spoločne so spracovávaním alkalických vôd v prevádzke ZSNP SAV, s.r.o. (od roku 2003) Alkalické vody sú spracovávané buď v technológii elektrodialýzy alebo v odparke s rekompresiou brídových pár. Tak ako už bolo uvedené, proces rekultivácie prebiehal v jednotlivých etapách v členení podľa rekultivovanej časti odkaliska, konkrétne sa jednalo o rekultiváciu vrchlíkov (temena odkaliska), svahov, predpolí a akumuláčnych nádrží odkaliska. Na rôzne časti odkaliska boli použité variabilné metódy a rekultivačné materiály, ktoré záviseli predovšetkým na dostupnosti a vlastnostiach povrchu jednotlivých rekultivovaných častí. Všetky použité materiály majú presne garantované vlastnosti a dlhodobú životnosť v podmienkach ich zabudovania. Vlastnosti použitých materiálov boli počas výstavby aj po jej ukončení testované v špecializovaných skúšobných ústavoch, čím bolo preukázané dodržanie vlastností predpísaných projektom. Celý proces rekultivácie bol úspešne zavŕšený komplexnou kolaudáciou a vydaním právoplatného kolaudačného rozhodnutia v októbri 2012. Odvtedy na odkalisku prebieha predpísaný monitoring a sledovanie stavu zrekultivovaného odkaliska. ZSNP, a.s. zároveň podniká kroky k tomu, aby mohlo byť zrekultivované odkalisko preradené z registra B „potvrdených“ environmentálnych záťaží do registra C „sanovaných“ environmentálnych záťaží. V ZSNP SAV, s.r.o. naďalej pokračuje čistenie alkalických vôd, ktoré aj po zrekultivovaní odkaliska z jeho telesa neustále dotekajú. Procesom rekultivácie sa ZSNP, a.s. podarilo splniť všetky stanové ciele, ktoré chcel rekultiváciou dosiahnuť. To znamená, že odkalisko je izolované proti priesaku zrážkových vôd do jeho telesa, nevznikajú teda žiadne nové množstvá alkalických vôd, teleso ako také získalo vysoký stupeň stability, boli eliminované pevné úlety a výrazne sa zvýšila krajinnno-estetická úroveň celej oblasti Žiarskej kotliny.

Hodnotenie stavu životného prostredia v meste

Ovzdušie: limitné hodnoty nie sú prekračované. Z globálneho pohľadu je stav ovzdušia monitorovaný. Správa mesta vyhovujúco rieši mikroklimu v obytnej zóne vlastnými zariadeniami. Žiadané hodnoty nie sú prekračované. Napriek skutočnosti, že mesto je v oblasti rizikového ovzdušia pre prašnosť smeruje mesto k znižovaniu týchto hodnôt a vyradeniu mesta z oblastí s riadenou kvalitou ovzdušia.

Problémy, ktoré je ťažšie eliminovať sú problémy z výrobnou zónou, kde sú najväčšie dopady na znečistenie súčasnými technológiami a výrobnými procesmi.

Priemyselné závody priebežne riešia stav znečisťovaných zložiek životného prostredia v zmysle podmienok a relevantnej legislatívy. Aktuálny stav je monitorovaný. V bývalom závode ZSNP existuje aj špecializovaný útvar na ochranu životného prostredia špeciálne v areáli ZSNP.

Kvalita pôdy bola v minulosti ohrozená práve kalovým polom ako environmentálnou záťažou v celej oblasti. Kalové pole je po komplexnej revitalizácii riešené samostatnou technológiou a je neustále sledované. Voda z kalového poľa je odsolovaná a časť vody sa vypúšťa a odvádza postupne povrchovými vodami v súlade s prípustnými hodnotami znečistenia.

Absolútne aj relatívne hodnoty sú výrazne nižšie (ako v PHSR 2006 – 2013) cca od roku 2004 sú zrejmé dopady riešenia tejto environmentálnej záťaže. Z hľadiska legislatívy možno konštatovať, že stav je vyhovujúci.

Kvalita vody: Najväčším znečisťovateľom však stále zostáva bývalý závod ZSNP a okrem iného aj verejná kanalizácia.

Z pohľadu kvality životného prostredia už nie je potrebné považovať mesto za environmentálne nadmerne zaťažené. Ide o porovnateľný stav znečistenia s podobnými priemyselnými mestami.

Z hľadiska typov regiónov podľa environmentálnej kvality patrí územie Žiaru nad Hronom do regiónu s mierne narušeným životným prostredím (2. environmentálna kvalita), Žiarsky okrskok je však zaradený medzi okrsky so značne narušeným ŽP, čo je prejavom nedoriešených environmentálnych problémov z minulých období, keď takéto okrsky tvorili súčasť zaťažených oblastí.

Po preradení kalového poľa medzi sanované environmentálne záťaže je predpoklad zlepšenia tejto situácie.

Stav zelene v meste je vyhovujúci z hľadiska rozsahu plôch zelene na obyvateľa. Potreba skultúrnenia vybraných lokalít je v okolí Lutilského potoka, Šibeničného vrchu. Park Š. Moysesa je po obnove a revitalizácii zelene. Je to historická pamiatka a rekonštrukcia zelene je prípustná len v obmedzenej miere. V meste je stále potenciál rozširovania parkových plôch zelene ako napr.: Park na Svitavskej ulici a Park na Tajovského ulici ako oddychové zóny pre obyvateľov mesta.

2.2. Súčasná krajinná štruktúra (v širších súvislostiach)

Krajinná štruktúra katastrálnych území mesta je uvedená v nasledujúcej tabuľke.

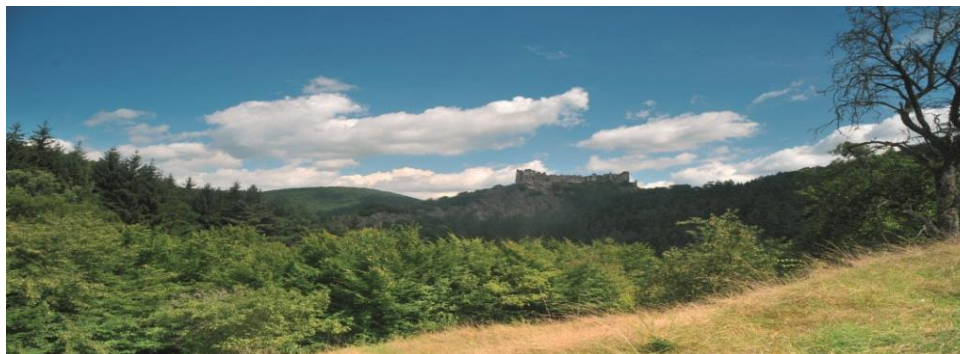
Tabuľka č. 15: Členenie pôdneho fondu

Obec	Poľnohospodárska pôda/ha	Lesná pôda/ha	Vodné plochy/ha	Zastavané plochy/ha	Ostatné plochy/ha	Spolu/ha
Žiar nad Hronom	1217,9	1835,4	110,3	491	254,2	3908,8
% vyjadrenie	31,2	47	2,7	12,6	6,5	100

Zdroj: ŠÚ SR 2013

Typy krajiny podľa využitia zeme:

- **podhorská a horská lesná krajina:** zaberá J až JV časť mesta a plochy na SV územia. Tento typ krajiny je prevládajúcim v katastri Šášovské Podhradie, zaberá aj J časť Horných Opatoviec.
- **sídelno-poľnohospodárska krajina** typická pre takmer celé katastrálne územie mesta a pre S polovicu Horných Opatoviec. Vyznačuje sa malým podielom nelesnej drevinnej vegetácie.
-

Poľnohospodárstvo

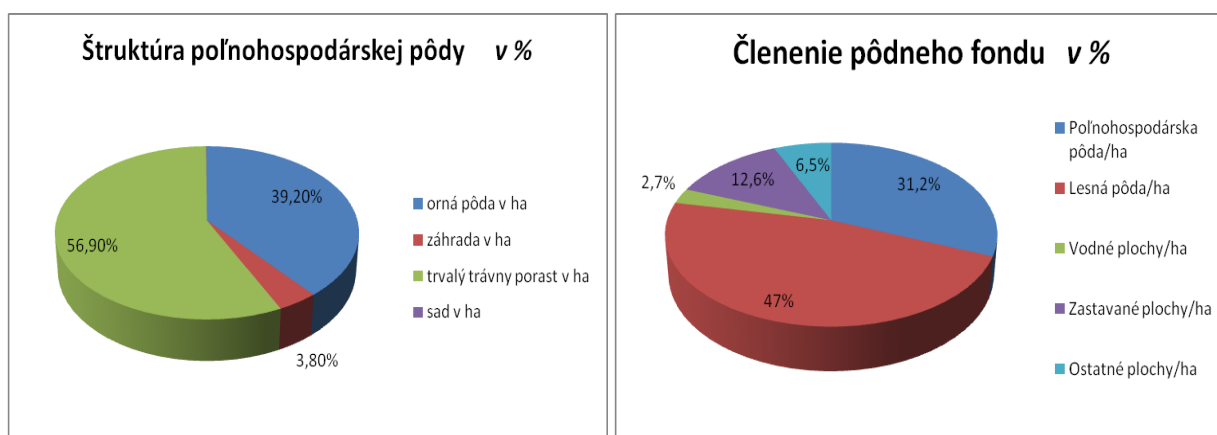
Trvalo trávnaté porasty tvoria viac ako 50% poľnohospodárskej pôdy. Záhrady sa viažu prevažne na sídlo a ich rozsah je daný hustotou a charakterom sídelnej štruktúry. Vinice a chmeľnice sa v tomto území nenachádzajú. Sad je zastúpený s rozlohou len 0,99 ha. Dané územie nepredstavuje vhodné podmienky pre takýto druh pozemkov.

Poľnohospodárstvo na území obce je len v obmedzenej miere, čo vyplýva zo štruktúry poľnohospodárskej pôdy. Najväčší podiel majú trvalé trávne porasty a orná pôda má podiel takmer 40% z celkového poľnohospodárskeho fondu.

Tabuľka č. 16: Štruktúra poľnohospodárskej pôdy

Názov KÚ	orná pôda v ha	záhrada v ha	trvalý trávny porast v ha	sad v ha	Poľnohospodárska pôda spolu v ha
Žiar nad Hronom	477	46,7	693,2	0,99	1217,9
% vyjadrenie	39,2	3,8	56,9	0,1	100

Zdroj: ŠÚ SR 2013

2. ANALÝZA HOSPODÁRSKÝCH, SOCIÁLNYCH A KULTÚRNYCH ZDROJOV

2.3. Urbanistický vývoj sídla (v širších súvislostiach)

Tabuľka č. 17: Prehľad vývoja osídlenia na území mesta

Obec	Vznik obce	Výročie založenia obce v r. 2014
Žiar nad Hronom	1075	939

Zdroj: MsÚ 2013

Trvalejšie osídlenie v tomto priestore vzniklo v dobe bronzovej a staršej dobe železnej. Najstaršia písomná správa o osade Svätý Kríž nad Hronom je z roku 1075. Pôvodne mýtna osada Santa Crux sa postupne rozrástla na kupecko-remeselné a administratívne stredisko. Postupne dostávalo mestečko výsady, predovšetkým trhové právo prispelo k rozkvetu obchodu. V ekonomickej oblasti prevládalo v 15. až 18. storočí poľnohospodárstvo a obchod, v menšej miere remeselná výroba.

Významná zmena nastala až v druhej polovici 18. storočia s nástupom kapitalizmu. Významnejší hospodársky rozvoj súvisel s dobudovaním železnice v r. 1896.

Od roku 1875 sa Svätý Kríž nad Hronom stal administratívnym centrom s funkciou okresného mesta so sídlom slúžnovského úradu. Okresným sídlom, ku ktorému patrilo 55 obcí bolo až do roku 1928.

Novodobý ekonomický rozvoj nastal v súvislosti s výstavbou hutného kombinátu Z SNP na začiatku druhej polovice 20. storočia. V roku 1955 premenovali mesto na Žiar nad Hronom a v roku 1960 sa znova stalo okresným mestom ako najväčšie a najpriemyselnejšie mesto na území troch okresov – Kremnica, Banská Štiavnica a Nová Baňa.

Zmena ekonomických pomerov sa odrazila na premene bývalej poľnohospodárskej obce na priemyselné mesto, ktoré sa priestorovo rozrástlo pozdĺž významnej komunikácie (štátnej cesty I/50), ktorá prechádza stredom zastavanej časti mesta severným a severozápadným smerom.

Pôvodná urbanistická štruktúra stredovekého mestečka Svätý Kríž nad Hronom sa zachovala v priestore okolo Svätokrížskeho námestia s dominantou objektu kostola Povýšenia sv. Kríža. Hlavnou urbanistickou osou mesta sa stala cesta I/50 s funkciou významnej mestskej triedy, pozdĺž ktorej sa postupne rozvíjala obytná zástavba. Rozvoj hospodárskych aktivít v druhej polovici 20. storočia sa odrazil v dynamickom plošnom rozširovaní mesta s diferencovanými druhmi zástavby v jeho západnej a východnej časti.

Obytná zástavba formou bytových domov sa postupne realizovala prevažne v západnej polovici mesta. Architektúra objektov zodpovedá dobe ich vzniku. Od zástavby klasických tehlových domov so sedlovými strechami charakteristickej pre 50-te roky minulého storočia, po panelovú zástavbu obytných súborov južne a severne od centrálnych priestorov mesta. Súčasťou obytných súborov sú areály a objekty základnej občianskej vybavenosti. Vyššia občianska vybavenosť je sústredená pozdĺž ulice SNP a v samostatných areáloch na severnom, západnom a južnom okraji zastavaného územia mesta.

V katastrálnom území mesta Žiar nad Hronom, a v katastrálnom území obce Ladomerská Vieska, na ľavom brehu rieky Hron sa od druhej polovice 20. storočia vytvárala priestorovo rozsiahla priemyselná zóna s dominantným areálom hutného kombinátu Z SNP. Ďalšia časť výrobného zóny mesta sa v súlade so zámermi ÚPN HSA Žiar nad Hronom vyvíjala juhovýchodne od cesty I/65. Táto časť má charakter výrobnno-skladovej a obchodnej zóny s rezervnými plochami pre ďalší rozvoj, v blízkosti zastavaného územia miestnej časti Horné Opatovce. Mesto má miestne časti Horné Opatovce a Šášovské Podhradie.

Východiská

Fyzický stav jednotlivých častí mesta je rozdielny, závisí od obdobia, v ktorom vznikali. Mesto sa delí na historicky najstaršiu časť, reprezentovanú zástavbou pôvodnej obce Svätý Kríž a obce Šášovské Podhradie. Z Horných Opatoviec zostalo iba torzo, ktoré tvorí kostol sv. Vavrinca, ruina objektu bývalej fary a objektu bývalej školy a bývalý cintorín. Podstatnú časť zástavby v týchto častiach tvoria objekty rodinných domov. Časť objektov je neobývaná a ich stavebno-technický stav je nevyhovujúci. V ostatnom období dochádza postupne k rekonštrukcii objektov. Niektoré objekty zapísané v ÚZPF sú v zlom stavebno-technickom stave.

Väčšia časť zástavby mesta Žiar nad Hronom vznikla v povojnovom období. Prvé formy bytovej výstavby boli štvorpodlažné tehlové objekty. Neskôr vyrastala panelová výstavba. Pri osadzovaní objektov občianskeho vybavenosti boli zanedbané urbanistické kompozičné princípy, došlo k čiastočnému narušeniu uceleného urbanistického súboru pôvodného sídliska.

V poslednom období sa upúšťa sa od panelovej výstavby a typizácie. Obdobie 90. rokov 20. stor. prinieslo aj nevhodné architektonické riešenia (výstavba obchodných centier - hypermarketov).

Výrazné dominanty v panoráme predstavujú komíny Závodu SNP, vežové domy panelovej výstavby a niektoré objekty občianskej vybavenosti. V okrajových častiach mesta prevládajú civilizačné prvky nad prírodnými a chýba voľnejšie prepojenie urbanistickej štruktúry mesta s prírodným prostredím.

2.4. Kultúrno-historický potenciál

Národné kultúrne pamiatky

Na území mesta Žiar nad Hronom sa nachádzajú nasledovné národné kultúrne pamiatky, zapísané v ústrednom zozname Pamiatkového fondu Slovenskej republiky (ÚZPF) :

Tabuľka č. 18: k.ú. Žiar nad Hronom

č.ÚZPF	Názov NKP	Názov pamiat. objektu	Bližšie určenie PO	Zaužívaný názov PO	Doplňujúce adresné údaje	Vznik	Stavebno-technický stav	vyhlásenie
1313	Štôľňa	Štôľňa		Dedičná štôľňa III.	Slnecná stráň		narušený	15.5.1963
2920	Pomník	Pomník	Exnár Ladislav	1907-1945,antif.odboj	Areál ZDŠ	1963	dobry	2.7.1976
2260	Socha	Socha	sv.JánNep omucký	socha sv.Jána Nepomuckého	v areáli kostola sv.Kríža	90.roky 18.st.	vyhovujúci	17.9.1968
1279/1	Kostol s areálom	Kostol	r.k.sv.Kríža	kostol sv.Kríža		1806-1813	dobry	15.5.1963
1279/2	Kostol s areálom	Súsošie	sv.Trojica	Gnadenstuh súsoš.najsv.Trojice	V záhrade r.k.kostola	90.roky 18.st.	vyhovujúci	15.5.1963
1279/3	Kostol s areálom	Socha	sv.JánNep omucký	socha sv.JánaNepomuckého	pred areálom r.k.kostola	90.roky 18.st.	narušený	15.5.1963
1279/4	Kostol s areálom	Tabuľa pamätná	Moyzes Štefan	1797-1869,biskup	Na r.k.kostole	1956	dobry	15.5.1963

1280/1	Kaštieľ s areálom	Kaštieľ		Biskupský kaštieľ		1631	vyhovujúci	15.5.1963
1280/2	Kaštieľ s areálom	Park		Biskupský park	Pri kaštieli	1870	vyhovujúci	15.5.1963
1280/3	Kaštieľ s areálom	Pomník	Moyzes Štefan	1797-1869,biskup BB	V parku pri kaštieli	1969	vyhovujúci	2.7.1976

Zdroj: MsÚ 2014

Tabuľka č. 19: k.ú. ŠášovskéPodhradie

č.ÚZPF	Názov NKP	Názov pamiat. objektu	Bližšie určenie PO	Zaužívaný názov PO	Doplňujúce adresné údaje	Vznik	Stavebno-technický stav	vyhlásenie
1266	HRAD	HRAD		Šášovský hrad	ruiny nad obcou	1.pol.13.st.-14.st.	dezolátny	15.5.1963

Zdroj: MsÚ 2014

Tabuľka č. 20: k.ú. Horné Opatovce

č.ÚZPF	Názov NKP	Názov pamiat. objektu	Bližšie určenie PO	Zaužívaný názov PO	Doplňujúce adresné údaje	Vznik	Stavebno-technický stav	vyhlásenie
2246	Socha	Socha	sv.JánNepomucký	socha sv.JánaNepomuckého	Pred kostolom	1779	narušený	17.9.1968
11660	Kostol	Kostol	r.k.sv.Vavrinca	kostol sv.Vavrinca	v strede zanik.obce	gotika	po obnove	4.4.2001

Zdroj: MsÚ 2014

Rozhodnutím Pamiatkového úradu SR z roku 2006 bolo vyhlásené ochranné pásmo nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok Kostol s areálom a Kaštieľ s areálom v Žiari nad Hronom. Jeho hranice sú zakreslené v územnom pláne. Ochranné pásmo bolo vyhlásené z dôvodu zabezpečenia ochrany urbanistických a krajinársko-scénaristických hodnôt prostredia predmetných kultúrnych pamiatok.

Na území mesta sú evidované viaceré archeologické náleziská.

Zdroj: Územný plán mesta Žiar nad Hronom, 2009

Tabuľka č. 21: Evidencia pamätihodností na katastrálnom území Žiar nad Hronom– NÁVRH

Charakter	Označenie pamiatky	Umiestnenie	stavebno-technický stav
Sakrálné pamiatky	ozdobný prvok-váza	záhrada pri kostole Povýšenia sv. Kríža	Nevyhovujúci
	Trojica prvkov-v strede kríž s ukrižovaným Kristom, po bokoch dve sochy svätcov s atribútami	záhrada pri kostole Povýšenia sv. Kríža	Nevyhovujúci
	Kaplnka navštívenia Panny Márie	na vršku Skalka pod Šibeničným vrchom	Dobrý
Mestské pamiatky	rotunda	na nádvorí (hospodárskom dvore) pri kaštieli	Dobrý
	záhradný domček	park Š. Moyses	Dobrý
	stĺp Božie muká	Svätokrížske námestie	Nevyhovujúci

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Žiar nad Hronom 2014-2020

	Svätokrížske námestie	plocha starého námestia	Nevyhovujúci
	Immaculáta	socha Medzi vodami	Havarijný
	kríž	kamenný prícestný kríž pri ceste do Lovče (pred odbočkou na mestský cintorín)	Nevyhovujúci
	kríž	kamenný prícestný kríž pri ceste pod Šibeničným vrchom	Vyhovujúci
Pamiatky II.sv. vojny	hliníkový reliéf <i>Zbratanie sa</i>	na budove okresného úradu, Námestie Matice slovenskej	Vyhovujúci
	delo	v parčíku na Ul. Kukučínova (predtým v parku na Svätokrížskom námestí)	Dobry
	hroby vojakov padlých pri oslobodzovaní Žiaru nad Hronom	cintorín v Žiari nad Hronom	Dobry
	hrob vojakov SNP	pod Šibeničným vrchom	Nevyhovujúci
Umelecké pamiatky	socha Š. Moysesa	Námestie Matice slovenskej	Vyhovujúci
	pamätná tabuľa Š. Moysesa	vedľa vstupnej brány do kaštieľa (budova súkromnej obchodnej akadémie)	Vyhovujúci
	figurálna kompozícia <i>Život v mieri</i>	pred budovou strednej odbornej školy technickej na Ul. Dr. Jánského	Vyhovujúci
	fontána s plastikou dievčaťa	pred dopmomsúp.č. 367, Ul. A. Dubčeka	Havarijný
	socha z pieskovca „Slovenka“	pred domom súp.č. 419, Ul. Š. Moysesa	Dobry
	plastika z hliníka	vo vstupnej časti bývalého ZK ROH Partizán na Námestí Matice slovenskej	Vyhovujúci
	socha trúchliacej ženy	cintorín v Žiari nad Hronom	Vyhovujúci
	plastika „Alegória práce“	na čelnej stene budovy IV. ZŠ na Ul. Jilemnického	Vyhovujúci
Významná architektúra	bronzový reliéf Michala Chrásteka	na budove bývalého ZK ROH Parizán na Námestí matice slovenskej	Vyhovujúci
	budova národnej školy	Ul. SNPč. 29, súp.č. 13	Nevyhovujúci
	vodárenská veža	Svätokrížske námestie	Nevyhovujúci
	Gymnázium (predtým III.ZŠ)	Ul. J. Kollára	Vyhovujúci
	budova Závodného klubu ROH-Partizán	Námestie Matice slovenskej	Dobry
	Biely dom-administratívna budova	Námestie Matice slovenskej	Dobry
Židovské pamätníky	I.Základná škola	Ul. Dr. Jánského	Dobry
	Židovský cintorín	pod Šibeničným vrchom	Havarijný
Vchodové značenia	Synagóga	Ul. SNP 66, súp.č. 64	Nevyhovujúci
	plastiky na označenie bytových domov	vchody na domoch súp. čís. 327,356,367,407,451,328,359,369,416,437, 329,360,370,417,M.Š.Ul. A Kmeťa č.17 súp.č. 340,336,361,371,421,354, 363,373,435,355,366,436	Dobry

Zdroj:Mgr.P.Mosný,2013

Obec v zmysle zákona o ochrane pamiatkového fondu utvára všetky podmienky potrebné na zachovanie, ochranu, obnovu a využívanie pamiatkového fondu na území obce. V súčasnom období mesto Žiar nad Hronom nemá vyhlásené pamätihodnosti. V roku 2013 bol pre mesto Žiar nad Hronom vypracovaný materiál *Stručná evidencia kultúrnych pamiatok* (Mgr.P. Mosný) zaoberajúci sa pamätihodnosťami a pamiatkami mesta, ktorý bol spracovaný po jednotlivých etapách historicko-kultúrneho vývoja mesta. Tento stručný prehľad, vlastne evidencia nehnuteľných pamiatok v meste Žiari nad Hronom, vyplýva z potreby zachovania pamiatkového fondu mesta, ktorý je veľmi skromný ale o to významnejší. Tento materiál obsahuje okrem už evidovaných národných kultúrnych pamiatok aj pamätihodnosti, nachádzajúce sa na ploche mesta Žiar nad Hronom a to prevažne v oblasti mimo historického jadra, v jeho novej časti. Jedná sa o hmotné kultúrne pamiatky, ktoré sú schopné prezentovať autora a jeho umeleckú víziu.

Návrh vyhlásenia pamätihodností má za účelom ochrániť kultúrne a historické pamätihodnosti viažuce sa k výstavbe novej časti mesta spojenej s industrializáciou žiarskej kotliny výstavbou hlinikárne. Zoznam pamätihodností umožní vytvárať ponuku a štruktúru produktov poznávacieho cestovného ruchu v jednotlivých sídlach, ktorá môže byť následne začlenená do ponuky mikroregiónu alebo regionálnych národno-náučných poznávacích trás.

2.5. Demografická situácia

Mesto Žiar nad Hronom pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v r. 2001 malo 20 144 obyvateľov. V nasledujúcom sčítaní obyvateľov, domov a bytov v r. 2011 malo 19 883 obyvateľov, z toho 9 580 mužov a 10 303 žien.

Tabuľka č. 22: Demografické ukazovatele Slovenskej republiky za rok 2011

Územie	Počet obyvateľov	Podiel populácie mesta ZH
Slovenská republika	5 397 036	0,37%
Banskobystrický kraj	660 563	3,01%
Okres ZH	48 289	41,18%
Mesto ZH	19 883	100,00

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

2.5.1 Stav obyvateľstva

Počet obyvateľov mesta začal prudko narastať po započatí výstavby hlinikárenského závodu v r. 1951 a po spustení prevádzky hutného kombinátu na výrobu hliníka v r. 1953. Vtedajší Svätý Kríž nad Hronom v r. 1950 mal 1 449 obyvateľov, o desať rokov neskoršie to bolo 8 784 obyvateľov a o ďalších 10 rokov to bolo 12 454 obyvateľov.

Počet obyvateľov stúpil až do roku 1996, kedy malo mesto najväčší počet obyvateľov v doterajšej histórii, tzn. 20 504. Hromadné prepúšťanie zamestnancov ZSNP, a. s. Žiar nad Hronom ku koncu deväťdesiatych rokov minulého storočia, rozdelenie pôvodného žiarskeho okresu do troch nových okresov, malo za následok postupný pokles počtu obyvateľov mesta od r. 1996.

Od r. 2001 nastáva klesajúci trend, zapríčinený rôznymi príčinami – zvýšená úmrtnosť starších občanov, odsťahovanie sa občanov, odchod mladých za prácou mimo regiónu a SR, znížená pôrodnosť.

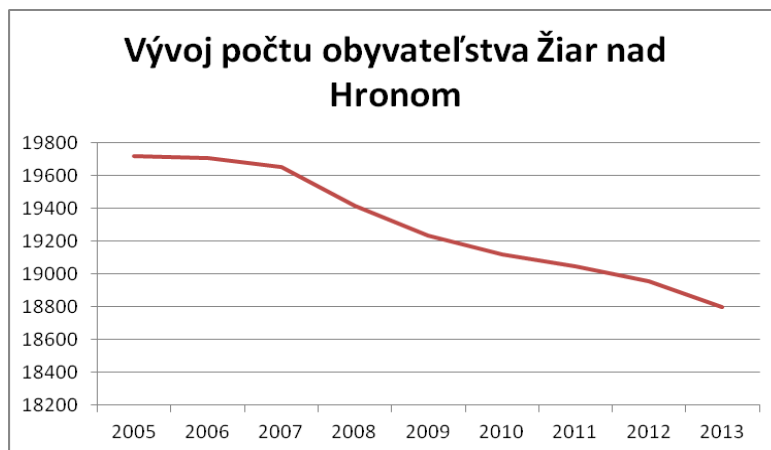
Prirodzený prírastok obyvateľstva

Tabuľka č. 23: Vývoj počtu obyvateľstva mesta 2005-2013

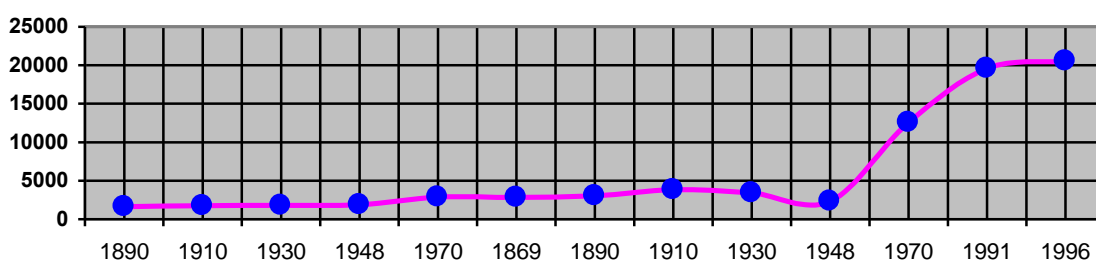
Ukazovateľ / ROK	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyvateľov k 31.12.	19715	19 704	19 649	19 417	19 235	19 116	19 044	18 956	18800	
Celkový prírastok/úbytok	-90	-11	-55	-232	-182	-119	-72	-88	-156	
Prirodzený prírastok/úbytok	58	23	43	28	-13	3	12	-18	-39	
Živonarodení	178	183	201	196	161	195	162	151	164	
Zomrelí	120	160	158	168	174	192	150	169	203	
Migračný prírastok/úbytok	-57	-34	-98	-260	-169	-122	-84	-70	-117	
Priťahovaní	322	355	250	228	220	242	259	259	258	
Odstáňovaní	379	389	348	488	389	364	343	329	375	
Index starnutia										1,26
Index vitality										0,80

Zdroj: MsÚ oddelenie evidencie obyvateľov, 31.12. 2013

Pozn: Index starnutia je pomer poproduktívnej zložky k predproduktívnej zložke.
Index vitality je pomer predproduktívnej zložky k poproduktívnej zložke.

Porovnanie s historickým vývojom pred rokom 1998

Veková štruktúra obyvateľstva

Z celkového počtu 19 883 obyvateľov v roku 2011 bolo 14,02% obyvateľov v predproduktívnom veku do 14 rokov, 70,62% obyvateľov v produktívnom veku a 15,53% obyvateľov v poproduktívnom veku.

Priemerný vek je 38 rokov.

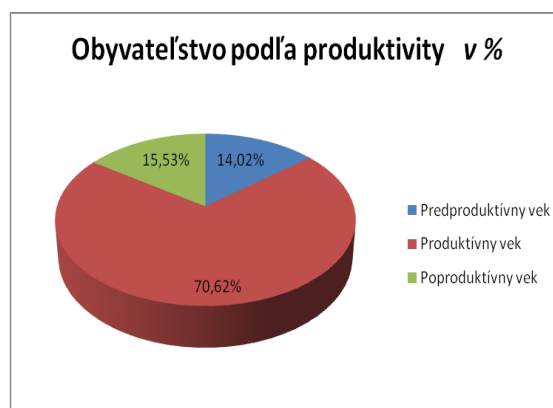
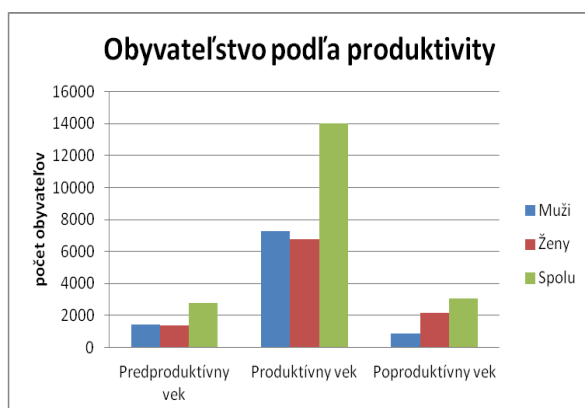
Index starnutia je 1,26.

Index vitality je 0,80.

Tabuľka č. 24: Veková štruktúra obyvateľstva

	Predproduktívny vek:	Produktívny vek:	Poproduktívny vek:
	0-14 r	Muži 15-59 r, Ženy 15-54 r	Muži 60+, Ženy 55+
Muži	1435	7263	882
Ženy	1353	6779	2171
Spolu	2788	14042	3053

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2011

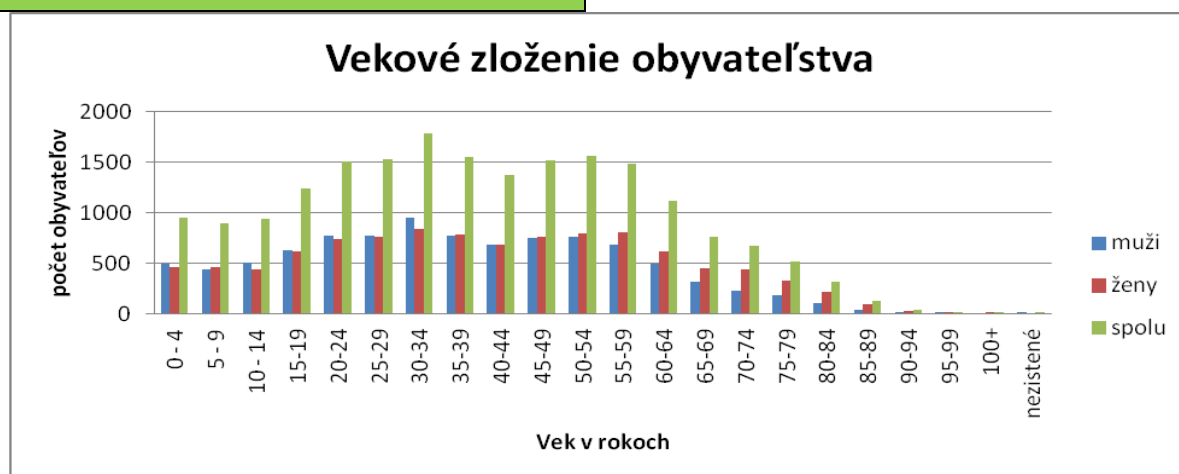

Tabuľka č. 25: Vekové zloženie obyvateľstva k 31.12.2011

Vek ,Veková skupina, ukazovateľ	Muži	Ženy	Spolu	Vek ,Veková skupina, ukazovateľ	Muži	Ženy	Spolu
0-4	499	456	955	55-59	681	801	1482
5-9	434	456	890	60-64	497	619	1116
10-14	502	441	943	65-69	317	447	764
15-19	626	613	1239	70-74	230	441	671
20-24	770	735	1505	75-79	186	328	514
25-29	771	756	1527	80-84	103	213	316
30-34	947	839	1786	85-89	34	92	126
35-39	771	785	1556	90-94	7	27	34
40-44	686	686	1372	95-99	1	3	4
45-49	754	764	1518	100+	0	1	1
50-54	760	800	1560	nezistené	4	0	4

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Obyvateľstvo v produktívnom veku (muži 15-59, ženy 15-54)

Ekonomická aktivita obyvateľov

Z celkového počtu 19 883 obyvateľov mesta Žiar nad Hronom bolo v roku 2011 **ekonomicky aktívnych 9 124 obyvateľov**, čo je **45,89 %**. (Zdroj ŠÚ SR, SODB 2011). Pre porovnanie v roku 2001 to bolo 52,9 %.

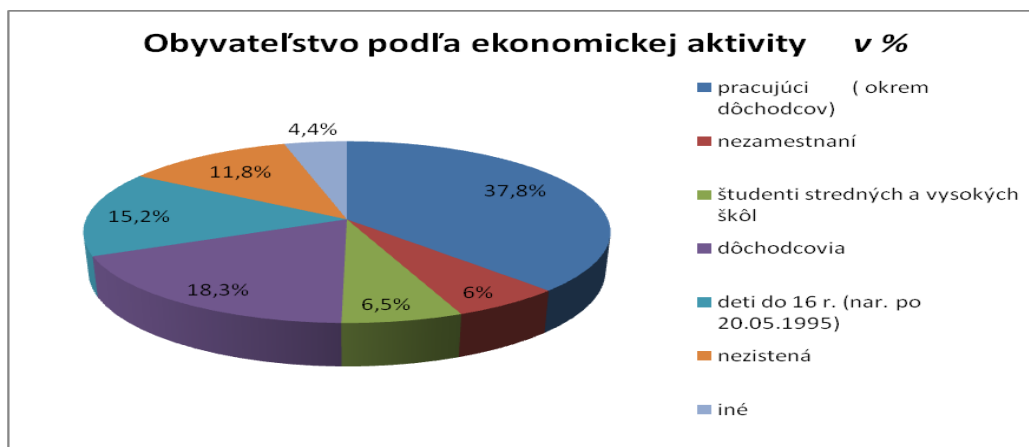
Tabuľka č. 26: Rozdelenie obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity

pracujúci (okrem dôchodcov)	pracujúci dôchodcovia	osoby na materskej dovolenke	osoby na rodičovskej dovolenke	nezamestnaní	študenti stredných škôl	študenti vysokých škôl
7 511	333	87	299	1 193	741	554

osoby v domácnosti	dôchodcovia	prijemcovia kapitálových príjmov	deti do 16 r. (nar. po 20.05.1995)	iná	nezistená
53	3 638	16	3 009	89	2 360

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

2.5.2 Vzdelanostná štruktúra

Prehľad o vzdelanostnej štruktúre poskytuje tabuľka a diagram.

Tabuľka č. 27: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Spolu	% z obyv.
Základné vzdelanie	2 120	10,66
Stredné vzdelanie	11 488	57,78
Vysokoškolské vzdelanie	2 316	11,65
Ostatní bez udania školského vzdelania	1 170	5,88
Ostatní bez školského vzdelania	2 789	14,03

Zdroj: Štatistický úrad, SODB, 2011

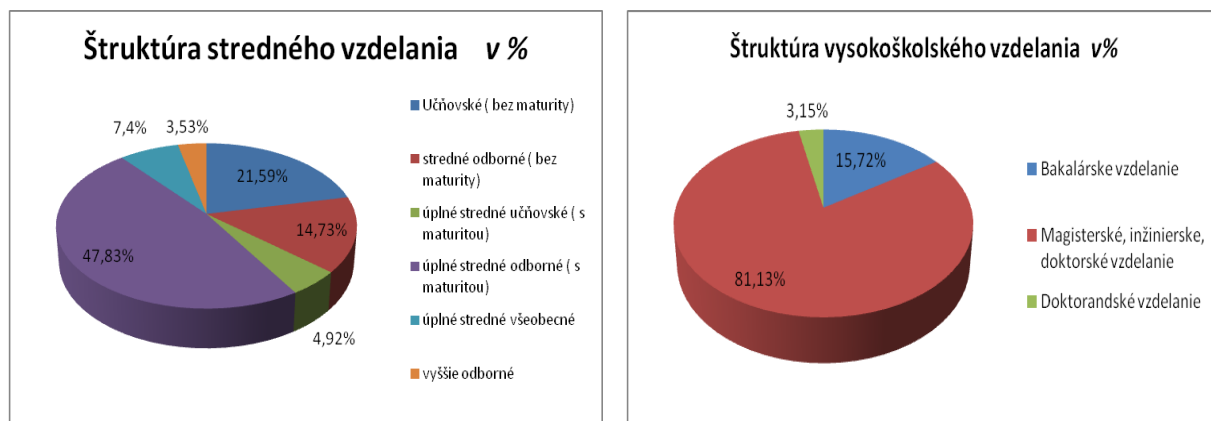
Tabuľka č. 28: Štruktúra stredného vzdelania

Stredné vzdelanie	Počet obyvateľov	% z obyv. so stredoškol. vzdelaním
Učňovské (bez maturity)	2 480	21,59
stredné odborné (bez maturity)	1 692	14,73
úplné stredné učňovské (s maturitou)	565	4,92
úplné stredné odborné (s maturitou)	5 495	47,83
úplné stredné všeobecné	850	7,40
vyššie odborné	406	3,53
SPOLU	11 488	100,00%

Tabuľka č. 29: Štruktúra vysokoškolského vzdelania

Vysokoškolské vzdelanie	Počet obyvateľov	% z obyv.s vysokoškolsk. vzdelaním
Bakalárske vzdelanie	364	15,72
Magisterské, inžinierske, doktorské vzdelanie	1 879	81,13
Doktorandské vzdelanie	73	3,15
SPOLU	2 316	100,00%

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

2.5.3 Národnostná a náboženská štruktúra

Väčšina obyvateľov mesta Žiar nad Hronom sa hlási k slovenskej národnosti (15 484). Druhou v poradí je nezistená (3 580), tretia je rómska národnosť (565) a štvrtou v poradí je česká národnosť (98).

Najmä v čase budovania hlinikárne v päťdesiatych rokoch minulého storočia sa do Žiaru nad Hronom prisťahovalo aj väčšie množstvo obyvateľov českej národnosti.

Pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v r. 2011, si aj značná časť rómskeho etnika uvádzala slovenskú národnosť. Predpokladáme však, že v meste žije okolo 1 600 Rómov, z toho cca 800 patrí k MRK.

K náboženskému vyznaniu sa pri SODB v r. 2011 priznalo okolo 9700 tisíc obyvateľov a 9500 obyvateľov sa nepriznalo k žiadnej viere. Najväčší počet obyvateľov je rímsko-katolíckeho vyznania (48,75 %), nasleduje evanjelická cirkev augsburského vyznania (2,4 %) a grécko-katolícka cirkev (0,35 %). Rímskokatolícka cirkev má svoj vlastný farský úrad a dva kostoly.

Tabuľka č. 30: Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

Národnosť	Počet obyvateľov	%	Národnosť	Počet obyvateľov	%
slovenská	15 484	77,88%	moravská	13	0,07%
nezistená	3 580	18,01%	poľská	8	0,04%
rómska	565	2,84%	ruská	6	0,03%
česká	98	0,49%	ukrajinská	5	0,03%
maďarská	84	0,42%	rusínska	5	0,03%
ostatné	18	0,09%	bulharská	1	0,01%
nemecká	15	0,08%	chorvátska	1	0,01%

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Tabuľka č. 31: **Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského vyznania**

Náboženské vyznanie	Počet obyvateľov	%	Náboženské vyznanie	Počet obyvateľov	%
Rímskokatolícka cirkev	9 693	48,75	Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	16	0,08
Evanjelická cirkev metodistická	24	0,12	Bratská jednota baptistov	7	0,04
Evanjelická cirkev augsb.vyzn.	478	2,40	Kresťanské zbory	49	0,25
Gréckokatolícka cirkev	69	0,35	Nezistené	9 502	47,79
Reformovaná kresťanská cirkev	26	0,13	Pravoslávna cirkev	19	0,10

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB, 2011

2.5.4 Rovnosť príležitostí a sociálny stav obyvateľstva

Priemysel v meste je zastúpený najmä hlinikárskym, poskytoval od päťdesiatych rokov 20. storočia viac pracovných príležitostí pre mužov. Muži sa uplatňovali aj v stavbárskych profesiách (okrem výstavby hlinikárne aj výstavba bytov a ciest). Ženy nachádzali uplatnenie v školách, v zdravotníctve, na úradníckych miestach a v službách. Neskôr pribudli pracovné miesta v bankách, poisťovniach, na daňovom úrade, okresnom úrade, úrade práce a v obchode.

V súčasnej dobe si hľadá prácu 667 mužov a 834 žien (údaje k 31. 12. 2013), čo napovedá, že ženy majú menej príležitostí na zamestnanie. Občania rómskej národnosti sú takmer všetci bez práce.

Dôchodkové poistenie zaisťuje občanov v starobe, invalidite alebo pri strate živiteľa. Ženy prevládajú medzi osobami poberajúcimi starobný, vdovský a sociálny dôchodok, muži zase medzi invalidnými dôchodcami. Ženy odchádzajú do dôchodku skôr a v priemere sa dožívajú vyššieho veku, čím dôchodok poberajú dlhšie. V priemere na osobu je mužom vyplácaný vyšší dôchodok, než ženám. Ženy v roku 2012 v priemere poberali o 22,1 % nižší starobný sólo dôchodok než muži. Rodový rozdiel v starobných dôchodkoch s prihliadnutím na starobné dôchodky vyplácané v súbehu s vdovským, resp. vdoveckým dôchodkom sa znížil na 15,8 %. Ženy sú výrazne viac zastúpené v najnižších výškových pásmach sólo starobných dôchodkov, často pod hranicou životného minima.

V ústavných zariadeniach sociálnych služieb je starostlivosť poskytovaná väčšiemu počtu žien (o 26,4 %) než mužom. V domovoch pre seniorov je umiestnených žien 2,2-krát viac oproti mužom. Muži vo väčšej miere využívajú služby nocľahární (2,4-krát viac než ženy), resocializačných stredísk a útulkov.

Z hľadiska pohlavia sú na Slovensku rizikom chudoby o niečo viac ohrozené ženy (13,3 %) ako muži (13,2%). Vo všeobecnosti platí, že s rastúcim počtom detí v domácnosti sa zvyšuje aj miera rizika chudoby. Ďalšou rizikovou skupinou sú neúplné domácnosti (27,5 %), teda domácnosti jedného rodiča s aspoň jedným závislým dieťaťom. Starutím a odchodom do dôchodku, napriek odpracovaným rokom a prispievaniu do dôchodkového systému, výchove a starostlivosti o deti, dvojnásobnej záťaži neplatenou prácou v domácnosti oproti mužom sa ženy 65 a viac ročné ocitajú v riziku príjmovej chudoby a sociálneho vylúčenia 1,5-krát častejšie v porovnaní s mužmi tej istej vekovej kategórie.

Stredná dĺžka života žien je o 7 rokov dlhšia, než u mužov, čaká ich však aj viac rokov prežitých v horšom zdravotnom stave. Podľa výberového zisťovania EU SILC v roku 2012 až 34,7 % žien a 25,8 % mužov trpí chronickými chorobami alebo stavmi. Svoj zdravotný stav hodnotí ako zlý alebo veľmi zlý 14,9 % žien a 10,8 % mužov. Narastá počet diabetikov, pričom žien s týmto ochorením je o 9,5 % viac. Počet prípadov tuberkulózy dlhodobo celkovo ubúda, u mužov má však toto ochorenie 1,8-krát väčší výskyt než u žien. V počte samovražd je 5,7-krát viac mužov než žien. V prepočte na 100 tisíc obyvateľov pripadá 2,9 samovražd - žien a 17,4 samovražd - mužov, aj v počte pokusov o samovraždu sú muži dominantnejší. Medzi liečenými užívateľmi drog je 4,5-krát viac mužov oproti ženám.

Pracovná neschopnosť pre chorobu v roku 2012 bola vyššia u žien (4,405 %) oproti 3,156 % u mužov. Z dôvodu pracovného, či iného úrazu priemerné percento pracovnej neschopnosti bolo vyššie u mužov (0,512 %) oproti ženám (0,290 %).

2.6 Technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra z hľadiska rozloženia rozvodných systémov, dostupnosti napojenia a kapacity vykazuje vyhovujúce parametre. Niektoré zariadenia, najmä kanalizačné a vodovodné rozvody v starších častiach mesta, sú za hranicou technickej životnosti, technologicky sú zastarané, čo spôsobuje častú poruchovosť, náročnosť na bežnú údržbu ale aj neplánované opravy. Zastarané úseky verejných rozvodov, prípojok ako aj komunikácií je nevyhnutné rekonštruovať a modernizovať na kvalitatívne vyššie parametre. V rokoch 2009-2010 bola realizovaná rozsiahla rekonštrukcia rozvodov verejného osvetlenia. Po realizácii rýchlostnej cesty R1 bola v roku 2011 vykonaná obnova krytu cesty na Ul. Partizánska (cesta III. triedy) a na Ul. SNP (cesta I. triedy).

Na území mesta bola zrealizovaná rozsiahla rekonštrukcia teplovodných rozvodov centrálného zásobovania tepla v rámci akcie Modernizácia tepelného hospodárstva. Etapovite sa realizujú aj rekonštrukcie rozvodov plynu (v rokoch 2001-2013 v časti Etapa, IBV).

Tabuľka č. 32: **Technická infraštruktúra**

Obec časti obce	plyn	elektrická energia	vodovod	minerál. prameň	kanalizácia	ČOV	signál mobil. operátora	centrál. vykurovanie	digitál. ústredňa
Žiar nad Hronom a Horné Opatovce	áno	áno	áno	nie	áno	áno	áno	áno	áno
Šášovské Podhradie-obec	nie	áno	nie	nie	nie	nie	áno	nie	áno

Zdroj: MsÚ odbor životného prostredia, 31.12.2013

Zásobovanie pitnou vodou

Priemyselné podniky a prevádzky v areáli ZSNP a na Ul. Priemyselná v k.ú. Horné Opatovce majú samostatné vodné hospodárstvo, prevádzkovateľom ktorého je spoločnosť Dalkia Industry Žiar nad Hronom. Pitná voda sa získava zo záchytného zárezu pri Hrone, ktorý má vyhlásené ochranné pásma I.a II. stupňa.

Mesto Žiar nad Hronom je pitnou vodou zásobované z dvoch skupinových vodovodov – Pohronský skupinový vodovod a Skupinový vodovod Turček – Kremnica – Žiar. Využívané sú aj miestne zdroje vodovodu Slaská – Kosorín – Žiar nad Hronom. Dodávka vody z uvedených vodárenských systémov postačuje na pokrytie potrieb vody v meste Žiar nad Hronom. Akumulácia vody je vo vodojemoch na Šibeničnom vrchu, kde sa vykonáva aj dochlórovanie pitnej vody. V časti Šášovské Podhradie nie je vybudovaný verejný vodovod. Individuálne vodné zdroje v miestnej časti Šášovské Podhradie a v časti Šášov-Píla sú často nevyhovujúce pre zásobovanie pitnou vodou. Optimálnym riešením by bolo vybudovanie verejného vodovodu aj v týchto častiach mesta Žiar nad Hronom.

Kvalita podzemných vôd sa v riešenom území mesta sleduje v rámci oblasti č. 12 Riečne náplavy Hrona od Žiaru nad Hronom po Želiezovce, vo vrtoch základnej siete SHMU č. 076790 v lokalite Dolná Zelená, č. 276190 v lokalite Lehôtka pod Brehmi a č. 286190 v lokalite Šášovské Podhradie. Hĺbka týchto vrtov sa pohybuje od 6 do 12 m.

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

Mesto má vybudovanú čistiareň odpadových vôd (ČOV), ktorá svojou kapacitou zabezpečuje dostatočne čistenie odpadových vôd. Projektovaná kapacita ČOV je 58 483 E. O., napojených 28 100 E. O. Z celkového počtu obyvateľov je na verejnú kanalizáciu a ČOV napojených 90,57 %. V meste je vybudovaná jednotná kanalizačná sieť, ktorou sú odvádzané splaškové vody a vody z povrchového odtoku. V samotnom meste je potrebné prepojiť na kanalizačný zberač do ČOV kanalizačné potrubie zabudované v uliciach Petruša a Partizánska.

V časti Šášovské Podhradie nie je vybudovaná verejná kanalizácia.

Elektrická energia

Mesto Žiar nad Hronom je v súčasnosti zásobované elektrickou energiou z elektrickej stanice 110/220 kV Žiar nad Hronom pomocou jestvujúcich VN vedení. Koridory 110 kV a 22 kV elektrických vedení so svojimi ochrannými pásmami sú zakreslené v územnom pláne.

Dodávka elektrickej energie pre jednotlivých odberateľov v meste je zabezpečovaná sieťou trafostaníc (TS) VN/NN, ktoré sú napojené na vonkajšie 22 kV vedenia. Najväčším odberateľom elektrickej energie je Slovalco a.s.

SSE – Distribúcia, a.s. má v najbližšom období plánované nasledovné investičné zámery:

- trafostanica Sever pre 4x24 bytových jednotiek
- rozšírenie NN siete na Ul. Jesenského.

Zásobovanie plynom

Mesto Žiar nad Hronom a jestvujúce výrobné územie v k.ú. Horné Opatovce sú zásobované zemným plynom z jestvujúceho VTL plynovodu. Sústava VTL a STL rozvodov zemného plynu je zakreslená v územnom pláne. V súčasnosti je prostredníctvom STL a NTL plynovodov zásobované zemným plynom prakticky celé územie mesta, miesta časť Šášovské Podhradie však nie je plynofikovaná a s jej plynofikáciou sa neuvažuje ani v územnom pláne.

Bilancia siete je cca 2 607 m³/hod pri počte odberných miest cca 7 187.

Nové investície SPP sú vždy podmienené aj preukázaním efektívnosti navrhovanej investície.

Mesto Žiar nad Hronom a časť Ladomerská Vieska sú zásobované regulačnými stanicami: RS J. G. Tajovského 1200 2/1, RS SNP 3000 2/2, RS Partizánska 3000 2/2. Od regulačných staníc je vedená distribučná sieť s tlakovou úrovňou STL do 100 kPa a NTL do 2,1 kPa. Bilancia siete je cca 2607 M3/hod. pri počte odberných miest cca 7 187.

SPP – distribúcia, a.s. v programovom období 2014 – 2020 neeviduje ďalšie plánované zámery.

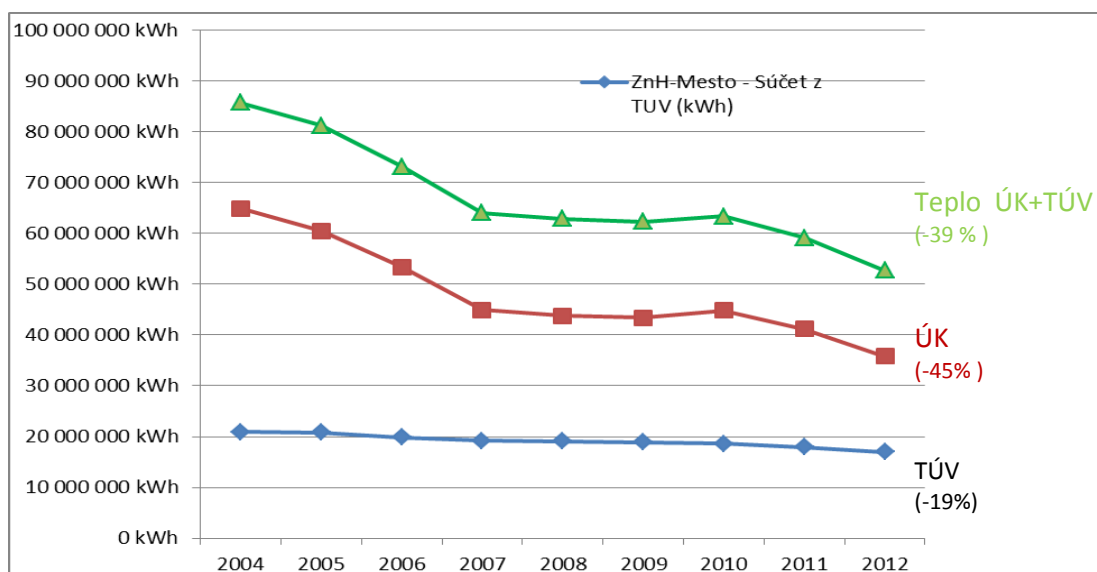
Zásobovanie teplom

Mesto je teplom zásobované diaľkovým teplovodom z teplárne, ktorá je umiestnená na Ul. Priemyselná. **Dalkia Žiar nad Hronom, s.r.o.**, ktorá pôsobí na území mesta Žiar nad Hronom, je distribútorom a dodávateľom tepla na území mesta Žiar nad Hronom. Teplu nakupuje od Dalkia Industry Žiar nad Hronom. **Dalkia Industry Žiar nad Hronom a.s.**, ktorá sídli v priemyselnom areáli bývalého ZSNP a pre svojich odberateľov zabezpečuje výrobu a dodávku tepla a pary, dodávku a distribúciu elektrickej energie a zemného plynu, výrobu a dodávku stlačeného vzduchu, dodávku pitnej vody a priemyselnej vody a odvádzanie odpadových vôd.

Teplu dodávané do mesta Žiar nad Hronom bolo do roku 2012 vyrábané prevažne z uhlia, v spolupasľovaní s podielom biomasy vo forme pilín a zemného plynu. Od roku 2013 je teplo vyrábané aj z biomasy vo forme drevnej štiepky, pričom od roku 2014 je drevná štiepka hlavným zdrojom, z ktorého sa teplo vyrába.

Týmto sa dosiahne dokonalá diverzifikácia zdrojov, nakoľko teplo pre priemyselný park a mesto Žiar je možné vyrábať z biomasy, uhlia a zemného plynu.

Obr. 1 Vývoj spotreby tepla v meste Žiar nad Hronom v rokoch 2004 – 2012

Dalkia Žiar nad Hronom na území mesta prevádzkuje 16 km trás teplovodných rozvodov, čo činí 32 km potrubí, pomocou ktorých je teplo dodávané k jednotlivým odberateľom. Na území mesta je v prevádzke 222 KOST (kompaktná odovzdávacia stanica tepla) vo vlastníctve Dalkie Žiar nad Hronom a 5 VS (výmenníková stanica), ktoré sú iba prevádzkové a sú vo vlastníctve odberateľov.

Spoločnosť má k dnešnému dňu 229 odberateľov, pričom 181 odberateľov sú byty, resp. bytové spoločenstvá, 14 odberateľov je školstvo, 4 zdravotníctvo, 7 kultúra a šport a 23 sú ostatné podnikateľské a iné subjekty.

Zásobovaných z CZT je zhruba 75 % mesta Žiar nad Hronom. Čo sa týka napojených bytových domov, tak až na jeden prípad sú všetky bytové domy zásobované teplom z CZT. Spotreba tepla za ostatných 10 rokov v meste poklesla, čoho príčinou sú efektívne opatrenia na znižovanie spotreby energií ako zo strany odberateľov tak aj Dalkie ako dodávateľa. Medzi opatrenia, ktoré prispeli k zníženiu spotreby patrí zateplovanie obvodových stien a striech domov, výmena pôvodných okien za nové, najčastejšie plastové, osadenie meračov tepla, vyregulovanie sústavy rozvodov ÚK a TUV.

Zásobovanie priemyslu

Dalkia Industry Žiar nad Hronom a.s. poskytuje komplexné energetické služby pre priemyselné subjekty podnikajúce v priemyselnom parku v Žiari nad Hronom a v blízkom okolí. K jej významným zákazníkom patria spoločnosti so zameraním na hutnícku výrobu a výrobu produktov z hliníka ako: Nematik Slovakia s.r.o., Sapa Profily a.s., Fagor Ederlan Slovakia, a.s., Finalcast, a.s., VUM, a.s., Tubapack, a.s., Slovalco, a.s., Sloval, s.r.o., Remeslo strojal, s.r.o. a pod. Zároveň je výrobcom tepla pre mesto Žiar nad Hronom.

Spoločnosť Dalkia Industry v r. 2014 uvádza do prevádzky nový zdroj tepla, ktorý spaľuje biomasu vo forme drevnej štiepky, pričom je to takpovediac najväčšia investícia spoločnosti Dalkia od svojho príchodu do priemyselného areálu v Žiari nad Hronom. Tým sa dosiahne požadované zníženie množstva vypúšťaných emisií do ovzdušia a zabezpečí fungovanie zdroja na ďalšie časové obdobie spĺňajúc najvyššie prevádzkové, emisné a bezpečnostné štandardy. V súčasnosti beží oficiálna skúšobná prevádzka kotla K6, pričom podiel OZE (obnoviteľných zdrojov) pri výrobe tepla za rok 2013 činil 10 %, pre rok 2014 je predpoklad množstva OZE 66 % (čo je údaj po 3 mesiacoch skutočnosti a 9 mesiacov predpoklad) a pre rok 2015 je predpokladané množstvo použitého OZE pri výrobe tepla na úrovni 88 %.

Dodávka a distribúcia elektrickej energie je zabezpečovaná v rámci priemyselného parku cez lokálnu distribučnú sieť prepojenú na distribučnú sieť spoločnosti Stredoslovenská energetika distribúcia. Pomocou systému rozvodní, trafostaníc a káblových vedení VN alebo NN je elektrina distribuovaná jednotlivým odberateľom do odberných miest. Zároveň odberateľom je poskytovaný aj príslušný servis.

Dodávka a distribúcia zemného plynu je zabezpečovaná obdobne ako plyn cez lokálnu distribučnú sieť, napojenú na distribučnú sieť vo vlastníctve spoločnosti SPP distribúcia. Dalkia Industry v areáli prevádzkuje systém vysokotlakých a stredotlakých potrubí, navzájom prepojených cez regulačné stanice a takto plyny dopravuje jednotlivým odberateľom.

Spoločnosť Dalkia Industry Žiar nad Hronom má snahu aj do najbližších rokov modernizovať svoje zariadenia aby spĺňali najvyššie legislatívne, prevádzkové a bezpečnostné požiadavky a aj v najbližších rokoch prevádzkované zariadenia udržiavať v čo najvyššom prevádzkovom štandarde.

Telekomunikácie

Telekomunikačné rozvody miestnej telefónnej siete sú v meste kabelizované. Trasy miestnych telefónnych rozvodov a diaľkových telekomunikačných vedení sú zakreslené v územnom pláne. Z hľadiska pokrytia signálom pre mobilné telefóny je Mesto Žiar nad Hronom dostatočne pokryté signálom verejnej telekomunikačnej siete.

Verejné telefónne automaty	66
Analógové telefónne prípojky	4 942
ISDN prípojky	472

Celé mesto má metalické rozvody, časť priemyselnej zóny je vzduchom t. j. MDI.

TV a rozhlasové vysielanie: Mestská televízia ATV

Pokrytie TV signálom v celom meste (aj v Šašovskom Podhradí) cez Orange alebo T-com. Káblová TV je iba v Žiari, nie však na celom území, cca 80%.

Internet: Celé územie mesta je pokryté sieťami mobilných operátorov a internetu, takže je možné pripojenie na internet. Všetky inštitúcie a zariadenia majú teda možnosť využívať tieto IT a aj ich využívajú. Školy a školské zariadenia sú vybavené počítačmi (aj v rámci projektu Rekonštrukcia II. ZŠ bola zrealizovaná moderná počítačová učebňa) a boli zriadené učebne aj v materskej škole (viď projekt

Rekonštrukcia MŠ). Využívanie IT je na dobrej úrovni. Zatiaľ nefunguje elektronické podávanie žiadostí, nie je na MsÚ možnosť platiť poplatky cez platobný terminál.

Doprava a dopravné väzby mesta

Cestná doprava

Mesto Žiar nad Hronom je napojené na cestný ťah E 572 (I/50) a E 571 (I/65) Trenčín – Prievidza – Žiar nad Hronom – Zvolen – Lučenec – Rožňava – Košice, ktorý spája ako cesta E Čechy s Ukrajinou.

V rámci celoštátnych dopravných väzieb je ako prioritný označovaný cestný ťah E 571, ktorý spája aglomerácie Bratislava, Trnava a Nitra s aglomeráciou Banská Bystrica – Zvolen.

Tabuľka č. 34: **Vzdialenosť mesta od krajských miest v km**

Krajské mesto	Žiar nad Hronom
Bratislava	164
Banská Bystrica	46
Žilina	105
Nitra	87
Trnava	132
Trenčín	99
Košice	238

Zdroj: MsÚ 2014

Na území mesta Žiar nad Hronom sa nachádzajú cesty I. triedy, cesta pre motorové vozidlá (rýchlostná cesta R1), cesty III. triedy, miestne komunikácie (ulice), obslužné komunikácie v medziblokových priestoroch (dvoroch), chodníky pre peších a parkoviská (odstavné plochy pre osobné motorové vozidlá). Celková dĺžka miestnych komunikácií v meste je 57,6 km a chodníkov 35,4 km.

Rýchlostná cesta R 1 je v majetku štátu a v správe Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s., cesty I. triedy sú vo vlastníctve štátu a v správe Slovenskej správy ciest a.s., cesty III. triedy sú vo vlastníctve Banskobystrického samosprávneho kraja a v správe Regionálnej správy ciest. Miestne komunikácie sú vo vlastníctve mesta a v správe Technických služieb Žiar nad Hronom s.r.o.

- Rýchlostná cesta R 1, úsek *Žarnovica – Šášovské Podhradie II. etapa*, ktorý bol odovzdaný do predčasného užívania v roku 2011, vedie južnou časťou intravilánu mesta popri rieke Hron
- I/65 – ulica Priemyselná, smer Bratislava, Zvolen, cesta ide čiastočne cez Žiar nad Hronom (kat. územie Horné Opatovce) a čiastočne obcou Ladomerská Vieska
- I/50 – Ulica SNP, je vedná prietahom cez obytné zastavané územie mesta v smere sever-juh
- III/05075 - ul. A. Dubčeka – od križovatky s I/50 smer na Lovču
- III/05076 – ul. Partizánska – od križovatky s I/50 cez časť Šášov-Píla smer na Hronskú Dúbravu
- III/065028 – od križovatky s I/65 do miestnej časti Šášovské Podhradie, po konečnú MHD

V roku 2012 začala realizácia úseku rýchlostnej cesty R2 – Žiar nad Hronom obchvat v polovičnom profile. Úsek začína križovatkou Lovčica (Trubín), pokračuje západne od mesta Žiar nad Hronom a končí napojením na rýchlostnú cestu R1 križovatkou Lovča.

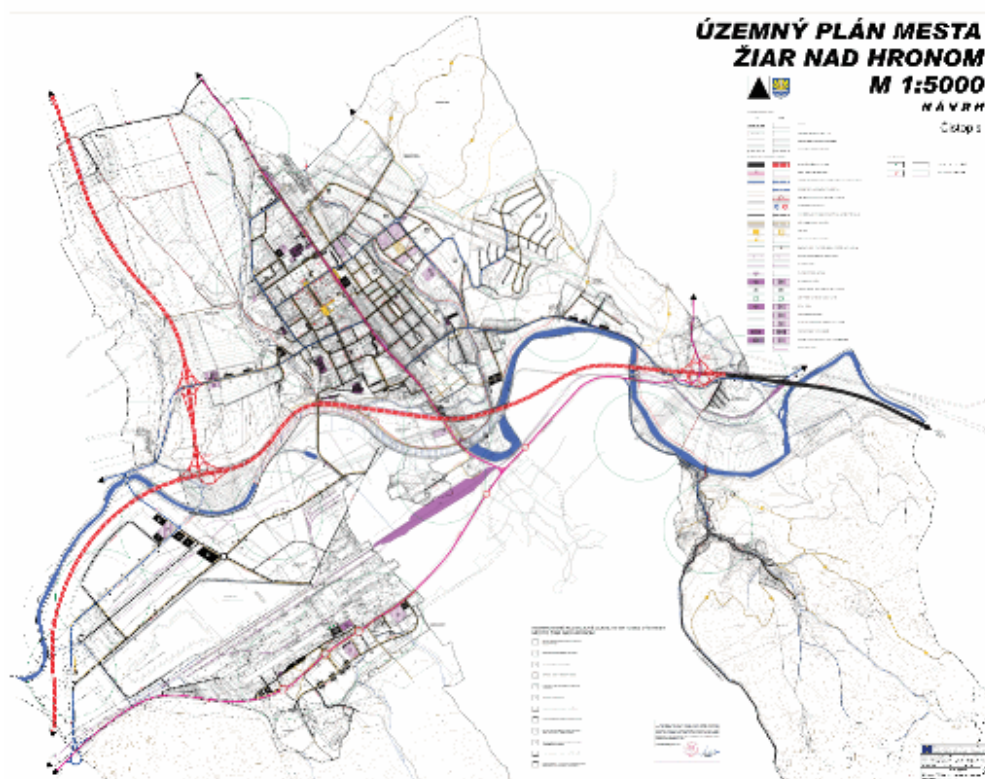
Hromadná autobusová doprava:

- počet liniek autobusovej dopravy (diaľkové, medzištátne) – 53
- počet autobusových liniek miestneho významu – 31

Letecká a železničná doprava

Mesto Žiar nad Hronom je na železničnú sieť SR napojené prostredníctvom železničnej trate celoštátneho významu Nové Zámky - Zvolen. Železničná stanica je situovaná na k.ú. obce Ladomerská Vieska. Najbližšie celoštátne letisko je letisko Sliač (26 km).

Stav dopravnej infraštruktúry je vyhovujúci, podľa potreby sa každoročne realizujú opravy a údržba miestnych komunikácií a chodníkov. Stav technickej infraštruktúry je vyhovujúci, avšak niektoré úseky vodovodných a kanalizačných rozvodov vzhľadom na svoj vek vyžadujú rekonštrukciu.

2.7 Sociálna infraštruktúra – občianska vybavenosť a bývanie

Občianska vybavenosť

Obchodná sieť v Meste Žiar nad Hronom predstavuje široký komplex zariadení, ktorých cieľom je uspokojovanie najrozmanitejších potrieb obyvateľov mesta, ako aj obyvateľov zo širokého okolia a návštevníkov mesta.

V súvislosti s vývojom a zmenou trhového prostredia v zabezpečení a poskytovaní služieb prostredníctvom zariadení občianskej vybavenosti v meste sa zmenila časť vybavenosti komerčného charakteru. Týka sa to predovšetkým zariadení maloobchodu, verejného stravovania, ubytovania a služieb. Mesto má jeden obchodný dom a štyri supermarkety. Uvedené obchodné jednotky sú sústredené na ulici SNP s dobrým prístupom a spotrebnými kapacitami na parkovanie. V roku 2014 pribudne ďalšie OC na Ul. Dr. Jánského.

Základná ponuka občianskej vybavenosti vo forme maloobchodných predajní a malých zariadení na poskytovanie služieb je viazaná prevažne na bytovú zástavbu a je zabezpečovaná podnikateľskými subjektami; opravy a údržba elektrických prístrojov pre domácnosť, hodinárstvo, oprava obuvi, krajčírstvo, oprava bicyklov, ekonomické a daňové poradenstvo, prekladateľské a tlmočnické služby, kaderníctvo, holičstvo, krajčírstvo, kozmetické služby, požičovne, záložne.

V roku 2013 bolo na území mesta evidovaných 426 obchodných spoločností a 1470 fyzických osôb vykonávajúcich podnikateľskú činnosť.

Na území mesta sa nachádza 215 obchodných prevádzok; z toho je 47 prevádzok potravín, 10 drogérii, 6 predajní obuvi, 48 predajní odevov a textilu, 2 železiarstva, 4 očné optiky, 4 predajne mäsa, 3 chovateľské potreby, 6 predajní elektro, 12 predajní novín a časopisov, 3 predajne nábytku, 2 zlatníctva, sezónne stánky so zmrzlinou, predajne kvetov, atď..

V meste je 79 zariadení poskytujúcich pohostinské služby, z toho 57 pohostinstiev, 16 reštauračných služieb, 3 kaviarne, 2 vinárne, jedna čajovňa.

Zber, odvoz a likvidáciu odpadov zabezpečujú Technické služby, a.s., údržbu verejnej zelene a miestnych komunikácií zabezpečujú Technické služby Žiar nad Hronom, spol. s r.o.

Tabuľka č. 35: **Vybraná občianska vybavenosť**

obec časť obce	pošta	banka	Potraviny	obchod iný	tržnica	pohostinstvo, reštaurácia	kostol	dom smútku	cintorín
Žiar nad Hronom- mesto	1	7	46	168	1	77	2	1	1
Šášovské Podhradie	0	0	1	0	0	2	0	1	1

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom, stav k 31.12.2013

Tabuľka č. 36: **Verejné inštitúcie a služby**

Druh	Názov	Počet zariadení
Štátna správa	Okresný úrad	1
Štátna správa	Daňový úrad	1
Štátna správa	Úrad práce , sociálnych vecí a rodiny	1
Štátna správa	Okresný súd Žiar nad Hronom	1
Štátna správa	Okresná prokuratúra	1
Štátna správa	Polícia	1
Štátna správa	Štatistický úrad	1
Štátna správa	Regionálny úrad verejného zdravotníctva	1
Štátna správa	Regionálna veterinárna a potravinová správa	1
Poisťovne	Sociálna poisťovňa, Všeobecná zdravotná poisťovňa, Dôvera, Allianz, Union, Generali, Wustenrot, Kooperatíva.	8
Úrad	Notársky úrad	1
Samospráva	Mestský úrad, Mestská polícia	2
Banky	VÚB, a.s., Slovenská sporiteľňa, a.s., Tatra banka, a.s, ČSOB, a.s., Prima banka, a.s., Poštová banka, a.s., Uni credit, a.s.	7
Pošta	Slovenská pošta	1
Služby	Technické služby Žiar nad Hronom , s.r.o., Technické služby Žiar nad Hronom a.s.	2

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom, stav k 31.12.2013

Verejná správa a Systém manažérstva kvality

Systém manažérstva kvality predstavuje komplexný súbor interných noriem, predpisov a štandardizovaných postupov, ktorých cieľom je riadiť všetky procesy uskutočňované na Mestskom úrade v Žiari nad Hronom za účelom ich neustáleho zlepšovania, a teda zvyšovania kvality poskytovaných služieb občanom mesta.

Pre zavedenie systému manažérstva kvality sa rozhodlo vedenie mesta v roku 2003. Na základe Rozhodnutia bol menovaný manažér kvality, ktorý prebral zodpovednosť za zavedenie,

udržanie a zlepšovanie systému manažérstva kvality podľa požiadaviek medzinárodnej normy ISO 9001:2000.

V roku 2006 po vypracovaní dokumentácie systému kvality došlo k prvej certifikácii Mestského úradu v Žiari nad Hronom firmou Det Norske Veritas Slovakia, a. s., ktorá mala platnosť 3 roky. V roku 2009 bol mestský úrad recertifikovaný firmou Elbacert, a. s. Na základe výsledkov periodického auditu uskutočneného vo februári 2010 bol Mestskému úradu v Žiari nad Hronom udelený certifikát podľa revidovanej normy EN ISO 9001:2008. Dokumentácia Systému kvality na Mestskom úrade v Žiari nad Hronom je rozdelená na dve úrovne. Prvú úroveň tvorí príručka kvality a druhú tvoria Interné smernice, Karty procesov, Rozhodnutia a Oznámenia, Všeobecne záväzné nariadenia, Riadené údaje. Vedenie mesta sa zaviazalo podporovať rozvoj aktivít smerujúcich k neustálemu zvyšovaniu kvality poskytovaných služieb, prijalo Politiku kvality a stanovilo základné zásady jej úspešného napĺňania.

Nezisková organizácia Transparency International Slovensko v roku 2012 vyhodnotila Žiar nad Hronom ako piate najtransparentnejšie mesto na Slovensku. TIS každé dva roky hodnotí úroveň otvorenosti a transparentnosti samospráv voči ich obyvateľom. Rebríček je založený na hodnotení poskytovania informácií miest na ich webových stránkach, prostredníctvom zákona o slobodnom prístupe k informáciám, ako aj rozsahu nimi zavedených protikorupčných mechanizmov.

Tabuľka č. 37: **Zdravotníctvo**

obec časti obce	ambulance obvod. lekár	ambulance	stomatológ	lekáreň	neštátne zariadenia	nemocnice	zdravot.služby
Žiar nad Hronom	10 + 8(detskí)	61	11	8	67	1	3

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom, 18.2.2014

Sociálne zariadenia – charita, služby, domovy

Sociálne služby v meste zabezpečuje Mesto Žiar nad Hronom (zariadenie opatrovateľskej služby, mestské detské jasle, klub dôchodcov, domáca opatrovateľská služba, stanica charity), VÚC (domov dôchodcov a DSS, útulok pre mužov, DSS pre mentálne postihnuté deti), Územný spolok SČK (spoločné stravovanie a rozvoz stravy pre dôchodcov, opatrovateľská služba, pranie prádla). Domáca ošetrovateľská služba je neštátny neziskový poskytovateľ.

Tabuľka č. 38: **Prehľad sociálnych zariadení**

Zariadenie	Počet zariadení	Počet miest/klientov
Domov dôchodcov a DSS	1	150
DSS pre mentál. postih. deti	1	10
Útulok pre mužov	1	13
Domáca ošetrovateľská služba	1	1
Opatrovateľská služba	1	43+ostatní poskytovatelia
Stanica osobnej hygieny	1	1
Spoločné stravovanie	1	5248 obedov + 12517 rozvoz do domácností/rok
Pranie prádla	1	110/rok
Mestské detské jasle	1	15

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom, 2014

Školy a školské zariadenia

Na území mesta Žiar nad Hronom sa nachádzajú materské školy (MŠ), základné a stredné školy (ZŠ a SŠ), základná umelecká škola (ZUŠ) a centrá voľného času (CVČ).

Mesto je zriaďovateľom jednej MŠ, súčasťou ktorej je šesť elokovaných pracovísk, s kapacitou cca 600 detí a aktuálnou naplnenosťou 92,16 %. Ich súčasťou sú školské jedálne, ktoré vydávajú cca 740 hlavných a 1204 doplnkových jedál denne.

V jeho zriaďovateľskej pôsobnosti sú tri ZŠ – na Ul. Dr. Janského č. 2, Ul. M. R. Štefánika č. 17 a Jilemnického ul. č. 2. V súčasnom období je v ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta celkový počet 1365 žiakov v 72 triedach, čo je 18,95 žiakov na triedu. Súčasťou škôl sú školské kluby detí s 21 oddeleniami a 484 žiakmi a zariadenia školského stravovania, ktoré denne vydávajú cca 1360 hlavných a 78 doplnkových jedál.

Mesto Žiar nad Hronom je zriaďovateľom ZUŠ Zity Strnadovej - Parákovej a CVČ. ZUŠ Zity Strnadovej - Parákovej poskytuje základy umeleckého vzdelania v hudobnom, výtvarnom, tanečnom a literárno-dramatickom odbore. CVČ je inštitúciou zaoberajúcou sa mimoškolskou činnosťou a ponúka širokú škálu záujmovej činnosti v jednotlivých záujmových útvaroch pre deti, žiakov a mládež.

Na území mesta má sídlo Základná škola s Materskou školou Štefana Moysesu, ktorej zriaďovateľom je Biskupský úrad v Banskej Bystrici a ponúka rodičom alternatívny spôsob vyučovania žiakov.

Zriaďovateľom Špeciálnej základnej školy je Okresný úrad v Banskej Bystrici. Škola poskytuje vzdelávanie deťom so zdravotným znevýhodnením.

Počet stredných škôl, ktoré majú sídlo na území mesta Žiar nad Hronom, je päť z toho tri sú v súkromnej zriaďovateľskej pôsobnosti. Zriaďovateľom Gymnázia Milana Rúfusa a Strednej odbornej školy obchodu a služieb je Banskobystrický samosprávny kraj. Zriaďovateľom Súkromnej strednej odbornej školy technickej sa 1.septembra 2008 stalo Združenie InTech Žiar nad Hronom z.p.o., ktoré vzniklo 13. februára 2008. Jeho členmi sú: Nemak Slovakia a.s., Remeslo strojal s.r.o., Sapa Profily a.s., Slovalco a.s., ZSNP a.s., ŽHS a.s., Mesto Žiar nad Hronom, Banskobystrický samosprávny kraj a Technická univerzita Košice. Predsedom správnej rady združenia InTech Žiar nad Hronom z.p.o je Dr.h.c. Ing. Jozef Pittner, PhD., jeho riaditeľom Mgr. Roman Zaťko. Zriaďovateľom Súkromnej obchodnej akadémie je: Males s.r.o., SNP 16, 965 01 Žiar nad Hronom. Súkromná pedagogická a sociálna akadémia EBK elokované pracovisko Žiar nad Hronom so sídlom v Brezne je strednou odbornou školou, ktorá vznikla 01. septembra 2012. Vyučujú sa v nej študijné odbory ukončené maturitnou skúškou a pomaturitné kvalifikačné odbory ukončené absolventskou skúškou. Zriaďovateľom školy je **Európske vzdelávacie centrum pre povolanie a spoločnosť**, ktoré má vytvorenú slovenskú pobočku v Závadke nad Hronom. Škola patrí do siete škôl EBK, ktoré sídlia v Magdeburgu, Halle, Lipsku, Brandenburgu. Na území mesta sa nenachádza žiadna vysoká škola, resp. jej detašované pracovisko.

Tabuľka č. 39-45: **prehľad o školách a školských zariadeniach**

Školy a školské zariadenia	Počet zariadení	Počet detí, žiakov, študentov
materské školy	8	598
základné školy	4	1795
stredné školy	5	1 357

P.č.	Materská škola	Počet tried	Počet detí	Počet detí na triedu
1.	MS, Ul. Janského 8	4	79	19,75
2.	MŠ, Ul. A. Kmeťa 17	5	98	19,60
3.	MŠ, Ul. M.R.Štefánika 23	3	61	20,33
4.	MŠ, Ul. A Kmeťa 11	5	98	19,60
5.	MŠ, Ul. Rudenkova 1	3	60	20,00
6.	MŠ, Ul. Rázusova 6	4	75	18,75
7.	MŠ, Sládkovičova 1	4	82	20,50
8.	MŠ pri ZŠ s MŠ Š. Moysesu	2	45	22,5

P.č.	Základná škola	Počet tried	Počet žiakov	Počet žiakov na triedu
1.	ZŠ, Ul. Janského č.2	28	524	18,70
2.	ZŠ, Ul. M. R. Štefánika č. 17	27	547	20,25
3.	ZŠ, Jilemnického ul. č. 2	17	294	17,29
4.	ZŠ s MŠ Š. Moysesa, Ul. A. Kmeťa č. 1	19	313	16,47
5.	Špeciálna ZŠ	14	117	8,36

P.č.	Stredná škola	Počet tried	Počet študentov	Počet študentov na triedu
1.	Gymnázium M. Rúfusa	19	544	28,63
2.	Súkromná obchodná akadémia	5	104	31,9
3.	SOŠ Obchodu a Služieb	16	356	30,2
4.	SSOŠ Technická	17	273	16
5.	SPaSA EBG	7	80	11,42

P.č.	Základná umelecká škola	Počet odborov	Počet žiakov
1.	ZUŠ Zity Strnadovej Parákovej	4	454

P.č.	Školské kluby detí	Počet oddelení	Počet žiakov
1.	ZŠ, Ul. Dr. Janského č. 2	8	178
2.	ZŠ, Ul. M. R. Štefánika č. 17	10	227
3.	ZŠ, Jilemnického ul. č. 2	3	74
4.	ZŠ s MŠ Š. Moysesa č.1	5	105
5.	Špeciálna ZŠ	6	58

P.č.	Centrum voľného času	Počet záujmových útvarov	Počet účastníkov
1.	CVC, Ul. M. R. Štefánika č.17	34	273
2.	CVC pri ZŠ s MŠ Š. Moysesa,	31	275

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom, 2014

Zhodnotenie stavebno technického stavu školských objektov

Objekty materských a základných škôl boli zrekonštruované.

Bytová výstavba a bytové hospodárstvo

Od začiatku výstavby mesta Žiar nad Hronom v roku 1953 do roku 1973 sa postavilo 3 363 bytov na sídlisku Centrum I a 24 bytov v IBV v štátnej bytovej výstavbe (pre obyvateľov zrušených Horných Opatoviec). Postupne pribúdali sídliská Etapa 70, Etapa 73, Etapa 78, Centrum II. a Pod vŕšky.

Podľa posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov v r. 2011 je v Žiari nad Hronom spolu 7 531 bytov. Väčšina z nich prešla do osobného vlastníctva občanov, Stavebné bytové družstvo vlastní 246 bytov, mesto Žiar nad Hronom vlastní 116 nájomných bytov. Od roku 2002, kedy bola ukončená výstavba 93 bytových jednotiek Pod vŕškami, sa nové byty nestavali až do roku 2012. Mesto v priebehu týchto rokov na jednej strane odpredalo 67 bytov do osobného vlastníctva občanov a zároveň nadobudlo 67 nových bytov, ktoré boli vytvorené rekonštrukciou nebytových priestorov a slobodárne. V roku 2012 bola začatá výstavba 48 bytových jednotiek v lokalite „Sever“, ktorá bude ukončená v roku 2014.

Tabuľka č. 46: Domy a byty, vykurovanie

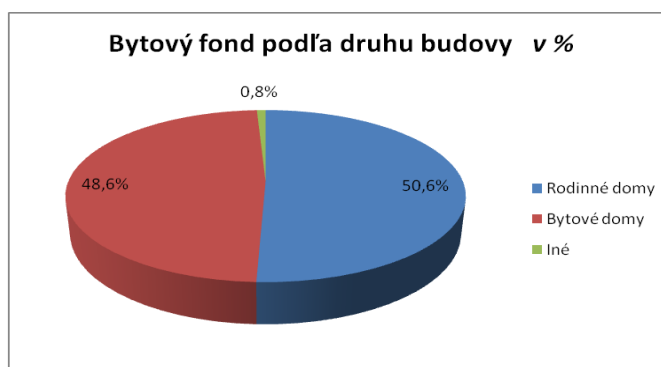
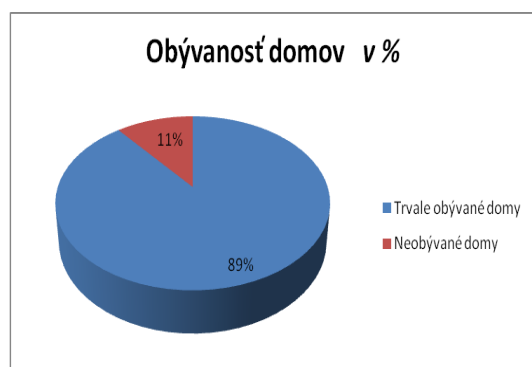
Obec časti obce	Domov spolu	Trvale obývaných domov	Bytov spolu	Trvale obývané byty	Počet osôb na 1 byt	Vykurovanie pevným palivom	Vykurovanie kvapalným palivom	Vykurovanie elektrické	Diaľkové ústredné a iné
Žiar	1081	991	7405	6950	2,54	-	-	-	-
Šášov Podhr.	126	85	126	85	2,15	-	-	-	-
SPOLU za Žiar a Šášov. Podhr.	1207	1076	7531	7035	2,54	356	289	193	5763

Zdroj: ŠÚ SR, SODB, 21. 5. 2011

Tabuľka č. 47: Bytový fond podľa druhu budovy

	Rodinné domy	Bytové domy	Iné	Spolu
Domy - počet	611	586	10	1207
z toho obývané domy	480	586	10	1076
z toho neobývané domy	131	0	0	131
Bytové jednotky – počet	611	6357	563	7531
z toho obývané byty	487	5985	563	7035
z toho neobývané byty	124	372	0	496
Priemerná plocha bytu (m ²)	104,9	63,8	64,8	66,8
Priemerný počet miestností na 1 byt	3,95	2,55	2,53	2,65
Priemerný počet osôb na 1 byt	3,01	2,78	2,57	2,79
Priemerný vek bytu	50	44	54	45

Zdroj: ŠÚ SR, SODB, 21. 5. 2011

Tabuľka č. 48: **Bytový fond podľa počtu obytných miestností**

	Počet obývaných bytov	%
1-izbové byty	545	7,75
2-izbové byty	2064	29,34
3-izbové byty	3431	48,77
4-izbové byty	650	9,24
5- a viacizbové byty	345	4,90
Spolu	7035	100,00

Zdroj:ŠÚ SR, SODB, 21. 5. 2011

Tabuľka č. 49: **Bytový fond podľa vybavenosti domácností a pripojenia**

	Obývané byty v rodinných domoch	Obývané byty v bytových domoch	Spolu
Mobilný telefón	366	4964	5330
Osobný počítač / notebook	236	3119	3355
Osobné auto	252	2661	2913
Pevná telefónna linka	242	2325	2567
Internet	226	2873	3099

Zdroj:ŠÚ SR, SODB, 21. 5. 2011

Tabuľka č. 50: **Bytový fond podľa obdobia výstavby (počet obývaných domov)**

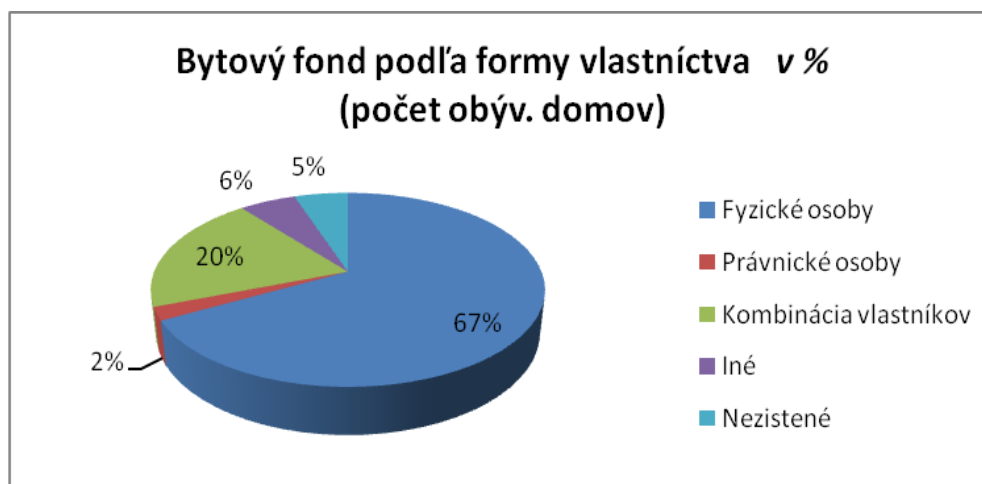
Obdobie výstavby	Obývané domy	%
do 1945	54	5,02
1946-1990	895	83,18
1990-2000	24	2,23
2001 a neskôr	13	1,21
Nezistené	90	8,36
Spolu	1076	100

Zdroj:ŠÚ SR, SODB, 21. 5. 2011

Tabuľka č. 51: **Bytový fond podľa formy vlastníctva (počet obývaných domov)**

	Obývané domy	%
Štát	1	0,09
Obec	2	0,19
Fyzické osoby	738	68,59
Právnické osoby	24	2,23
Kombinácia vlastníkov	219	20,35
Iné	34	3,16
Nezistené	58	5,39
Spolu	1076	100

Zdroj:ŠÚ SR, SODB, 21. 5. 2011

Tabuľka č. 52: Neobývané domy podľa dôvodu neobývanosti

Dôvod neobývanosti	Neobývané domy	%
Zmena vlastníkov	8	6,11
Určené na rekreáciu	49	37,40
Uvoľnené na prestavbu	9	6,87
Nespôsobilé na bývanie	7	5,34
Z iných dôvodov	58	44,27
Spolu	131	100

Zdroj:ŠÚ SR, SODB, 2011

Tabuľka č. 53: Prehľad bytového fondu vo vlastníctve mesta

Mestská časť	Počet bytových domov	Počet bytov					
		Celkom	Obytné miestnosti bez príslušenstva	garsónky	1-izbové	2-izbové	3-izbové
Žiar nad Hronom	2	116	11	19	15	49	22

Zdroj:MsÚ – odbor správy majetku, 20.2. 2014.

Tabuľka č. 54: Bytový fond podľa kategorizácie bytov (počet bytov)

	Rodinné domy	Bytové domy	Ostat.budovy	Spolu	%
I. kategória	372	6 165	26	6 563	92,9
II. kategória	84	267	2	353	5
III. kategória	16	4	0	20	0,3
IV. kategória	46	79	2	127	1,8
Spolu	518	6 515	30	7 063	100,00

Zdroj:ŠÚ SR, SODB, 2011

Stavebno-technický stav objektov bytového fondu a objektov občianskej vybavenosti je vyhovujúci, nakoľko väčšina bytových domov na území mesta zrealizovala svoju obnovu, spočívajúcu najmä vo výmene okenných výplní a zateplení obvodového plášťa.

2.8 Hospodárska základňa

2.8.1 Priemyselná výroba a stavebníctvo

Vlastnícka štruktúra

Vlastnícka štruktúra jednotlivých priemyselných podnikov v súčasnosti je pretransformovaná na akciové spoločnosti, spoločnosti s ručením obmedzeným a iné formy súkromného vlastníctva, z čoho vyplýva, že v súkromnom sektore je väčšina priemyselných podnikov okresu.

Odvetvová štruktúra

Napriek počtu malých a stredných podnikov v obchode a službách, dominantným odvetvím v hospodárstve regiónu je priemysel. Ekonomická výkonnosť a zamestnanosť v meste a v okrese Žiar nad Hronom je závislá od vývoja hneďho priemyselného parku, zastúpeného spoločnosťami vzniknutým z bývalého ZSNP, a.s. Slovalco, a.s. je hutnícka spoločnosť založená v roku 1993 za účelom výroby primárneho hliníka, a.s..

Ďalšími spoločnosťami, ktoré vznikli v bývalom areáli ZSNP, a.s. sú v súčasnosti významné spoločnosti zaoberajúcimi sa druhotným spracovaním hlavnej suroviny – hliníka a to najmä: Sapa profily, a.s., Nemač Slovakia, a.s, Remeslo strojál,a.s., Tubapack,a.s, ThermoSolár,a.s., Laná,a.s., Alusteel,s.r.o.

Vysoká miera závislosti produkcie od jedného podniku je riziková. Takéto hodnotenie platí napriek tomu, že Slovalco, a.s. je podnik so zahraničnou majetkovou účasťou (nórsky Hydro Aluminium). V roku 2013 spoločnosť Slovalco, a.s. dosiahla dohodu na dodávku elektrickej energie. Na základe nej žiarska hliníkárňa má zabezpečenú dodávku elektrickej energie do roku 2021. Uzatvorenie nového kontraktu umožňuje Slovalcu, a.s. rozvíjať sa a pripravovať nové projekty.

Spoločnosť Tubapack, a.s sa zaoberá výrobou hliníkových valcových a kónických túb. Kvalitatívne a technické parametre výrobkov dosiahli špičku vo svetovom meradle. Remeslo strojál, a.s je dlhodobo stabilizovanou spoločnosťou v rámci regiónu aj mimo Slovenska. Väčšina produkcie spoločnosti smeruje na export do zahraničia a udržiava si tak stále portfólio silných zákazníkov, čo následne umožňuje spoločnosti investovať do nákupu nových technológií.

Spoločnosti zaoberajúcimi sa primárnou výrobou hliníka a jeho sekundárnym spracovaním v spolupráci s Mestom Žiar nad Hronom, Banskobytrickým samosprávnym krajom, Technickou univerzitou Košice založili združenie InTech za účelom zriadenia Súkromnej strednej školy technickej. Partneri združenia sa významne podieľajú pri tvorbe vzdelávacích programov a na zlepšovaní podmienok vzdelávania. Za 5 rokov existencie súkromnej školy bolo do jej rozvoja investovaných 320 000 eur.

Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody

V rámci regionálnej energetickej politiky sa na území okresu uvažuje s výrobou elektrickej energie pomocou malých vodných elektrární. Regionálna energetická politika má hlavný cieľ výrobu energie pri súčasnom udržaní kvality životného prostredia.

Dodávateľom tepla, vody plynu, elektriny, stlačeného vzduchu pre priemyselný park je spoločnosť Dalkia Industry,, a.s. a pre mesto dodávku tepla zabezpečuje spoločnosť Dalkia Žiar nad Hronom, s.r.o.. V areáli priemyselného parku je 24- hodinová prevádzka, ktorá dokáže veľmi rýchlo a flexibilne reagovať na prípadné poruchy či výpadky a dodávku tepla.

Stavebníctvo

Transformáciou stavebnej výroby došlo k rozpadu veľkých stavebných firiem. Po útlme bytovej výstavby dochádza k oživeniu stavebnej činnosti. Pozíciu väčšej stavebnej spoločnosti prevzala firma Remeslo stav, s.r.o. , ktorá v roku 2013 na území začal s výstavbou nových bytových domov. V roku 2014 bude do užívania odovzdaných prvých 48 bytov. V blízkej budúcnosti spoločnosť prejavila postaviť 2 až 4 nové bytové domy aj s príslušnou infraštruktúrou.

Poľnohospodárstvo

Tabuľka č. 55: Poľnohospodárske subjekty v prvovýrobe

Subjekt	celková výmera PP	orná pôda	TTP	ošípané	počet veľkých dobytčích jednotiek	ovce	počet zamest.
Poľnohospodárske družstvo	1342 ha	816 ha	525ha	-	275	-	48

Vysvetlivky: výmera pôdy a počty zvierat sa vzťahujú iba na územie katastra mesta

Zdroj: PD Žiar nad Hronom

Lesné hospodárstvo

Lesné hospodárstvo sa nachádza v troch katastrálnych územiach:

kataster Žiar nad Hronom – vlastníci – Urbárske spoločenstvo Žiar nad Hronom (plocha 28 ha, plocha je v nájme Lesov SR š.p. Banská Bystrica)

kataster Šášovské Podhradie – vlastníci – Lesy SR š. p. Banská Bystrica (plocha 669 ha, celá plocha je v nájme Lesov SR š.p. Banská Bystrica)

kataster Horné Opatovce – vlastníci : vlastnícke vzťahy nie sú evidované na liste vlastníctva (plocha 891 ha, celá plocha je v nájme Lesov SR š.p. Banská Bystrica)

Poľovníctvo a rybárstvo

V meste pôsobí regionálna organizácia slovenského poľovníckeho zväzu, ktorá zahrňuje 42 poľovníckych revírov s počtom členov 1231. Jej úlohou je vybavovanie poľovníckych lístkov, v oblasti strelectva predlžovanie zbrojných preukazov, v oblasti kynologickej cvičenie psov, zabezpečovanie výstav psov a takisto oblasť vzdelávania. Financovanie organizácie je z členských príspevkov.

Na území mesta pôsobí miestna organizácia Slovenského rybárskeho zväzu , ktoré združuje 700 členov. Úlohou organizácie je je udržiavanie rybárskych revírov- miestnych a zväzových formou brigádnickej činnosti členov. Lov rýb sa vykonáva na základe platných zákonov a miestneho rybárskeho poriadku v revíroch Odstavného ramena Hrona, Lutilského potoka a na príslušnom úseku toku rieky Hron. Každoročne sa uskutočňujú tradičné rybárske preteky v prvú májovú nedeľu, zabezpečuje sa vzdelávanie prostredníctvom krúžku mladých rybárov, pravidelne sa miestne a zväzové vody zarybňujú z prostriedkov príspevkov členov a v športovej oblasti pôsobí družstvo športových rybárov, ktoré dosahuje výborné výsledky v I. lige SR.

Ťažba nerastných surovín

V k.ú. Žiar nad Hronom sa nachádza výhradné ložisko Stará Kremnička I - bentonit (848) s určeným chráneným ložiskovým územím (CHLÚ), výhradné ložisko Žiar nad Hronom - kremenec(146) s určeným CHLÚ a výhradné ložisko Žiar nad Hronom-kaolín (389); v k.ú. Horné Opatovce sa nachádza výhradné ložisko Lehôtka pod Brehmi – Bralo (158). Ťažba nerastných surovín sa na území mesta Žiar nad Hronom nerealizuje. Do katastrálnych území mesta Žiar nad Hronom zasahujú viaceré prieskumné územia v zmysle geologického zákona, ktoré sú určované najviac na štyri roky.

V širšom okolí sa nachádzajú evidované ložiská nerastných surovín v Starej Kremničke, Lovči, Lutile.

2.8.2 Podnikanie v meste

Podnikanie v meste Žiar nad Hronom je sústredené hlavne v najväčších firmách, Slovalco a.s., Nemak Slovakia s.r.o., Alusteel s.r.o., Tubapack a.s., Sapa Profily, a.s., ktoré sa zaoberajú výrobou a spracovaním hliníka. Ďalšou väčšou firmou je Remeslo Strojal, ktorá sa zaoberá strojárskou výrobou a poskytuje služby v oblasti údržby pre Slovalco a. s. Na území mesta pôsobí niekoľko firiem zaoberajúcich sa stavebnou výrobou: Remeslo – Stav s.r.o, STO s.r.o.,

Tabuľka č. 56: Prehľad domácich firiem s počtom zamestnancov

Názov	Druh podnikania	Poč. zam. cca.
Slovalco, a. s.	Výroba a spracovanie AL	487
Nemak Slovakia s.r.o.	Výroba AL odliatkov	534
Alusteel, s.r.o.	Výroba AL a polotovarov z AL	43
Finalcast, s.r.o.	Výroba odliatkov z AL	50
ThermoSolar, s. r. o.	Výroba slnkových kolektorov	72
VUM,a.s.	Výroba elektródových hmôt a uhlíkatých materiálov	70
Sapa profily,a.s.	Výroba odliatkov z AL	200
ProfikaSK, s.r.o.	Výroba AL výrobkov	50
Finalcast, s.r.o.	Výroba AL výrobkov	50
Remeslo Strojál, s.r.o.	Strojárska výroba, zváračské práce	195
Pharmacopola, s. r. o.	Distribúcia liečiv	95
Všeobecná úverová banka	Bankovníctvo	40
Billa, s. r. o.	Obchodná činnosť	40
Stredosl. vodárenská spoločnosť, a. s.	Dodávka a distribúcia vody	30
Stredoslovenská energetika, a. s.	Dodávka a distribúcia el. energie	20

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom, 31.12.2013

Tabuľka č. 57: Podniky so zahraničnou účasťou

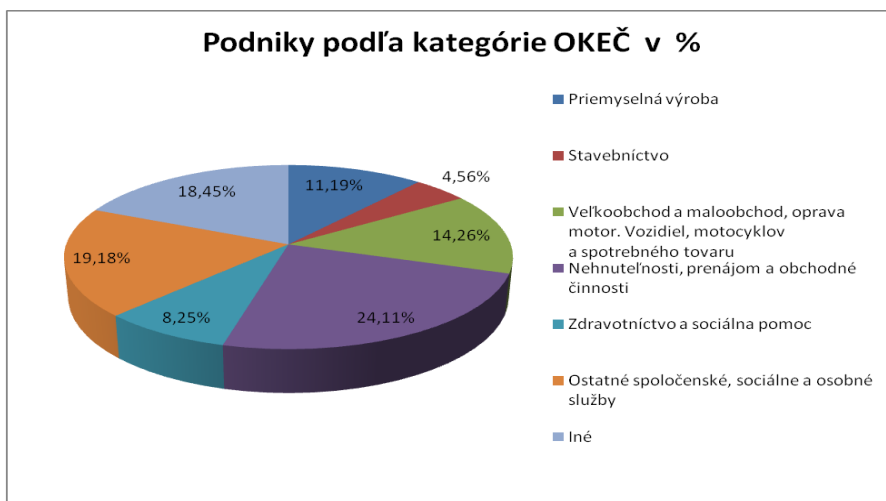
Meno spoločnosti	Druh podnikania	Počet zamestnancov
Slovalco	Výroba AL a polotovarov	487
Nemak Slovakia	Výroba AL odliatkov	534
ThermoSolar	Výroba solárnych kolektorov	72

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom, 31.12.2013

Tabuľka č. 58: Podniky podľa kategórie OKEČ,

Kód	Hlavná kategória OKEČ (Odvetvová klasifikácia ekonomických činností)	Počet subjektov	%
A	Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo	3	0,36
B	Rybolov, chov rýb	X	X
C	Ťažba nerastných surovín	X	X
D	Priemyselná výroba	91	11,19
E	Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	3	0,36
F	Stavebníctvo	37	4,56
G	Veľkoobchod a maloobchod, oprava motor. Vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	116	14,26
H	Hotely a reštaurácie	18	2,21
I	Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	29	3,57
J	Finančné sprostredkovanie	27	3,32
K	Nehnutelnosti, prenájom a obchodné činnosti	196	24,11
L	Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	31	3,83
M	Školstvo	27	3,32
N	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	67	8,25
O	Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	156	19,18
P	Činnosti domácností	X	X
Q	Exteritoriálne organizácie a združenia	12	1,48
	SPOLU	813	100

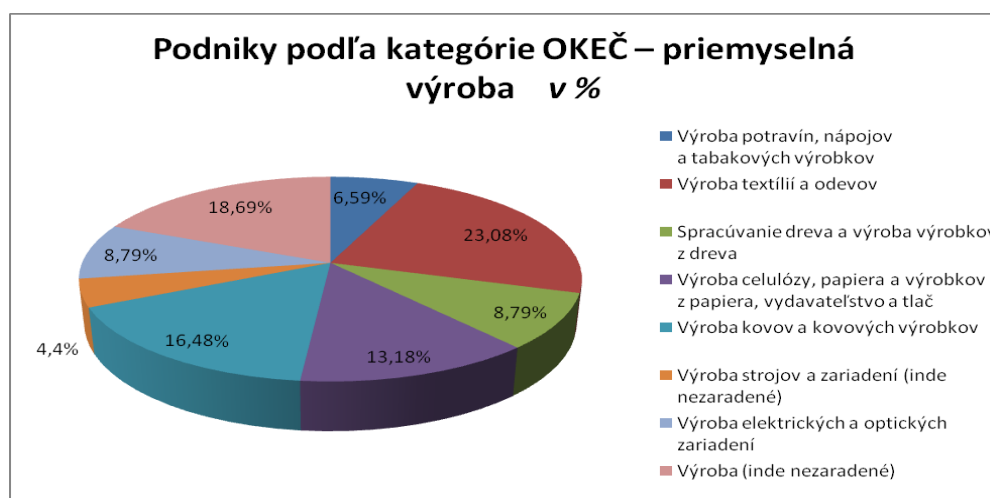
Zdroj: MsÚ, Odbor ekonomiky 2014

Tabuľka č. 59: Podniky podľa kategórie OKEČ – priemyselná výroba

Kód	Podkategória OKEČ (Odvetvová klasifikácia ekonomických činností)	Počet subjektov	%
DA	Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov	6	6,59
DB	Výroba textílií a odevov	21	23,08
DC	Spracúvanie kože a výroba kožených výrobkov	X	X
DD	Spracúvanie dreva a výroba výrobkov z dreva	8	8,79
DE	Výroba celulózy, papiera a výrobkov z papiera, vydavateľstvo a tlač	12	13,18
DF	Výroba koksu, rafinovaných ropných produktov a jadrového paliva	X	X
DG	Výroba chemikálií, chemických výrobkov a chemických vlákien	X	X
DH	Výroba výrobkov z gumy a plastov	X	X
DI	Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	2	2,2
DJ	Výroba kovov a kovových výrobkov	15	16,48
DK	Výroba strojov a zariadení (inde nezaradené)	4	4,4
DL	Výroba elektrických a optických zariadení	8	8,79
DM	Výroba dopravných prostriedkov	2	2,2
DN	Výroba (inde nezaradené)	13	14,9
D	SPOLU	91	100

Zdroj: MsÚ, Odbor ekonomiky 2014

2.9 Rekreačia a cestovný ruch

V meste nie je rozvinutý cestovný ruch, lepšie podmienky majú okolité mestá ako Kremnica, Banská Štiavnica, kúpele Sklené Teplice, lyžiarske stredisko Skalka a Krahule pri Kremnici. Hlavnými atrakciami mesta pre turistov je Hvezdáreň a planetárium Maximiliána Hella, krytá plaváreň, plážové kúpalisko. Dobré podmienky pre relaxáciu poskytuje Park Štefana Moyses. Obľúbeným miestom pre výlety je zrúcanina Šášovského hradu ako aj možnosti športového lovu rýb na mŕtvom ramene Hrona a na samotnom toku Hrona. Príroda v okolí mesta ponúka návštevníkom možnosť spoznávať jej krásy aj prostredníctvom náučného chodníka Šibeničný vrch. Od roku 2014 pribudla prechádzková trasa „Svätokrížsky náučný chodník“.

Tabuľka č. 60: **Vybavenosť pre rekreáciu**

Zariadenia	hotel	penzión, chata	ubytovňa	reštaurácie	kúpalisko	lyž. vlek	futbal. ihrisko	vol.-tenis. ihrisko	klzisko	tenis. kurt	chaty, chalupy
Žiar nad Hronom	1	1	2	13	2	-	3	2	-	2	-

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom, 04/2014.

Služby cestovného ruchu, oddychu, rekreácie a športu

V meste sa nachádza len jeden hotel Luna s kapacitou 72 miest, jeden penzión s kapacitou 23 miest a dve turistické ubytovne s kapacitou 300 miest.

Tabuľka č. 61: **Prehľad ubytovacích zariadení**

Typ zariadenia	Názov	Kapacita	Lokalita
Hotel	Hotel Luna	72	Nám. Matice Slovenskej
Turistická ubytovňa	W Tower	200	Ul. Dr. Jánského
Turistická ubytovňa	Penzión Žiar	100	Ul. Dukelských hrdinov
Penzión	Penzión Fellini	23	Ul. SNP

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom, 04/2014

Tabuľka č. 62: **Ubytovacie zariadenia cestovného ruchu za január až december 2013**

Ukazovateľ	Kraj spolu	Žiar nad Hronom okres
Počet ubytovacích zariadení spolu	494	47
Počet izieb	7 520	816
Počet lôžok spolu	19 731	2 217
v tom		
stále	17 749	1 991
príležitostné	1 982	226
Počet návštevníkov spolu	400 251	48 182
v tom		
domáci návštevníci	323 247	41 942
zahraniční návštevníci	77 004	6 240
Počet prenocovaní návštevníkov spolu	1 335 415	144 266
v tom		
domáci návštevníci	1 117 049	130 185
zahraniční návštevníci	218 366	14 081
Tržby za ubytovanie spolu v EUR¹⁾	28 619 523	3 077 512
v tom		
domáci návštevníci	22 255 996	2 713 154
zahraniční návštevníci	6 363 527	364 358
Priemerný počet prenocovaní spolu	3,3	3,0
v tom		
domáci návštevníci	3,5	3,1
zahraniční návštevníci	2,8	2,3
Priemerná cena za ubytovanie spolu v EUR¹⁾	21,43	21,33
v tom		
domáci návštevníci	19,92	20,84
zahraniční návštevníci	29,14	25,88

Zdroj: Štatistický úrad Banská Bystrica

Tabuľka č. 63: **Stravovacie zariadenia**

Typ	Názov	Kapacita zariadenia
Reštaurácia	Hotel Luna	100
Reštaurácia	Tatra	50
Reštaurácia	Gaudeamus	60
Reštaurácia	Patriot	25
Reštaurácia	Biely dom	50
Reštaurácia	Alica	40
Reštaurácia	Etapa	25
Reštaurácia	Impresia	30
Reštaurácia	Doma	30
Reštaurácia	Tulipán	50
Reštaurácia	Gurmán	50
Reštaurácia	Caffe Paluba II	30
Bufet	Ryba - Záhorec	50

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom, 04/2014

Tabuľka č. 64: **Cestovné a informačné kancelárie**

Typ	Názov
Cestovná kancelária	Galeb
Cestovná kancelária	Rekreal
Cestovná kancelária	Satur
Cestovná kancelária	Skalkatour
Cestovná kancelária	Gabriela
Cestovná kancelária	Jamika

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom

Šport

Mesto Žiar nad Hronom podporuje dobrovoľnú športovú činnosť prostredníctvom finančného príspevku z tzv. Športového kalendára mesta na príslušný kalendárny rok. Jedná sa najmä o podporu konkrétnych športových podujatí zameraných jednak na široké masy neregistrovaných športovcov (streetball, mestský polmaratón a pod.) ale aj na rôzne turnaje, súťaže nezaraďené do pravidelných súťaží registrovaných klubov. Takáto športová činnosť /súťaže, turnaje a pod./, konané pravidelne každý kalendárny mesiac, reprezentujú mesto na mestskej, regionálnej, krajskej, celoslovenskej, ale i medzinárodnej úrovni. Najvýznamnejšiu formu podpory športu zo strany mesta predstavuje adresný finančný príspevok spoločnosti Mestský športový klub Žiar nad Hronom spol. s r.o. (ďalej len „MŠK“), ktorého spoločníkom je Mesto Žiar nad Hronom a Technické služby Žiar nad Hronom, spol. s r.o. (100% dcéra mesta Žiar nad Hronom), ktorý je vyčlenený z rozpočtu mesta. Mestský športový klub zastrešuje všetky športové kluby v meste a to po stránke materiálno technickej, športovej činnosti, účtovníctva, úhrady nákladov na prenájom športových zariadení a pod..

Šport v meste Žiar nad Hronom zohráva veľmi významnú úlohu. Mesto každoročne vyčleňuje zo svojho rozpočtu čiastku na financovanie prevádzky športových zariadení a na priamu podporu rekreačných a športových aktivít. V r.2014 to je napr. 257 tis. € na prevádzku športových zariadení a 131 tis. € na priamu podporu rekreačných a športových aktivít. Mesto Žiar nad Hronom má pre jednotlivé športové aktivity vybudovaný futbalový štadión (3 ihriská, z toho 1 s umelou trávou s osvetlením, športovú halu). V súčasnej dobe sa projektovo a administratívne rieši rekonštrukcia haly a v r. 2014 bude začatá jej rekonštrukcia a rozšírenie. Rekonštrukciu si vyžaduje aj plážové kúpalisko a krytá plaváreň. Športové zariadenia využívajú žiaci škôl, široká verejnosť a športové kluby na organizovanie športových turnajov, majstrovských pretekov a zápasov od mestskej až po medzinárodnú úroveň. Mesto Žiar na Hronom ponúka ďalej pre širokú verejnosť na relaxáciu a oddych historický mestský park vybavený okrem iného prírodným fitness areálom. V medziblokových priestoroch na sídliskách má mesto 5 športových ihrísk pre deti MŠ, 4 viacúčelové športové ihriská a 3 športové ihriská s umelým povrchom vybudované v areáloch základných škôl.

Mesto Žiar nad Hronom podporuje športové aktivity a podujatia aj formou spoluúčasti pri financovaní. Šport pre mesto a jej obyvateľov predstavuje prostriedok rozvoja osobnosti, šport upevňuje zdravie človeka, je prostriedkom boja proti rasizmu, drogám a netolerancii, je prostriedkom trávenia voľného času. Mesto v spolupráci s Technickými službami Žiar nad Hronom s.r.o. v roku 2014 uskutoční rekonštrukciu športovej haly, uchádza sa aj o rekonštrukciu futbalového štadióna v rámci národného programu rekonštrukcie štadiónov, v štádiu projektových príprav a hľadania finančných zdrojov je dokončenie rekonštrukcie zimného štadióna, ktorý je v súčasnej dobe nefunkčný.

Pre školské športy sa pripravuje vybudovanie 300 m tartanovej atletickej dráhy v strede s futbalovým ihriskom s umelou trávou (v areáli IV. ZŠ, Jilenického ul. č.2), taktiež na II. ZŠ, Ul. M.R. Štefánika č. 17, plánuje sa obnova basketbalového ihriska, na I. ZŠ, Dr. Janského 2 sa plánuje obnovenie škvárovkej bežeckej dráhy.

Tabuľka č. 65: Športové zariadenia

Názov	Hlavné zameranie	Kapacita zariadenia	Tech. stav
Futbalový štadión	futbal	12 000	1
Športová hala	loptové hry	250	3
Zimný štadión	hokejbal,	1 000	3
Plážové kúpalisko	plávanie	1 400	1
Krytá plaváreň	plávanie	100	1

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom, 2014

Tabuľka č. 66: Športové akcie

Názov akcie	Časová frekvencia	Organizátor
Beh oslobodenia 26. ročník	1 x ročne /apríl/	Mesto ŽH
M-SR mládeže v streľbe zo vz pušky, pištole	1 x ročne /apríl/	Mesto ZH, SŠK MŠK
Hronský vodácky maratón 16. ročník	1 x ročne /máj/	Mesto ŽH / KVR MŠK
Žiarsky mestský polmaratón 5. ročník	1 x ročne /máj/	Mesto ZH
Turnaj v Streetballe- 17. ročník	1 x ročne /jún/	Mesto ZH, OZ
M-SR v cyklistike - časovka jednotlivcov	1 x ročne /júl/	Mesto ZH, CK MŠK
Najkrajší kút – od prameňa Hrona do ZH	1 x ročne /september/	Mesto ZH

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom, 2014

Cykloturistické trasy

Žiar nad Hronom, Lutíla, Kopernica, Lúčky, Kremnica, horná Ves, Dolná Ves, Stará Kremnička, Žiar nad Hronom.

Turistické trasy

Náučný chodník Šibeničný vrch

Na ôsmich zastávkach oboznámi s prírodnými zaujímavosťami južnej časti Kremnických vrchov, začína pri Lutilskom potoku, pokračuje cez Šibeničný vrch, Žiarska kotlina, lesy, geológia krajiny, skalka, dedičná štôlna a končí lomom pod Skalickou. Je značený miestnou štvorcovou značkou bielej farby z ľavého rohu do pravého zeleným pásikom.

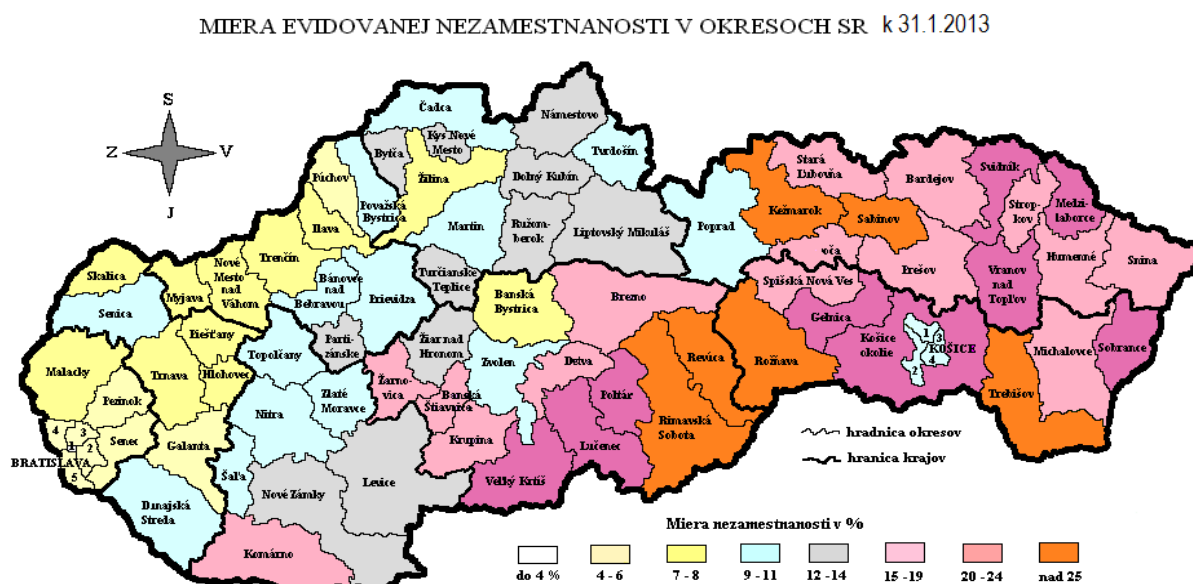
„Svätokrížsky náučný chodník“ začína v blízkosti Kostola Povýšenia sv. Kríža a niekdajšej vodárenskej veže, odtiaľ pokračuje popri biskupskom kaštieli a cez historický Park Štefana Moysesu. Pri Lutilskom potoku je rázcestie – jedna cesta pokračuje ku kaplnke Navštívenia Panny Márie na Skalke pod Šibeničným vrchom a druhá je odbočkou k obnovenému židovskému cintorínu.

Miestne turistické trasy:

- Lidl, podháj, Biskupská studnička, Dubník, Hora, Košiarsky jarok, Šibeničný vrch, Lutilský potok. Je označená miestnou štvorcovou značkou prepoleňou na dva trojuholníky, zelený a biely.
- Železničná stanica Žiar nad Hronom, Ladomerská Vieska, Bukovinka, Šášovské Podhradie do Banskej Štiavnice. Označená modrou turistickou značkou.
- Šášovské Podhradie, Šášovský hrad, Suť. Označená zelenou turistickou značkou.
- Železničná stanica Žiar nad Hronom, Horné Opatovce, Maselno, Sklené Teplice do Banskej Štiavnice. Označená červenou turistickou značkou.

Zdroj: Turistický oddiel Žiar nad Hronom, 1.1.2005

2.10 Trh práce

Zdroj: ÚPSVaR

Nezamestnanosť v 2. štvrtroku 2013

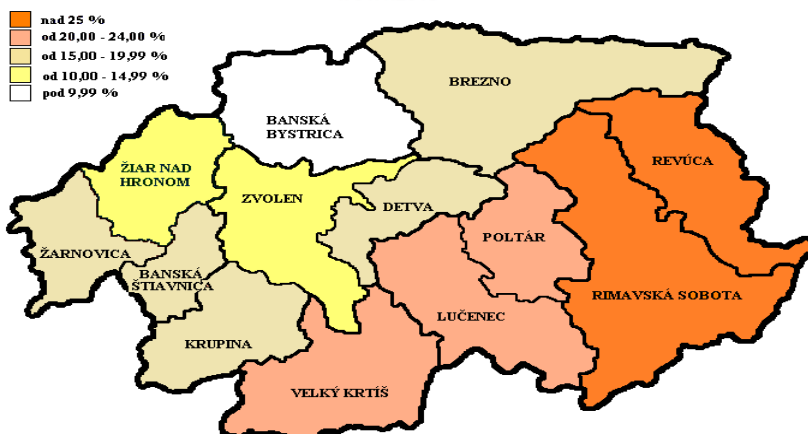
Tempo medziročného rastu nezamestnanosti podľa VZPS sa zo 4 % v 1. štvrtroku spomalilo na 3,3 % v 2. štvrtroku. V absolútnom vyjadrení sa počet nezamestnaných osôb oproti 2. štvrtroku 2012 zvýšil o 11,9 tis. na 380 tis. osôb. Miera nezamestnanosti medziročne vzrástla o 0,4 p. b. na 14 %. U žien vzrástla o 0,4 p. b. na 14,4 %, u mužov o 0,4 p. b. na 13,7 %.

Najvyšší podiel na trhu práce 67,1 % tvorili dlhodobo nezamestnaní (dlhšie ako 1 rok). V porovnaní s 2. štvrtkom 2012 sa ich počet zvýšil o 10,1 % na 254,8 tis. osôb. Problémom boli predovšetkým osoby, ktoré boli nezamestnané viac ako 2 roky. Ich počet vzrástol o 10,2 % pri 73,2 % podiele na celkovej dlhodobej nezamestnanosti. Najpočetnejšou vekovou skupinou nezamestnaných s počtom 115,2 tis. a podielom 30,3 % bola skupina osôb vo veku 35 - 49 rokov. Najväčší medziročný prírastok nezamestnaných bol vo vekovej kategórii 55 - 59 ročných (13,7 %). Úbytok nezamestnaných bol len vo vekovej skupine 25 - 34 rokov o 4,1 % a u osôb nad 60 rokov o 9,1 %. Z hľadiska veku a pohlavia sa najviac o 6,2 tis. zvýšil počet nezamestnaných žien vo veku 35 - 49 rokov. Z hľadiska ekonomickej činnosti posledného zamestnávateľa najviac nezamestnaných osôb pracovalo v priemysle (23,6 %). Najvyšší relatívny prírastok počtu nezamestnaných bol v odvetviach odborné, vedecké a technické činnosti o 75 %, zdravotníctvo a sociálna pomoc o 54,1 % a pôdohospodárstvo o 52,2 %. Relatívne najviac klesol počet nezamestnaných vo finančných a poisťovacích činnostiach o 56,8 %.

Počet nezamestnaných osôb medziročne vzrástol vo väčšine krajov v rozsahu od 1,8 % (Nitriansky kraj) do 16,9 % (Bratislavský kraj). Nezamestnanosť klesla len v Žilinskom (o 6,5 %) a Košickom kraji (o 4,2 %). Na celkovom počte nezamestnaných v SR sa v najväčšej miere podieľali Prešovský (18,8 %) a Banskobystrický kraj (18,2 %). Zároveň tieto dva kraje vykázali aj najvyššiu úroveň miery nezamestnanosti (Banskobystrický 20,3 % a Prešovský spolu s Košickým zhodne 18,2 %). Miera nezamestnanosti sa medziročne zvýšila vo väčšine krajov, najviac v Banskobystrickom kraji (o 2,2 p. b.). V 1. polroku nezamestnanosť medziročne vzrástla o 3,6 % na 387,8 tis. osôb. Miera nezamestnanosti sa zvýšila o 0,4 p. b. na 14,3 %.

EVIDOVANÁ MIERA NEZAMESTNANOSTI ZA OKRESY BANSKOBYSTRICKÉHO KRAJA

k 31.12.2013

Zdroj: ÚPOSVaR

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica evidoval k 31.12.2012 v okrese Žiar nad Hronom v absolútnom počte 3 825 uchádzačov o zamestnanie (ďalej len UoZ), čo je v porovnaní so skutočnosťou v stave k 31.12.2011 v i a c o + 255 UoZ (nárast o 7,1 %).

V okrese Žiar nad Hronom v stave k 31.12.2012 dosiahla evidovaná miera nezamestnanosti (z disponibil. počtu UoZ) 15,34 %, čo je v porovnaní so skutočnosťou k 31.12.2011 n á r a s t o + 0,77 %. Dosiadnutou evidovanou mierou nezamestnanosti v stave k 31.12.2012 sa okres zaraduje na 3. miesto z 13 okresov Banskobystrického kraja (nižšiu mieru nezamestnanosti dosahujú len okresy Zvolen a Banská Bystrica). V rámci SR obsadzuje okres ku koncu roka 35. miesto zo 79. okresov SR.

Vývoj základných ukazovateľov vývoja nezamestnanosti v meste Žiar nad Hronom v porovnaní s vývojom v okrese, regiónoch mesta Žiar nad Hronom je nasledovný:

Tabuľka č. 67: Vývoj nezamestnanosti v meste

Ukazovateľ	K 31.12.2008	K 31.12.2009	K 31.12.2010	K 31.12.2011	K 31.12.2012	k 31.12.2013	Porovnanie 2013/2012
Počet UoZ v okrese ZH	2468	3604	3574	3570	3825	3706	-119
- z toho v meste ZH	1037	1538	1486	1478	1532	1501	-31
Miera nezamestnanosti v okrese ZH	10,86	15,51	15,37	15,43	16,24	15,39	-0,85
- v tom v meste ZH	11,05	16,02	15,58	15,64	15,98	15,13	-0,86

Zdroj: ÚPSVaR, B. Štiavnica 2014

S trvalým pobytom v meste Žiar nad Hronom v stave k 31.12.2013 je evidovaných v absolútnom počte celkom 1 501 uchádzačov o zamestnanie. V porovnaní so stavom ku koncu roka 2012 zaznamenalo mesto minimálny pokles o -31 UoZ (pokles o -2,0 %). Tento pokles počtu UoZ je nižší ako zaznamenaný pokles za celý okres Žiar nad Hronom (o -3,1 %).

Mesto Žiar nad Hronom mierou nezamestnanosti z absolútného počtu UoZ 15,13 % v porovnaní s ostatnými mestami v územnej pôsobnosti ÚPSVaR : mesto Žarnovica 18,94%, Banská Štiavnica 18,41%, Nová Baňa 15,99% a Kremnica 14,81 %.

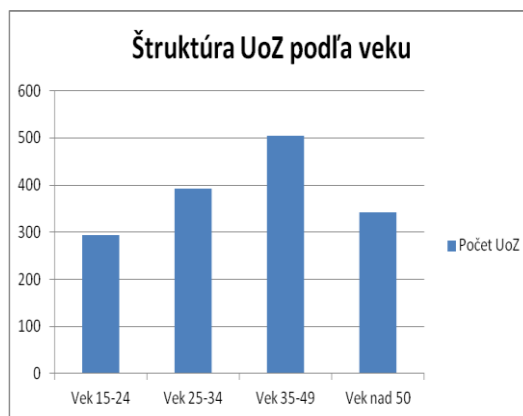
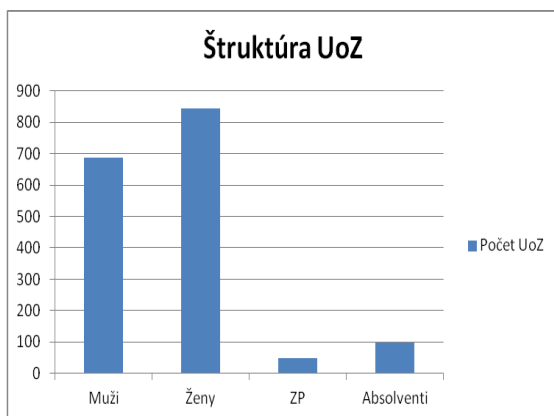
Z absolútného počtu 1 501 UoZ je 667 mužov (44,4 %) a 834 žien (55,6 %). Za rok došlo k poklesu počtu nezamestnaných mužov o -20 UoZ a u nezamestnaných žien k poklesu o -11 UoZ. Mesto Žiar nad Hronom, ako ekonomické a administratívne centrum okresu, zaznamenáva k 31.12.2013 celkom 40,5 %-tný podiel na počte UoZ evidovaných v okrese Žiar nad Hronom a 18,7%-tný podiel z počtu všetkých UoZ za celý ÚPSVaR Banská Štiavnica.

Tabuľka č. 68: Štruktúra uchádzačov o zamestnanie

Štruktúra UoZ	Muži	Ženy	ZP	Absolventi	Počet UoZ
Počet UoZ	667	834	61	78	1501
Podiel v %	44,4	55,6	4,1	5,2	-

Zdroj: ÚPSVaR, B. Štiavnica 2014

Počet UoZ - občanov ZP za rok vzrástol o 13 osôb (nárast o 2,1 %) na aktuálny stav ku koncu roka 61 UoZ. Na úrade práce je evidovaných k 31.12.2013 aj 78 absolventov škôl (do 2 rokov od skončenia prípravy na povolanie), čo je oproti roku 2012 menej o -19 absolventov škôl.

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa dosiahnutého veku:

Tabuľka č. 69: Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa veku

Vek UoZ	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	Rozdiel (+-)	Index (%)	Podiel (%)
Vek 15-24	268	261	293	232	-61	79,2	15,46
Vek 25-34	392	358	393	380	-13	96,7	25,32
Vek 35-49	472	479	504	502	-2	99,6	33,44
Vek nad 50	354	380	342	387	+45	113,26	25,78
Spolu počet UoZ	1486	1478	1532	1501	-31	98,0	100,00

Zdroj: ÚPSVaR, B. Štiavnica 2014

V štruktúre podľa veku dosahuje mesto Žiar nad Hronom pokles počtu UoZ v skupinách UoZ vo veku 15 - 24 rokov o -61 UoZ (percentuálne pokles o 20,8 %), 25 - 34 rokov o -13 (percentuálne pokles o 3,3%), 35 - 49 rokov o -2 (percentuálne 0,4%) Nárast zaznamenala len skupina UoZ vo veku vo veku nad 50 rokov o +45 (nárast o +13,2%) najvyšší pokles v skupine vo veku nad 50 rokov o - 38 (pokles o - 10 %). Počet poberateľov DHN k 31. 12. 2013 v ZH bol 1187 (z toho 583 mužov a 604 žien).

2.11 Ľudský potenciál (spolky, združenia, kluby)

Kluby, spolky a združené spoločenské aktivity

V meste Žiar nad Hronom sa klubová činnosť seniorov uskutočňuje v Klube dôchodcov, klubová činnosť mladých v Mestskej obývačke a voľnočasové činnosti v MsKC. Ich činnosť má charakter voľnočasových aktivít so širokým zameraním. Poskytuje priestor pre kultúrne, spoločenské a športové vyžitie detí, mládeže a starších občanov.

Tabuľka č. 70: Prehľad spolkov pôsobiach na území mesta

Druh činnosti	Názov spolku	Aktivity
Vytváranie podmienok pre záujmovú a kultúrnu činnosť a na udržiavanie fyzickej i psychickej aktivity občana, ktorý je poberateľom starobného dôchodku, alebo občana s nepriaznivých zdravotným stavom	Klub dôchodcov	<ul style="list-style-type: none"> organizovanie záujmových krúžkov organizovanie domácich a zahraničných zájazdov organizovanie kultúrnych a spoločenských podujatí organizovanie besied, prednášok, návštev múzeí i galérií organizovanie športových podujatí
Voľnočasové záujmové aktivity	Mestská obývačka a MsKC	<ul style="list-style-type: none"> tanečná škola Stella detský folklórny súbor Slovak Aikido strašiacik The bones Capoeira

		<ul style="list-style-type: none"> • ABC • Dychová hudba Žiaranka • Folklorný súbor Hron • mladí breakeri B-boys Pozn.: doplniť MsKC
--	--	--

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom, 2014

Mimovládne organizácie

Činnosť mimovládnych organizácií v meste Žiar nad Hronom možno označiť za stredne aktívnu, v niektorých oblastiach málo rozvinutú, hoci širokospektrálnu. Mimovládne organizácie a ich predstavitelia sa snažia napomáhať riešeniu jednotlivých parciálnych problémov, ktoré trápia občanov tohto mesta, resp. regiónu.

Mimovládne organizácie môžeme podľa ich činnosti rozdeliť na viac podskupín:

- MVO venujúce sa rómskej problematike - 3 MVO
- MVO venujúce sa podpore vzdelávania a škôl - 6 MVO
- MVO pracujúce s postihnutými - 3 MVO
- MVO venujúce sa rozvoju ľudských zdrojov - 1 MVO
- MVO venujúce sa ženským programom - 1 MVO
- MVO pracujúce s matkami - 1 MVO
- MVO venujúce sa ochrane ŽP a všeobecneprospešným humanitným cieľom - 1 MVO
- MVO venujúce sa zdravotným programom - 2 MVO
- MVO zaoberajúce sa kultúrnymi pamiatkami - 2 MVO
- MVO venujúce sa šíreniu kresťanských myšlienok - 2 MVO
- MVO so špecifickou činnosťou - 2 MVO

Tabuľka č. 71: Prehľad MVO v meste

Typ organizácie	Zameranie	Počet
občianske združenie	<ul style="list-style-type: none"> • rómske komunitné programy • poradenstvo a osвета • rozvoj ľudských zdrojov • výchova a vzdelávanie detí, mládeže, dospelých • aktívna činnosť pre nezamestnaných • projekty na podporu zamestnanosti • programy zamerané na kultúru Rómov • ženské programy. 	3
nadácia	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj ľudských zdrojov • výchova a vzdelávanie detí, mládeže a dospelých. 	1
občianske združenie	<ul style="list-style-type: none"> • podpora a rozvoj vzdelávania • pomoc škole. 	6
občianske združenie	<ul style="list-style-type: none"> • podpora rodín so zdravotne postihnutými deťmi a mládežou • podpora a ochrana zdravia a vzdelávania postihnutých detí • poradenská činnosť • aktívna pomoc nepočujúcim • obhajoba práv a špecifických záujmov občanov s postihnutím • integrácia postihnutých. 	3
občianske združenie	<ul style="list-style-type: none"> • zlepšenie postavenia žien v spoločnosti • psychologická poradňa pre týrané ženy • pomoc pre ženy zo sociálne znevýhodneného prostredia 	1
nadácia	<ul style="list-style-type: none"> • podpora rozvoja poľnohospodárstva, cestovného ruchu a kúpeľníctva 	1
občianske združenie	<ul style="list-style-type: none"> • podpora a šírenie kresťanských myšlienok 	2
občianske združenie a agentúra	<ul style="list-style-type: none"> • ochrana a podpora zdravia • sociálne a opatrovateľské služby 	2
nadácia	<ul style="list-style-type: none"> • podpora dlhodobých všeobecneprospešných humanitných cieľov, tvorby a ochrany životného prostredia, zdravia a vzdelávania 	1
občianske združenie	<ul style="list-style-type: none"> • podpora a vyzdvihnutie materstva – jeho vážnosť a dôležitosť • umožniť matkám sebarealizáciu • vytvorenie bezpečného priestoru pre najmenšie deti 	1
občianske združenie	<ul style="list-style-type: none"> • získavanie informácií o hrade Šášov a financií. 	1
občianske združenie	<ul style="list-style-type: none"> • obnova kostola, výstavba pamätníka, úprava cintorína, organizovanie stretnutí rodákov. 	1
občianske združenie	<ul style="list-style-type: none"> • združovanie občanov, zaoberajúcich sa konštrukcia-mi, stavbami, renováciami a prevádzkovaním lietadiel 	1

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom, 2014.

MLÁDEŽ

Samospráva Mesta Žiar nad Hronom podporuje participáciu mládeže na miestnej úrovni už viac rokov. Ešte v roku 2007 poslanci MsZ schválili Konceptiu práce s deťmi a mládežou v meste Žiar nad Hronom na roky 2008 - 2013. V tomto období vznikla aj pozícia koordinátora práce s mládežou - ako jediná pozícia tohto druhu na Slovensku - až do r. 2013, kedy vznikla podobná pozícia v meste Trenčín a plánujú ju vytvoriť čoskoro aj v meste Banská Bystrica. Náplňou práce koordinátora práce s mládežou je aktívne spolupracovať s inštitúciami mesta Žiar nad Hronom, ktoré pracujú s deťmi a mládežou a koordinovať ich činnosť a vzájomnú spoluprácu. Do tejto spolupráce sa snaží zahrnúť aj inštitúcie, ktoré nie sú v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Žiar nad Hronom. Aktívne vyhľadáva možnosti realizovania projektov zameraných na deti a mládež, možnosti ich financovania z mimorozpočtových zdrojov mesta Žiar nad Hronom, iniciuje vznik neformálnej skupiny mladých ľudí – Mestský mládežnícky parlament mesta Žiar nad Hronom – riadi a usmerňuje ich činnosť. Práca koordinátora s mládežou má za cieľ vytvoriť systematickú a strategickú prácu s mládežou na území mesta a udržiavať vzájomnú spoluprácu medzi všetkými inštitúciami pracujúcimi s deťmi a mládežou, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Žiar nad Hronom, prípadne i mimo nej.

Prioritne sa zameriava na aktívne a efektívne využitie ich voľného času a zapájania sa do mimoškolských aktivít. Práve tento čas by mal byť okrem iného aj priestorom na rozvoj kompetencií osobnosti. Pre značnú časť mladej generácie sa však stáva priestorom podmieňujúcim vznik rôznych sociálno – patologických javov. Je preto nanajvyš dôležité, aby spoločnosť zabezpečila kvalitné využívanie voľného času detí a mládeže.

Tabuľka č. 72: Zoznam mládežníckych organizácií, neformálnych skupín a iniciatív v meste

Názov:	Kontakt:	Oblasť pôsobenia:
Associallz Dance Crew	Kontaktná osoba: Matej Škoda bboybios@gmail.com	Tanečná skupina – podpora mladých talentov
Castrum Susol	Facebook: Castrum Susol Kontaktná osoba: Zuzana Denková denkova.zuzana@gmail.com	Záujmové združenie pre výskum a popularizáciu histórie mesta Žiar nad Hronom
D20 – Klub spoločenských hier	Facebook: D20zh Kontaktná osoba: Marek Páleník spectro@spectrogaming.eu	Klub zameriavajúci sa na výplň voľného času mladých formou stretávania sa za účelom hrania spoločenských hier
Koníček bez bariér	Kontaktná osoba: Michaela Pribilincová pribilincova@gmail.com	Občianske združenie, ktoré sa venuje práci s mládežou a jej aktivitám. Realizuje rôzne mládežnícke aktivity a hlavne zamerané na európsku dobrovoľnícku službu.
Mestský mládežnícky parlament	Facebook: Žiarska MLÁDEŽ Kontaktná osoba: Dominika Švecová dominika.svecova@ziar.sk	Neformálna skupina mladých dobrovoľníkov, ktorá realizuje aktivity pre deti a mládež v meste
Mosty	www.ozmosty.szm.sk Kontaktná osoba: Zdenka Trubanová ztrubanova@atlas.sk	Občianske združenie podporujúce najmä sociálnu integráciu detí a mládeže s telesným, mentálnym, sluchovým, rečovým, ale i viacnásobným postihnutím.
Nadácia Škola dokorán	www.skoladokoran.sk nsd@nsd.sk	Nezisková organizácia s celoslovenskou pôsobnosťou zameraná na celoživotné vzdelávanie. Podporujú celoživotné vzdelávanie,

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Žiar nad Hronom 2014-2020

		integráciu detí a mládeže ohrozených sociálnym vylúčením a harmonického spolunažívania rôznych národností a etnických skupín v zmiešaných komunitách.
Okáčik	www.okacik.sk okacik@stonline.sk Kontaktná osoba: Ľubica Mokrošová	Občianske združenie, ktoré sa venuje voľno-časovým programom pre deti a mládež v meste, regióne i na celoslovenskej úrovni.
Ríša legiend	OZ Ríša Legiend Štatutárny zástupca - Bc. Martina Hložková E-mail: risalegiend@gmail.com Budúca webstránka: www.risalegiend.sk	Občianske združenie s cieľom poskytnúť deťom, mladým ľuďom a znevýhodneným skupinám viac priestoru pre všestrannejšie trávenie voľného času a pre kvalitnejší rozvoj osobnosti.
Strážni anjeli	straznianjeli@gmail.com utulokzh@gmail.com webová stránka: www.utulokzjar.sk	Občianske združenie, ktoré prevzalo pod svoj patronát mestský útulok pre psov.
ZaŽiar	www.zaziar.sk Kontaktná osoba: Dominika Švecová dominika.svecova@zjar.sk	Občianske združenie, ktoré realizuje aktivity pre mladých prostredníctvom mládežníckych projektov.
Žiarovky	Facebook: ž i a r o v k y	Neformálna skupina

Kultúrny a športový život

Tabuľka č. 73: Kultúrne zariadenia v meste Žiar nad Hronom

Názov	Zriaďovateľ	Aktivity
Mestské kultúrne centrum, príspevková organizácia	Mesto Žiar nad Hronom	Zabezpečenie kultúry v meste, mestská knižnica, výstavy, múzeum, kino
Pohronské osvetové stredisko príspevková organizácia VÚC	Banskobystrický samosprávny kraj	Zabezpečuje kultúrne potreby obyvateľov okresov Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica a Žarnovica prostredníctvom aktívnej účasti na tvorbe kultúrnych hodnôt najmä vo voľnom čase, - deti, mládeže a dospelí, , súťaže, prehliadky, festivaly, výstavy, vzdelávacie podujatia, rozvíja amatérsku kultúru
Hvezdáreň a planetárium M. Hella	Banskobystrický samosprávny kraj	Výchova - astronómia a prírodné vedy, kultúrno-výchovné akcie, populárno-náučné akcie, doplnkové školské vzdelávanie

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom

Tabuľka č. 74: Umelecké telesá, súbory, krúžky

Názov	Počet	Zameranie	Miesto	Zriaďovateľ
Folklorný súbor HRON	1	Folklorný súbor spevu a tanca	ŽŠ Jilemnického 2	Mesto Žiar nad Hr.
Mužská spevácka skupina Sekera	1	Mužská spevácka skupina	MsKC	Mesto Žiar nad Hr.
Cimbalová hudba FS Hron	1	Folkórny hudobný súbor	MsKC	Mesto Žiar nad Hr.
Sitňan	1	Rocková hudobná skupina	MsKC	Mesto Žiar nad Hr.
Banda Amerikano	1	Hudobná skupina	MsKC	Mesto Žiar nad Hr.
Janko Kulich a Kolegium	1	Hudobná skupina	MsKC	Mesto Žiar nad Hr.
ŠHT	1	Hudobná skupina	MsKC	Mesto Žiar nad Hr.
Divadelný súbor Experimental Duo a spol.	1	Divadlo	MsKC	Mesto Žiar nad Hr.
Asocialz Dance Crew	1	Hip-hopová tanečná skupina	MsKC	Mesto Žiar nad Hr.
LAST RUN	1	Mládežnícka parkourová skupina	MsKC	Mesto Žiar nad Hr.
Stella	1	Tanečno-športový klub	MsKC	Mesto Žiar nad Hr.
Aikido	1	Športový klub	MsKC	Mesto Žiar nad Hr.

Zdroj: MsKC – Mestské kultúrne centrum

Tabuľka č. 75: **Organizovanie súťaží, prehliadok a festivalov na miestnej, regionálnej, krajskej, nadregionálnej, celoslovenskej a medzinárodnej úrovni**

Názov	Podujatie	Počet	Charakter	Miesto	Zriaďovateľ
Tak píšem ja	Celoslovenské	1	Literárna súťaž	POS	BBSK
Poklady histórie	Krajské	1	Literárna súťaž	POS	BBSK
CINEAMA	Krajské	1	Prehliadka amatérskej filmovej tvorby a videotvorby	POS	BBSK
Rozprávkové javisko	Krajské	1	Prehliadka detskej dramatickej tvorby BBSK	POS	BBSK
Za kultúrou a históriou Rómov-Deň rómskej kultúry	Regionálne	1	Prehliadka záujmovej umeleckej činnosti rómskeho etnika	POS	BBSK
JARNÝ SALÓN	Regionálne	1	Regionálna súťažná prehliadka výtvarnej tvorby	POS	BBSK
AMFO	Regionálne	1	Regionálna súťažná postupová prehliadka	POS	BBSK
Tajomstvá v nás	Regionálne	1	integrácia zdravotne znevýhodnených skupín	POS	BBSK
Prečo som na svete rád, rada	Regionálne	1	výstava detskej výtvarnej tvorivosti s medzinárodnou účasťou	POS	BBSK
Autorské výstavy	Regionálne	2	Výstava výtvarníkov amatérov POS	POS	BBSK
Deň tanca	Regionálne	1	Regionálna postupová súťaž krúžkov a kolektívov	POS	BBSK
Deň tanca	Krajská	1	Súťaž kolektívov BBSK	POS	BBSK
Červené jabĺčko	Regionálna	1	Súťaž detí v ľudovom speve	POS	BBSK
Najkrajšia torta	Celoslovenská	1	Súťaž amatérov cukrárov	POS	BBSK
Cineama	Regionálna	1	Súťaž filmárov amatérov	POS	BBSK
Chceme žiť bez drog	Regionálna	1	Výtvarná súťaž detí	POS	BBSK
Polícia známa neznáma	Regionálna	1	Výtvarná súťaž detí	POS	BBSK
A capella	Celoslovenská	1	Súťaž speváckych zoskupení A capella	POS	BBSK
Rozprávkové javisko	Regionálna	1	Detská dramatická tvorivosť	POS	BBSK
Naše noviny	Regionálna	1	Súťaž novín a časopisov	POS	BBSK
ZPOZ	Regionálna	1	Súťaž kolektívov ZPOZ	POS	BBSK
Moderátor	Regionálna	1	Súťaž moderátorov, konferenciárov, hlásateľov	POS	BBSK

POS – Pohronské osvetové stredisko

BBSK – Banskobystrický samosprávny kraj

Zdroj: Pohronské osvetové stredisko, 2014

Tabuľka č. 76: **Odborné podujatia (školenia, semináre, tvorivé dielne)**

Príležitostné			
Názov podujatia	Počet	Miesto	Zriaďovateľ
Kurz kreslenia - tvorivá dielňa pre amatérov výtvarníkov regiónu	1	POS	BBSK
Tvorivá dielňa pre moderný tanec spojená s rozborovými seminármi	2	POS	BBSK
Tvorivá dielňa pre fotografy amatérov regiónu	1	POS	BBSK
Tvorivá dielňa s vedúcimi a jednotlivcami v oblasti folklóru	2	POS	BBSK
Tvorivá dielňa pre vedúcich folklórnych skupín a detských folklórnych súborov	2	POS	BBSK
Rozborový seminár – výtvarná tvorba amatérov pri Jarnom salóne	1	POS	BBSK
CINEAMA - seminár zameraný na amatérsku filmovú tvorbu	1	POS	BBSK
AMFO– rozborový seminár zameraný na amatérsku fotografiu	1	POS	BBSK
Tak píšem ja – seminár zameraný na amatérsku literárnu tvorbu	1	POS	BBSK
SLOVO – seminár k umeleckému prednesu	1	POS	BBSK
Naša kronika – kurz pre kronikárov regiónu	1	POS	BBSK

Zdroj: Pohronské osvetové stredisko

Tabuľka č. 77: **Činnosť dielne ľudových remesiel, klubová tvorba**

Názov	Počet stretnutí	Miesto	Zriaďovateľ
Klub patchworku	10	POS	BBSK
Škola tradičných a súčasných remesiel	10	POS	BBSK
Klub paličkovanej čipky	10	POS	BBSK
Klub zdravej výživy	10	POS	BBSK

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Žiar nad Hronom 2014-2020

Klub Harmónia a jeho sekcie	10	POS	BBSK
Remeselná zručnosť – tvorivé dielne	10	POS	BBSK
Ateliér tvorby – zameraný na tradičné techniky	1	POS	BBSK
Klub grafológie	8	POS	BBSK

Zdroj: Pohronske osvetove stredisko

Tabuľka č. 78: Kultúrno-spoločenské podujatia

Názov	Počet	Organizátor
Fašiangy v meste	1	MsKC Žiar nad Hronom
Stavanie mája	1	MsKC Žiar nad Hronom
Detský maškarný bál	1	MsKC Žiar nad Hronom
Žiarsky bál	1	MsKC Žiar nad Hronom
Deň zdravia a športu (Žiarsky polmaratón)	1	MsKC Žiar nad Hronom
Mikuláš v meste	1	MsKC Žiar nad Hronom
Deň detí	1	MsKC Žiar nad Hronom
Deň dospelých detí	1	MsKC Žiar nad Hronom
Žiarske kultúrne leto	1	MsKC Žiar nad Hronom
Festival: Svetovo	1	MsKC Žiar nad Hronom
City Fest	1	MsKC Žiar nad Hronom
Festival: Ochutnávka šťastia	1	MsKC Žiar nad Hronom
Žiarsky jarmok	1	MsKC Žiar nad Hronom
Žiarivé Vianoce	1	MsKC Žiar nad Hronom
Vianočka	1	MsKC Žiar nad Hronom
Silvester - ohňostroj	1	MsKC Žiar nad Hronom
Svet súladu	1	POS Žiar nad Hronom
Divadlo na stredu	4	POS Žiar nad Hronom
Dnes večer s osobnosťou – predstavenie osobností z oblasti amatérskej tvorby	2	POS Žiar nad Hronom
	1	POS Žiar nad Hronom

Zdroj: Pohronske osvetove stredisko

Tabuľka č. 79: Výchovno-vzdelávacie podujatia

Názov	Počet	Organizátor
Vitaj Veľká noc	1	POS Žiar nad Hronom
Čaro vianoc	1	POS Žiar nad Hronom
Letné inšpirácie – tvorivé dielne zamerané na umelecké žánre	1	POS Žiar nad Hronom
Perspektívy kultúry – konferencia zameraná na rozvoj amatérskej kultúry spojená s galaprogramom kolektívov a jednotlivcov ZUČ	1	POS Žiar nad Hronom

Zdroj: Pohronske osvetove stredisko

Tabuľka č. 80: Oblasť záujmovej vzdelávacej činnosti – občianske vzdelávanie

Environmentálne	Počet	Organizátor
Výstava exotického hmyzu spojená s prednáškami	1	POS Žiar nad Hronom
Prednášky o zdravej výžive	1	POS Žiar nad Hronom
Obchodovanie s ľuďmi - zážitkové učenie	1	POS Žiar nad Hronom
Primárna prevencia sociálno-patologických javov, prednášky, workshopy	3	POS Žiar nad Hronom
Cyklus prednášok – Nebojme sa prevencie pre žiakov (MŠ a ZŠ)	10	POS Žiar nad Hronom
Cyklus podujatí určených pre mládež – workshopy, besedy, prednášky, vystúpenia ZUČ	3	POS Žiar nad Hronom
Duševné zdravie – prednáška	1	POS Žiar nad Hronom

Zdroj: Pohronske osvetove stredisko

Tabuľka č. 81: Sociálna infraštruktúra v meste

Obec časti obce	kaplnka	zvonica	kult.dom/centrum	kult. inštitúcie	internet verejne dostupný	rozhlas	noviny
Žiar nad Hronom	1	-	2	3	3	1	1
Šášovské Podhradie			1				

Kultúrna inštitúcia	Kino Hron	Mestské múzeum - Archeologická expozícia SAV	Galéria J. Považana	Pamätná izba Š. Moysesova	Mestská knižnica Michala Chrásteka	Výstavná sála (pravidelné výstavy pre verejnosť)
Mestské kultúrne centrum	1	1	1	1	1	1

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom 2014

Verejne dostupný internet: Mestský úrad, Mestská knižnica, Mestská obývačka (priestor pre mladých v budove Mestskej plavárne).

Tabuľka č. 82: Športové akcie

Názov akcie	Časová frekvencia	Organizátor
Beh oslobodenia 26. ročník	1 x ročne /apríl/	Mesto ŽH
M-SR mládeže v streľbe zo vz pušky, pištole	1 x ročne /apríl/	Mesto ZH, SŠK MŠK
Hronský vodácky maratón 16. ročník	1 x ročne /máj/	Mesto ŽH / KVR MŠK
Žiarsky mestský polmaratón 5. ročník	1 x ročne /máj/	Mesto ZH
Turnaj v Streetballe - 17. ročník	1 x ročne /jún/	Mesto ZH, OZ
M-SR v cyklistike - časovka jednotlivcov	1 x ročne /júl/	Mesto ZH, CK MŠK
Najkrajší kút – od prameňa Hrona do ZH	1 x ročne /september/	Mesto ZH

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom 2014

Tabuľka č. 83: Športové úspechy

Šport. disciplína	Kategória	Umiestnenie	Rok získania
Volejbal	kadetky	3. miesto na M-SR	Sút. ročník 2010
Volejbal	juniorok	4. miesto na M-SR	Sút. ročník 2012
cyklistika	Starší žiaci	1.miesto v Slovenskom pohári družstiev	2010
Cyklistika	Starší žiaci	1.miesto v Slovenskom pohári družstiev	2011
cyklistika	kadeti	Majstri Slovenska v časovke družstiev a víťaz Slovenského pohára	2012
Cyklistika	Kadeti	Majstri Slovenska v časovke družstiev a víťaz Slovenského pohára	2013
Basketbal	Juniori	Majstri Slovenska	2011
Basketbal	Mladší mini	2.miesto na M-SR	2011
Basketbal	Mladší mini	3.miesto na M-SR	2012
Basketbal	Mladší mini	3.miesto na M-SR	2013
Atletika	Žiaci	Majstri Slovenska v štafete 4x200 m	2012
Atletika	Dorast	3.miesto na M-SR v štafete na 4x200 m	2013
Karate	Staršie žiačky	2.miesto na M-SR, 3. Miesto v Slovenskom pohári	2011
Karate	Starší žiaci	3.miesto na M-SR v športovom zápase KUMITE	2012
Karate	Žiaci	3.miesto na M-SR v športovom zápase KUMITE	2013
Tanečno športový klub Stella	Žiaci	Majstri Slovenska v plesových choreografiách	2012
Tanečno športový klub Stella	Žiaci	Majstri Slovenska v plesových choreografiách	2013
vodáctvo a rafting	Ženy	2.miesto na M-SR	2013
Futbal	Muži	Postup do 2.ligy	2013
Futbal	Žiaci	Majstri Slovenska	2013

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom 2014

2.11.1 Spolupráca

Regionálna spolupráca

Mesto Žiar nad Hronom ako sídlo regiónu aktívne spolupracuje s obcami v rôznych oblastiach a pri rôznych príležitostiach. Je členom Združenia miest a obcí žiarskeho regiónu a taktiež členom združenia Žiarska kotlina. Účelom združenia je zvýšenie kvality života obyvateľov na území mesta a obcí Žiarskej kotliny najmä podporou a koordináciou činností neziskových organizácií, občanov, malých a stredných podnikateľov, obcí a ďalších subjektov pôsobiacich na území s ohľadom na čo najlepšie využitie miestnych ľudských, prírodných a kultúrnych zdrojov.

Medzinárodná spolupráca

Žiar nad Hronom má uzatvorenú partnerskú zmluvu o spolupráci s českým mestom Svitavy. Bola podpísaná v roku 2006 ako pokračovanie partnerstva, ktoré medzi oboma mestami fungovalo počas socializmu. Spolupráca je založená na rozvíjaní vzťahov a kontaktov vo všetkých oblastiach spadajúcich do kompetencií miest: v oblasti hospodárskej, kultúrnej a obchodnej. Uskutočňujú sa pravidelné návštevy žiakov ZŠ, členov kultúrnych spolkov a združení a športovcov.

2.12 Bezpečnosť a kriminalita

V meste Žiar nad Hronom bolo za rok 2013 spáchaných 817 trestných činov, počet objasnených prípadov bol 61,67 %. Medzi najfrekvencovanejšie trestné činy patria krádeže spáchané vlámaním, krádeže motorových vozidiel, lúpeže a úmyselné ublíženie na zdraví. Jedným z najnebezpečnejších druhov organizovanej kriminality je trestná činnosť nedovolennej výroby a držania omamných a psychotropných látok. Ide o trestnú činnosť, ktorá svojimi zvláštnosťami pôsobenia postihuje najširšie vrstvy spoločnosti a v konečnom dôsledku negatívne ovplyvňuje zdravý vývoj populácie, ale aj inú trestnú činnosť.

Tabuľka č. 84: Vývoj trestnej činnosti na území mesta za rok 2013 v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2012

	Nápad celkovej kriminality za rok 2013	Podiel nápadu kraja v % za rok 2013	Nápad celkovej kriminality za rok 2012	Podiel nápadu kraja v % za rok 2012 (prírastok + úbytok -)	Podiel objasnenosti nápadu v %		
					rok 2013	rok 2012	Medziročný rozdiel objasnenosti
Kraj spolu	11 206	100,00	11 267	-61	60,24	59,69	0,55
Žiar nad Hronom	1 513	13,50	1 380	133	61,67	63,12	-1,45

Tabuľka č. 85: Trestná činnosť na území mesta za rok 2013

	Kraj spolu	Žiar nad Hronom
VŠEOBECNÁ KRIMINALITA	6 667	817
škoda v tis. €	8 325	1 105
- z toho: násilná kriminalita	825	101
škoda v tis. Sk	555	13
- z toho: vraždy	11	3
lúpeže	102	19
násilie na ver. čin.	42	7
úmysel. ublíž. na zdraví	305	45
- z toho: mravnostná kriminalita	127	14
- z toho: znásilnenie	13	2
pohl. zneužívanie	81	10
- z toho: majetková kriminalita	4 699	599
škoda v tis. €	6 102	1 006
- z toho krádeže vlámaním	1 708	239
- z toho do obchodov	156	30

do reštaurácií	123	17
do bytov	253	25
do chát	262	37
- z toho krádeže ostatné	2 498	293
- z toho mot. vozidiel	159	27
vecí z áut	300	30
v bytoch	174	25
- z toho ostatné majetkové	493	67
- z toho: ostatná kriminalita	1 016	103
škoda v tis. €	1 668	85
- z toho: výtržníctvo	112	7
požiare a výbuchy	68	13
omamné, psych. látky	73	12
nedovolené ozbrojovanie	74	5
ZOSTÁVAJÚCA KRIMINALITA	2 154	337
škoda v tis. €	643	21
- z toho: dopravné nehody cestné	174	26
VOJENSKÁ A PROTI REPUBLIKE	1	
EKONOMICKÁ KRIMINALITA	2384	359
škoda v tis. €	54 192	3 581
- z toho: skrátenie dane	853	101
ochrana meny	86	9
sprenevera	159	18
podvod	461	66
CELKOVÁ KRIMINALITA	11 206	1 513
škoda v tis. €	63 162	4 708

Zdroj: Podklady Krajského riaditeľstva PZ v B.Bystrici

Tabuľka č. 86: Prehľad kriminality

Územie	Škoda spôsobená kriminalitou v tis. €		Kriminalita (počet prípadov)									
			celková		všeobecná spolu		z toho majetková		ekonomická		zostávajúca	
	rok											
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
BB kraj	63 162	47 490	11 206	11 267	6 667	6 971	4 699	4 768	2 384	2 034	2 154	2 262
Žiar nad Hronom	4 708	4 809	1 513	1 380	817	768	599	552	359	269	337	343

Zdroj : Krajské riaditeľstvo Policajného zboru Banská Bystrica, 24.02.2014

2.13 Fyzický stav mesta

Fyzický stav jednotlivých častí mesta je rozdielny, závisí od obdobia, v ktorom vznikali. Mesto sa delí na historicky najstaršiu časť, reprezentovanú zástavbou pôvodnej obce Svätý Kríž a obce Šášovské Podhradie. Podstatnú časť zástavby v týchto častiach tvoria objekty rodinných domov. Časť objektov je neobývaná a ich stavebno-technický stav je nevyhovujúci. Z Horných Opatoviec zostalo iba torzo, ktoré tvorí kostol sv. Vavrinca, ruina objektu bývalej fary a objektu bývalej školy a bývalý cintorín. V ostatnom období dochádza postupne k rekonštrukcii objektov. Niektoré objekty zapísané v ÚZPF sú v zlom stavebno-technickom stave.

Väčšia časť zástavby mesta Žiar nad Hronom vznikla v povojnovom období. Prvé formy bytovej výstavby boli štvorpodlažné tehlové objekty. Neskôr vyrastala panelová výstavba. Pri osadzovaní objektov občianskeho vybavenosti boli zanedbané urbanistické kompozičné princípy, došlo k čiastočnému narušeniu uceleného urbanistického súboru pôvodného sídliska.

V poslednom období sa upúšťa sa od panelovej výstavby a typizácie. Obdobie 90. rokov 20. stor. prinieslo aj nevhodné architektonické riešenia (výstavba obchodných centier - hypermarketov).

Stavebno-technický stav objektov bytového fondu a objektov občianskej vybavenosti je vyhovujúci, nakoľko väčšina bytových domov na území mesta zrealizovala svoju obnovu, spočívajúcu najmä vo výmene okenných výplní a zateplení obvodového plášťa. Zrekonštruované boli aj objekty materských a základných škôl. Stav dopravnej infraštruktúry je vyhovujúci, podľa potreby sa každoročne

realizujú opravy a údržba miestnych komunikácií a chodníkov. Stav technickej infraštruktúry je vyhovujúci, avšak niektoré úseky vodovodných a kanalizačných rozvodov vzhľadom na svoj vek vyžadujú rekonštrukciu. Výrazné dominanty v panoráme predstavujú komíny Závodu SNP, vežové domy panelovej výstavby a niektoré objekty občianskej vybavenosti. V okrajových častiach mesta prevládajú civilizačné prvky nad prírodnými a chýba voľnejšie prepojenie urbanistickej štruktúry mesta s prírodným prostredím.

2.14 Územný a investičný rozvoj mesta (súlad s existujúcou dokumentáciou rozvoja)

Na riešené územie je spracovaných viacero dokumentácií, ktoré sa zaoberajú jeho trvalo udržateľným rozvojom:

Koncepcia územného rozvoja Slovenska ako územnoplánovacia dokumentácia celoštátneho významu rieši nadradené rozvojové osi, hierarchiu sídiel, životné prostredie, nadradené systémy sociálnej a technickej infraštruktúry.

Závazná časť:

- Centrá osídlenia: podporovať rozvoj centier tretej skupiny – Žiar nad Hronom a iné mestá
- Podporovať ako ťažiská osídlenia tretej úrovne – Žiarske osídlenie
- Podporovať ako rozvojové osi tretieho stupňa: kremnicko-turčiansku rozvojovú os: Kremnica – Žiar nad Hronom – Turčianske Teplice

Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2007 – 2013: v súčasnosti nie je k dispozícii aktuálna verzia na roky 2014 -2020

ÚSES (územný systém ekologickej stability): je spracovaný v analýzach PHSR Žiar nad Hronom **ÚPN VÚC Banskobystrický kraj**, Zmeny a doplnky 2009

Zhodnotenie a požiadavky záväznej časti nadradenej ÚPD - Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj (ÚPN VÚC) / výber častí vo vzťahu k mestu Žiar nad Hronom:

I. Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia

1.2. Podporovať rozvoj sídelných centier, ktoré tvoria terciárne centrá osídlenia, rozvojové centrá hospodárskych, obslužných a sociálnych aktivít ako pre priliehajúce zázemia, tak pre príslušný regionálny celok hierarchickým systémom pozostávajúcim z nasledovných skupín centier.

1.2.4. Podporovať rozvoj centier tretej skupiny, ktoré tvoria jej prvú podskupinu: Žiar nad Hronom.

Podporovať rozvoj ťažísk osídlenia:

1.4.3. podporovať ako ťažiská osídlenia tretej úrovne, prvej skupiny:

- veľkokrtíšske ťažisko osídlenia
- žiarske ťažisko osídlenia

1.6. Podporovať budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry

1.6.1. podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa:

- nitriansko-pohronskú rozvojovú os Trnava – Nitra – Žiar nad Hronom – Zvolen

1.6.3. podporovať ako rozvojové osi tretieho stupňa:

- kremnicko-turčiansku rozvojovú os: Žiar nad Hronom – Kremnica – Turčianske Teplice

2.1. Vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj hospodárskych aktivít v území vrátane zariadení na nakladanie s odpadmi a považovať ich za prioritný podnet pre jeho komplexný rozvoj

2.1.3.2. podporovať rozvoj priemyselných, výrobných a technologických zón v mestách a obciach Brezno, Detva, Filakovo, Lučenec, Tornaľa, Jelšava, Hnúšťa, Rimavská Sobota, Revúca, **Žiar nad Hronom**, Jesenské, Nenince, Budča.

6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

6.1.1.2. vybudovať súbežnú cestu s R1 v úseku hranica Nitrianskeho kraja – Žarnovica – Žiar nad Hronom – Zvolen – Budča – Kováčová (x I/69) pre dopravu vylúčenú z R1;

- 6.1.22.1. vybudovať novú rýchlostnú cestu R3 v úseku Žiar nad Hronom - Šášovské Podhradie (I/65xR1) – Kremnica – hranica Žilinského kraja so západným obchvatom mesta Kremnica
- 6.1.28.1 vybudovať súbežnú cestu s R2 v úseku hranica Trenčianskeho kraja – Žiar nad Hronom (I/65),

7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

7.1. Vodné hospodárstvo

- 7.1.3. realizovať prepojenie Západoslovenskej vodárenskej sústavy so Stredoslovenskou vodárenskou sústavou cez oblastné a skupinové vodovody Gabčíkovo a Žiar nad Hronom – Žarnovica – Hronský Beňadik (zdroje Gabčíkovo a VN Turček),

II. Verejnoprospešné stavby:

1. Cestná infraštruktúra

- 1.1.3. súbežná cesta s R1 v úseku hranica Nitrianskeho kraja – Žarnovica – Žiar nad Hronom – Budča – Zvolen – Kováčová (x I/69) pre dopravu vylúčenú z R1; výstavba súvislej trasy s využitím úsekov pôvodných ciest I. (II.) triedy so šírkovou homogenizáciou úsekov minimálnej kategórie pre cesty I. (II.) triedy,
- 1.2.3. rýchlostná cesta R3 v úseku križovatka s R1 Žiar nad Hronom/Šášovské Podhradie — hranica so Žilinským samosprávnym krajom,

5. Zásobovanie pitnou vodou

- 5.14. Žiar nad Hronom rekonštrukcia, a oprava a dobudovanie vodovodu

6. Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

- 6.54 Žiar nad Hronom – dobudovanie kanalizácie

7. Odtokové pomery

- 7.80 Žiar nad Hronom - zvýšenie kapacity koryta Lutiského potoka,
- 7.81 Žiar nad Hronom, prevýšenie ľavostranného a pravostranného ohradzovania toku Hron,

Regionálny rozvoj

- 2.4.4. vytvárať územno-technické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania,
- 2.4.5. podporovať rozvoj výroby a služieb založených na využití domácich zdrojov,

3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

- 3.4.1. zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia a jeho okolia,
- 3.4.3. priestor voľnej krajiny využívať predovšetkým na športové, relaxačné, poznávacie a iné pohybové aktivity,
- 3.5.1. zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia,
- 3.8. Viazat' lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do zastavaného územia sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok.
- 3.15. Vytvárať územno-technické podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a celoštátneho významu, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny.
- 3.16. Využiť bohatý kultúrno-poznávacie potenciál územia na rozvoj poznávacieho a rekreačného turizmu.
- 3.17. Zabezpečiť podmienky pre vytvorenie komplexného informačného systému regiónu ako neoddeliteľnej súčasti rozvoja cestovného ruchu a informovanosti o atraktivitách Banskobystrického kraja, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny.
- 3.18. Podporovať rozvoj všetkých druhov turizmu v súlade s ochranou prírody a krajiny.
- 4.10. Rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesné pozemky ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady a vinice).

- 4.14. Podporovať ťažbu nerastov len v územiach kde sa pri realizácii ťažby nepredpokladajú jej negatívne dopady na životné prostredie, vznik environmentálnych záťaží, záujmy ochrany prírody a krajiny, terénny reliéf a súčasnú krajinnú štruktúru. Podporovať len takú ťažbu nerastov, ktorá nepoužíva technológiu kyanidového lúhovania.
- 4.15. Zabezpečiť ochranu všetkých vodných zdrojov v rozsahu ich vymedzených ochranných pásiem na území kraja využívaných na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva

- 5.4.4. rešpektovať vyhlásené ochranné pásma nehnuteľných kultúrnych pamiatok ...Žiar nad Hronom – Kaštieľ s areálom
- 5.4.5. podporovať iniciatívu obcí na vytváranie a odborné vedenie evidencie pamätihodností jednotlivých obcí ako významného dokumentu o kultúrnom dedičstve a histórii špecifických regiónov na území Banskobystrického kraja.
- 5.5. Zabezpečiť osobitnú pozornosť a zvýšenú ochranu evidovaným, známym a predpokladaným archeologickým náleziskám a lokalitám, v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu.
- 5.7. Podporovať ochranu vedeckých a technických hodnôt: banské a hutnícke diela – šachty, štôlne, tajchy, huty, hámre, valkovne a pod., vybrané typické remeselnícke a priemyselné objekty...

Tabuľka č. 87: **Stav schválenej územnoplánovacej dokumentácie**

Názov dokumentácie	Údaje o schválení
Územný plán mesta Žiar nad Hronom (ÚPN)	uznesenie Mestského zastupiteľstva v Žiari nad Hronom č.29/2009 zo dňa 23.04.2009
Zmeny a doplnky č.1 ÚPN	uznesenie Mestského zastupiteľstva v Žiari nad Hronom č.66/2011 zo dňa 05.05.2011
Zmeny a doplnky č.2 ÚPN	uznesenie Mestského zastupiteľstva v Žiari nad Hronom č.29/2012 zo dňa 26.04.2012
Zmeny a doplnky č.3 ÚPN	uznesenie Mestského zastupiteľstva v Žiari nad Hronom č.55/2012 zo dňa 24.05.2012
Zmeny a doplnky č.4 ÚPN	uznesenie Mestského zastupiteľstva v Žiari nad Hronom č.105/2012 zo dňa 29.11.2012

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom

Tabuľka č. 88: **Situácia v ďalších rozvojových dokumentáciách**

Názov dokumentácie, resp.koncepcie	Rok vypracovania resp. schválenia	Súvisiaca legislatíva	poznámka
Koncepcia rozvoja tepelného hospodárstva mesta Žiar nad Hronom	2006	zákon 657/2004 Z.z. o tepelnej energetike	od r.2009 je súčasťou smernej časti územnoplánovacej dokumentácie
Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom na obdobie rokov 2012-2015	2011	448/2008 Z.z. o sociálnych službách	
Koncepcia práce s mládežou v meste Žiar nad Hronom na obdobie rokov 2008-2013	2007		
Koncepcia rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Žiar nad Hronom do roku 2015	2010	596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve	
Koncepcia rozvoja kultúry mesta Žiar nad Hronom na roky 2013 – 2017	2013		
Projektová dokumentácia Rekonštrukcia športovej haly	2013		
Projektová dokumentácia Rekonštrukcia mestskej knižnice	2014		

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom 2014

Tabuľka č. 89: **Situácia v Programoch hospodárskeho a sociálneho rozvoja**

Obec	Názov PHSR	Spracovateľ	Programovacie obdobie
Žiar nad Hronom	PHSR Žiar nad Hronom 2007-2013	OZ KRTRKo v spolupráci so SAŽP	2004 - 2013

Zdroj: Žiar nad Hronom 2014

Územný a investičný rozvoj mesta

Pre územný a investičný rozvoj mesta majú charakter zákona schválené územnoplánovacie dokumenty, ktoré v zmysle ustanovení stavebného zákona vo svojich záväzných častiach stanovujú regulatívy a limity rozvoja územia, pre ktoré sú spracované. Nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou pre mesto Žiar nad Hronom je **Územný plán veľkého územného celku Banskobystrický kraj**.

Do roku 2009 boli základnou územnoplánovacou dokumentáciou mesta Žiar nad Hronom:

- **ÚPN HSA mesta Žiar nad Hronom** (územný plán hospodársko-sídelskej aglomerácie) v jeho správnych hraniciach schválený R - SKNV v Banskej Bystrici č. 150/77 zo dňa 20, 12, 1977, ktorú spracoval KPÚ Praha
- **ÚPN CMZ Žiar nad Hronom** (územný plán centrálnej mestskej zóny), schválený R - SKNV v Banskej Bystrici č. 46/87 zo dňa 17. 2. 1987, spracoval PPÚ Bratislava pobočka Banská Bystrica v roku 1985.

Záväzná časť tejto územnoplánovacej dokumentácie bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením (VZN) č. 5/1993.

V rokoch 2004-2009 sa uskutočnil proces obstarávania nového územného plánu mesta v súlade so zákonom o územnom plánovaní a stavebnom poriadku . Dňa 23.04.2009 bol uznesením č.29/2009 Mestského zastupiteľstva v Žiari nad Hronom schválený nový územný plán, ktorého záväzná časť bola vyhlásená VZN č.1/2009.

V nasledujúcom období Mestské zastupiteľstvo v Žiari nad Hronom v zmysle platnej legislatívy schválilo tieto zmeny a doplnky územnoplánovacej dokumentácie mesta:

Tabuľka č. 90: **Prehľad - zmeny a doplnky územného plánu**

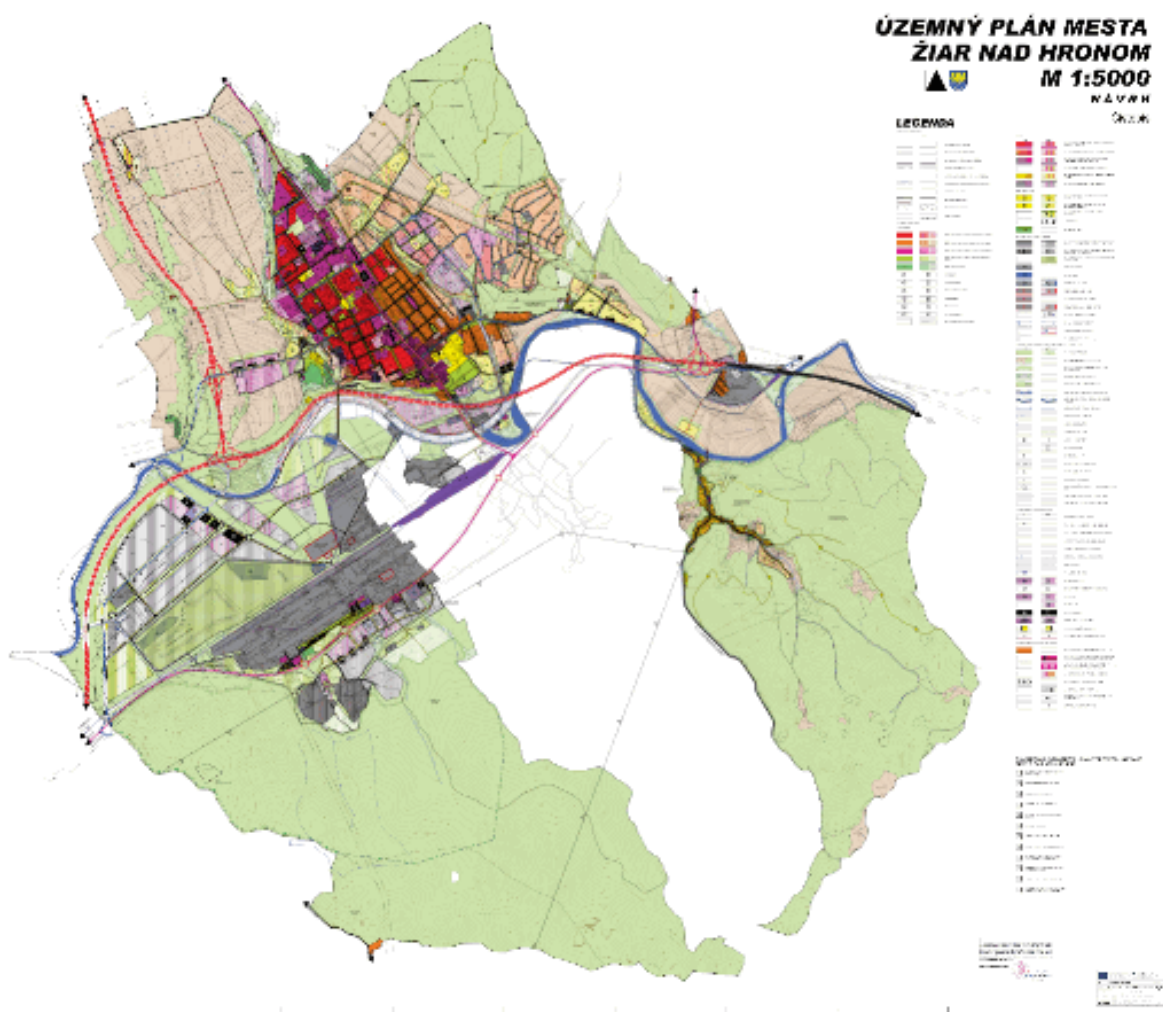
Zmeny a doplnky č.1 územného plánu mesta Žiar nad Hronom:
Predmetom ZaD č.1 je zmena funkčného využitia plochy v k.ú. Šášovské Podhradie z plochy verejnej parkovej a sprievodnej zelene na plochu občianskej vybavenosti . Plocha je situovaná v lokalite Šášovské Podhradie – Píla (pri reštaurácii Valašský šenk). ZaD č.1 boli schválené uznesením Mestského zastupiteľstva v Žiari nad Hronom č.66/2011 zo dňa 05.05.2011 a záväzné časti boli vyhlásené Všeobecne záväzným nariadením č.7/2011
Zmeny a doplnky č.2 územného plánu mesta Žiar nad Hronom:
Predmetom ZaD č. 2 je doplnenie výstavby malej vodnej elektrárne (MVE) na rieke Hron - v k.ú. Šášovské Podhradie (v riečnom kilometri 134,620) do územnoplánovacej dokumentácie mesta. ZaD č.2 boli schválené uznesením Mestského zastupiteľstva v Žiari nad Hronom č.29/2012 zo dňa 26.04.2012 a záväzné časti boli vyhlásené Všeobecne záväzným nariadením č.3/2012.
Zmeny a doplnky č.3 územného plánu mesta Žiar nad Hronom:
Predmetom ZaD č.3 je zmena funkčného využitia plôch z plôch zmiešaného územia výroby a občianskej vybavenosti na plochy obytného územia „Obytný súbor Sever“. Riešeným územím je plocha na severnom okraji mesta, po ľavej strane cesty I/50 (Ul. SNP) v smere do Handlovej. ZaD č.3 boli schválené uznesením Mestského zastupiteľstva v Žiari nad Hronom č.55/2012 zo dňa 24.05.2012 a záväzné časti boli vyhlásené Všeobecne záväzným nariadením č.4/2012.
Zmeny a doplnky č.4 územného plánu mesta Žiar nad Hronom:
Predmetom Zmien a doplnkov č.4 k ÚPN mesta Žiar nad Hronom je zmena funkčného využitia územia a to poľnohospodárskej pôdy - ornej pôdy - v severnej časti mesta Žiar nad Hronom na okraji katastrálneho územia (pri ceste do Kupče) na výrobné územie - pre umiestnenie bioplynovej stanice (BPS) s inštalovaným elektrickým výkonom do 1 MW s prislúchajúcimi funkciami. ZaD č.4 boli schválené uznesením Mestského zastupiteľstva v Žiari nad Hronom č.105 /2012 zo dňa 29.11.2012 a záväzné časti boli vyhlásené Všeobecne záväzným nariadením 9/2012

Zdroj. MsÚ Žiar nad Hronom

V súlade s ustanoveniami stavebného zákona bol platný územný plán v roku 2013 preskúmaný a uznesením MsZ v Žiari nad Hronom č.127/2013 zo dňa 28.11.2013 boli schválené závery z jeho preskúmania, v zmysle ktorých územný plán mesta Žiar nad Hronom vyhovuje súčasným potrebám územného rozvoja mesta.

V ďalšom období sa územnoplánovacia dokumentácia bude aktualizovať podľa aktuálnych potrieb, v súlade s platnou legislatívou.

Územný plán mesta Žiar nad Hronom stanovil koncepciu dlhodobého územného rozvoja mesta a zásady jeho funkčného a priestorového usporiadania.

Koncepcia rozvoja bývania územného plánu navrhuje realizáciu nasledovných foriem bývania v meste: výstavbu rodinných domov, výstavbu viacpodlažných bytových domov, výstavbu podkrovných bytov v jestvujúcej zástavbe bytových domov o celkovej kapacite 1899 bytových jednotiek. Hlavné lokality pre novú bytovú výstavbu sú : obytný súbor Šibeničný vrch – Nový Žiar, obytný súbor Severovýchod, obytný súbor Pod Šibeničným vrchom, lokalita Jesenského ul.- dostavba, obytný súbor Sever, lokalita Slnecná stráň, lokalita Pod krížom. Navrhované rozvojové lokality obytného územia umožňujú riešiť rozvoj mesta na cca 26 360 obyvateľov.

Plochy priemyselnej a stavebnej výroby, výrobných služieb a skladového hospodárstva sú v meste sústredené v nasledovných výrobných okrskoch: výrobný okrsk ZSNP-Slovalco, Horné Opatovce, Farské lúky, Šášovské Podhradie a v rozptyle na území mesta. Hlavnou rozvojovou lokalitou výrobného územia v zmysle územného plánu je Priemyselný park Za kalovým poľom - na území medzi riekou Hron a rýchlostnou cestou R1. Ďalšou hlavnou rozvojovou lokalitou výrobného územia je výrobný okrsk Horné Opatovce, doplnkové rozvojové lokality sú Farské lúky a Sever.

Na východnom okraji mesta je situovaný **poľnohospodársky dvor** PD Žiar nad Hronom so živočíšnou výrobou. Vzhľadom na navrhovaný priestorový rozvoj mesta smerom východným sa hospodársky dvor so živočíšnou výrobou pri Lutilskom potoku navrhuje na zrušenie. Toto územie je určené na asanáciu a jeho funkčné využitie je navrhované pre zmiešané územie výroby a občianskej vybavenosti.

Územný plán navrhuje aj rozvojové **lokality rekreačného územia**: rekreačná lokalita Prímestský potok, rekreačná lokalita Lutilský potok, lesopark, dobudovanie športovo rekreačného areálu pri parku, lokalita Žiarsky rybník, Slnecná stráň, Kupča. Miestna časť Šášovské Podhradie je riešená ako stredisko rekreácie a cestovného ruchu s rozvojovými lokalitami rekreácie v prírodnom prostredí pri rieke Hron a v južnej časti obce.

Súčasťou smernej časti územnoplánovacej dokumentácie je aj Konceptcia rozvoja tepelného hospodárstva mesta Žiar nad Hronom, ktorá obsahuje návrh zásad, týkajúcich sa oblasti rozvoja tepelného hospodárstva.

Zdroj: MsÚ, spracované podľa územného plánu mesta Žiar nad Hronom z r.2009 v znení neskorších zmien a doplnkov č.1-4

Majetok obce a investičné aktivity obce v posledných 5 rokoch, plánované investičné aktivity

Tabuľka č. 91 : **Majetok mesta**

Mesto	Celková nadobúdacia hodnota majetku mesta v EUR	Celková posledná účtovná hodnota majetku v EUR k 31.12.2013
Žiar nad Hronom	62 818 968	49 108 398,30

Zdroj: MsÚ 2014

Vymedzenie majetku mesta:

1. Majetkom mesta sú veci vo vlastníctve mesta vrátane finančných prostriedkov a majetkove práva mesta.
2. Majetok mesta tvoria najmä:
  - a) veci, ktoré na základe zákona č.138/1991 Zb. o majetku obci v znení neskorších predpisov prešli z majetku Slovenskej republiky do vlastníctva mesta,
  - b) veci, ktoré mesto nadobudlo na základe kúpnej zmluvy, darovacej zmluvy, zámennej zmluvy,
  - c) veci a súvisiace majetkove práva, ktoré mesto získa pri hospodárení s vlastným majetkom, v rámci svojej činnosti, pri plnení úloh vyplývajúcich mu zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
  - d) majetkove práva vrátane pohľadávok a záväzkov,
  - e) cenne papiere,
  - f) obchodne podiely v obchodných spoločnostiach, v ktorých je mesto spoločníkom,
  - g) iné majetkove práva.

2.15 Realizovaný rozvoj

Investičný rozvoj a projekty

Mesto Žiar nad Hronom sa v uplynulom období snažilo o získanie finančných prostriedkov formou nenávratných finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov európskej únie a štátneho rozpočtu. Prehľad o počte podaných projektov a objeme schválených finančných prostriedkov je uvedený v tabuľke:

Tabuľka č. 92: **Prehľad podaných projektov**

Ukazovateľ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet podaných projektov	18	25	46	27	20	8	8	6	12
Počet schválených projektov	6	8	14	6	12	4	4	4	4
Výška získaných finančných prostriedkov €	526 192	47 794	114 959	10 494 541	22 390 176	56 880	4 500	113582	49 750

Zdroj: MsÚ 2014

Celkove prostriedky za roky 2005 – 2013 získané formou nenávratných finančných príspevkov predstavujú **33 798 374 €**.

Prehľad najdôležitejších projektov podľa MsÚ Žiar nad Hronom, rok 2014:

Najväčším a najnáročnejším projektom Mesta Žiar nad Hronom je projekt **Centrum zhodnocovania odpadov Žiar nad Hronom**, na ktorý získalo nenávratný finančný príspevok z Operačného programu Životné prostredie. V rámci tohto projektu budú v k.ú. Horné Opatovce a v k.ú. Vieska vybudované zariadenia na zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov, vznikajúcich na území mesta Žiar nad Hronom i v ďalších obciach v okolí Žiaru nad Hronom. Samotné zariadenie pozostáva z viacerých technologických celkov, ktoré sú usporiadané tak, aby bolo možné zabezpečiť čo najefektívnejšie zhodnocovanie vyseparovaných odpadov.

Ďalšími významnými projektmi boli projekty, týkajúce sa oblasti nakladania s odpadmi – projekt **Intenzifikácia separovaného zberu a Uzatvorenie a rekultivácia skládky odpadov Horné Opatovce** z operačného programu Životné prostredie.

Projekt Intenzifikácia separovaného zberu v Žiari nad Hronom mal za cieľ prispieť k efektívnemu spôsobu nakladania s odpadmi. V rámci projektu boli získané zberné nádoby a vozidlá na zber a úpravu vyseparovaných zložiek komunálneho odpadu. Súčasťou projektu bola výstavba stojísk pre nádoby na odpad pre škôlky, základné školy, stredné školy, MsÚ a MsKC a tiež informačno – propagačná kampaň na podporu separovaného zberu v meste .

Uzatvorením a rekultiváciou skládky odpadov v Horných Opatovciach sa podarilo zabezpečiť zlepšenie životného prostredia v širokom okolí skládky. Prekrytá a zre kultivovaná skládka, ktorej prevádzka bola ukončená v roku 2008, bola vrátená do prírodného prostredia ako trvalý trávny porast.

Na zlepšenie životného prostredia bol zameraný aj projekt **Zlepšenie kvality ovzdušia v Žiari nad Hronom** v rámci operačného programu *Životné prostredie*. Cieľom projektu bolo znižovať znečisťovanie ovzdušia emisiami z plošných, fugitívnych a líniových zdrojov znečisťovania prostredníctvom nákupu čistiacej techniky miestnych komunikácií za účelom znižovania úrovne PM 10 častým čistením a skrúpaním miestnych komunikácií. Z projektu bolo zakúpených 5 ks čistiacej techniky: 1 kompaktný zametač, 2 veľké zametače s pohonom na CNG a 2 zariadenia na skrúpanie komunikácií a ich čistenie vysokotlakovou vodou.

Projektom, ktorý bol zameraný na regeneráciu sídel, bol projekt **Revitalizácia centrálnej mestskej zóny Žiar nad Hronom**, v rámci operačného programu *Regionálny operačný program* . Cieľom projektu bolo získať zrevitalizovanú a moderne vybavenú centrálnu mestskú zónu s dôrazom na jej funkčné využitie, ktorá poskytuje nasledovné možnosti a aktivity: komunikačné prepojenia v rámci námestia a okolitých ulíc , dostatočný počet odpočinkových možností, oddychového mobiliáru a kvalitného mestského parkového zariadenia – odpadkové koše, stojany na bicykle, vrchné osvetlenie i spodné nasvietenie, pitný zdroj, informačné tabule, herné prvky pre deti od 3 do 15 rokov, vodný prvok s náhodne automaticky voleným systémom striekania a možnosťou prechádzania sa vo vode (tzv. brodisko). V rámci projektu bola zrealizovaná nová výsadba stromov, krov, trvalkových a letničkových kvitnúcich záhonov a vybudovaný zavlažovací systém pre trávnikové plochy.

V roku 2010 bola zrealizovaný projekt **Rekonštrukcia a modernizácia Základnej školy na Ul. M.R. Štefánika č.17 Žiar nad Hronom** (z operačného programu *Regionálny operačný program*). V rámci projektu boli zrekonštruované všetky objekty ZŠ, čím sa zlepšil ich stavebno-technický stav aj estetický vzhľad a získala sa úspora energií na vykurovanie. Objekty boli zateplené, boli vymenené okná a dvere. Bol vybudovaný bezbariérový prístup do jedálne a nadstavby dielní. V rámci projektu bola vybudovaná multimediálna učebňa a zabezpečené vybavenie 4 odborných učební, jedálne a telocvične. Bol rekonštruovaný aj areál dvora s vytvorením športoviska.

V roku 2010 bola takisto z prostriedkov EÚ v rámci operačného programu *Regionálny operačný program* zrealizovaný projekt **Rekonštrukcia a modernizácia Materskej školy na Ul.Dr. Jánskeho č.8 Žiar nad Hronom**. V rámci projektu boli zrekonštruované všetky objekty elokovaných tried MŠ, celkove 12 objektov, zlepšil sa ich stavebno-technický stav a estetický vzhľad a zabezpečila sa úspora energií na vykurovanie. V rámci projektu boli jednotlivé objekty MŠ zateplené , boli vymenené okná a dvere a vybudované bezbariérové prístupy do objektov, odstránený havarijný stav kanalizácie a rozvodu pitnej vody. Zároveň boli vytvorené multimediálna učebňa a tvorivá dielňa Protech.

Mesto Žiar nad Hronom realizovalo obnovu objektov školských zariadení aj z vlastných finančných zdrojov, V roku 2008 boli rekonštruované IV. základná škola a I. základná škola. V rámci tejto rekonštrukcie boli vymenené výplne vonkajších otvorov a zrealizované nové vonkajšie úpravy

fasády. Cieľom týchto rekonštrukcií bolo okrem estetizovania objektov školských zariadení dosiahnuť úsporu nákladov na energie, najmä na vykurovanie.

Investovalo sa aj do rozvoja športových plôch pre obyvateľov mesta. Bolo vybudovaných viacero športovísk v medziblokových priestoroch pri bytových domoch a v areáli I. ZŠ a v areáli IV. ZŠ (viacúčelové ihrisko, skateboardové ihrisko).

Vo vnútroblokových priestoroch sídlisk boli zriadené nové detské ihriská , celkovo je ich päť: Vetrík (pri areáli IV. ZŠ na Ul. Jilemnického), Žiarik (na sídlisku na Ul.Hviezdoslavova), Guliver (na Ul. M. R. Štefánika), Mravček (vo vnútroblokovom priestore na Ul. Š. Moyses), Tereška (na sídlisku Pod vŕšky),

Na výstavbu týchto zariadení prispeli aj rôzne nadácie, najmä Nadácia ZSNP Slovalco.

Za účelom zveľadenia priestorov pre oddych a trávenie voľného času bolo zrealizovaných viacero etáp rekonštrukcie **Parku Š. Moyses**. Uskutočnili sa výrubu starých a poškodených drevín a následná výsadba nových stromových alejí a parterov z okrasných krov. Bol zrekonštruovaný mlynský náhon a jazierka, zrekonštruované murované oplotenie parku a vybudované oplotenie celého areálu parku a v parku bol umiestnený nový mobiliár (lavičky, smetné koše). V priestoroch parku pribudlo detské ihrisko, priestory s možnosťami na opekanie, živý kútik, v ktorom sú umiestnené viaceré druhy atraktívnych zvierat (kengury červenokrké, emu hnedý, somáre, kozy kamerunské, ovce domáce).

Výraznou zmenou prešiel aj areál plážového kúpaliska, kde sa zrealizovali estetizácia areálu kúpaliska, bol zrekonštruovaný detský bazén a vo veľkom bazéne bol osadený nový tobogán, čím sa priestory plážového kúpaliska pri parku stali atraktívnejšími pre návštevníkov.

Okrem projektov, ktoré mali investičný charakter, Mesto Žiar nad Hronom realizovalo aj viacero projektov, zameraných na oblasť vzdelávania a ľudských zdrojov, sociálnu oblasť a podporu kultúry:

- Vzdelávaním k modernej európskej samospráve
- Komunitná a terénna sociálna práca v meste Žiar nad Hronom I a II.
- Raz zažiť ako trikrát počuť (v spolupráci s MsKC) - projekt zameraný na podporu ľudských práv a slobôd - zážitkové izby
- Digitalizácia Kina HRON

Dotácie

Mesto Žiar nad Hronom každoročne poskytuje z mestského rozpočtu bytovým spoločenstvám so sídlom na území mesta Žiar nad Hronom **dotácie** za účelom rozvoja nasledovných oblastí: ochrana a tvorba životného prostredia, obnova verejných priestranstiev a od roku 2014 aj na ochrana vonkajších priestorov bytových domov kamerovým systémom. Tieto dotácie bytové spoločenstvá využívajú najmä na skrášlenie priestorov okolo bytových domov, opravu prístupových chodníkov a výsadbu zelene.

Tabuľka č. 93: Zahájené a pripravované investície

Názov	Predpokladané náklady €
Centrum zhodnocovania odpadov Žiar nad Hronom	19 999 840
Nájomné byty (lokalita Sever) 48 bytových jednotiek	2 748 700
Rekonštrukcia športovej haly , Ul. Partizánska	850 000
Rekonštrukcia knižnice M. Chrásteka	190 000
Rozšírenie monitorovacieho kamerového systému	22 000
Revitalizácia vnútrobloku „Hviezdoška“	100 000
Rekonštrukcia miestnych komunikácií na sídlisku Pod vŕšky	25 000
Nájomné byty s nižším štandardom (62 b.j.)	1 212 200

Údaje k: 31.12.2013 Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom

Tabuľka č. 94: **Súpis investícií nad 20 000 € za obdobie 2005-2013**

Názov	náklady(€)	Rok ukončenia
Rekonštrukcia miestnej komunikácie Ul. Cyrila a Metoda	141 113	2005
Monitorovací kamerový systém	66 736	
Premietacie zariadenie	40 611	
Viacúčelové ihrisko pri I. ZŠ	33 531	
Rekonštrukcia parku Š. Moysesa -IV.etapa	138 600	2006
Detské ihriská – Vetrík, Terezka, Žiarik, Mravček, Guliver	25 170	
Informačný a varovný systém obyvateľstva (bezdrôtový mestský rozhlas)	148 307	2007
Rekonštrukcia miestnej komunikácie Pod Donátom	110 981	
Prepojovacie chodníky pre peších	37 101	
Útulok pre psov	39 302	
Viacúčelové ihriská v medziblokových priestoroch na Ul. M.R. Štefánika, Pod vršky a Hviezdoslavova	64 064	2008
Viacúčelové ihrisko pri IV. ZŠ, Ul. Jilemnického č.2	73 848	
Rekonštrukcia I.ZŠ, Ul. Dr.Janského č.2	610 920	
Rekonštrukcia IV. ZŠ Ul. Jilemnického č.2	547 699	2009
Intenzifikácia separovaného zberu v Žiari nad Hronom	3 071 513	
Rekonštrukcia bazénov na plážovom kúpalisku	30 300	
Optimalizácia umiestnenia a estetizácia zberových stanovišť v meste Žiar nad Hronom (stojiská pre nádoby na odpad)	481 345	2010
Rekonštrukcia a modernizácia základnej školy na Ul. M. R. Štefánika č. 17, Žiar nad Hronom	1 652 138	
Dom seniorov, Ul. Tajovského	612 993	
Nájomné byty (Jadrany,Ul. M. Chrásteka č.19)	1 208 451	
Rekonštrukcia verejného osvetlenia a optická sieť pre objekty vo vlastníctve mesta	3 392 143	2011
Rekonštrukcia ihriska v areáli IV. ZŠ + Skate park	49 884	
Rekonštrukcia a modernizácia materskej školy na Ul. Dr. Janského 8, Žiar nad Hronom	1 914 220	
Revitalizácia centrálnej mestskej zóny Žiar nad Hronom	1 818 605	2012
Zlepšenie kvality ovzdušia v Žiari nad Hronom	1 738 200	
Rekonštrukcia chodníkov na IBV	505 784	
Uzatvorenie, rekultivácia Skládky odpadov Horné Opatovce, Žiar nad Hronom	1 250 116	2013
Rekonštrukcia miestnych komunikácií v Šášovskom Podhradí	66 413	
Doplnenie kamerového systému	52 098	2013
Tobogán na plážovom kúpalisku	25 000	
Digitalizácia Kina Hron (ukončenie v r.2014)	81 000	

Údaje k: 31.12.2013

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom

Hodnotenie doterajšieho rozvoja hlavne zo zameraním na integrovaný prístup, vrátane popisu využitia vonkajších zdrojov, napr. EU fondov, štátneho rozpočtu, súkromné zdroje a ďalších nástrojov:

Využitie EÚ zdrojov: výborné, priemerné, slabé, žiadne

Využitie štátnych zdrojov: výborné, priemerné, slabé, žiadne

Využitie iných zdrojov: výborné, priemerné, slabé, žiadne

Využitie regionálnych zdrojov (BBSK a pod.): výborné, priemerné, slabé, žiadne

2.16 Finančná analýza

Tabuľka č. 95-97: **Prehľad domácich finančných zdrojov**

Domáce zdroje					
Štátne zdroje					
kód	Názov	2010	2011	2012	2013
111003	Výnos dane z príjmov poukázaný územnej samospráve	3 504 952	4 133 075	4 224 444	4 180 777
312001	Transfer zo štátneho rozpočtu	3 637 675	2 265 602	2 434 191	2 342 337

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom 2014

Domáce zdroje					
Obecné zdroje					
kód	Názov	2010	2011	2012	2013
121001	Z pozemkov	115 244	119 331	126 658	127 603
121002	Zo stavieb	1 427 638	1 648 662	1 684 320	1 675 988
121003	Z bytových a nebytových priestorov v bytovom dome	142 833	147 013	157 837	160 450
130	Dane za tovary a služby	758 110	782 023	772 076	757 129
210	Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	568 730	645 477	639 898	654 860
220	Administratívne a iné poplatky a platby	711 986	641 413	608 282	796 042
230	Kapitálové príjmy	213 711	125 184	58 043	92 229
240	Úroky z domácich úverov, pôžičiek a vkladov	345	1 539	784	9 136
290	Iné nedaňové príjmy	57 403	62 308	34 432	48 607

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom 2014

Domáce zdroje spolu					
	Štátne zdroje	7 142 627	6 398 677	6 658 635	6 523 114
	Obecné zdroje	3 996 001	4 172 949	4 082 330	4 322 044

Zdroj: MsÚ Žiar nad Hronom 2014

3. SWOT ANALÝZA

3.1. Vnútoraná swot analýza (mesto)

Urbanizmus, sídlo architektúra

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> výhodná poloha mesta na rozvojových osiach dostatok vhodných priestorov pre ďalší rozvoj obytnej funkcie a rozšírenie výrobných plôch mesto je centrom rozvojového územia žiarskeho ťažiska osídlenia mesto je správnym centrom okresu Žiar nad Hronom perspektívne prepojenie mesta na dopravnú sieť SR najvyššej kategórie aktuálny územný plán existujúca rôznorodosť urbanistických štruktúr existencia kultúrno-historických pamiatok zaujímavá história a pôsobisko významných osobností kultúrneho a spoločenského života zachovalý urban.súbor architektúry socialist.realiz. významné objekty modernej architektúry zrekonštruované priestory v centre mesta dobry staveb.-technický stav objektov OV a BF existencia pozitívnych príkladov riešenia obnovy obytných budov v meste zrekonštruované priestory v centre mesta a vytvorenie atraktívneho oddychového priestranstva 	<ul style="list-style-type: none"> dopravná bariéra v centre mesta (trasa cesty I/50) nevyhovujúci stavebno-technický stav niektorých pamiatok, nedostatočná ochrana a údržba (objekty ĽA a pôvodné stavby) a postupný zánik týchto objektov nedostatočná propagácia a informačný systém o pamiatkach chátrajúce objekty v meste nevyužitý priestor objektov (CO kryty...) a bytov devastácia objektov BF a OV, nevhodné rekonštrukcie, opravy hygienicky závadné niektoré byty zlé tepelno-izolačné vlastnosti budov bytové spoloč. zabezpečujú údržbu bez inej podpory nízka architektonická úroveň niektorých objektov (nákupné centrá...) neupravené a znečistené verejné priestranstvá (Zimný štadión, detské ihriská...) málo pozemkov vo vlastníctve mesta
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
<ul style="list-style-type: none"> realizácia preložky cesty I/50 od zastavaného územia (vytvorenie podmienok pre ďalší rozvoj mesta zníženie doprav. tranzitu cez intravilán mesta) rozvoj obytných území v súlade s územným plánom rozvoj výrobného územia – vytvorenie prac. príležitostí vytvorenie podmienok pre väčšiu diverzifikáciu priemyslu obnova a údržba kultúrnych pamiatok , pamätihodností a objektov ĽA, ich využitie v CR úprava objektov vo väzbe na tradičnú výstavbu dobudovanie informačného systému mesta pokračovanie v zlepšovaní kvality bytového fondu a verejných priestranstiev (rekonštrukcie OB a objektov OV) 	<ul style="list-style-type: none"> pretrvávajúci nedostatok financií zníženie aktivity mesta pre tranzit (odklonením nadradených dopravných trás) zmena vlastníckych vzťahov voči objektom kultúrno-historických pamiatok – strata kontroly štátu nad využitím a ochranou nevhodné využívanie niektorých objektov kultúrnych pamiatok (kaštieľ Žiar nad Hronom) podceňovanie nutnosti spolupráce s odborníkmi v oblasti územného plánovania a architektúry absencia pádných legislatívnych postihov za nerešpektovanie stavebného zákona neznalosť ľudí o skutočnej hodnote nehnuteľností narastajúca devastácia bytového fondu prejavy vandalizmu (znehodnocovanie hodnôt) originalita projektov za každú cenu

Administratíva, bankovníctvo, podnikatelia

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<p>ADMINISTRATÍVA</p> <ul style="list-style-type: none"> certifikácia MSÚ (ISO) dostatočné majetkové zdroje mesta mestský úrad fungujúci v prospech občana - občanom prispôsobené úradné hodiny dobrá spolupráca štátnej správy a samosprávy prístup k internetu, existujúca web stránka mesta, <p>BANKOVNÍCTVO</p> <ul style="list-style-type: none"> konkurenčné prostredie klient vníma a cíti konkurenčné správanie bánk aktívne vyhľadávanie kanálov ku klientovi vypracovaný aktívny prístup ku klientovi 	<p>ADMINISTRATÍVA</p> <ul style="list-style-type: none"> nedostatok financií nedostatočná informovanosť občana o inštitúciách štátnej a verejnej správy, o poskytovaní služieb (banky, pošty, poisťovne, sporiteľne), nedôvera k službám zložitosť administratívy pre občana, absencia individuálneho prístupu ku klientovi absencia motivačných programov a zákonov (napr. pre výber zamestnancov a vzdelávanie) nevytvorené podmienky pre komplexné vzdelávanie pracovníkov verejnej správy

<ul style="list-style-type: none"> • podpora podnikania • vysoký záujem o spoluprácu <p>PODNIKATELIA</p> <ul style="list-style-type: none"> • tradícia primárnej výroby a spracovania hliníka • existencia podnikov – čiastočne spracovaná surovina → spracovanie → výrobok → trh • nižšie náklady na vstupy do finálnej výroby pre domácich • existencia rozvojových plôch pre ďalší rozvoj podnikania • snaha mesta združovať podnikateľov • ochota vytvoriť podporné štruktúry pre MaS 	<ul style="list-style-type: none"> • slabá podpora miestnych rozvojových projektov zameraných na tvorbu nových pracovných miest • chýba centrálna poloha úradov • nedostatočné právne vedomie občanov • nedostatočný lokálpatriotizmu občanov • nevyhovujúce technické, materiálne a personálne podmienky a vybavenie niektorých úradov pre komunikáciu • nejednotná komunikácia úradníka a občana <p>BANKOVNÍCTVO</p> <ul style="list-style-type: none"> • neférová práca v konkurenčnom prostredí <p>PODNIKATELIA</p> <ul style="list-style-type: none"> • nízka podpora malého, stredného podnikania a mikropodnikania • slabá sieť inštitúcií na podporu rozvoja podnikania • nedostatočná komunikácia (nezosúladenie ponuky a dopytu) • nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily • neefektívne programy a projekty pre zvýšenie zamestnanosti • slabá motivácia mladých ľudí, nepostačujúce vedomosti (jazykové, technické, riadiace v oblasti ľudských zdrojov...) • nevysporiadané vlastnícke vzťahy pozemkov pre priemyselný park • absencia „podnikateľských inkubátorov“ • slabé zázemie (kultúra, bývanie...) pre novú pracovnú silu (špecialisti, špičkoví pracovníci, VŠ...) • príjmy – investície unikajú mimo mesta a regiónu • vplyv globalizácie • znižuje sa zamestnanosť v ZSNP • dopravná dostupnosť regiónu pre dovoz a vývoz tovaru • nevysporiadané vlastnícke vzťahy pre pozemky pre priemyselný park • pracovná sila viazaná na ZSNP (kvalifikačne) – problém zamestnať sa v inom sektore • vyššia nezamestnanosť (nedostatok možností) • chýbajú špičkoví technológovia (vyššie vzdelanie) • slabé zázemie (kultúra, bývanie...) pre novú pracovnú silu (špecialisti, špičkoví pracovníci, VŠ...) • 15% nezamestnanosť • slabá vybavenosť obyvateľov • príjmy – investície mimo mesta a regiónu • vplyv globalizácie – LIDL, BILLA – hrozba pre malých a stredných obchodníkov • neochota a neprispôsobivosť nezamestnaných, nemajú záujem o ďalší osobnostný a profes. rozvoj • chýba motivácia pre zvýšenie uvedomelosti a dynamiky myslenia
<p>PRÍLEŽITOSTI</p>	<p>RIZIKÁ</p>
<p>PODNIKATELIA</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvýšenie záujmu o mladých a nezamestnaných • rekvifikácia pracovnej sily • vytváranie možností pre uplatnenie pracovnej sily • vytváranie podmienok rozvoja pre obchod, služby • zvýhodňovanie podnikateľského prostredia pre domácich podnikateľov • využitie miestnych zdrojov pre rozvoj podnikania • 50 ročná tradícia primárnej výroby hliníka SLOVALCO a spracovania hliníka v bývalom ZSNP • existencia podnikov – čiastočne spracovaná surovina 	<p>PODNIKATELIA</p> <ul style="list-style-type: none"> • vonkajšia konkurencia na úkor domácich podnikateľov

<p>→ spracovanie → výrobok → trh</p> <ul style="list-style-type: none"> • nižšie náklady na vstupy do finálnej výroby pre domácich • dobrá poloha mesta v SR (vzdialenosti) • sú disponibilné plochy pre rozvoj podnikov • Mesto má snahu združovať podnikateľov (informácie a obojstranná podpora) • vôľa vytvoriť podporné štruktúry pre MaS podnikateľov (spoločné trhy, marketing, propagácia) • dostatočný ľudský potenciál pre prácu • viac pracovať s mladými a nezamestnanými • rekvalifikácia pracovnej sily • tvorba možností pre uplatnenie pracovnej sily • zvýšiť príjmy obyvateľstva • vytvárať podmienky pre maloobchod, služby – rozvoj • zvýhodňovať podnikateľské prostredie pre domácich podnikateľov • využiť zdroj (hliník) pre rozvoj podnikania 	
---	--

Občianska sféra

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • prestíž mesta v budovaní a fungovaní bytových spoločenstiev • existencia zdroja informácií – Naše mesto, ATV, internetová stránka mesta, facebook • staršia veková skupina ako stabilizačný faktor v bývaní • existencia pozitívnych príkladov riešenia a obnovy bytových a rodinných domov v meste • platený predseda BS • legislatívna podpora činnosti BS (zákon) • angažovanosť primátora a záujem mesta • spolupráca s mestom – informačný bulletin, pravidelné stretnutia vedenia mesta s predsedami BS, grantový systém na podporu zveľaďovania domových a príľahlých priestorov • o priestory v okolí malých bytových domov je starostlivosť individuálna, je väčší záujem o veci verejné, lepšie rozdelenie povinností, zodpovednosti • dostatočné materiálové zdroje, • v meste je okolo 7000 bytov • Mesto udržuje a rozvíja komunikáciu s BS pri rozhodovaní o investíciách, rekonštrukciách a revitalizácii mestskej zelene, infraštruktúre medziblokových priestorov, ciest, chodníkov, parkovísk a verejného osvetlenia • zvýšená kontrola verejných priestorov – kamerový systém s nepretržitým sledovaním • ľudia- chcú robiť, sú kvalifikovaní (je dostatok) • dobrá infraštruktúra • pripravovaný priemyselný park pre rozvoj mesta • dobrá poloha mesta 	<ul style="list-style-type: none"> • bytové spoločenstvá nevyužívajú dostatočne všetky prístupné informácie • nezáujem ATU • nevyužívajú sa všetky príležitosti rozvoja BS • (nekonceptné riešenia, neprístupné zdroje) • špecifické a špeciálne problémy niektorých BS • nevyužívané priestory bývalých CO krytov • znehodnotený priestory bývalých CO krytov • mesto nemá vypracovaný systém alternatívneho vykurovania bytoviek • zlá koordinácia a využívanie teplovodu (príklad LÍDL ho nevyužíva) • byty nie sú dostatočne využité vo vzťahu k obsadenosti • nevyužitá rezerva a nedostatočne kvalitné medziľudské vzťahy • znečistenie verejných plôch výkalmi od psov • rastie osamotenosť ľudí a ich izolácia v bytovkách • chýba väčšia ponuka a motivácia činnosti osamelým a mladým ľuďom • alkohol podávaný aj mladistvým • existencia drog • parkovanie na zelených plochách • vandalizmus a neporiadok • záujem mesta je vyšší v centre ako na okraji • málo pracovných príležitostí v meste • kanalizácia v staršej časti je nevyhovujúca • byty Rómov sú zdevastované • úpravy bytoviek sa realizujú živelne (neregulované) • ľuďom chýba lokálpatriotizmus k mestu • ľudia hľadajú na vlastný prospech, nezáujem o problémy iných ani o verejné – vysoká pasivita obyvateľstva • bytové spoločenstvá zabezpečujú údržbu bez inej podpory, sú na seba odkázaní • ľuďom chýba spoločné právne vedomie • neexistencia spoločného združenia BS • nesprávny vzťah ľudí k hodnotám

PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
<ul style="list-style-type: none"> väčší záujem mesta a vstup mesta do riešenia celomestských problémov (riešenie vandalizmu, neporiadku formou kontroly) Zmena vzťahu majiteľov k opraveným bytovým domom zvyšovať povedomie vlastnej zodpovednosti medzi občanmi zavádzať „Komunitný prístup“ tzv. riešenie problémov v komunitách vyhľadávanie dostupných prostriedkov pre podporu odbúravania stereotypov a predsudkov vytvárať viac príležitostí a podmienok na sebarealizáciu mladých - motivácia Vytvoriť profesionálne základy v bytových spoločenstvách- profesionalizovať funkciu BS budovanie „lokalpatriotizmu“ resp. „genius loci“ k mestu zlepšenie práce s verejnosťou a lepšie zapojenie do riešenia vecí verejných 	<ul style="list-style-type: none"> nezamestnanosť nízke príjmy obyvateľstva existenčné problémy rodín aj jednotlivcov nárast kriminality zvýšenie pasivity a nezájmu nárast znehodnotených bytoviek a ohrozenie životného prostredia zhoršenie podmienok pre bývanie a odchod obyvateľstva zníženie kvality ľudského potenciálu odchod z mesta riziko odpojenia bytových domov od centrálného zdroja tepla (Dalkia Industry a.s., Dalkia Žiar nad Hronom s.r.o.-distributor) - Ekonomický dopad-ceny tepla apod.

Ľudský potenciál

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> angažovanosť primátora v občianskej sfére a záujem mesta spolupráca občianskej sféry s mestom (informačný bulletin), záujem obyvateľov o veci verejné pracovníci a kvalifikovaní ľudia dostatok ľudského potenciálu pre prácu legislatívna podpora činnosti BS, platený predseda 	<ul style="list-style-type: none"> nedostatok financií zvyšovanie nezamestnanosti, nedostatok pracovných príležitostí slabá životná úroveň obyvateľov, existenčné problémy rodín a jednotlivcov rekvalifikačné problémy obyvateľov migrácia obyvateľov z mesta neochota a neprispôsobivosť nezamestnaných bytové problémy Rómov (finančné dôvody) chýbajúce právne vedomie ľudí, nedostatočná verejná kontrola nedostatočné využívanie informácií a možností rozvoja nezáujem ATU nekontrolovaný nárast kriminality vandalizmus, existencia drog a podávanie alkoholu mladistvým nízky záujem mladých ľudí o kultúru a spoločenský život čiasťočne konkurenčné prostredie MVO, absencia poradenstva narastajúci vandalizmus a neprispôsobivosť občanov rómskeho pôvodu v centre mesta
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
<ul style="list-style-type: none"> zvýšenie záujmu mesta o riešenie problémov (vandalizmus, znečisťovanie...) zvyšovanie povedomia verejnosti, osвета medzi občanmi riešenie problémov v komunitách odbúravanie stereotypov budovanie lokalpatriotizmu zriadenie kancelárie, verejných priestorov MVO, väčšia podpora MVO profesionalizácia činnosti niektorých MVO, akceptovanie verejnej mienky rozvíjanie spolupráce medzi MVO a mestom spolupráca navzájom, propagácia, združovanie činnosti (zriadiť propag. tabuľu pre MVO na MsÚ) 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatok finančných zdrojov nepriaznivý demografický vývoj nezamestnanosť nízke príjmy obyvateľstva a mesta zníženie kvality ľudského potenciálu zvýšenie pasivity a nezájmu existenčné problémy migrácia obyvateľstva z mesta (najmä mladých) starnutie obyvateľstva silná konkurencia zvonka v oblasti podnikania neustále zmeny školského zákona a ďalšej legislatívy nepochopenie racionalizačných opatrení úbytok žiakov v SŠ (absencia internátu...)

<ul style="list-style-type: none"> • využívanie ATV a TV4 na propagáciu činnosti MVO, zvýšiť množstvo personálu • vytváranie podmienok na sebarealizáciu mladých • väčšie zapojenie verejnosti do rieš. vecí verejných 	<ul style="list-style-type: none"> • úbytok žiakov v ZŠ • existujúce poddimenzované základné školy v okolí mesta ZH • neobjektívne normatívy financovania ZŠ a SŠ • odchod talentovaných mladých športovcov • absencia internátnych škôl • Znižovanie členskej základne v športoch • Nedostatok športovísk pre súťažný šport • Znemožnenie prístupu verejnosti na športoviská • Nízky záujem mládeže o šport
---	---

Mládež

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • vytvorený priestor pre aktivity s mládežou – mestská obývačka • vytvorený a funkčný Mestský mládežnícky parlament • fungovanie OZ za Žiar – MVO sektor, ktorý má možnosť riadiť granty pre mládež • vytvorenie európskej informačnej siete EURODESK • aktívna spolupráca s organizáciami pracujúcimi s mládežou • rozvoj Európskej dobrovoľníckej služby v meste • vznik akreditovaných organizácií pre dobrovoľníkov zo zahraničia • rozvoj zahraničnej spolupráce – mládežníckej výmeny • realizácia medzinárodných projektov pre mládež • vznik nových neformálnych mládežníckych skupín • pomoc a podpora zo strany mesta 	<ul style="list-style-type: none"> • slabá motivácia mládeže na participácii v meste • málo vlastných aktivít samotnej mládeže • málo stabilných dobrovoľníkov • nedostatočná alebo neefektívna informovanosť mládeže a verejnosti • nedostatočná podpora rómskej mládeže • nedostatočné prezentovanie pojmu dobrovoľníctvo a zmysel získaných kompetencií pre mladých ľudí • málo získaných finančných prostriedkov na podporu športových aktivít mládeže • nedostatočná podpora vo všetkých oblastiach, ktoré zaujímajú mladých ľudí
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
<ul style="list-style-type: none"> • aktivity Slovenského inštitútu mládeže IUVENTA • získavanie financií na podporu práce s mládežou • aktívna zahraničná spolupráca • rozšírenie možnosti neformálneho vzdelávania pre mládež • rozvoj dobrovoľníctva na Slovensku i v zahraničí • rozvoj dlhodobého partnerstva s mestami v iných štátoch EÚ • vytvorenie stabilných podujatí pre mladých v meste • poskytnutie priestoru mladým prezentovať sa v rôznych oblastiach, ktoré ich zaujímajú • dať väčšiu možnosť mladým prezentovať sa v rôznych oblastiach, ktoré ich zaujímajú • dať väčšiu možnosť mladým ľuďom realizovať sa • podporovať aktivity mladých a sprísťuňovať im priestor Mestskej obývačky 	<ul style="list-style-type: none"> • vplyv nežiaducich javov na deti a mládež (závislosti, xenofóbia, konzumná kultúra) • nezáujem mládeže zapájať sa do aktivít a rozširujúca sa pasivita • Stále menej sa rozširujúci pojem dobrovoľníctva a jeho skutočný význam • mladí ľudia nepoznajú, čo je dobrovoľníctvo a zmysel pomoci pri niektorých aktivitách, kde pomáhajú zadarmo • nedostatok finančných zdrojov na spolufinancovanie mládežníckych projektov • odchod mládežníckych lídrov na vysoké školy alebo do zahraničia

Mimovládne organizácie

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • aktívne mimovládne organizácie v meste • MVO smerujúce k občanovi • dobré možnosti komunikácie -MVO, MsZ verejnosť • MVO sú podporou mesta, nie opozíciou • konštruktívny prístup MVO k činnosti mesta • nadšenie • dlhodobé MVO – skúsenosti, stabilita • angažovanosť MVO aj navonok • dobrá spolupráca s inštitúciami v meste • MVO sú podporou mesta 	<ul style="list-style-type: none"> • nepočujúci potrebujú neustálu profesionálnu pomoc od počujúcich • každé OZ sa propaguje a komunikuje individuálne • chýba spätná väzba, veľmi úzka členská základňa (záujem občana o pomoc) • chýba zastúpenie MVO v komisiách mesta • problém s financovaním činnosti MVO • chýbajúca finančná podpora aktívnych MVO • slabé využívanie ATV na propagáciu činnosti MVO • nevyužívaný potenciál existujúcich MVO na riešenie

<ul style="list-style-type: none"> Rómske organizácie spolupracujúc 	<ul style="list-style-type: none"> problémov mesta, ktoré nie sú v kompetencii mesta slabá vzájomná spolupráca medzi MVO chýbajú pravidelné dotácie na niektoré činnosti MVO (liečebné pobyty, prenájom priestorov...) aktívne MVO nemajú finančnú podporu mesta chýba supervízia MVO neexistuje grantový program resp.iná pravidelná podpora z mestského rozpočtu
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
<ul style="list-style-type: none"> obnoviť komisie pri MsZ pre zastúpenie MVO a obojsmernú informovanosť profesionalizovať činnosť niektorých MVO rozvíjať spoluprácu medzi MVO a mestom dať o sebe vedieť, pomáhať si jeden druhému spolupracovať navzájom, niektoré činnosti sa vykonávajú duplicitne, združovať činnosti určiť priority spolupráce lepšie využívať propagáciu cez médiá a vzájomnú spoluprácu možnosť využívať propagačnú tabuľu pre MVO na MsÚ a priestor na webstránke mesta zosieťovanie MVO v meste (mestské noviny, webová stránka, letáky...) 	<ul style="list-style-type: none"> profesionalizácia činnosti MVO znamená, že zamestnanci nemajú istý zajtrajšok nedostatok financií na činnosť MVO zánik MVO

Občianska komunita

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> rozvoj stravy imobilným postihnutím – US SČK Klub dôchodcov funguje mestská ATV dobré fungovanie aktivačných prác strava pre dôchodcov v ZŠ, Gymnáziu primátor má pozitívny prístup k občanovi – dobrý chod mesta existencia koordinátora práce s mládežou kalendár prevenčných aktivít 	<ul style="list-style-type: none"> nespolupráca mesta ZH na podpore rozvoju stravy pre imobilných občanov mesta ZH v krízových situáciách (havarijné stavy...) nie je jednoznačná zodpovednosť jednotlivých subjektov, ktoré prichádzajú do kontaktu s bytovými spoločenstvami neplatiči, mladí-fetujúci , bezdomovci znevýhodnená časť IBV – nie je pokrytá káblovou TV slabá iniciatíva poslancov vo svojich poslanceckých obvodoch málo parkovacích plôch podchod popri daňovom úrade v zlom stave – špina, zlý technický stav túlavé psy v meste kriminalita v meste Kortína – zlá situácia – vysoký výskyt sociálnopatologických javov potrebná je dezinfekcia odpadových nádob
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
<ul style="list-style-type: none"> vznik iniciatív v oblasti sociálnej pomoci a charity (zapojenie cirkvi) komunitný rozvoj zlepšenie štandardov zdravotníckych a sociálnych zariadení 	<ul style="list-style-type: none"> pasívne zotrvanie nezamestnaných v sociálnej sieti nedostatok finančných prostriedkov nezamestnanosť negatívne dôsledky starnutia obyvateľstva – nízka kúpsychopnosť vysoký výskyt sociálnopatologických javov

Sociálna starostlivosť a vybavenosť

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> rozvoj stravy pre postihnutých, poskytovanie stravy pre dôchodcov fungovanie klubov pre dôchodcov, Jednoty dôchodcov Domov sociálnych služieb pre deti Domáca opatrovateľská služba dostatok jasí a materských škôl 	<ul style="list-style-type: none"> pasivita, nezáujem o sociálne znevýhodnené skupiny a menšiny a ich nezapájanie do verejného života nedostatočná kapacita, kvalita soc. služieb a zariadení (nepostačujúce kapacity útulku, chýba hospic, prevenčné centrum pre závislých, penzión pre seniorov a osamelých, soc. dom pre matky s deťmi a deti z DD „Chránené bývanie“, denný

<ul style="list-style-type: none"> • dobrý rozsah a soc.služieb, soc.poradenstvo • mestská televízia • dobré fungovanie verejno-prospešných prác • pozitívny prístup primátora • aktivity v Rómskej komunite • existencia NDP a spolupráca s NDÚ • dobrá informovanosť, spolupráca s poisťovňami a bankami, MsÚ • hospicové hnutie – môže vzniknúť aj na báze charity, starostlivosť o nevyliciteľných pacientov • podporovať programy začleňovania zdravotne znevýhodnených občanov do spoločenského života • legislatíva by mala byť čo najmenšou bariérou (vo verejnej správe) • udržať opatrovateľskú službu poskytovanú mestom vzhľadom na udržanie klienta v domácom prostredí • rozšíriť terénnych sociálnych služieb • rozšíriť ambulancných sociálnych služieb (napr. denné stacionáre pre ohrozené a znevýhodnené skupiny) 	<p>stacionár, chýbajú terénni sociálni pracovníci a ich koordinácia, chýba centrum poradensko-psychologických služieb...)</p> <ul style="list-style-type: none"> • chýba silná podpora sociálnej prevencie • slabá spolupráca sociálnych inštitúcií medzi sebou, s cirkvou a podnikateľmi na riešení sociálnych problémov (sponzoring...) • chýba systém vzdelávania a motivácia v SS • nie sú podmienky pre regeneráciu a poradenstvo pre pracovníkov sociálnych služieb • cieľové skupiny nie sú oslovované adresne • nízke povedomie verejnosti o sociálnych službách • nedostatočná spolupráca lekárov a poskytovateľov sociálnych služieb • problém s odrastenými deťmi z detských domovov, problém so závislými • chýba bezbariérovosť v zariadeniach mesta, prepravná služba • existuje komunikačná bariéra pre nepočujúcich s počujúcimi • nízka bezpečnosť detských ihrísk, zničené zariadenia • chýba paliatívna starostlivosť o nevyliciteľne chorých – 24 hodín, problém s preložením pacienta (chýba dôstojné úmrtie, priestory, personál) • delenie zdravotných a sociálnych služieb – prináša negatívum, • bezdomovci – chýba nocľaháreň • jeden útulok nestačí, nedostatočná kapacita, • absencia zariadenia pre ženy • nedostatok MVO v oblasti sociálnych služieb • problém s odrastenými deťmi z detských domovov • problém so závislými, bezdomovcami, chýba nocľaháreň, je len útulok (BBSK) – ak majú zdravotný problém, je problém liečiť, v prípade úmrtia je problém s pohrebom • Mesto nemá vlastné zariadenie, musia volať po okolí • chýba aktívnejšia komunikácia MVO a zdravotníckych a sociálnych zariadení • nárast Rómskej komunity – nárast problémov • štát zaťažuje dobrovoľníkov administratívou • chýba rýchlejšie prispôsobenie sa požiadavkám občanov • legislatíva sa často mení, komunikácia aj ľudský faktor (úradu) je bariérou • nedostatočné mzdové ohodnotenie zamestnancov v sociálnej sfére • chýba denný stacionár pre starších občanov, aj pre postihnutých nad 25 rokov, nízky záujem zo strany občanov, • ťažko zdravotne postihnutí nad 25 rokov a deti vracajúce sa z detských domovov nemajú zabezpečenú existenciu (bývanie...) • chýbajú zariadenia a služby pre ťažko zdravotne postihnuté deti (odborné poradenstvo) • absencia centra pre postihnuté deti (potreba bezbariérovosti) • slabé zastúpenie MVO a charitatívnych organizácií v meste – takí čo by chceli spolupracovať s mestom je málo • nedostatočná flexibilita služieb špecifických cieľových skupín- zvyšuje sa počet bezdomovcov rodín v ťažkej životnej situácii a pod. <p>• nedostatok finančných prostriedkov na sociálnu</p>
---	--

	<p>pomoc - nízke zdroje v rozpočte meste</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedostatok sociálnych služieb , neexistencia niektorých typov sociálnych služieb • nefungujúca stanica charity mestské – chýbajú priestory (výdaj oblečenia, zber šatstva • chýba podpora mesta pre US SČK (úz.spolok červ. kríža)– podpora rozvozu stravy pre občanov mesta • nevyhovujúce sídlo TSP (vzdialenosť, TSP terénna soc.práca) – potrebné bližšie k občanom • komunitná práca je viac zameraná na integráciu Rómov • nevyhovujúca poloha sídla UPSVaR – ďaleko od centra • nedostatok sociálnych lôžok v zdravotníckom zariadení (odd. dlhodobo chorých) v nemocnici
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
<ul style="list-style-type: none"> • modernizácia a doplnenie soc. a zdravot. zariadení a služieb (sociálny dom, penzión, rozšírenie opatrovateľskej služby, činnosti soc.terénnych pracovníkov, tmočenie cez ATV, bezbariérové prístupy....) • zvýšenie soc. starostlivosti o postihnutých a nevyliciteľne chorých občanov (vznik hospicového hnutia...) • realizácia programu „Zdravé mesto“, vytvorenie programu na podporu rozvoja zdravých rodín • podporovanie programov začleňovania starších občanov a Rómov do spoločenského života • bezbariérovosť legislatívy • dobudovanie detských ihrísk, bezbariérových prístupov • existencia národného diabetologického programu (2001), široká skupina cieľových skupín pre edukáciu • dobrá spolupráca s národným diabetologickým ústavom • certifikácia na edukáciu pre diabetikov a prácu s nimi • dobrá spolupráca s MsÚ, pomoc pri informovaní občanov • Pomoc pacientovi pri diabetes cez lekára, v klube seniorov • Domov sociálnych služieb DOMENA pre deti a dospelých • terénna sociálna služba - opatrovateľská služba • existencia detských jasí • sociálne poradenstvo • Dom seniorov (Klub dôchodcov, ZO Jednota dôchodcov a ostatné združenia občanov mesta) • vzájomná spolupráca • Jednota dôchodcov, Klub dôchodcov – aktívne využívanie voľného času,(krúžky, zájazdy, zapájanie do života (vlastné financovanie) • skúsenosti a profesionalita rastu ľudí zo sociálnej oblasti - robia dlhodobo, sú vzdelanejší aj skúsenejší • existujúca terénna sociálna práca- s rómskou komunitou a seniormi funguje, 4 terénni sociálni pracovníci z projektu národ. Op ZSI a fond sociálneho rozvoja (od r. 2008 – 2015) • dobrá spolupráca s UPSVaR v ZH 	<ul style="list-style-type: none"> • starnutie obyvateľstva • nárast chudoby • relatívne vysoká miera chudoby a sociálneho vylúčenia predovšetkým rizikových skupín s dôrazom na rómsku komunitu • migrácia ľudí z mesta • nízke príjmy mesta • nezamestnanosť • zánik pracovných príležitostí pre ľudí rušia sa prevádzky, • rastúci pomer medzi ľuďmi v poproduktívnom veku k obyvateľom v produktívnom veku • rastúce nároky na starostlivosť o ľudí v núdzi • problém s vytvorením podmienok pre sociálne služby a ich financovaním • prechod kompetencií v oblasti zodpovednosti v oblasti pomoci občanov v hmotnej núdzi zo štátnej správy na samosprávu • zhoršujúci sa zdravotný stav obyvateľov • častá zmena legislatívy

Školstvo

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • ústretovosť škôl riešiť problémy nie na úkor kvality • elokované pracoviská MŠ sú špecializované podľa školského vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie • spolupráca MŠ, ZŠ a SŠ + plány spolupráce • spolupráca škôl, škol. zariadení s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a inými odbornými a porad.zariadeniami, MVO • starostlivosť o deti so špeciálnymi výchovno - vzdelávacími potrebami • právna subjektivita Š a SZ • existujúce projekty rozvoja a zlepšenia kvality vzdelávania, projekty s environm. zameraním, • realizácia projektov škôl podporujúcich zdravie • projekt „INFOVEK“ (všetky školy) • záujmové činnosti v MŠ a jej Elokovaných pracoviskách (AJ,VV,HV, futbal ....), • kvalitné vzdelávanie umeleckého zamerania • dobré podmienky pre nadané deti, školy reagujú na záujem • dobrá vybavenosť informačnými technológiami • konkurenčné prostredie (boj o žiaka), • silný potenciál kvalitných pedagógov • doplnkový príjem na stredných školách • otváranie Nultých ročníkov pre deti so sociálne znevýhodneného prostredia • rozmanitá mimoškolská činnosť - aj pre Rómov • využívanie prvkov alternatívnych prístupov a nových pedagogických stratégií vo VVP (využívanie metódy Clil pri osvojovaní si anglického jazyka na ZŠ Ul. Dr. Janského č. 2, metóda Jollyphonics pri osvojovaní AJ a vyučovanie prostredníctvom Skype na ZŠ M. R. Štefánika) • ponuka záujmového vzdelávania v školách 	<ul style="list-style-type: none"> • problematický prístup k financiám pre školy • stredné školy sú pod správou VÚC a súkromných zriaďovateľov, a preto mesto nemôže ovplyvňovať ich činnosť • chýbajúce bezbariérové prístupy • zanedbaný športový areál na ZŠ Ul. Dr. Janského č. 2 a ZŠ Ul. Jilemnického č. 2 a chýbajúce vonkajšie ihriská • nezateplená budova ZŠ Ul. Dr. Janského č.2 • chyba internát • nepostačujúca budova špeciálnej základnej školy • nevysporiadané majetkové vzťahy - niektoré stredné školy • slabé podmienky na tvorbu rezerv kofinancovania projektov • nedostatočná motivácia pre zvýšenie záujmu o štúdium a učebné odbory, úzka špecializácia vzdelávania na SŠ • nevyužitá rezerva v technických študijných odboroch • klesajúci počet žiakov • nedostatočne rozvinutý marketing • nedostatočná finančná motivácia kvalifikovaných zamestnancov • vysoká veková štruktúra učiteľov • tarifné odmeňovanie pedagógov
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
<ul style="list-style-type: none"> • získavanie mimorozpočtových zdrojov • prehlbovanie a skvalitňovanie spolupráce škôl medzi sebou, s mestom a inými subjektami pri tvorbe projektov • vytváranie zaujímavých ponúk na získavanie žiakov aj z okolia Žiaru nad Hronom, zefektívniť ich dochádzku, uplatniť lepšiu regionálnu politiku vo vzťahu ku stredným školám • prehodnotenie siete študijných a učebných odborov (podľa aktuálneho dopytu - zlúčenie rovnakých typov škôl v regióne) • plánovanie vzdelávania - škola+zamestnávateľ, zlepšiť ich vzájomnú komunikáciu • zriadenie pilotného centra odborného vzdelávania (internátne) • zriadenie združenia pre vzdelávanie (zamestnávateľa, školy) • rozvoj a zvyšovanie aktivity a kvality škol.zariadení • zvyšovanie kvality vzdelávania pedagógov • vybudovanie motivačného systému odmeňovania pedagógov (kariérne odmeňovanie) • aktualizovanie metodických pomôcok a učebných materiálov, využívanie moderných metód vyučovania • zlepšiť interakciu učiteľ - žiak • zlepšenie prístupu k informáciám, zabezpečenie ich 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok finančných zdrojov • nepriaznivý demografický vývoj • zvýšenie pasivity a nezájmu • existenčné problémy • migrácia obyvateľstva z mesta (najmä mladých) • neustále zmeny školského zákona a ďalšej legislatívy • nepochopenie racionalizačných opatrení • úbytok žiakov v SŠ (absencia internátu...) • úbytok žiakov v ZŠ • vytvorenie silného konkurenčného prostredia v rámci ZŠ v meste • existujúce poddimenzované základné školy v okolí mesta ZH • neobjektívne normatívy financovania ZŠ a SŠ • absencia internátnych škôl • zvyšujúce sa percento žiakov študujúcich na stredných školách bez ohľadu na výchovno – vzdelávacie výsledky žiaka • prevládanie pasívneho postoja k svojmu rozvoju najmä u žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia • závislosť detí a žiakov na sociálnych sieťach • narastajúca agresivita detí

<p>prenosu, zrealizovanie informovanosti o školách smerom k rodičom</p> <ul style="list-style-type: none"> • potreba rozvíjať manažérske zručnosti u riaditeľov ZŠ • zlepšenie práce s deťmi so soc. znevýhodneného prostredia - funkcia asistenta učiteľa • integrácia detí so špeciálnymi potrebami, zlepšenie spolupráce s rodičmi • prechod MŠ na právnu subjektivitu (zlúčenie) • zvýšenie zaškolenosti 5-6 ročných detí MŠ • dobudovanie a zmodernizovanie Š a ZŠ vrátane ich vybavenosti, bezbariérové prístupy • rozšíriť ponuku a zatriktívniť záujmové vzdelávanie • zvýšenie zapojenosti rodičov a širšej verejnosti do mimoškolskej činnosti a zlepšiť jej propagáciu • naďalej zvyšovať kvalitu riadenia prostredníctvom vzdelávania vedúcich pedagogických zamestnancov • skvalitniť prácu rád škôl a rodičovských združení • rekonštrukcia vnútorných priestorov škôl 	<ul style="list-style-type: none"> • záujem žiakov o štúdium odborov na SŠ nezodpovedá potrebám regionálneho trhu práce • pri prechode žiakov na strednú školu sú veľké rozdiely medzi žiakmi rôznych škôl – dôsledok veľkej rôznosti ŠkVP (vzdelávací program)
---	---

Šport

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • vysoká úroveň podpory športu v meste • zámer realizácie športového centra • existencia mini ihriska s umelým trávnikom pri dvoch ZŠ • projekt ZŠ II. M.Štefánika - rekonštrukcia a rozšírenie zariadení pre šport • záujem verejnosti o šport • dobré výsledky mládeže v športe • organizovanie športových podujatí • šport na vyššej úrovni • informovanosť o podujatiach v športe (mestský rozhlas, noviny) • zrealizovaný projekt – umelý trávnik pri ZŠ • mládež chce športovať • veľmi dobré výsledky mládežníckych športovcov • veľa organizovaných podujatí počas roka • záujem ľudí o šport (diváci) 	<ul style="list-style-type: none"> • úpadok športu, kultúrneho a spoločenského života • chýbajúce a nevyhovujúce športové zariadenia a športoviská, ich nedostatočná údržba (telocvične, viacúčelová hala, športový areál, ihriská, neudržiavané rameno Hrona, kúpalisko) • chýbajúce ubytovne pre športovcov • chýbajúca sieť cyklistických a bežeckých chodníkov, areál kyslíkových dráh • nekvalitné a chýbajúce služby pre divákov • slabé financovanie telesne postihnutých športovcov a nekvalitné podmienky pre rozvoj športu zdrav. znevýhodnených občanov • neschopnosť udržať talentovaných športovcov • zlé využívanie financií v minulosti, zlá legislatíva • chýbajú priestory pre rekreáciu a oddych (lesopark..) • chýba komunikácia do širokou, odbornou verejnosťou, ostatnými partnermi
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
<ul style="list-style-type: none"> • výstavba nových, rozšírenie a zrekonštruovanie starých športových zariadení a športovísk, (telocvične, viacúčelovej haly, športového areálu, hokejovej haly, ihrisk, ramena Hrona (rozvoj vodných športov), trate pre rybolov, kúpaliska, areálu kyslíkových dráh,) a ich kvalitnejšia údržba • vytvorenie lepších podmienok pre rozvoj športu pre zdravotne znevýhodnené skupiny obyvateľstva • zriadenie priestorov pre ubytovanie športovcov • zorganizovanie majstrovstiev Slovenska pre telesne postihnutých • dovybavenie športových klubov • podpora organizovania tradičných športových podujatí • vybudovanie zóny oddychu a rekreácie, lesoparku, atletických dráh, in-line dráh, cyklotrás • Zrekonštruovať súčasnú športovo halu -Partizánska • Podnik Slovalco – sponzorovanie – talentovaní športovci • Dobudovať hokejovú halu + priestor na ubytovanie športovcov • vybudovať viacúčelovú halu • rekonštrukcia futbalového športového areálu • vybudovať trať pre rybolov – zlepšiť podmienky pre 	<ul style="list-style-type: none"> • zlý technický stav športovej haly • nedostačujúce sponzorstvo športovcov (len 60% potrebných zdrojov) • chýbajú bezbariérové športoviská • nie sú priestorové podmienky pre modernú gymnastiku a aerobik • existujúce telocvične sú vyťažené • chýbajú ubytovne pre športovcov s bezbariérovým prístupom • školy nemajú internáty • neschopnosť udržať talentovaných športovcov • úpadok športu, kultúrneho a spoločenského života po rozpade závodu SNP • naštrená dôvera medzi sponzormi a športovcami – samotným športom, • zlá legislatíva v oblasti športu (prispievanie do športu) • ihriská, bežecké trasy - udržiavané v rámci možností mesta • nie sú vytvorené podmienky pre divákov na športoviskách, tým zaniká vzťah ku športu ako takému v meste • chýbajú doplnkové služby pre divákov

<ul style="list-style-type: none"> vodné športy podpora talentov 	<ul style="list-style-type: none"> málo detí – veľa športov, boj o deti slabá osvetová činnosť – šport deti nemajú vzor a potrebujú ho – talentovaní športovci odchádzajú – odchádza vzor zníženie záujmu o šport – životná úroveň absencia trénerov
--	---

Kultúra

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> dostatok kultúrnych inštitúcií, dostatok priestorov s rezervami pre mladých a zdravotne postihnutých, bezbariérové POS dostatok odborníkov, profesionálov v oblasti kultúry (aktívita, tvorivosť...), dobré os. kontakty, výborná spolupráca široká škála kvalitných kult. podujatí (celoslovenské a medzinárodné akcie) dobré prepojenie internetom manažment, koordinácia a prezentácia amatérskej kultúry v regióne (bývalý ZH-ORES) folklórny súbor na vysokej úrovni 	<ul style="list-style-type: none"> nedobudované, nevyhovujúce a zastaralé zariadenia (chýbajú bezbariérové prístupy, priestory pre zdrav. postihnutých, tech. vybavenie) zlé dopravné spojenie z hľadiska regionálnej kultúry chýbajú spoločné informačné panely o kultúre nedostatok financií, slabá mediálna propagácia celoslovenských akcií cez SRO, STV, uprednostňovanie nesprávnych hodnôt chýba tradícia výchovy k miestnej kultúre chýbajú nové osobnosti, nové kultúrne telesá, dynamika, profesionalita organizátorov podujatí málo kreativity vo výbere kultúrnych podujatí nedostatok kultúrnych podujatí v rámci integrácií pre zdravotne a sociálne znevýhodnené skupiny obyvateľstva slabé podmienky pre dobrovoľnú prácu na rozvoj kultúry, nezapojenosť verejnosti do tvorby podujatí, nevyhľadávanie a nepodporovanie talentov nevyužívanie daňovej politiky mesta pri rozvoji aktivít, slabá komunikácia partnerov nevyužíva sa história (pôsobenie Š. Moysesa, chýba bulletin o významných kul. dejateľoch) nerozvíjajú sa nadregionálne aktivity v regionálnej kultúre
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
<ul style="list-style-type: none"> zvýšenie záujmu o kultúru rozvinutie kultúrnych aktivít zlepšenie financovania zlepšenie spoločenskej informovanosti a komunikácie medzi kultúrnymi zariadeniami (pravidelný blok v AZTV o kultúre...) vyššia angažovanosť mladých, podpora centier voľného času a školských klubov podpora tvorby lepších podmienok v kultúre pre zdravotne postihnutých občanov 	<ul style="list-style-type: none"> Niekedy nadmiera podujatí Nedostatok sponzorov a financií v kultúre. Zlý stav budov – potrebná rekonštrukcia a zastarané technické vybavenie. Nedostatočné využitie potenciálu KHap MH – jediná inštitúcia v meste, ktorá má návštevníkov aj z iných miest. Nízka kúpyschopnosť obyvateľstva. Nepochopenie a nedocenenie významu kultúry ako rovnocennej oblasti ekonomického, spoločenského rozvoja územia a nedocenenie spoločenskej a individuálnej hodnoty voľného času v oblasti kultúry pre rozvoj spoločnosti a jednotlivca.

Technická infraštruktúra

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> dobry rozvodný energetický systém rozvoj energetiky sa prispôsobuje potrebám mesta existujúce rezervy pre rozvoj vo výkone zabezpečená dodávka tepla a teplej vody do celého mesta, odstraňovanie strát a únikov realizovaná výmena rozvodov tepla (2. etapa) ekologicky čisté kúrenie vyžítvanie obnoviteľných zdrojov pri výrobe tepla obnova vozového parku : nové vozidlá vykonávajúce čistenie miestnych komunikácií získané v rámci projektu Zlepšenie kvality ovzdušia používajú 	<ul style="list-style-type: none"> dopravná bariéra v centre mesta trasa cesty (I/50) existencia hlavného dopravného koridoru, ktorý je aj hlavnou urbanistickou osou mesta, obmedzuje využitie územia na rozvoj centrálnej mestskej zóny nevyhovujúca kanalizácia v staršej časti mesta nedostatok parkovacích miest pri bytovkách zničené chodníky a cesty chýba pokrytie všetkých častí mesta káblou televíziou chýbajú ľudské zdroje v energetike zastaralá technológia el.zariadení

<ul style="list-style-type: none"> ekologicky čisté palivo CNG vyhovujúci stav vozidiel autobusov MHD moderná ČOV, má rezervy pre ďalší rozvoj súčasť skupinovej kanalizácie realizovanie rýchlostnej cesty R1-Žarnovica Šášovské Podhradie II.etapa = zníženie dopravnej zaťaženia cesty I.triedy I/65 (Ul. Priemyselná) komplexná rekonštrukcia rozvodov verejného osvetlenia nový bezdrôtový mestský rozhlas 	<ul style="list-style-type: none"> zakáblovaná sieť - zložitejšie opravy chýba monitoring zariadení hluková záťaž na ŽP zastaralé kanalizačné rozvody (cca.40%) nedobudovaná kanalizácia (ul.Petruša a Partizánska) chýba vlastný zdroj vody tlakové pomery v starej časti mesta nedostatočná participácia a spolupráca správcov sietí na rozvoji mesta
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
<ul style="list-style-type: none"> perspektívne prepojenie mesta na dopravnú sieť SR najvyššej kategórie zníženie dopravného tranzitu cez intravilán mesta výstavba nových a rekonštrukcia existujúcich inžinierskych sietí zvýšenie úsilia o získanie zdrojov na udržanie a ďalší rozvoj technickej infraštruktúry zo zdrojov EÚ doriešenie vysporiadania vlastníckych vzťahov koordinácia investícií do technickej vybavenosti už v období tvorby zámeru obnova živичného krytu ciest III. triedy, miestnych komunikácií, opravy poškodených súčastí ciest zosúladenie dopravného značenia s právnym stavom zvyšovanie bezpečnosti chodcov na MK (osvetlenie priechodov, zdrsnenie farby priechodov, opravy chodníkov a pod zrealizovanie úseku rýchlostnej cesty R2-Žiar nad Hronom-obchvat = výrazné odľahčenie dopravnej záťaže na Ulici SNP (cesta I/50) rozširovanie parkovacích možností 	<ul style="list-style-type: none"> technické problémy s mestským rozhlasom obmedzenie spojov MHD (nepriaznivý vplyv na dochádzku do zamestnania) negatívny dopad zvyšovania počtu parkovacích plôch na úkor zelených plôch

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY, SÍDELNÁ ZELEŇ

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> hladko modelovaný reliéf Žiarskej kotliny obklopený vulkanickými pohoriami chránená krajinná oblasť Štiavnické vrchy, navrhované územie európskeho významu Suť cenné prírodné časti územia s významnými biotopmi (skalné steny, nívne lúky, lužné lesy..) brehové porasty vodných tokov hodnotné územie s vysokou biodiverzitou dobrý stav a vznikajúce koncepcie v oblasti OH vybudovaná komplexná infraštruktúra s modernými technológiami a technikou pre narábanie s komunálnymi odpadmi (uzavreté stojiská, stanovišťa, nové kapacity na skládkovanie, zvozová technika na komunálny a separovaný odpad) vysoký podiel zapojenia obyvateľov do triedenia komunálneho odpadu významné lokality z hľadiska OP a ÚSES Historicky hodnotné územie parku Záujem o obnovu a údržbu parku, starostlivosť o verejnú zeleň a výsadba novej zelene Potenciál možností rozvoja sídelnej zelene zlepšenie kvality životného prostredia vďaka zavádzaniu nových technológií vo výrobných prevádzkach a implementácii projektov zameraných na ochranu životného prostredia obnovenie fontány, oplatenie, osvetlenie, kamerový systém, mini zoo, 	<ul style="list-style-type: none"> nedostatok finančných prostriedkov vysoké náklady na zber, zvoz, prepravu a dotriedňovanie zložiek komunálneho odpadu nerovnocenné podmienky ŽP v celom meste staré environmentálne záťaž ohrozenie chránených území prírody rozvojom hospodárskych aktivít, bez stanovenia limitov projektová nepripravenosť rozvojových zámerov možnosť ohrozenia čistoty všetkých zložiek ŽP v prípade nezodpovedného prístupu pri realizácii investičných zámerov pomerne častý výskyt inverzií v najnižšie položených údolných oblastiach územia nepriaznivý vplyv rozvoja priemyselných aktivít na obytné prostredie výskyt degradovaných pôd v časti areálu Z SNP Žiar nad Hronom, nadväzného odkaliska a skládky výskyt toxikovaných pôd v okolí areálu priemyselného závodu a odkaliska významné stacionárne zdroje znečistenia ovzdušia kontaminácia pôdy znečistenie povrchových tokov znečistenie podzemných vôd nelegálne skládky odpadu malý podiel NDV v poľnohosp. krajine problémy s odvozom odpadu v častiach mesta

	<ul style="list-style-type: none"> • problémy s čistením verejných priestranstiev • nedostatočná podpora koncepčného environmentálneho vzdelávania občanov • znižovanie plošnej výmery sídelnej zelene v centrálnej mestskej zóne a absencia generelu sídelnej zelene pre mesto • nevhodná výsadba niektorých druhov zelene
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
<ul style="list-style-type: none"> • reliéf katastrálnych území poskytuje optimálne priestorové možnosti pre rozvoj • ďalší rozvoj technológií zamedzujúcich znečisťovanie ŽP • sanácia starých environmentálnych záťaží • doriešenie koncepcie miestneho manažmentu OH • vybudovanie systému zabezpečenia pred povodňami • realizácia opatrení pre zlepšenie kvality ŽP • podpora organizácii na podporu ochrany ŽP • monitoring a pravidelná aktualizácia priestor.rozsahu toxikov. pôd na základe rozborov pôd na obsah ťažkých kovov • doplnenie NDV, brehových porastov • využitie územia areálu Parku Š.Moysesova oddychovo rekreačné využitie – aktívny oddych, akcie, atrakcie • propagácia prírodných zaujímavostí • vybudovanie centra zhodnocovania odpadov • rozšírenie počtu triedených zložiek komunálneho odpadu • optimalizácia nákladov na OH 	<ul style="list-style-type: none"> • obmedzenie priestorových možností rozvoja bývania v inverzných polohách územia • obmedzenia využitia územia s výskytom toxikovaných pôd • prítomnosť kontaminantov v pôdnom prostredí a ich vplyv na využitie pôdneho fondu • nedostatok finančných zdrojov • vznik nepredvídaných havarijných situácií • vysoké náklady na prevádzkovanie centra zhodnocovania odpadov

4. HODNOTENIE

4.1 Sociálna a ekonomická analýza problémov

Akčná plánovacia skupina v súlade s vonkajším odborníkom zhodne konštatovala hlavné rozvojové problémy.

Problémy vznikajú ako dôsledok následných príčin, ktoré problémy vyvolávajú. Problém je stav, kedy vzniká rozpor medzi želaným stavom a stavom identifikovaným, teda skutočným. Analýza problémov rieši vyhľadanie príčin pomenovaného problému.

Počas prác na analýzach stavu v rozvoji mesta a SWOT analýzach boli problémy identifikované v rôznych oblastiach života v meste raz ako príčiny, inokedy ako dôsledky iných príčin.

Nevyhovujúci stav resp. stav, ktorý je neželaný, riešime stratégiou jednotlivých kokov na odstraňovanie resp. elimináciu príčin. Riešenie problémov využíva silné stránky mesta, jeho potenciál a možnosti.

Strom problémov v zreteľnej štruktúre hodnotí a analyzuje problémy v meste, ktorých riešenia je nutné naprogramovať v strategickom dokumente mesta.

Analýza problémov predstavuje kľúčové východisko pre stanovenie strategického cieľa a špecifických cieľov podľa oblastí záujmu v rozvoji mesta.

Vid'. **Strom problémov (Príloha č.1)**

PRÍLOHA č.1

STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ

Strategická a Programová časť obsahuje :

1. zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce
2. inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
3. finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
4. systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov,
5. časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje mestské zastupiteľstvo.

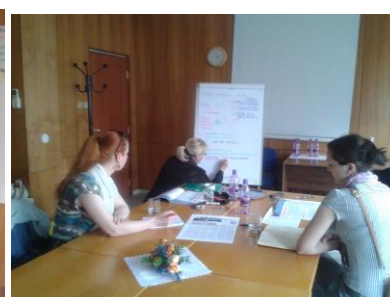
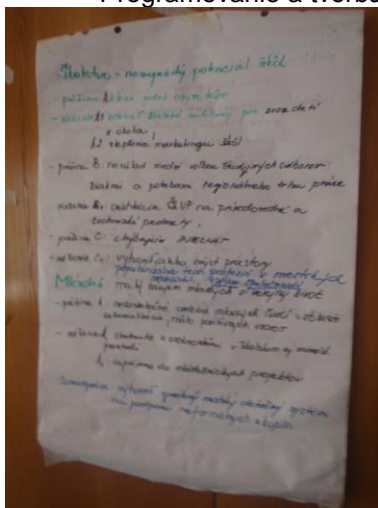
Schválenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2 zák. č. 539/2008 Z.z.

Vízia (dlhodobá):

Žiar ako priemyselné mesto so spokojnými a aktívnymi ľuďmi v zdravom a bezpečnom prostredí s nadštandardnou kvalitou života, s vysoko odborným školstvom a kvalitným sociálnym zabezpečením

Vízia s dlhodobým časovým horizontom má v podstate nemenný charakter od roku 2004, kedy bola pomenovaná akčnou plánovacou skupinou počas prípravy I. verzie PHSR na roky 2004 -2013. Počas uplynulého obdobia v rozvoji mesta nedošlo k takým celospoločenským zmenám a lokálnym zmenám v meste, že by to vyvolalo tak závažný obrat v smerovaní rozvoja mesta oproti roku 2005. Počas obdobia realizácie programu rozvoja do roku 2013 prešlo mesto Žiar nad Hronom výraznou zmenou hlavne v oblasti budovania základnej infraštruktúry, obnovy stavebného fondu bytoviek, zlepšenia verejnej správy, dobudovanie komunikácií (R1), verejných priestorov a riešenia životného prostredia.

Programovanie a tvorba strategických cieľov.

1. STRATEGICKÝ CIEĽ A OPATRENIA (plánovacie obdobie 2014 – 2020)

Strategický cieľ 2014 - 2020

Zlepšenie ekonomických a sociálnych podmienok života v meste Žiar nad Hronom vybudovaním moderného a bezpečného miesta pre život, prácu a oddych jeho obyvateľov.

Špecifické ciele a opatrenia

číslo	Špecifický cieľ	
	č.	Opatrenie
1	Zvýšiť kvalitu ľudského kapitálu a zlepšenie účasti mladých ľudí na pracovnom trhu	
	1	Modernizácia verejnej správy a budovanie informačnej spoločnosti
	2	Tvorba partnerskej spolupráce a vyššej participácie na verejnom živote
	3	Zvýšenie schopnosti obyvateľov uplatniť sa na trhu práce a modernizácia vzdelávacích procesov
2	Vytvoriť lepšie podmienky pre nárast počtu obyvateľov o 10%	
	1	Zlepšenie materiálneho a technického stavu základnej infraštruktúry
	2	Zavedenie ekologických a environmentálnych princípov do života mesta
	3	Rozvoj bývania a zlepšenie podmienok pre oddych a regeneráciu
3	Zlepšiť podmienky pre sociálne začlenenie ohrozených skupín obyvateľstva	
	1	Zvýšenie prevencie voči nárastu skupín odkázaných na sociálnu pomoc
	2	Sociálne začlenenie ohrozených skupín obyvateľstva
4	Zlepšiť podmienky pre prácu a podnikanie	
	1	Zvýšenie počtu pracovných miest a zlepšenie podnikateľskej infraštruktúry pre hospodársky rast mesta
	2	Zvýšenie záujmu o podnikanie v meste

STRATEGICKÝ CIEĽ	Zlepšenie ekonomických a sociálnych podmienok života v meste Žiar nad Hronom vybudovaním moderného a bezpečného miesta pre život, prácu a oddych jeho obyvateľov.
PRIORITA	ROZVOJ ĽUDÍ
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1. Zvýšiť kvalitu ľudského kapitálu a zlepšenie účasti mladých ľudí na pracovnom trhu
OPATRENIE	1.1. Modernizácia verejnej správy a budovanie informačnej spoločnosti
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizácia infraštruktúry efektívnej verejnej správy a dovybavenie infraštruktúry pre poskytovanie služieb obyvateľstvu • Zvyšovanie úrovne elektronizácie do verejného života obce (samospráva, škola, knižnica, archív atd.) • Budovanie efektívnej verejnej správy optimalizáciou procesov a organizácie, bojom proti korupcii a efektívnou správou daní • Aktivity adaptácie k meniacim sa podmienkam a potrebám • Aktivity súčinnosti štátnej, miestnej a komerčnej sféry • Aktivity na priblíženie úradu k občanovi a zameranie sa na občana (audit, mystery shopping, informovanosť, práca s ľuďmi, zjednotenie jazyka úradníka a občana, zjednodušenie a sprístupnenie administratívy pre občana a pod.) • Aktivity na zlepšenie informovanosti občana o inštitúciách štátnej a verejnej správy, v poskytovaní služieb (banky, pošty, poisťovne, sporiteľne) • Aktivity na zlepšenie informovanosti občana v oblasti kultúry, kultúrnych hodnôt a sociálnej pomoci • Tvorba podmienok pre komunikáciu a informovanosť a budovanie vhodných podmienok (technické, materiálne a personálne zabezpečenie) • Aktivity zamerané na zvyšovanie právneho povedomia verejnosti • Zavádzanie informačných a komunikačných technológií (v samospráve, štátnej správe a i.) pre prácu s občanom (informačný systém trhu práce a iné) • Aktivity zamerané na rozvoj komunikácie všetkých rozvojových partnerov mesta • Profesionalizácia úradov v oblasti komunikácie a práce s ľuďmi (školiace a vzdelávacie programy) • Aktivity na zlepšenie vzájomnej informovanosti a propagácie činností MVO k verejnosti (medializácia, osвета, zapojenie, budovanie verejnej mienky a pod.) • Tvorba podmienok pre stabilnú komunikačnú platformu vo volebných obvodoch s primátorom, poslancami a podpora dialógu (tlač, televízia, stretnutia a pod.) • Aktivity na podporu transparentnosti vo verejnom živote - zverejňovanie verejných dokumentov, rozhodnutia na verejno-prístupných miestach a pod (knižnica, web-stránka • Rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT) - aktivity na zlepšenie signálu mobilných operátorov a prístupu k internetu • Aktualizácia a modernizácia web stránky mesta • Aktivity využívania nástrojov a metód pre informačnú spoločnosť • Aktivity budovania vedomostného kapitálu

	<p>a konkurencieschopnosti obyvateľstva</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivity na zabezpečenie transparentnosti a zníženia korupcie • Tvorba marketingových stratégií a koncepcií mesta • Budovanie infokancelárie pre návštevníkov mesta (informačné centrum a pod.) • Výroba propagačných letákov a informačných materiálov o meste • Zriadenie a prevádzkovanie webovej stránky mesta a zaradenie do regionálnych a národných portálov (cestovný ruch, trh práce, samospráva a iné) • Budovanie jednotného vnútorného a vonkajšieho informačného systému mesta vo väzbe na región • Zlepšenie a zavádzanie nástrojov marketingu do všetkých oblastí života mesta (TV, tlač, iné médiá,) • Podpora marketingových aktivít pre investorov • Podpora získavania informácií a skúseností mestského manažmentu a jeho partnerov (aktívna účasť na výstavách, študijných cestách , workshopoch a pod.) • Podpora medzikomunitnej a medzinárodnej spolupráce (spoločné projekty, výmenné pobyty a pod.)
<p>OPRÁVNENOSŤ</p>	<p><i>samospráva, školy a školské zariadenia, MVO, záujmové združenia, občianske združenia, iné vzdelávacie inštitúcie,</i></p>
<p>ODÔVODNENIE</p>	<p>Mesto buduje modernú verejnú správu aj tým, že zabezpečuje tzv. Systém manažérstva kvality, ktorý preveruje funkčnosť, kvalitu a otvorenosť samosprávy smerom k občanovi. Mestskému úradu v Žiari nad Hronom bol v roku 2006 udelený certifikát podľa revidovanej normy EN ISO 9001:2008. Mesto v duchu modernizácie rešpektuje ciele kvality poskytovaných služieb, ktoré má za povinnosť neustále udržiavať. Napriek dobrému smerovaniu riadenia mesta má verejná správa rezervy na dobudovanie jej výkonu nielen v oblasti priamych služieb verejnosti ale aj v oblasti informovanosti a širšej spolupráce. Proces informovanosti a transparentnosti je v meste do určitej miery zabezpečovaný napriek výraznému nezaujmu verejnosti. Ďalším je zlepšenie prístupu informácie a jej spracovanie. Rovnako je rezerva v zlepšení komunikácie občan-občan, občan-mesto a naopak a mesto-podporné organizácie miestneho rozvoja a naopak. Informovanosť obyvateľov v súčasnosti prebieha najviac cez mestské noviny, ktoré číta najväčšie percento obyvateľov, potom internet a miestna TV.</p> <p>V meste sú rozmiestnené informačné tabule a funguje aj miestny rozhlas. Napriek web stránke mesta, ktorá zabezpečuje komplexnú a aktuálnu informovanosť, je potrebná modernizácia verejnej správy, dobudovanie elektronizácie úradov a zlepšenie kontaktu s obyvateľmi. Taktiež je vhodné zlepšenie prístupu k internetu pre širšie vrstvy obyvateľstva a zriadenie informačnej kancelárie mesta s umiestnením elektronických tabúl a modernizovanej web stránky s dôrazom na interaktívnu komunikáciu.</p> <p>Trendom moderného mesta budúcnosti je aj budovanie tzv. Informačnej spoločnosti. Informatizácia spoločnosti je chápaná ako koncepčne riadený proces smerujúci k maximálnemu využitiu potenciálu ponúkaného informačnými a komunikačnými technológiami (IKT) vo všetkých relevantných oblastiach spoločenského, politického a hospodárskeho života. Najdôležitejším prínosom informatizácie spoločnosti je nová kvalita spoločenského, hospodárskeho a politického života, teda</p>

	<p>zvýšenie kvality života každého občana, a vytvorenie podmienok pre budovanie vedomostného hospodárstva využívaním metód a prostriedkov informatiky, vrátane IKT. Dopadom problémov spoločnosti sú aj trestné činy a priestupky voči verejnému poriadku, vrátane sociálne patologického správania niektorých obyvateľov. Mestská polícia eviduje celkový mierny pokles kriminálnej činnosti avšak pretrvávajúci stav jej páchania. Z pohľadu objasnenosti ide o stacionárny jav a z celkového počtu trestných činov je objasnených len 61,67%. Modernizáciu verejnej správy je možné zvýšiť schopnosť polície objasniť a tým aj eliminovať trestnú činnosť v meste Žiar nad Hronom.</p>
MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
<p>UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - počet spokojných občanov na úrade - počet programov na podporu rozvoja mesta - počet zapojených organizácií do rozvoja mesta - zvýšená účasť verejnosti na verejnej správe (v%) - počet zjednodušených procedurálnych postupov pri vybavovaní na úradoch - zjednodušený prehľad postupov vo verejnej správe - dobudované technické a personálne vybavenie verejnej správy - počet informovaných obyvateľov z web stránky mesta (počet pozretí) - počet nových zavedených komunikačných a informačných technológií - počet médií na šírenie informovanosti - znížený počet trestných činov - počet vyriešených prípadov kriminality - vybavenie verejnej správy pre nepočujúcich, slabozrakých a telesne postihnutých občanov (v%) - elektronizácia služieb občanovi (v%) - počet aktivít na propagáciu mesta
OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY	Moderne vybavená verejná správa prístupná všetkým obyvateľom mesta s participatívnym riadením rozvoja mesta
ODHADOVANÉ DOPADY	Spokojnosť obyvateľov v kontakte s verejnou správou, s rýchlejšim, jednoduchším a prehľadnejším vybavením vrátane lepšieho prístupu k informáciám.
<p>ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV DO ROKU 2017 V EURO</p>	388 000

STRATEGICKÝ CIEĽ	Zlepšenie ekonomických a sociálnych podmienok života v meste Žiar nad Hronom vybudovaním moderného a bezpečného miesta pre život, prácu a oddych jeho obyvateľov.
PRIORITA	ROZVOJ ĽUDÍ
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1. Zvýšiť kvalitu ľudského kapitálu a zlepšenie účasti mladých ľudí na pracovnom trhu
OPATRENIE	1.2. Tvorba partnerskej spolupráce a vyššej participácie na verejnom živote
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivizácia a zapojenie občanov do verejného života (práca s ľuďmi, rozvoj kultúry a športu, organizovanie podujatí apod.) • Aktivity zamerané na budovanie miestneho povedomia obyvateľov (regionálna výchova, osveta, identita, obnova duchovných tradícií, aktívna participácia verejnosti a pod.) • Budovanie dôvery občana, odstraňovanie apatie a zlepšenia medziľudských vzťahov (stretnutia, propagácia pozitívnych príkladov, komunikácia občan-občan, občan-mesto a naopak a pod.) • Organizácia tradičných kultúrno-športových podujatí s aktívnou účasťou obyvateľov • Zvýšenie kultúrneho povedomia a informovanosti verejnosti (organizovanie podujatí a šírenie osvety,) • Rozvoj a aktívne zapojenie miestnych kultúrnych a iných talentov do kultúrneho a športového života • Zvýšenie právneho povedomia a podpora verejnej kontroly • Aktivity na odstraňovanie resp. znižovanie kriminality (krádeže, drogy a pod.) • Organizácia aktivít pre mládež pre zvýšenie záujmu o veci verejné (kluby, spolky, podujatia) • Rozvoj činnosti nadácií a mimovládnych organizácií zameraných na podporu rozvoja a života mesta • Tvorba nových verejnoprospešných iniciatív na podporu verejného života a rozvoja (občianske iniciatívy, kultúrne a športové kluby, zväzy, spolky apod.) • Zapájanie mimovládnych organizácií – MVO do verejnoprospešných aktivít mesta (organizovanie podujatí a spoločných aktivít) • Aktivity na zvýšenie kvality kultúrneho a spoločenského života s dôrazom na zachovanie kultúrneho a historického dedičstva obce a zvýšenie miestneho povedomia, lokalpatriotizmu obyvateľstva • Aktivity na posilnenie miestneho manažmentu územia obce (spolurozhodovanie, spolupráca, spoluzodpovednosť a pod.) • Podpora existujúcich a vznik nových verejnoprospešných iniciatív, združení a spolkov na podporu verejného života a rozvoja (občianske iniciatívy, kultúrne a športové kluby, zväzy, spolky apod.) • Podpora aktivít rozvoja činnosti spolkov, klubov, záujm. a občiansk. združení zameraných na podporu kultúrneho a spoločenského života a zachovania tradícií a kultúry a pozitívneho rozvoja jednotlivých oblastí života v obci (priestory, vybavenie pre činnosť, organizovanie podujatí apod.), • obnova a podpora miestnych a regionálnych tradícií vo všetkých oblastiach života obce, obnova a zavádzanie nových zvykov a tradícií (kultúrno – spoločenské

	<p>podujatia, koncerty, divadlo, súbory, umelecké remeslá, jarmoky a iné)</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktivity na zapájanie detí a mládeže do komunitného života a budovanie vzťahu k prostrediu (genius loci) • podpora uplatňovania oživenia miestnej kultúry zriadením špecifických služieb (galéria s kaviarňou, čajovne, tradičná kuchyňa, zriadenie tvorivých dielní apod.) • rekonštrukcie a vybudovanie kultúrnych zariadení, priestorov a plôch určených na stretávanie, kultúru a šport (komunitné centrum, kino, klubové miestnosti, kultúrne centrum, divadlo, amfiteáter a pod.) • Aktivity na tvorbu lepších podmienok pre dobrovoľnú prácu na sociálnu prácu, rozvoj kultúry, športu a zlepšovanie životného prostredia (daňové zvýhodnenia, prenájom verejných priestorov a pod.) • Rozvoj nadregionálnych aktivít v regionálnej kultúre a športe (mesto a okolie) • Spolupráca všetkých subjektov pri tvorbe kultúry • Podpora aktivít na zlepšenie práce bytových spoločenstiev • Aktivity na koordináciu činností MVO (kancelária pomoci MVO, poradenstvo a pod.) • Aktivity na zlepšenie komunikácie školských zariadení s inými subjektmi, zamestnávateľmi • Tvorba miestnych partnerstiev (spoločné rozvojové programy, združovanie zdrojov, realizácia spoločných projektov a pod.) • Organizácia kultúrnych a športových podujatí s uplatnením princípu partnerstva • Obnova zaniknutých a vznik nových kultúrno-spoločenských aktivít (kultúrno – spoločenské podujatia, divadlo, súbory, umelecké remeslá, jarmoky a iné) • Organizovanie študijných ciest obyvateľov a osveta (ekurzcie, výstavy, výmena skúseností, získavanie informácií a pod.)
OPRÁVNENOSŤ	<i>MVO, záujmové združenia, občianske združenia, vzdelávacie inštitúcie,</i>
ODÔVODNENIE	<p>Od r. 2001 má počet obyvateľov mesta Žiar nad Hronom klesajúci trend, zapríčinený zvýšenou úmrtnosťou starších občanov, odsťahovaním sa občanov, odchodom mladých za prácou mimo regiónu a SR a zníženou pôrodnosťou. Budovanie vzťahu obyvateľstva k mestu je dlhodobým procesom a vytvorenie možností pre verejnosť vyjadriť sa k rozvojovým zámerom v meste je prejavom aj otvorenosti a inteligencie občana aj menežmentu mesta. V meste chýba silnejšie miestne povedomie, pocit hrdosti k miestu a aktivita pre verejný život.</p> <p>Činnosť mimovládnych organizácií v meste Žiar nad Hronom možno označiť za stredne aktívnu, v niektorých oblastiach málo rozvinutú a hoci širokospektrálnu bez aktivizácie v oblasti miestneho rozvoja. MVO sú špecificky zamerané na rôzne oblasti pomoci hlavne sociálnej, charitatívnej, kultúrnej a záujmovej. Chýbajú činnosti ako vzdelávanie, osveta, spájanie, aktivizácia smerom k participácii na verejnom živote. Prevláda pocit bariér vyplývajúcich zo sociálnych neistôt, obáv z neúspechu, z úradov, z odmietnutia. Chýba aktívnejšia pomoc účelovo zameraná na jednotlivé skupiny obyvateľstva, zapájanie do</p>

	<p>verejného života hlavne mladých.</p> <p>Činnosť mimovládnych organizácií v meste Žiar nad Hronom možno označiť za veľmi aktívnu, rozvinutú a širokospektrálnu. Mimovládne organizácie a ich predstavitelia sa snažia napomáhať riešeniu jednotlivých parciálnych problémov, ktoré trápia občanov tohto mesta, resp. regiónu. Najväčším problémom je absencia spolupráce, pevnej informačnej a komunikačnej platformy. Všeobecným problémom je aj problém nedostatočného tzv. miestneho lokalpatriotizmu a nízkeho kultúrneho a právneho povedomia občana.</p> <p>Vzťah občana k mestu a dopad jeho konania na rozvoj sa prejavuje každodenne a práve preto je dôležitá práca s dospelými, deťmi aj mládežou. Kvalita človeka je v meste priamoúmerná výsledkom sociálnej politiky, vzťahu k prostrediu a úcte k hodnotám. V súčasnosti sa podujatia konajú viac individuálne bez výraznej spolupráce. Najväčšími možnosťami pre prácu s ľuďmi a ich zaangažovanosťou do života mesta je oblasť kultúry, športu a zlepšovania bývania (bytové spoločenstvá). Dôsledkom „vonkajšieho nezájmu“ je aj apatia, nedôverčivosť a izolácia.</p> <p>Z pohľadu potreby práce s ľuďmi je aj oblasť tvorby „pozitívnych vzorov“, zapájanie aktívnych a znevýhodnených, podchytenie talentov a budovanie osobností mesta.</p>
MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
<p>UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - počet nových partnerstiev, registrovaných mimovládnych organizácií (MVO) - počet nových projektov rozvoja ľudských zdrojov - počet externých finančných zdrojov na projekty MVO - počet akcií na budovanie miestneho povedomia v oblasti identity, obnovy duchovných tradícií - počet obyvateľov zapojených do verejného života - počet zorganizovaných spoločných kultúrno – spoločenských podujatí na podporu miestneho povedomia a komunikácie - počet spoločných programov spolupráce - počet nových verejnoprospešných iniciatív na podporu verejného života a rozvoja (občianske iniciatívy, kultúrne a športové kluby, zväzy, spolky apod.) - počet zapojených mladých ľudí - počet identifikovaných lídrov a osobností v rozvoji mesta - počet obnovených a zavedených nových zvykov a tradícií - počet realizovaných študijných ciest a programov - rozsah dobrovoľníckej práce (v%) - počet dobrovoľníkov v sociálnej a zdravotníckej pomoci
<p>OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY</p>	<p>Vznik a podpora fungujúcich, akcieschopných a spolupracujúcich organizácií, spolkov, klubov a združení na podporu rozvoja mesta.</p>
<p>ODHADOVANÉ DOPADY</p>	<p>Rýchlejšia rast a vyššia kvalita spokojných ľudí v prospech rozvoja mesta ochotných pre dobrovoľnícku prácu.</p>
<p>ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV</p> <p>DO ROKU 2017 V EURO</p>	<p>132 000</p>

STRATEGICKÝ CIEĽ	Zlepšenie ekonomických a sociálnych podmienok života v meste Žiar nad Hronom vybudovaním moderného a bezpečného miesta pre život, prácu a oddych jeho obyvateľov.
PRIORITA	ROZVOJ ĽUDÍ
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1. Zvýšiť kvalitu ľudského kapitálu a zlepšenie účasti mladých ľudí na pracovnom trhu
OPATRENIE	1.3. Zvýšenie schopnosti obyvateľov uplatniť sa na trhu práce a modernizácia vzdelávacích procesov
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Tvorba podmienok pre komplexné vzdelávanie pracovníkov verejnej správy • Budovanie pomocných miest pre zvýšenie absorpčnej schopnosti inštitúcií mesta čerpať štrukturálne fondy EÚ • Modernizácia a zlepšenie vybavenosti škôl pre vzdelávací proces (aktuálne metodické pomôcky , učebné materiály, didaktická technika a iné) • Pokračovanie zavádzania informačných technológií a nových moderných metód do výchovno-vzdelávacích procesov na školách • Podpora aktivít na koncentráciu zdrojov škôl s rovnakým zameraním • Zlepšenie prístupu a spracovania informácií na školách o možnostiach financovania vzdelávania • Podpora tvorby motivačných nástrojov k zvyšovaniu kvalifikácie pedagógov na školách • Aktivity na zlepšenie integrácie žiakov na školách (práca s rodičmi, s pedagógmi...) • Aktivity zamerané na prácu s predškôlkami a zvyšovanie ich zapojenia do prípravy na základnú školskú dochádzku • Tvorba komunikačnej a informačnej platformy „škola-rodič“ a naopak a podpora ich spolupráce. • Podpora aktivít práce a vzdelávania nadaných detí • Zlepšiť financovanie stredných škôl a gymnázií • Tvorba lepších podmienok na tvorbu partnerstiev, spracovania a spolufinancovania rozvojových projektov vzdelávacích inštitúcií • Aktivity pre zvýšenie schopnosti seberealizácie mladých ľudí • Tvorba nových učebných odborov na školách • Zavádzanie a využívanie moderných technológií a absolventská prax v podnikoch • Zvyšovanie záujmu žiakov ZŠ o štúdium technických odborov • Podpora tvorby programov pre zvýšenie schopnosti nezamestnaných uplatniť sa na trhu práce (základné pracovné návyky, štandardné vedomosti) • Aktivity na podchytenie žiakov stredných odborných škôl (počas štúdia- priama orientácia na konkrétny podnik a pod.) • Zvyšovanie kvalifikácie pracujúcich v oblasti rozvoja ľudských zdrojov v podnikoch a na školách (kariérni poradcovia) • Tvorba podmienok pre zlepšenie komunikácie škôl a zamestnávateľov (a naopak) a zosúladenie ponuky škôl a dopytu zamestnávateľov

	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora regionálnej politiky školstva v zlepšení mobility žiakov (doprava, dochádzka žiakov z regiónu do škôl v meste) • Aktivity na podporu miestnych talentov (kultúra, remeslá, šport) • Aktivity zamerané na zvýšenie zručností obyvateľstva obce (vzdelávacie, rekvalifikačné a motivačné programy atď.), • Vzdelávacie programy pre obyvateľstvo pre zvyšovanie schopností pre realizáciu rozvoja • Aktivity na zlepšenie práce s deťmi a mládežou a jej zapojenie do verejného života • Zavádzanie regionálnej výchovy do škôl a škôlok a zlepšenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu a modernizácia učebných metód • Aktivity praktickej výchovy (výuka v teréne, aplikácie v praxi) • Aktivity školení a motivácie pre začínajúcich podnikateľov v malom a strednom podnikaní • Vzdelávanie pre účely zvyšovania kvalifikácie pracovných síl pre lepšie uplatnenie sa na trhu práce (jazyková zdatnosť, ako poskytovať dobré služby, programy ako podnikateľ, aktuálne programy podpory podnikania, informatika, internet, legislatíva, účtovníctvo, daňové povinnosti, a pod.) • Uplatnenie aktívnej politiky trhu práce s cieľom podpory vlastných podnikateľov v meste (príprava a uplatnenie vlastnej kvalifikovanej pracovnej sily) • Aktivity zamerané na zvyšovanie kvalifikácie a rekvalifikáciu pracovnej sily • Aktivity na podporu spolupráce – podniky a mesto, podniky a mikroregión (tvorba spoločných produktov, zvýhodnenie služieb, zamestnanosť obyvateľov a pod.) • Aktivity pre zvýšenie zamestnanosti a sociálnu inklúziu do ekonomického života znevýhodnených a sociálne slabších skupín obyvateľstva • Aktivity na podporu zlepšenia informovanosti obyvateľstva o možnostiach samozamestnania, zamestnania a o dianí v meste (web, obecné noviny, rozhlas obecné tabule, informačné nástroje apod.) • Aktivity zamerané na propagáciu a rozvoj záujmovej činnosti a zvyšovanie atraktivity pre mládež • Aktivity zapájania rodičov a priaznivcov do organizácie v mimoškolskej činnosti • Vzdelávacie aktivity na zvyšovanie jazykovej a počítačovej gramotnosti žiakov aj dospelých
OPRÁVNENOSŤ	<i>školy a školské zariadenia, MVO, záujmové združenia, občianske združenia, iné vzdelávacie inštitúcie,</i>
ODÔVODNENIE	<p>Počet obyvateľov klesá čo má za následok aj znižovanie počtu žiakov. Potenciál je v reštrukturalizácii škôl v regióne a tým vytvorenie priestoru pre zvoz žiakov aj z okolitých obcí s cieľom dosiahnutia plnohodnotného vzdelávania v moderných školách 1-9 ročník priamo v meste. Zlepšenie by bolo nielen v kvalitnejších podmienkach ale aj v lepšej adaptácii na trh práce, lepšie prepojenie na zamestnávateľov apod. Školstvo z hľadiska vzdelávania a hodnotenia systému má celkom dobrú úroveň, podpora vzdelávania je pre všetky smery, vzdelávacie systém sa postupne prispôsobuje trhu práce. Smerovacie zdroje do systému vzdelávania je opodstatnené do budovania</p>

	<p>a prevádzky laboratórií, vedeckých učebni pre interaktívne učenie, priestorov a vybavenia pre budovanie občianskej participácie v účasti verejnosti a spolurozhodovaní (napr. mládežnícky parlament). Na území mesta sa nenachádza žiadna vysoká škola, resp. jej detašované pracovisko. Učenie detí participácii na verejnom živote je málo rozvinuté. Záujem o veci verejné je minimálny. Najlepším riešením je investícia do mládeže aby získala vyššie ambície v oblasti seberealizácie. V rámci vzdelávania absentuje športová príprava žiakov smerujúca k ich aktivizácii a redukcii nezdravého štýlu konzumného spôsobu trávenia voľného času.</p> <p>Z hľadiska uplatnenia sa na trhu práce chýba práca s potenciálnymi mladými podnikateľmi pre lepšie uplatnenie hlavne mladých a vzdelaných ľudí, ktorí v súčasnosti nie sú umiestniteľní v existujúcom priemysle, službách a výrobe. Súčasní zamestnávateľia postrádajú skôr kvalifikovanú pracovnú silu pre strojárstvo a hutníctvo. Chýba uplatnenie vyššie vzdelaných ľudí v potenciálnom ľahkom priemysle a priemysle znalostnej ekonomiky. Vzdelávanie by malo byť smerované do získavania zručností s podnikaním, založeniu podnikov a hľadaniu alternatívneho priemyslu s využitím vedy, výskumu a inovácií.</p>
MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
<p>UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - počet motivačných a vzdelávacích programov pre obyvateľstvo pre zvyšovanie schopností pri realizácii rozvoja, zvyšovania zamestnanosti a budovania environmentálneho povedomia - počet samozamestnateľných mladých ľudí - počet založených živností a podnikov - počet uplatniteľných absolventov na trhu práce - počet nových zamestnávateľov - počet absolventov vzdelávania - počet nových zariadení pre integráciu žiakov a podporu talentov - počet vzdelávacích inštitúcií s modernizovaným vybavením - rozsah externých zdrojov na aktivity opatrenia
<p>OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY</p>	<p>Dobudované a moderné školstvo s absolventami s pevným vzťahom k mestu a mladí ľudia, ktorí budú v meste žiť.</p>
<p>ODHADOVANÉ DOPADY</p>	<p>Mladí kvalitní obyvatelia mesta so silným putom k mestu a schopnosťou seberealizácie.</p>
<p>ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV</p> <p>DO ROKU 2017 V EURO</p>	<p>140 000</p>

STRATEGICKÝ CIEĽ	Zlepšenie ekonomických a sociálnych podmienok života v meste Žiar nad Hronom vybudovaním moderného a bezpečného miesta pre život, prácu a oddych jeho obyvateľov.
PRIORITA	MATERIÁLNY A FYZICKÝ ROZVOJ
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2. Vytvoriť lepšie podmienky pre nárast počtu obyvateľov o 10%
OPATRENIE	2.1. Zlepšenie materiálneho a technického stavu základnej infraštruktúry
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie stavebno-techn.stavu objektov národných kultúrnych pamiatok zapísaných v ÚZPF a pamätihodností mesta • Rekonštrukcia verejných budov a plôch (administratívna budova MsÚ na Ul. Š. Moyses a Okresného úradu na Námestí Matice slovenskej , Mestská knižnica, Mestské kultúrne centrum na Ul. SNP, Dom kultúry na Námestí MS (t.č. prenajatý súkromnej strednej škole),verejné priestranstvo pred kostolom Povýšenia sv. Kríža,Svätokrížske námestie, ubytovňa na STS ul. SNP, revitalizácia plôch pred školskými zariadeniami • revitalizácia vnútroblokových priestranstiev a vytváranie oddychových zón v medziblokových priestoroch; • Dobudovanie zariadení škôl a občianskej vybavenosti na bezbariérové pre imobilných a zdravotne postihnutých obyvateľov • Rekonštrukcie zastaraného techn. vybavenia škôl a školských zariadení (školské areály) a rekonštrukcia interiérov škôl a škol.zariadení • Dobudovanie športových plôch a zariadení športu v školských areáloch • Výstavba nových objektov občianskej vybavenosti v dostupných zónach mesta (moderná budova špeciálnej základnej školy, obchodná akadémia, stredoškolský internát) • Dobudovanie a zlepšenie stavu objektov obchodnej vybavenosti • dobudovanie a rekonštrukcia objektov športových zariadení : zimný štadión, futbalový štadión, športová hala • Dobudovanie a rekonštrukcia technickej infraštruktúry - rozvody energií, vodovod, kanalizácia • Realizácia opatrení na riešenie strát a únikov prepravovaných médií • Obnova povrchov miestnych komunikácií a rekonštrukcie (úseky miestnych komunikácií :Ul. Benkova, J. Kráľa, A. Štefanku, , Sládkovičova, Dr. Jánskeho. Š. Moyses a; chodníky: Ul. Bernolákova, Tajovského, Kmeťa, Jiráskova, Hutníkov, Š. Moyses a) • Budovanie kanalizácie v Šášovskom Podhradí • vybudovanie verejného vodovodu v Šášovskom Podhradí • Budovanie a rekonštrukcie chodníkov pre peších • Aktivity na podporu závädzania nemotorovej dopravy - budovanie cyklochodníkov apod. • Aktivity na podporu znižovania energetickej náročnosti verejných budov • Dobudovanie a rekonštrukcie zdravotníckych a sociálnych zariadení

OPRÁVNENOSŤ	<i>mesto, cirkev, inštitúcie a organizácie, vlastníci objektov</i>
ODÔVODNENIE	<p>Mesto Žiar nad Hronom každoročne zaznamenáva celkový úbytok obyvateľov. Na celkových ročných úbytkoch obyvateľstva mesta Žiar nad Hronom sa podieľal najmä nepriaznivý migračný vývoj. Najväčším dopadom na odchod hlavne mladých a vzdelaných z mesta je nedostatok pracovných miest so širším uplatnením moderných a atraktívnych profesií. Pre zvýšenie ich záujmu o bývanie ako aj ich stabilizáciu je dôležitý aj stav základnej vybavenosti.</p> <p>Občianska vybavenosť je nedostatočná a vykazuje značné rezervy pre jej dobudovanie a modernizáciu. Z hľadiska využitia existujúcich zdrojov je trend využívať existujúci stavebný potenciál a objekty rekonštruovať a obnoviť. V súčasnosti sa pozornosť orientuje viac do obchodnej vybavenosti s následným dobudovaním ďalších potrebných vybavenostných a polyfunkčných zariadení hlavne v ťažiskových polohách.</p> <p>Fyzický stav jednotlivých častí mesta je rozdielny, závisí od obdobia, v ktorom vznikali. Mesto sa delí na historicky najstaršiu časť, reprezentovanú zástavbou pôvodnej obce Svätý Kríž a obce Šášovské Podhradie. Z Horných Opatoviec zostalo iba torzo, ktoré tvorí kostol sv. Vavrince, ruina objektu bývalej fary a objektu bývalej školy a bývalý cintorín. Podstatnú časť zástavby v týchto častiach tvoria objekty rodinných domov. Časť objektov je neobývaná a ich stavebno-technický stav je nevyhovujúci. V ostatnom období dochádza postupne k rekonštrukcii objektov. Pre zvýšenie príťažlivosti má mesto predpoklady pre využitie blízkej histórie „socialistického realizmu. Podporou historickej urbanistickej a architektonickej danosti z tohto obdobia môže mesto budovať svoj obraz a nový imidž. Množstvo objektov kultúrno-historickej hodnoty je v zlom stavebno-technickom stave a v záujme atraktivity vyžadujú rekonštrukcie.</p> <p>Technická infraštruktúra z hľadiska rozloženia rozvodných systémov, dostupnosti napojenia a kapacity vykazuje vyhovujúce parametre. Väčšina zariadení je za hranicou technickej životnosti, technologicky sú zastarané, čo spôsobuje častú poruchovosť, náročnosť na bežnú ale aj neplánovanú opravu. Zastarané zariadenia verejných rozvodov, prípojok ako aj komunikácií je nevyhnutné rekonštruovať a modernizovať na kvalitatívne vyššie parametre. Na území mesta bola v minulom období zrealizovaná rozsiahla rekonštrukcia teplovodných rozvodov centrálného zásobovania tepla, čo dodnes zabezpečuje spoločný dodávateľ výroby a distribúcie tepla.</p> <p>V rámci zvýšenia atraktivity prostredia mesta je nevyhnutné dobudovanie vybavenosti pre oddych a regeneráciu. Hlavnými atraktivitami sú:Hvezdáreň a planetárium Maximiliána Hella, krytá plaváreň, plážové kúpalisko. Dobré podmienky pre relaxáciu poskytuje Park Štefana Moysesu. Obľúbeným miestom pre výlety je zrúcanina Šášovského hradu ako aj možnosti športového lovu rýb na mŕtvom ramene Hrona a na samotnom toku Hrona. Príroda v okolí mesta ponúka návštevníkom možnosť spoznávať jej krásy aj prostredníctvom náučného chodníka Šibeničný vrch.</p> <p>Zariadenia pre oddych a rekreáciu sú orientované hlavne na aktivity regenerácie obyvateľov, stravovacie služby a služby obyvateľstvu. Mesto postráda komplexnú zónu pre rozvoj aktívneho oddychu pri Lutilskom potoku.</p>

MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR	<ul style="list-style-type: none"> - počet rekonštruovaných objektov a zariadení občianskej vybavenosti - dĺžka rekonštruovaných a vybudovaných inžinierskych sietí a zariadení techn. infraštruktúry - počet novovybudovaných objektov občianskej vybavenosti - počet m nových a rekonštruovaných miestnych komunikácií - počet vysporiadaných pozemkov pod vybavenosť - počet modernizovaných zariadení občianskej vybavenosti - počet nových verejných služieb obyvateľstvu (vrátane zdravotníckej pomoci a pomoci sociálne slabším) - počet nových plôch a vybudovaných zariadení športu a rekreácie - počet vybudovaných zdravotníckych a sociálnych zariadení - počet vybudovaných a rekonštruovaných objektov a zariadení kultúry - počet modernizovaných verejných budov a objektov - počet nových bezbariérových vstupov a rekonštrukcií vo verejných objektoch - počet m vybudovaných, obnovených chodníkov pre peších - počet m² vybudovaných odstavných plôch - počet rekonštruovaných premostení - počet m podzemného elektrického vedenia - počet domácností pripojených na internet - počet bodov prístupných k verejnemu internetu - počet dobudovaných a obnovených technických zariadení
OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY	Dobudovaním základnej vybavenosti mesta sa zvýši prítlačivosť mesta pre trvalé bývanie.
ODHADOVANÉ DOPADY	Zvýšený záujem o bývanie, prácu a oddych v meste a zníženie dochádzky a odchodu mladých za prácou a vyst'ahovanie z mesta.
ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV	1 975 000
DO ROKU 2017 v EURO	

STRATEGICKÝ CIEĽ	Zlepšenie ekonomických a sociálnych podmienok života v meste Žiar nad Hronom vybudovaním moderného a bezpečného miesta pre život, prácu a oddych jeho obyvateľov.
PRIORITA	OCHRANA A ROZVOJ PRÍRODNÝCH ZDROJOV
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2. Vytvoriť lepšie podmienky pre nárast počtu obyvateľov o 10%
OPATRENIE	2.2. Zavedenie ekologických a environmentálnych princípov do života mesta
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Rekonštrukcia a modernizácia existujúcej technickej environmentálnej infraštruktúry (vodovod, dobudovanie a obnova kanalizácie, nový zdroj pitnej vody apod.) - • Aktivity zamerané na odstraňovanie negatívnych vplyvov činností znečisťujúcich a ohrozujúcich životné prostredie obyvateľov (skládky odpadov, znečisťovania ovzdušia vykurovaním a spaľovaním odpadu lokálnymi zdrojmi, priesaky látok do spodných vôd a pod.) • Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami a vodnou eróziou mimo vodných tokov a nádrží vodohospodárskeho významu • Aktivity zamerané na regulácie vodných tokov s efektom udržania vody v mieste (zrekonštruovať lávku - most ponad potok, úpravy a regulácie potokov a vodných tokov, riešenie odvodnenia z miestnych spevnených komunikácií - rigoly, priekopy atď) • Zavádzanie kvalitných a efektívnych systémov nakladania s odpadmi a ich likvidácie (priemyselné, TKO) • Revitalizácia území po a v nadväznosti na sanáciu environmentálnych záťaží • Pravidelný monitoring znečisťovania životného prostredia a riešenie vzniknutých problémov (voda, pôda, ovzdušie, hluk), miestna kontrola • Odstraňovanie starých priemyselných environmentálnych záťaží (likvidácie a rekultivácie, detoxikácie pôd a pod.) • Aktivity zamerané na zlepšenie kvality povrchových tokov • Riešenie environmentálne vhodného odpadového hospodárstva podnikov, mesta a výrobných areálov • Aktivity zamerané na elimináciu znečistenia zložiek životného prostredia (voda, pôda, ovzdušie, hluk) • Zvyšovanie účinnosti separovaného zberu (systém zberu, technické riešenie, vybudovanie Centra zhodnocovania odpadov) • Aktivity zamerané na uplatňovanie alternatívnych foriem výroby energie, vykurovania a likvidácie odpadov (biologické ČOV, vykurovanie biomasou, výroba elektrickej energie a pod.) • Odstraňovanie neregistrovaných skládok TKO • Aktivity na podporu environmentálneho vzdelávania znečisťovateľov ŽP a environmentálneho manažmentu • Tvorba stratégií a koncepcií a miestneho manažmentu (odpadové, energetické hospodárstvo a iné) • Vzdelávacie programy pre obyvateľstvo pre zvyšovanie environmentálneho povedomia (ekologická osвета a výchova, alternatívne zdroje energie, a pod.) • Organizovanie školy v prírode a letné školy a aktivity na ochranu prírody a krajiny a jej hodnôt

	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivity zamerané na uplatňovanie krajinnoko-ekologických opatrení (súlady výroby a kraj.potenciálu) • Dobudovanie a skvalitnenie verejnej zelene a parkov • Aktivity na zníženie environmentálnej záťaže v meste investíciami do cyklodopravy ako súčasťou integrovaného dopravného systému • Obnova a údržba krajiny a ekologickej stability, (eliminácie erózie a zosuvy pôdy, úpravy a regulácie v krajine, vodné toky, rekultivácie, odstraňovanie neregistrovaných skládok TKO, ozdravenie sídelnej a krajinnej zelene, pozemkové úpravy, revitalizácie krajiny a parkov, obnova lúčnych, lesných plôch a pod.) • Obnova a následná starostlivosť o prírodné lokality, (ekosystémy, biotopy, korytá potokov, prameňov a minerálnych prameňov, odpočívadlá, chodníky, apod.) • Ochrana prírodných zdrojov a hodnôt a budovanie ekologickej stability vrátane spodných vôd a minerálnych prameňov • Obnova a údržba krajiny a ekologickej stability, eliminácie erózie pôd, obnova a údržba lesných komunikácií, obnova lesa prirodzeným omladením
<p>OPRÁVNENOSŤ</p>	<p><i>mesto, podniky, školy, inštitúcie a MVO v oblasti vzdelávania a životného prostredia</i></p>
<p>ODÔVODNENIE</p>	<p>Z pohľadu kvality životného prostredia už nie je potrebné považovať mesto za environmentálne nadmerne zaťažené. Ide o porovnateľný stav znečistenia s podobnými priemyselnými mestami.</p> <p>Z hľadiska typov regiónov podľa environmentálnej kvality patrí územie Žiaru nad Hronom do regiónu s mierne narušeným životným prostredím (2. environmentálna kvalita), Žiarsky okrskok je však zaradený medzi okrsky so značne narušeným ŽP, čo je prejavom nedoriešených environmentálnych problémov z minulých období, keď takéto okrsky tvorili súčasť zaťažených oblastí.</p> <p>Po preradení kalového poľa medzi sanované environmentálne záťaže je predpoklad zlepšenia tejto situácie.</p> <p>Stav zelene v meste je vyhovujúci z hľadiska rozsahu plôch zelene na obyvateľa. Potreba skultúrnenia vybratých lokalít je v okolí Lutiského potoka, Šibeničného vrchu. Park Š. Moyzesa je po obnove a revitalizácii zelene. Je to historická pamiatka a rekonštrukcia zelene je prípustná len v obmedzenej miere. V meste je stále potenciál rozširovania parkových plôch zelene ako napr.: Park na Svitavskej ulici a Park na Tajovského ulici ako oddychové zóny pre obyvateľov mesta.</p> <p>Mesto z hľadiska štruktúry pôdneho fondu má na svojom území prevažne lesný a poľnohospodársky fond. Kým územie Šášovského Podhradia a Horných Opatoviec má charakter horskej a podhorskej krajiny územie mesta popri Hrone je typickou sídelno poľnohospodárskou krajinou. 26% rozlohy mesta sa nachádza v CHKO Štiavnické vrchy s II. Stupňom ochrany. Žiarskou kotlinou preteká rieka Hron. Celková plocha povodia Hrona je 5464,5 km², dĺžka toku 284 km. Na tokoch povodia Hrona je potrebné zabezpečiť hlavne obývané územie protipovodňovými opatreniami.</p> <p>Zdravotný stav obyvateľstva je neuspokojivý.</p>

MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR	<ul style="list-style-type: none"> - počet m vybudovanej, rekonštruovanej kanalizácie - počet zriadených plôch pre odpadové hospodárstvo - počet realizovaných zariadení čistenia odpadových vôd (domové a skupinové) - počet zariadení na výrobu energie - hodnota zníženia negatívnych vplyvov na zložky životného prostredia - počet uskutočnených vzdelávacích programov pre obyvateľstvo - počet podaných rozvojových environmentálnych projektov - zlepšenie hodnôt kvality zložiek životného prostredia - počet zapojených domácností do separovaného zberu - rozsah ušetrených zdrojov na zber tuhého komunálneho odpadu - počet zberných nádob v meste - počet zlikvidovaných skládok TKO - počet stavieb, diel a úprav pre zvýšenie kvality prírodného prostredia (obnova verejných priestranstiev, studničiek, prameňov, zelených plôch atď.) - zlepšenie kvality prírodného prostredia v okolí mesta - počet nových objektov, lokalít rekreácie a oddychu obyvateľov (náučné chodníky, parky, cestičky a pod.) - počet jednotiek dĺžky protipovodňových úprav - dĺžka obnovených vodných tokov - počet materiálov pre environmentálnu osvetu - počet vybudovaných oddychových miest - počet absolventov environm. vzdelávania a osvetu - počet obyvateľov zapojených do environmentálnych aktivít - počet aktivít zameraných na zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľstva - počet realizovaných krajinnoekologických opatrení - počet jednotiek plochy rekultivácií - počet km zrekonštruovaného a novo - vybudovaného vodovodného potrubia - počet podujatí zameraných na životné prostredie a starostlivosť o krajinu - zníženie chorobnosti obyvateľstva na území mesta
OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY	Ekologizácia života a environmentálne povedomie obyvateľov s dopadom na zmeny v hospodárení v meste.
ODHADOVANÉ DOPADY	Kvalitné životné prostredie mesta
ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV	20 080 000
DO ROKU 2017 v EURO	

STRATEGICKÝ CIEĽ	Zlepšenie ekonomických a sociálnych podmienok života v meste Žiar nad Hronom vybudovaním moderného a bezpečného miesta pre život, prácu a oddych jeho obyvateľov.
PRIORITA	MATERIÁLNY A FYZICKÝ ROZVOJ
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2. Vytvoriť lepšie podmienky pre nárast počtu obyvateľov o 10%
OPATRENIE	2.3. Rozvoj bývania a zlepšenie podmienok pre oddych a regeneráciu
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie stavu bytoviek v okrajových časti mesta obývaných sociálne slabším obyvateľstvom • Budovanie nájomných bytov pre sociálne odkázaných obyvateľov • Budovanie nájomných bytov pre záujemcov o bývanie v meste • Tvorba podmienok pre dobudovanie základných služieb obyvateľstvu v dostupnosti k bývaniu (využívanie existujúcich parterov obytných domov, polyfunkčné objekty a pod.) • Príprava nových lokalít na výstavbu bytových domov a rodinnej zástavby (územný plán, pozemkové úpravy, zastavovací plán a pod.) • Výstavba nových objektov bytových a rodinných domov • Vybavenie nových lokalít rozvodmi a prípojkami inžinierskych sietí • Sprístupnenie nových obytných lokalít miestnymi komunikáciami a chodníkmi • Aktivity na dotvorenie verejných medzidomových a verejných priestorov (urbanistické a architektonické štúdie, súťaže a pod.) • Aktivity na zlepšenie stavebnotechnického stavu existujúcich viacbytových domov (zatepľovanie, obnovy fasád, racionalizácia, zlepšenie funkčnosti a pod.) • Zavádzanie ekologicky vhodných resp. alternatívnych foriem vykurovania • Aktivity na podporu dobrovoľnej práce na skrášľovaní a údržbe verejných priestoroch • Dobudovanie verejných priestranstiev a vybavenie zariadením (cintoríny, detské ihriská, drobná architektúra, lavičky, odpadkové koše, osvetlenie, a iné) • Rekonštrukcie, dobudovanie a terénne úpravy športových areálov (Partizánska, plážové kúpalisko a iné) • Budovanie nových moderných športových areálov pre mládež (skateboard, skating, klziská, korčuľarske dráhy a iné športy o ktoré je záujem) • Obnova a dobudovanie ihrísk pri školských zariadeniach • Vybavenie športových klubov potrebným materiálno-technickým vybavením • Budovanie areálov „kyslíkových dráh“ a budovanie siete cyklistických a bežeckých chodníkov v krajine • Budovanie zón oddychu a rekreácie v meste aj v prírode • Podpora aktivít a zámerov zameraných na rozvoj rekreácie a cestovného ruchu na území mesta (napr. využitie potenciálu miestnej časti Šašovské Podhradie) • Vybudovanie multifunkčnej viacúčelovej športovej haly v dobrej dostupnosti (centrum mesta) • Dobudovanie a údržba lesoparkov, mestských parkov a verejnej zelene

	<ul style="list-style-type: none"> • Obnova a ozdravenie prírodného prostredia krajiny (studničky, vzácne lokality a pod.) • Budovanie a údržba prírodných cestičiek a chodníkov vrátane obnovy a údržby oddychových miest v prírode • Vyčistenie vodných tokov (mŕtve rameno Hrona) a využitie pre rekreačné aktivity • Aktivity na podporu kreativity pri navrhovaní úprav verejných priestorov • Aktivity harmonizácie novej a starej architektúry mesta • Humanizácia priestorov dopravy (autobusová stanica, cesta na Handlovú, a iné) • Zavádzanie vhodnej modernej architektúry s aplikáciou charakteristických prvkov regiónu (priemyselné mesto, hodnotná architektúra a urbanizmus 40-50tych rokov 20.storočia) do novostavieb a rekonštrukcií existujúcich budov • Aktivity na zvýšenie estetickej hodnoty centrálnej časti mesta (obnova bytoviek a dvorov, polyfunkčných domov atd.) • Zavádzanie a lepšie využívanie odborného poradenstva pri zlepšovaní fyzického stavu mesta • Aktivity na odstraňovanie prejavov vandalizmu
<p>OPRÁVNENOSŤ</p>	<p><i>mesto, vlastníci pozemkov, bytové spoločenstvá, školy, prevádzkovatelia zariadení športu a rekreácie, MVO pre šport, oddych a kultúru</i></p>
<p>ODÔVODNENIE</p>	<p>Stavebno-technický stav objektov bytového fondu a objektov občianskej vybavenosti je vyhovujúci, nakoľko väčšina bytových domov na území mesta zrealizovala svoju obnovu, spočívajúcu najmä vo výmene okenných výplní a zateplení obvodového plášťa. Oblúbeným miestom pre výlety je zrúcanina Šášovského hradu ako aj možnosti športového lovu rýb na mŕtvom ramene Hrona a na samotnom toku Hrona. Príroda v okolí mesta ponúka návštevníkom možnosť spoznávať jej krásy aj prostredníctvom náučného chodníka Šibeničný vrch. Šport v meste Žiar nad Hronom zohráva veľmi významnú úlohu. Mesto každoročne vyčleňuje zo svojho rozpočtu čiastku na financovanie prevádzky športových zariadení a na priamu podporu rekreačných a športových aktivít. V r.2014 to je napr. 257 tis. € na prevádzku športových zariadení a 131 tis. € na priamu podporu rekreačných a športových aktivít. Mesto ponúka pre širokú verejnosť na relaxáciu a oddych historický mestský Park Štefana Moysesova vybavený okrem iného prírodným fitness areálom. V medziblokových priestoroch na sídliskách má mesto 5 športových ihrísk pre deti do 12 rokov, 4 viacúčelové športové ihriská a 3 športové ihriská s umelým povrchom vybudované v areáloch základných škôl. Šport pre mesto a jej obyvateľov predstavuje prostriedok rozvoja osobnosti, šport upevňuje zdravie človeka, je prostriedkom boja proti rasizmu, drogám a netolerancii, je prostriedkom trávenia voľného času.</p> <p>V meste je neuspokojivý stav s kvalitnou ponukou športových a kultúrnych zariadení. Stále je nedostatok dobudovaných moderných objektov, plôch a lokalít pre aktívny oddych a relaxáciu. Chýbajú zariadenia pre celoročné užívanie nielen v zariadeniach ale aj v prírodnom prostredí ako sú napr.: turistické lokality, parky, cyklotrasy, náučné trasy a relaxačné lokality. Vhodnými regeneračnými zariadeniami by boli verejne prístupné posilňovne, cvičiská,</p>

	dráhy, relaxačné a športové centrá.
MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR	<ul style="list-style-type: none"> - počet pripravených lokalít a stavebných pozemkov pre bývanie - počet majetkovo a právne pripravených stavebných pozemkov pre bývanie - počet nových plôch a vybudovaných zariadení športu a rekreácie - počet nových bytových domov pre sociálne slabších - počet počet nových bytových jednotiek - vybudovaných zariadení vybavenosti pre obyvateľov - počet modernizovaných zariadení občianskej vybavenosti - počet nových verejných služieb obyvateľstvu (vrátane zdravotníckej pomoci a pomoci sociálne slabším) - počet m² vybudovaných odstavných plôch - počet dokumentov rozvoja obce - počet prisťahovaných mladých rodín - rozloha m² obnovených a dobudovaných parkových plôch - počet zrekonštruovaných medziblokových dvorov
OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY	Dobudovanie nájomných bytov pre sociálne odkázaných, zníženie cien nájomov a zlepšenie kvality obytného prostredia s dobudovanou športovou a oddychovou infraštruktúrou.
ODHADOVANÉ DOPADY	Kvalitné a dostupné bývanie aj pre mladé rodiny
ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV	8 437 000
DO ROKU 2017 v EURO	

STRATEGICKÝ CIEĽ	Zlepšenie ekonomických a sociálnych podmienok života v meste Žiar nad Hronom vybudovaním moderného a bezpečného miesta pre život, prácu a oddych jeho obyvateľov.
PRIORITA	ROZVOJ ĽUDÍ
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	3. Zlepšiť podmienky pre sociálne začlenenie ohrozených skupín obyvateľstva
OPATRENIE	3.1. Zvýšenie prevencie voči nárastu skupín odkázaných na sociálnu pomoc
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Tvorba lepších podmienok pre rozvoj športu pre zdravotne znevýhodnené skupiny obyvateľstva • Budovanie zariadení sociálnej pomoci (hospic, prevenčné centrum pre závislých s informáciami pre postihnutých a pre príbuzných, denný stacionár pre seniorov a osamelých, sociálny dom pre sociálne odkázaných, matky s deťmi, deti z domovov „Chránené bývanie“,) • Rozšírenie kapacít existujúceho zariadenia sociálnej služby • Podpora aktivít na regeneráciu a poradenstvo pre pracovníkov v sociálnych službách • Podpora vzniku a spolupráce mimovládnych organizácií v sociálnej sfére a sociálnymi inštitúciami a cirkvou • Zavádzanie nových služieb pre obyvateľov odkázaných na sociálnu pomoc (prepravná služba mesta – „Sociálny taxík“ a iné) • Podpora činnosti a koordinácia terénnych sociálnych pracovníkov a budovanie siete terénnych pracovníkov prijateľných v jednotlivých cieľových skupinách • Vytvárať podmienky pre vzdelávanie zamestnancov v sociálnej sfére • Podpora aktivít a tvorby aktivačných programov (podpora rozvoja zdravých rodín, zapojenie zdravých „osamelých“, dôchodcov a Rómov do verejnoprospešnej činnosti a spoločenského života a iné) • Modernizácia a vybavenie existujúcich zariadení sociálnych služieb (technológia, vybavenie, prístroje..) • Dobudovať a kapacitne rozšíriť zariadenia sociálnej starostlivosti (útulok pre mužov- bezdomovcov, útulok pre ženy a deti, denný stacionár pre starších) • Podpora aktivít na zvyšovanie angažovanosti zamestnávateľov do sociálnej práce (sponzoring) • Zlepšenie informovanosti, komunikácie a povedomia o sociálnej službe adresne s cieľovými skupinami • Podpora aktivít zameraných na motiváciu pre prácu v teréne (aktivačné nástroje- príspevok pre nezamestnaných) • Zlepšenie regionálnej a miestnej politiky zamestnanosti pre elimináciu nárastu sociálnych skupín (chudoby, Rómovia...)
OPRÁVNENOSŤ	<i>mesto, vlastníci pozemkov, bytové spoločenstvá, prevádzkovatelia zariadení športu a rekreácie, MVO</i>
ODÔVODNENIE	Sociálne služby v meste zabezpečuje mesto a množstvo inštitúcií, dobrovoľných a mimovládnych organizácií. Mesto má dobrý odborný a personálny základ pre rozvoj sociálnej pomoci. Z hľadiska starnutia obyvateľstva a znižovaniu pracovných miest je vysoký predpoklad v blízkej budúcnosti, že nastane nárast skupín obyvateľov odkázaných na sociálnu pomoc. Najslabšou stránkou tejto oblasti je nedostatok podpory, finančnej, sponzorskej,

	<p>materiálovej a inej pre výkon tejto činnosti. Chýba lepšia informovanosť verejnosti o možnostiach pomoci a aktívna pomoc pri zabezpečovaní priestorov a pomôcok nielen z úrovne mesta ale aj podnikov a iných. Je nedostatok dobrovoľnej práce a charity.</p> <p>Je nutné konštatovať, že v meste je nedostatok MVO v oblasti sociálnych služieb, nevie sa o problémoch domáceho násillia</p> <p>chýba informovanosť o potrebách ľudí v oblasti sociálnych služieb a naopak, samosprávy od občanov. Odkázané skupiny nevedia riešiť svoje problémy, chýbajú im informácie, motivácia a pomoc pri hľadaní riešenia zo situácie. Správnym smerovaním prevencie do sociálnej práce a vzdelávania je možné eliminovať počty odkázaných na sociálnu pomoc. Jedným z problémov je nedostatok pripravených terénnych sociálnych pracovníkov. Ohrozeniu je možné predísť prevenciou a znižovaním veľkosti ohrozenej skupiny obyvateľstva. Okrem starostlivosti o starších a hendikepovaných v meste existuje rómska menšina s nízkym vzdelaním a bez pracovných návykov. Napriek práci v teréne je nedostatok kapacít sociálnej práce.</p> <p>Nárastu tejto skupiny je možné predchádzať identifikáciou týchto osôb a podchytením problémov v ich prvopočiatkoch.</p> <p>V meste chýba zariadenie pre pomoc týraným ženám s deťmi, denný stacionár pre starších a útulok pre bezdomovcov. Útulok pre bezdomovcov –mužov existuje avšak kapacitne nepostačuje potrebe.</p>
MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
<p>UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - počet nových zariadení sociálnej starostlivosti - počet novovzniknutých podporných organizácií - počet organizovaných podujatí - počet podaných rozvojových projektov na sociálnu pomoc - počet zariadení na zlepšenie sociálnej práce - počet verejných budov s bezbariérovými vstupmi - počet zapojených Rómov do programov prevencie - počet informovaných a záujemcov o sociálnu pomoc - počet identifikovaných osôb do programu prevencie - počet terénnych sociálnych pracovníkov
<p>OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY</p>	<p>Nové alebo dobudované zariadenia a programy kvalitnej sociálnej starostlivosti pre osoby odkázané na sociálnu pomoc</p>
<p>ODHADOVANÉ DOPADY</p>	<p>Osoby s poskytnutou kvalitnou sociálnou starostlivosťou.</p>
<p>ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV DO ROKU 2017 v EURO</p>	<p>83 000</p>

STRATEGICKÝ CIEĽ	Zlepšenie ekonomických a sociálnych podmienok života v meste Žiar nad Hronom vybudovaním moderného a bezpečného miesta pre život, prácu a oddych jeho obyvateľov.
PRIORITA	ROZVOJ ĽUDÍ
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	3. Zlepšiť podmienky pre sociálne začlenenie ohrozených skupín obyvateľstva
OPATRENIE	3.2 Sociálne začlenenie ohrozených skupín obyvateľstva
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivity na organizovanie kultúrnych a iných podujatí v rámci integrácií pre zdravotne a sociálne znevýhodnené skupiny obyvateľstva • Vytváranie podmienok pre pomoc bezdomovcom (zriadenie nocľahárne s hygienickými zariadeniami za mierny poplatok) • Tvorba stavebnotechnických podmienok verejných budov pre skupiny pohybovo obmedzené (bezbariérové vstupy) • Zlepšenie komunikácie s mestom smerom k znevýhodneným skupinám (tlmočenie cez ATV) • Tvorba podmienok pre zvýšenie návštevnosti kultúrnych akcií zdravotne znevýhodnenými skupinami obyvateľstva • Vytváranie podmienok pre zlepšenie prevádzky azylových domov s cieľom ich udržateľnosti • Podpora aktivít Rómov pri budovaní lepších podmienok pre svoje rodiny • Tvorba lepších podmienok pre začlenenie Rómov do spoločnosti a do verejného života mesta (rómska samospráva, rómska škôlka) • Podpora a rozvoj rómskej kultúry s možnosťou tvorby nových pracovných miest pre Rómov • Zlepšenie práce s deťmi zo sociálne znevýhodneného prostredia • Vybudovanie zariadení a bývania pre sociálne znevýhodnené skupiny obyvateľov
OPRÁVNENOSŤ	<i>mesto, vlastníci pozemkov, bytové spoločenstvá, prevádzkovatelia zariadení športu a rekreácie, MVO</i>
ODÔVODNENIE	<p>Na sociálny vývoj mala veľký vplyv aj skutočnosť, že po roku 1996, kedy malo mesto najvyšší počet obyvateľov začalo prepúšťanie zamestnancov býv. ZSNP závodu, čo malo za následok nezamestnanosť, migráciu a zhoršený stav zamestnanosti obyvateľstva. Priemerný vek obyvateľstva je v súčasnosti 38 rokov. V ústavných zariadeniach sociálnych služieb a v domovoch pre seniorov je poskytovaná starostlivosť. Muži vo väčšej miere využívajú služby nocľahární, resocializačných stredísk a útulkov.</p> <p>Sociálne služby v meste zabezpečuje Mesto Žiar nad Hronom mestské detské jasle, klub dôchodcov, domáca opatrovateľská služba, stanica charity. VÚC spravuje domov dôchodcov a DSS, útulok pre mužov, DSS pre mentálne postihnuté deti. Územný spolok SČK zabezpečuje spoločné stravovanie a rozvoz stravy pre dôchodcov, opatrovateľskú službu a pranie prádla. Domáca ošetrovateľská služba je neštátny neziskový poskytovateľ tzv. Agentúra domácej ošetrovateľskej služby.</p> <p>Z prieskumu verejnej mienky bola identifikovaná potreba dobudovania sociálneho bývania a zariadení sociálnej starostlivosti pre ženy a deti z SOS domáceho násillia,</p>

	<p>bezdomovcov, denný stacionár pre starších a pre neprispôsobivé skupiny obyvateľstva.</p> <p>Dobrym predpokladom pre uplatňovanie aktívnej politiky sociálnej inklúzie ohrozených skupín obyvateľstva je existencia mimovládneho sektora pre pomoc v tejto oblasti a existencia finančných nástrojov pomoci z národnej aj EÚ pomoci. Chýba lepšia podpora budovania kapacít pre projektový manažment, projektové poradenstvo a realizácia miestnych projektov sociálnej pomoci a sociálnej inklúzie.</p>
MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR	<ul style="list-style-type: none"> - počet obyvateľov začlenených v spoločnosti - počet organizovaných podujatí začlenenia - počet podaných rozvojových projektov na sociálnu pomoc - počet aktivít na zlepšenie sociálnej práce v teréne a s Rómami - počet zapojených Rómov do programov prevencie - počet integrovaných osôb - počet osôb integrovaných do pracovného procesu - počet terénnych sociálnych pracovníkov
OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY	Začlenenie neprispôsobivej a sociálne odkázanej časti obyvateľstva do pracovného života mesta a zlepšenie ich účasti na pracovnom trhu.
ODHADOVANÉ DOPADY	Zníženie nezamestnanosti a zníženie počtu sociálne odkázaných
ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV DO ROKU 2017 v EURO	1 353 000

STRATEGICKÝ CIEĽ	Zlepšenie ekonomických a sociálnych podmienok života v meste Žiar nad Hronom vybudovaním moderného a bezpečného miesta pre život, prácu a oddych jeho obyvateľov.
PRIORITA	EKONOMICKÝ ROZVOJ
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	4. Zlepšiť podmienky pre prácu a podnikanie
OPATRENIE	4.1. Zvýšenie počtu pracovných miest a zlepšenie podnikateľskej infraštruktúry pre hospodársky rast mesta
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivity pre vzdelávanie vo zvyšovaní kvalifikácie v podnikoch • Aktivity spolupráce podnikov a vzdelávacích inštitúcií pri zvyšovaní kvalifikácie budúcich uchádzačov o prácu • Tvorba pracovných príležitostí pre ľudí nevýhodných pre špecializované technické výroby • Aktivity modernizácie podnikov so zavádzaním nových výrobných procesov, inovácií a výskumu • Podpora programov na zvyšovanie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov • Podpora miestnych rozvojových projektov zameraných na tvorbu nových pracovných miest a projekty na zvýšenie kapacity malých a stredných podnikateľov a projekty na vývoj a zlepšenie produktov a procesov lepšie konkurovať na nových trhoch • Podpora samozamestnateľnosti a tvorby mikropodnikania (do 10 pracovných miest) • Podpora tvorby siete podporných inštitúcií pre rozvoj podnikania (poradenstvo, odbytové združenia, nové technológie, prístupy k distribučným kanálom a iné) • Zvýšenie flexibility pracovnej sily v administratíve, službách a iných sektoroch mimo priemyslu • Podpora tvorby spoločných dlhodobých stratégií a koncepcií zamestnávateľov a škôl a podpora stabilnej platformy komunikácie a spolupráce • Aktivity zamerané na odbornú pomoc pri vzniku malých a stredných podnikov (podnikateľské inkubátory, ekonomické, právne a daňové poradenstvo, mikropôžičkový fond a iné) • Kvalifikačné programy pre obyvateľstvo a zamestnancov zamerané na zvyšovanie schopnosti zamestnať sa (jazykové schopnosti, programový a projektový manažment, vyhľadávanie zdrojov, finančný manažment, mediátorstvo a facilitátorstvo a iné nové profesie žiadané na trhu práce) • Podpora podnikov zameraných na finalizáciu výroby s využitím domácich surovín (hliník) a racionálne využívanie zdrojov • Podpora podnikov zameraných na budovanie vedecko-technologických parkov • Podpora podnikov založených na komunitách (centrá a organizácie na podporu miestneho ekonomického rozvoja a diverzifikácie) • Aktivity na zvýšenie inovačnej schopnosti podnikov • Aktivity na zníženie energetickej náročnosti podnikov • Podpora zavádzania technológií a procesov, ktoré zabezpečia lepšie využitie produkčného potenciálu a jeho rozvoj • Aktivity podnikov za zlepšenie stavu a dopadov na životné prostredie

	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivity na zlepšenie konkurencieschopnosti podnikov v oblasti výskumu a inovácií • Aktivity nového funkčného využitia opustených priemyselných lokalít • Aktivity diverzifikácie pôdohospodárskych činností
OPRÁVNENOSŤ	<i>podnikatelia, živnostníci, zamestnávatelia</i>
ODÔVODNENIE	<p>Podnikanie v meste Žiar nad Hronom je sústredené hlavne v najväčších firmách Slovalco a.s., Nemak Slovakia s.r.o., ktoré sa zaoberajú výrobou a spracovaním hliníka. Ďalšou väčšou firmou je Remeslo Strojaj, ktorá sa zaoberá strojárskou výrobou a poskytuje služby v oblasti údržby pre Slovalco a. s., firma Tubapack a.s., zaoberajúca sa výrobou túb, ALUSTEEL s.r.o. (výroba hliníkových stavebných prvkov a konštrukcií pre stavebníctvo), Thermo/Solar Žiar, s.r. o, jeden z najvýznamnejších európskych výrobcov termických slnečných kolektorov, Sapa Profily a.s., ktorá je tradičným výrobcom hliníkových lisovaných profilov. Na území mesta pôsobí viacero firiem zaoberajúcich sa stavebnou výrobou, napr. Remeslo – Stav s.r.o. Spoločnosť Dalkia Industry Žiar nad Hronom a.s., ktorá sídli v priemyselnom areáli bývalého ZSNP, zabezpečuje výrobu a dodávku tepla a pary, dodávku a distribúciu elektrickej energie a zemného plynu, výrobu a dodávku stlačeného vzduchu, dodávku pitnej vody a priemyselnej vody a odvádzanie odpadových vôd.</p> <p>Výrobný program väčšiny menších zamestnávateľov je úzko spätý s výrobou hliníka.</p> <p>Podnikanie sa prioritne orientuje na odvetvovú štruktúru priemyslu a rôznorodú štruktúru iných ekonomických aktivít. Menšie podnikateľské aktivity sa orientujú na oblasť služieb a finalizácie výroby. Predpokladom pre miestny rozvoj je existencia zručného a vzdelaného ľudského potenciálu, ktorý je väčšinou zamestnaný v meste..</p> <p>Pretrvávajúcimi problémami sú dlhodobo : nedostatok ľudí v odbore strojárstvo, hutníctvo – odborné vzdelanie, nezamestnateľní ľudia – nedostatok ľudí schopných do výroby a ťažko zamestnateľní obyvatelia so zníženou schopnosťou zvýšenia kvalifikácie pre tzv „pásovú“ výrobu s nižšou kvalifikáciou.</p> <p>Priemysel v meste je zastúpený najmä spracovaním hliníka a poskytoval od päťdesiatych rokov 20. storočia viac pracovných príležitostí pre mužov. Muži sa uplatňovali aj v stavbárskych profesiách (okrem výstavby hliníkárne aj výstavba bytov a ciest). Ženy nachádzali uplatnenie v školách, v zdravotníctve, na úradníckych miestach a v službách. Neskôr pribudli pracovné miesta v bankách, poisťovniach, na daňovom úrade, okresnom úrade, úrade práce a v obchode.</p> <p>Vzhľadom na priemyselnú tradíciu mesta sú v meste dobré predpoklady pre udržanie a rozvoj existujúcich podnikov s možným dopadom na zvýšenie počtu pracovných miest. Napriek celospoločenským problémom v podnikaní má mesto Žiar nad Hronom potenciál rozvoja. Podniky plánujú udržanie výroby a efektívne využívanie súčasných výrobných kapacít. Niektoré plánujú s rozvojom technologickej oblasti a modernizácie zariadení pre zefektívnenie a rozšírenie výroby a zlepšenie hospodárenia s energiami.</p>

MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR	<ul style="list-style-type: none"> - počet nových malých a stredných podnikov - počet nových pracovných miest - počet podaných rozvojových projektov na rozvoj zamestnanosti - počet inovovaných a modernizovaných podnikov - zvýšenie hospodárskych výsledkov podniku - zníženie prevádzkových nákladov podniku - počet vzniknutých inštitúcií na podporu podnikania a poradenstvo na trhu práce - počet realizovaných rekvalifikačných programov a počet vyškolených
OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY	Prosperujúce a rozvíjajúce sa podnikateľské prostredie s dobudovanou infraštruktúrou pre hospodársky rast
ODHADOVANÉ DOPADY	Zvýšenie počtu pracovných miest a zníženie nezamestnanosti
ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV DO ROKU 2017 V EURO	1 950 000

STRATEGICKÝ CIEĽ	Zlepšenie ekonomických a sociálnych podmienok života v meste Žiar nad Hronom vybudovaním moderného a bezpečného miesta pre život, prácu a oddych jeho obyvateľov.
PRIORITA	EKONOMICKÝ ROZVOJ
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	4. Zlepšiť podmienky pre prácu a podnikanie
OPATRENIE	4.2. Zvýšenie záujmu o podnikanie v meste
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivity pre trvalý rast hospodárskeho potenciálu a sociálneho potenciálu mesta pre zvýšenie jeho hospodárskej úrovne, výkonnosti, konkurencieschopnosti a životnej úrovne jeho obyvateľov • Aktivity na podporu vstupu zahraničných investícií a iniciovanie vzniku podnikateľských inkubátorov a priemyslených parkov • Aktivity na budovanie kooperácie a komunikácie v meste pre tvorbu príležitostí na podnikanie • Spolupráca s regionálnymi, národnými a zahraničnými partnermi • Aktivity poradenstva a servisu pri tvorbe, riadení a implementácii podnikateľských zámerov, projektov a pod. • Aktivity organizácie podujatí pre investorov v ekonomickom rozvoji (kongresy, semináre, investičné trhy a pod.) • Aktivity propagácie mesta na investičnom trhu doma aj v zahraničí • Aktivity mesta v oblasti ponuky investičných plôch, pracovnej sily, investičných stimulov a pod. • Tvorba územných podmienok pre plochy určené na rozvoj podnikania a tvorbu nových pracovných príležitostí (územný plán mesta, vlastnícke vzťahy, priemyselné parky, zlepšenie dopravnej dostupnosti pre dovoz a vývoz tovarov, zlepšenie sociálnej a technickej infraštruktúry) • Tvorba rozvojových stratégií a koncepcií mesta • Zabezpečenie lokalít a prevádzkových priestorov, ktoré poskytujú nové možnosti pre rozšírenie existujúcich malých a stredných podnikateľov s potenciálom rastu • Poskytovanie komparatívnych výhod investorom (daňové a iné zvýhodnenia podnikov) vo väzbe na tvorbu nových pracovných miest • Podpora aktivít zameraných na zvyšovanie atraktivity mesta pre záujem a vstup investorov (dobudovanie rýchlostných komunikácií, príprava plôch, podpora obyvateľov, a iné) • Budovanie infokancelárií pre návštevníkov mesta (informačné centrum a pod.) • Výroba propagačných letákov a informačných materiálov o meste • Prevádzkovanie webovej stránky mesta a zaradenie do regionálnych a národných portálov (trh práce, samospráva a iné)

	<ul style="list-style-type: none"> • Budovanie jednotného vnútorného a vonkajšieho informačného systému mesta vo väzbe na región • Zlepšenie a zavádzanie nástrojov marketingu do všetkých oblastí života mesta (TV, tlač, iné médiá,) • Podpora marketingových aktivít pre investorov • Podpora získavania informácií a skúseností mestského manažmentu a jeho partnerov (aktívna účasť na výstavách, študijných cestách , workshopoch a pod.) • Podpora medzikomunitnej a medzinárodnej spolupráce (spoločné projekty, výmenné pobyty a pod.) • Podpora činností organizácií na podporu domáceho cestovného ruchu
<p>OPRÁVNENOSŤ</p>	<p><i>mesto, miestne a regionálne rozvojové agentúry, inštitúcie a organizácie pre ekonomický rozvoj miest a regiónov</i></p>
<p>ODÔVODNENIE</p>	<p>Územie mesta disponuje bohatým výrobným potenciálom a podnikateľským zázemím v úzkej väzbe na existujúce dopravené napojenie na rýchlostnú cestu R1. Tento predpoklad dáva možnosti pre zabezpečenie ekonomickej prosperity a tvorbu nových pracovných príležitostí pre obyvateľstvo nielen mesta ale celého regiónu. Pre územný a investičný rozvoj mesta majú charakter zákona schválené územnoplánovacie dokumenty, ktoré v zmysle ustanovení stavebného zákona vo svojich záväzných častiach stanovujú regulatívy a limity rozvoja územia, pre ktoré sú spracované.</p> <p>Plochy priemyselnej a stavebnej výroby, výrobných služieb a skladového hospodárstva sú v meste sústredené vo výrobných okrskoch: výrobný okrsek ZSNP-Slovalco, Horné Opatovce, Farské lúky, Šášovské Podhradie a v rozptyle na území mesta. Hlavnou rozvojovou lokalitou výrobného územia v zmysle územného plánu je Priemyselný park Za kalovým poľom - na území medzi riekou Hron a rýchlostnou cestou R1. Ďalšou hlavnou rozvojovou lokalitou výrobného územia je výrobný okrsek Horné Opatovce, doplnkové rozvojové lokality sú Farské lúky a Sever.</p> <p>Územný plán mesta rieši výrobné zóny a areály vhodné pre nové podnikanie. Na východnom okraji mesta je situovaný poľnohospodársky dvor PD Žiar nad Hronom so živočíšnou výrobou. Vzhľadom na navrhovaný priestorový rozvoj mesta smerom východným sa hospodársky dvor so živočíšnou výrobou pri Lutilskom potoku navrhuje na zrušenie. Toto územie je určené na asanáciu a jeho funkčné využitie je navrhované pre zmiešané územie výroby a občianskej vybavenosti. Pre agrosektor je územie mesta „otvorenou“ príležitosťou pre nové investície.</p> <p>Podmienkou je aj príprava nových území a atraktívnych profesií pre možnosti otvárania nových výrobných a technologických areálov. V súčasnosti je zámerom mesta Žiar nad Hronom dobudovanie priemyselnej zóny v priestore severozápadne od existujúcich výrobných plôch. Výrobná zóna mesta sa v súlade so zámermi vyvíja juhovýchodne od cesty I/65. Táto časť má charakter výrobnno-skladovej a obchodnej zóny s rezervnými plochami pre ďalší rozvoj, v blízkosti zastavaného územia miestnej časti Horné Opatovce. Pre vstup nových investícií je nevyhnutné zatriaktívnenie mesta z hľadiska polohového, existujúcich zdrojov, profesnej štruktúry a podmienok pre kvalitné bývanie.</p>

MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR	<ul style="list-style-type: none"> - počet a rozsah pripravených lokalít (pozemkov) na rozvoj podnikania - počet nových odvetví podnikania - počet nových podnikov - počet podujatí na investičnom trhu - počet nových pracovných miest
OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY	Noví podnikatelia a podniky s dobudovanou infraštruktúrou pre hospodársky rast
ODHADOVANÉ DOPADY	Zvýšenie počtu pracovných miest a zníženie nezamestnanosti
ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV	50 000
DO ROKU 2017 v EURO	

2. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie programu

Aktérmi programu sú:

- riadiace orgány
- koneční realizátori
- užívatelia jednotlivých opatrení

2.1. Riadiaci orgán Programu rozvoja –PHSR

Pre zabezpečenie realizácie programu je ustanoveným riadiacim orgánom programu volená resp. Mestom zriadená tzv. „**Rada rozvoja mesta**“.

Orgán navrhuje, riadi a zlepšuje procesy rozvoja s cieľom podporovať politiku a stratégiu definovanú v schválenom programovom dokumente tak, aby ním zabezpečované činnosti boli s ostatnými orgánmi koordinované a prispievali k efektívnosti a účinnosti podpory rozvoja aktivít na území mesta.

Obec podľa zákona č. 539/2008:

- spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce
- poskytuje súčinnosť pri príprave a realizácii programu VÚC v území regiónu
- poskytuje súčinnosť pri príprave regionálnych operačných programov
- spolupracuje pri zabezpečovaní rozvojových spoločných zámerov viacerých obcí
- zriaďuje s inými obcami združenie obcí k ekonom.-sociál. rozvoju obce a VÚC
- spracováva stanovisko k programom regionálneho rozvoja

adresa a kontakty riadiaceho orgánu pre program

Mesto Žiar nad Hronom

Š. Moysesova 46

965 19 Žiar nad Hronom

www.ziar.sk

info@ziar.sk

zodpovedná osoba: prednostka MsÚ : **Ing. Marianna Páleníková**

(tel. kontakt : 045 6787130, mobil: 0908 927 973, email: prednosta@ziar.sk)

Aktérmi programu sú:

- riadiaci a monitorovací orgán
- koneční realizátori (obec, občania, podnikatelia, združenia, spolky, kluby atď.)
- užívatelia jednotlivých opatrení

2.2. Hlavné zásady administratívy Programu rozvoja –PHSR

Opatrenia na organizačné zabezpečenie efektívnej realizácie, monitorovania a hodnotenia Programu rozvoja je potrebné záväzne zabezpečiť takto:

1. stanoviť spracovanie hodnotiacej správy Programu rozvoja za príslušný rok každoročne v termíne do 15.2. nasledujúceho roka (napr. správu za rok 2014 v termíne do 15.2.2015)
2. zostaviť spôsob hodnotenia podľa ukazovateľov Programu rozvoja (zodpovednosť a metodika)
3. stanoviť zjednodušený spôsob zverejnenia príslušnej správy (letáky, médiá, tlač)
4. zabezpečiť spôsob monitoringu a koordinácie spoločných rozvojových projektov (zodpovednosť a harmonogram)
5. zabezpečiť spôsob financovania riadiacej, monitorovacej a administratívnej činnosti Programu rozvoja
6. zabezpečiť súlad rozvojových zámerov z územia s Programom rozvoja
7. zabezpečiť informovanosť verejnosti o programe a jeho plnení- zverejnenie PHSR a monitor.správ
8. zabezpečiť prístup k informáciám pre prípravu rozvojových projektov a fundraising
9. každoročne zostaviť koncentráciu finančných zdrojov obce na prípravu kofinancovania rozvojových projektov (rezerva v rozpočte obce)
10. zabezpečiť mobilizáciu zdrojov z územia a vyškolenie vlastných resp. externých odborníkov pre projektovú činnosť.

3. Finančné zabezpečenie - Žiar nad Hronom

Odhad objemu potrebných finančných zdrojov a možnosti ich zabezpečenia pre roky 2014-2017 –tabuľka cieľov a opatrení z Akčného plánu - príloha č. 2

číslo	Špecifický cieľ (Priorita)		%	2014 -2015	EUR	%	2016 - 2017	EUR	SPOLU
	č.	Opatrenie							
Zvýšiť kvalitu ľudského kapitálu a zlepšenie mladých na pracovnom trhu									
1	1.1	Modernizácia verejnej správy a budovanie informačnej spoločnosti	38,66		150 000	61,34		238 000	388 000
	1.2	Tvorba partnerskej spolupráce a vyššej participácie na verejnom živote	35,61		47 000	64,39		85 000	132 000
	1.3	Zvýšenie schopnosti obyvateľov uplatniť sa na trhu práce a modernizácia vzdelávacích procesov	64,29		90 000	35,71		50 000	140 000
	Opatrenie celkom		43,48		287 000	53,52		373 000	660 000
Vytvoriť lepšie podmienky pre nárast počtu obyvateľov o 10%									
2	2.1	Zlepšenie materiálneho a technického stavu základnej infraštruktúry	46,33		915 000	53,67		1 060 000	1 975 000
	2.2	Zavedenie ekologických a environmentálnych princípov do života mesta	99,60		20 000 000	0,40		80 000	20 080 000
	2.3	Rozvoj bývania a zlepšenie podmienok pre oddych a regeneráciu	25		2 075 000	75		6 362 000	8 437 000
	Opatrenie celkom		75 66,47		22 990 000	25 21,69		7 502 000	30 492 000
Zlepšiť podmienky pre sociálne začlenenie ohrozených skupín obyvateľstva									
3	3.1	Zvýšenie prevencie voči nárastu skupín odkázaných na sociálnu pomoc	69,88		58 000	30,12		25 000	83 000
	3.2	Sociálne začlenenie ohrozených skupín obyvateľstva	50		673 500	50		679 500	1 353 000
	Opatrenie celkom		51 2,11		731 500	49 2,04		704 500	1 436 000
Zlepšiť podmienky pre sociálne začlenenie ohrozených skupín obyvateľstva									
4	4.1	Zvýšenie počtu pracovných miest a zlepšenie podnikateľskej infraštruktúry pre hospodársky rast mesta	50		975 000	50		975 000	1 950 000
	4.2	Zvýšenie záujmu o podnikanie v meste	20		10 000	80		40 000	50 000
	Opatrenie celkom		49,25 2,85		985 000	50,75 2,93		1 015 000	2 000 000
SPOLU (Opatrenia na rok)			100		24 993 500	100		9 594 500	34 588 000
SPOLU (Priority) 100%			72			28			

4. Monitoring

4.1. Systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu - Príloha č. 3 s ustanovením merateľných ukazovateľov

V záujme efektívneho a koordinovaného postupu činnosti pri realizácii Programu, jeho strategických cieľov a opatrení bude v termíne do 3 mesiacov od schválenia Programu v zastupiteľstve mesta zriadený Monitorovací výbor, ktorého úlohou bude v pravidelných intervaloch hodnotiť zabezpečovanie programu v zmysle **tabuľky na doplnenie ukazovateľov vid'. príloha č. 3.**

4.2. Monitorovací orgán Programu rozvoja –PHSR

Monitorovacím orgánom bude zvolený orgán združenia v zmysle organizačného zabezpečenia.
adresa a kontakty monitorovacieho orgánu pre program

Mestský úrad Žiar nad Hronom

Mesto Žiar nad Hronom

Ul. Š. Moysesova 46

965 19 Žiar nad Hronom

Tel: 045/ 678 71 53

Fax: 045/ 678 71 55

E-mail: msu@ziar.sk

zodpovedná osoba: ..... (tel. kontakt : .....)

5. Časový harmonogram realizácie programu

5.1. Krátkodobé plánovanie do roku 2017

Plánovanie na 2-4 roky sa uskutočňuje za účelom plánovania a kumulácie vnútorných zdrojov (ľudských, materiálnych a finančných) a za účelom koordinácie a súladu s prijatými prioritami mesta.

Ide o podrobný prieskum záujmov miestnych a regionálnych rozvojových aktérov a ich koordináciu v záujme skutočných potrieb a možností. Rovnako takéto plánovanie vytvára výborné predpoklady pre partnerskú spoluprácu a spoločné rozvojové projekty s vyššou uskutočniteľnosťou a trvalou udržateľnosťou. Kvalitným plánovaním je možno predchádzať nesprávnym rozhodnutiam ako aj možným stretom záujmov rôznych záujmových skupín v rozvoji mesta.

Akčný plán obvykle zabezpečuje:

- Úlohy
- Personálna náročnosť
- Časová náročnosť
- Finančná náročnosť
- Zodpovednosť za realizáciu.

Akčné plánovanie sa v nasledujúcej etape vo väzbe na priority rozvoja mesta bude zaoberať programovaním jednotlivých rozvojových oblastí v zmysle špecifických cieľov a opatrení na obdobie 2 – 4 roky.

VZOR PRACOVNÉHO LISTU IDENTIFIKÁCIE PROJEKTU
Krátkodobé plánovanie aktivít rozvoja v časovom horizonte 2-4 roky.

Aktivita (presné pomenovanie):	
Zodpovedná osoba / organizácia	
Čas realizácie, doba trvania (od-do)	
Rozpis realizačných etáp (akcií) v rámci aktivity	
Rozpočet (celkový náklad, rozpis podľa etáp)	
Možné finančné zdroje (vlastné, národné a zahraničné zdroje)	

Poznámka: Akčný plán je krátkodobý plán a je nutné ho min. 1x dvojročne vyhodnotiť a aktualizovať. Jeho význam je v plánovaní krátkodobých investícií ako záväzný podklad pre plánovanie doplnkových finančných zdrojov (vlastných, obecných, úverových a pod.)

5.2. Plán investičných a neinvestičných zámerov obce na roky 2014-2017
príloha č. 2

INFORMOVANOSŤ A PUBLICITA

Informovanosť a publicita Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Žiar nad Hronom 2014 -2020 (skr. PHSR ZH 2014-2020)

PKSR ZH bude po schválení jeho znenia zverejnený na web stránke mesta www.ziar.sk, a oznámenie o jeho schválení bude uverejnené v miestnej tlači.

Rovnako bude zverejňovaná každoročná Správa o monitoringu a hodnotení plnenia PHSR ZH 2014 -2020.

„Rada rozvoja mesta“ zabezpečí pravidelnú komunikáciu s miestnymi aktérmi rozvoja o všetkých aspektoch uplatňovania programu.

Účastníkmi programovania sú:

- manažment obce
- akčná plánovacia skupina mesta
- formálne štruktúry – mimovládne, neziskové a komunitné organizácie
- neformálne – miestne záujmové skupiny (spolky, kluby apod.)
- rôzne skupiny založené ako lokálne partnerstvá so spoločným záujmom
- podnikateľské siete, zväzy, únie, združenia výrobcov, spracovateľov
- regionálne profesné zväzy
- rôzne partnerstvá verejného a súkromného sektoru
- jednotlivci a výrazné osobnosti, lídri v rozvoji
- experti - odborníci
- podporné orgány (národné, regionálne aj medzinárodné organizácie)

Prílohy k dokumentu

Príloha č. 1 : Sociálno ekonomická analýza problémov – strom

Príloha č. 2 : Plán investičných a neinvestičných zámerov obce na roky 2014-2017

Príloha č. 3 : Monitorovacia tabuľka (pre pracovné účely)

Príloha č. 4 : Ako pracovať s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Použité materiály pre spracovanie programového dokumentu

- Kavčáková I.a kol.: Programovanie trvaloudržateľného rozvoja obcí, miest a vidieckych mikroregiónov – metodika ako spracovať strategický dokument Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, 2002
- Územnoplánovacia dokumentácia a územnoplánovacie podklady mesta Žiar nad Hronom,
- ÚPD a ÚPP, PHSKR BBkraj
- Súpis pamiatok na Slovensku- KPÚ SR
- Ochrana prírody – OPaK SR
- Propagačné materiály o meste
- Mestské noviny Žiar nad Hronom
- Kolektív, 2002 : Atlas krajiny SR. MŽP SR Bratislava
- Kolektív, 1979 : Encyklopédia Slovenska. Veda Bratislava
- Kolektív, 1985 : Encyklopédia Zeme. 1.vyd. Bratislava
- Kolektív, 1985: Encyklopédia Zeme.1.vyd. Bratislava
- Kolektív: Klimatické pomery na Slovensku. Vybrané charakteristiky. Zborník prác SHMÚ. Zväzok 33/I. Bratislava
- Kolektív: Zborníky prác SHMÚ. Bratislava
- Machek P. a kol., 1990: Stredoslovenské vulkanity. Ostrava
- Mazúr, 1980 : Atlas SSR, SAV a SÚGK, Bratislava
- Michalko J. : Geobotanická mapa ČSSR
- Otruba J., 1964 : Veterné pomery na Slovensku. Bratislava
- SAŽP, 1995 : RÚSES okresu Banská Bystrica, Správy o stave životného prostredia 2012
- P.Bielek, B. Šurina, b. Ilavská, J.Vilček, Naše pôdy (poľnohospodárske), VÚPÚ Bratislava 1998
- Michal Džatko, Hodnotenie produkčného potenciálu poľnohospodárskych pôd a pôdno-ekologických regiónov Slovenska,VÚPOP 2002
- Milan Demo a kolektív, Usporiadanie a využívanie pôdy v poľnohospodárskej krajine, SPÚ Nitra 1998
- URKEA Banská Bystrica, ÚPN VÚC Banskobystrický kraj
- Štatistický úrad SR k 31.12.2013
- Štátne registre a evidencie k 31.12.2013